

Ügyiratszám: DH-9549-54/2006.

Tárgy: piacmeghatározás, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírása

A Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa az érintett piacok azonosítására, az érintett piacokon fennálló verseny hatékonyságának elemzésére, az érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, illetve a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók jogszabályban meghatározott kötelezettség előírására hivatalból indított eljárása során meghozta a következő

h a t á r o z a t o t .

A Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa (a továbbiakban **„Tanács”**) a *„Beszédcélú hívásvégzódtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban”* elnevezésű nagykereskedelmi piac szolgáltatási és földrajzi kiterjedését meghatározta, amelynek eredményeként három elkülönült piacot érintett piacként azonosított. Ezek a következők:

1. Beszédcélú hívásvégzódtetés a Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaság mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén.
2. Beszédcélú hívásvégzódtetés a Pannon GSM Távközlési Zártkörűen Működő Részvénytársaság mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén.
3. Beszédcélú hívásvégzódtetés a Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Zártkörűen Működő Részvénytársaság mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén.

Ezen érintett piacokon a Tanács a fennálló verseny hatékonyságát elemezte és jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként az alábbi szolgáltatókat azonosította:

1. „Beszédcélú hívásvégzódtetés a Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaság mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén” nagykereskedelmi piacon a Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaságot (székhely: 1013 Budapest, Krisztina krt. 55.; cégjegyzékszám: Cg. 01-10-041928; a továbbiakban **„Magyar Telekom Nyrt.”**).
2. „Beszédcélú hívásvégzódtetés a Pannon GSM Távközlési Zártkörűen Működő Részvénytársaság mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén” nagykereskedelmi piacon a Pannon GSM Távközlési Zártkörűen Működő Részvénytársaságot (székhely: 2040 Budaörs, Baross u. 165/2.; cégjegyzékszám: Cg. 13-10-040409; a továbbiakban **„Pannon GSM Zrt.”**).

3. „Beszédcelű hívásvégződtetés a Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Zártkörűen Működő Részvénytársaság mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén” nagykereskedelmi piacon a Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Zártkörűen Működő Részvénytársaságot (székhely: 1062 Budapest, Váci út 1-3.; cégjegyzékszám: Cg. 01-10-044159; a továbbiakban „**Vodafone Magyarország Zrt.**”)

I. A Tanács az elkülönült érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosított Magyar Telekom Nyrt., a Pannon GSM Zrt., valamint a Vodafone Magyarország Zrt. (a továbbiakban együtt „**Kötelezett Szolgáltató**”) tekintetében a jelen határozatban (a továbbiakban „**jelen határozat**” vagy „**Határozat**”) az alábbi kötelezettségeket határozza meg:

A. A Tanács a DH-664-33/2005. ügyszámú határozattal előírt, az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban „**Eht.**”) 102. § szerinti „átláthatóság” kötelezettséget úgy módosítja, hogy a Kötelezett Szolgáltató a „beszédcelű hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi szolgáltatás vonatkozásában köteles a szolgáltatására vonatkozó, a jelen határozat rendelkező részében meghatározott ütemezés egyes időszakaiban érvényes hívásvégződtetési díj, valamint a költségalapú hívásvégződtetési díj mellett a szolgáltatás nyújtásának és igénybevételének feltételeit a költségalapú hívásvégződtetési díjak jóváhagyása tárgyában hozandó határozat közlését követő 15 napon belül, ezt követően a jelen határozat rendelkező részében meghatározott ütemezés szerinti díjváltozás, valamint a szolgáltatás nyújtása és igénybevétele feltételeinek változása esetén – a változást 30 nappal megelőzően – honlapján nyilvánosságra hozni. A szolgáltatás nyújtásának és igénybevételének feltételei vonatkozásában a Kötelezett Szolgáltató az alábbiakat köteles nyilvánosságra hozni:

- a) az összekapcsolás általános feltételeit, beleértve az előrendelést,
- b) az ajánlattételi és szerződéskötési eljárás részletes szabályait,
- c) az összekapcsolás földrajzilag meghatározott pontjait;
- d) az összekapcsolás lehetséges műszaki megoldásait;
- e) a megajánlott összekapcsolási forgalmi szolgáltatásokat;
- f) a szolgáltatásminőséget, beleértve az üzemeltetés és karbantartás feltételeit;
- g) az összekapcsolási interfészek megjelölését;
- h) a támogató (kezelői, segélykérő) szolgáltatásokat, valamint
- i) a felek közötti együttműködés szabályait az együttműködési kötelezettség körében.

A jelen határozattal módosított „átláthatóság” kötelezettség a költségalapú hívásvégződtetési díjak jóváhagyása tárgyában hozandó határozat közlésének napját követő napon lép hatályba.

B. A Tanács a DH-664-33/2005. ügyszámú határozattal előírt, az Eht. 104. § szerinti „egyenlő elbánás” kötelezettséget úgy módosítja, hogy a Kötelezett Szolgáltató köteles a lényegét tekintve azonos szolgáltatásokat nyújtó más szolgáltatók vonatkozásában lényegét tekintve azonos körülmények között lényegét tekintve azonos feltételeket alkalmazni, és legalább ugyanolyan feltételekkel, legalább ugyanolyan minőségű szolgáltatásokat és információt nyújtani mások számára,

mint amelyeket saját szolgáltatásaira, illetve bármely általa irányított más szolgáltató szolgáltatásaira alkalmaz.

A jelen határozattal módosított „egyenlő elbánás” kötelezettség a költségalapú hívásvégződtetési díjak jóváhagyása tárgyában hozandó határozat közlésének napját követő napon, legkésőbb azonban a jelen határozat közlését követő 121. napon lép hatályba.

- C. A Tanács a DH-664-33/2005. ügyszámú határozattal előírt, az Eht. 105. § szerinti „számviteli szétválasztás” kötelezettségét úgy módosítja, hogy a kirótt kötelezettséget a Kötelezett Szolgáltató, illetve annak mobil rádiótelefon szolgáltatást nyújtó részlege a jelen határozat rendelkező részének I. számú mellékletében meghatározott tartalom szerint köteles teljesíteni. A jelen kötelezettség a Kötelezett Szolgáltatót, illetve annak mobil rádiótelefon szolgáltatást nyújtó részlegét oly módon terheli, hogy a jelen határozat rendelkező részének I. számú mellékletben meghatározott tartalom szerint elkészített számviteli szétválasztási kimutatását naptári évenként az Eht. 62. § (1) bekezdésében foglalt határidőig köteles a Tanácshoz jóváhagyás céljából benyújtani. A Kötelezett Szolgáltató, illetve annak mobil rádiótelefon szolgáltatást nyújtó részlege által a Tanácshoz benyújtott számviteli szétválasztási kimutatást a Tanács az Eht. 62. § szerinti eljárásában hagyja jóvá. A jelenleg hatályos kötelezettség a jelen határozat közlésének napját követő napon hatályát veszti azzal, hogy a folyamatban lévő, a számviteli szétválasztási kimutatások jóváhagyására vonatkozó eljárásokban még a jelenleg hatályos kötelezettség szerint kell eljárni.”
- D. A Tanács az Eht. 106. § szerinti, a DH-664-33/2005. ügyszámú határozattal előírt „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos” kötelezettséget változatlan tartalommal hatályban tartja, mely szerint a Kötelezett Szolgáltató köteles más elektronikus hírközlési szolgáltató részére „beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi szolgáltatást nyújtani. E kötelezettség teljesítése érdekében a Kötelezett Szolgáltató nem vonhatja vissza indokolatlanul a szolgáltatásaihoz, illetve eszközeihez korábban biztosított hozzáférést, továbbá gazdaságilag és műszakilag indokolt ajánlat esetén köteles hálózatát más elektronikus hírközlési szolgáltatók hálózatával összekapcsolni, illetve csatlakoztatni. A fenti kötelezettség teljesítése során a referenciaajánlatokról, hálózati szerződésekről, valamint az ezekkel kapcsolatos eljárások részletes szabályairól szóló 277/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet szabályait kell alkalmaznia.
- E. A Tanács a DH-664-33/2005. ügyszámú határozattal előírt, az Eht. 108. § szerinti „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettséget akként módosítja, hogy a Kötelezett Szolgáltató a „beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi szolgáltatást költségalapú hívásvégződtetési díj ellenében köteles nyújtani, de a költségalapú hívásvégződtetési díj kialakítására és annak elérésére a Kötelezett Szolgáltató az alábbiak szerint köteles.

A költségalapú hívásvégződtetési díjat a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező részének II. számú mellékletében meghatározott TD-LRIC költség számítás módszer alkalmazásával köteles kialakítani, és azt a jelen határozat közzétételétől számított 40 napon belül a Tanácshoz jóváhagyás végett benyújtani köteles. A Kötelezett Szolgáltató köteles a Tanács számára bizonyítani, hogy az általa kiszámított hívásvégződtetési díj költségalapú és azt a jelen határozat rendelkező részének II. számú mellékletében meghatározott költség számítás módszertan szerint alakította ki.

A Kötelezett Szolgáltató mentesül a jelen határozat rendelkező részének II. számú mellékletében meghatározott TD-LRIC költség számítás módszer alkalmazásának, így a költségalapú hívásvégződtetési díj kialakításának, és a Tanácshoz jóváhagyásra történő benyújtásának kötelezettsége alól, amennyiben a Tanács által a BU-LRIC költség számítás módszer alkalmazásával megállapított költségalapú hívásvégződtetési díj alkalmazását és annak a jelen határozat rendelkező részében meghatározott feltételekkel történő elérését magára nézve kötelezőnek fogadja el.

Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat közzétételétől számított 40 napon belül nyilatkozni köteles, hogy a BU-LRIC költség számítás módszerrel megállapított költségalapú hívásvégződtetési díjat alkalmazza, és annak a jelen határozat rendelkező részében meghatározott feltételekkel történő elérését magára nézve kötelezőnek fogadja el.

A „beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi szolgáltatás BU-LRIC költség számítás módszerrel megállapított költségalapú díja 16,84 Ft/perc.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató nyilatkozatával a BU-LRIC költség számítás módszerrel megállapított költségalapú hívásvégződtetési díjat magára nézve kötelezőnek fogadja el, a költségalapú hívásvégződtetési díjat 3 lépcsőben, az alábbi táblázatban meghatározott ütemezés szerinti időszakokban érvényes díjak alkalmazásával kell elérnie.

Kötelezett Szolgáltató	A jelen határozat közzétételét követő 121. naptól 2007. december 31. napjáig	2008. január 01. napjától 2008. december 31. napjáig	2009. január 01. napjától
Magyar Telekom Nyrt.	23,17 Ft/perc	19,75 Ft/perc	16,84 Ft/perc
Pannon GSM Zrt.	24,44 Ft/perc	20,29 Ft/perc	16,84 Ft/perc
Vodafone Magyarország Zrt.	26,16 Ft/perc	20,99 Ft/perc	16,84 Ft/perc

Az egyes időszakokban érvényes hívásvégződtetési díjak a Magyar Telekom Nyrt. tekintetében úgy kerültek kialakításra, hogy a Magyar Telekom Nyrt. a fenti táblázat szerinti adott időszakot megelőző időszakban érvényes hívásvégződtetési díját minden időszakváltás esetén 14,74 %-kal csökkenteni köteles. Ennek értelmében a Magyar Telekom Nyrt. a jelenleg hatályos 27,17 Ft/perc mértékű

hívásvégződtetési átlagdíját 14,74 %-kal csökkenteni, és az így kialakított 23,17 Ft/perc mértékű hívásvégződtetési díjat a jelen határozat közlését követő 121. naptól 2007. december 31. napjáig alkalmazni köteles. A Magyar Telekom Nyrt. által 2008. január 01. napjától 2008. december 31. napjáig alkalmazandó 19,75 Ft/perc mértékű hívásvégződtetési díj, valamint a 2009. január 01. napjától alkalmazandó 16,84 Ft/perc mértékű költségalapú hívásvégződtetési díj ugyancsak az azt megelőző időszakban alkalmazott díj 14,74 %-kal történő csökkentésével került meghatározásra.

Az egyes időszakokban érvényes hívásvégződtetési díjak a Pannon GSM Zrt. tekintetében úgy kerültek kialakításra, hogy a Pannon GSM Zrt. a fenti táblázat szerinti adott időszakot megelőző időszakban érvényes hívásvégződtetési díját minden időszakváltás esetén 16,99 %-kal csökkenteni köteles. Ennek értelmében a Pannon GSM Zrt. a jelenleg hatályos 29,44 Ft/perc mértékű hívásvégződtetési átlagdíját 16,99 %-kal csökkenteni, és az így kialakított 24,44 Ft/perc mértékű hívásvégződtetési díjat a jelen határozat közlését követő 121. naptól 2007. december 31. napjáig alkalmazni köteles. A Pannon GSM Zrt. által 2008. január 01. napjától 2008. december 31. napjáig alkalmazandó 20,29 Ft/perc mértékű hívásvégződtetési díj, valamint a 2009. január 01. napjától alkalmazandó 16,84 Ft/perc mértékű költségalapú hívásvégződtetési díj ugyancsak az azt megelőző időszakban alkalmazott díj 16,99 %-kal történő csökkentésével került meghatározásra.

Az egyes időszakokban érvényes hívásvégződtetési díjak a Vodafone Magyarország Zrt. tekintetében úgy kerültek kialakításra, hogy a Vodafone Magyarország Zrt. a fenti táblázat szerinti adott időszakot megelőző időszakban érvényes hívásvégződtetési díját minden időszakváltás esetén 19,77 %-kal csökkenteni köteles. Ennek értelmében a Vodafone Magyarország Zrt. a jelenleg hatályos 32,61 Ft/perc mértékű hívásvégződtetési átlagdíját 19,77 %-kal csökkenteni, és az így kialakított 26,16 Ft/perc mértékű hívásvégződtetési díjat a jelen határozat közlését követő 121. naptól 2007. december 31. napjáig alkalmazni köteles. A Vodafone Magyarország Zrt. által 2008. január 01. napjától 2008. december 31. napjáig alkalmazandó 20,99 Ft/perc mértékű hívásvégződtetési díj, valamint a 2009. január 01. napjától alkalmazandó 16,84 Ft/perc mértékű költségalapú hívásvégződtetési díj ugyancsak az azt megelőző időszakban alkalmazott díj 19,77 %-kal történő csökkentésével került meghatározásra.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató él a TD-LRIC költség számítási módszer alkalmazásának lehetőségével és az annak megfelelően elvégzett számításait, valamint az így kialakított költségalapú hívásvégződtetési díját jóváhagyás céljából a Tanácsnak benyújtja, és azok mindenben megfelelnek az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak, a Tanács jóváhagyja azokat.

A jóváhagyott költségalapú hívásvégződtetési díjat a Kötelezett Szolgáltató legkésőbb 2009. január 01. napjától köteles alkalmazni azzal, hogy azt fokozatosan, a BU-LRIC költségmodell alapján kialakított költségalapú hívásvégződtetési díj elérésére vonatkozó, a fenti táblázatban meghatározott ütemezés szerint, az egyes időszakra meghatározott mértékű díjak alkalmazásával kell elérnie.

Ennek értelmében a 2009. január 01. napját megelőző időszakban a Kötelezett Szolgáltató a fenti táblázatban meghatározott ütemezés szerinti díjakat köteles alkalmazni mindaddig, amíg a TD-LRIC költségmodell alapján kialakított, a Tanács által jóváhagyott költségalapú hívásvégződtetési díjat el nem éri.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató nem él a BU-LRIC költségszámítási módszer alapján kialakított költségalapú hívásvégződtetési díj alkalmazásának lehetőségével, ugyanakkor a TD-LRIC költségszámítási módszer alkalmazásával kialakított költségalapú hívásvégződtetési díját a Tanácshoz határidőre nem nyújtja be, vagy a benyújtott kérelem hiányos, nem bírálható el, továbbá, ha a Kötelezett Szolgáltató által kialakított költségalapú hívásvégződtetési díj nem felel meg az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak, a Tanács a Kötelezett Szolgáltató által alkalmazandó költségalapú hívásvégződtetési díjat – az Eht. 108. § (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel – a BU-LRIC költségszámítási módszer alkalmazásával a fenti táblázatban foglaltak szerint határozza meg.

A jelen határozat rendelkező részében foglaltak értelmében a költségalapú hívásvégződtetési díj elérését meghatározó fenti táblázatban rögzített díjak napszaki megosztástól függetlenül az összes végződtetett beszédpercre vonatkozóan azonos mértékűek.

A jelen határozattal a fentiekben foglaltak szerint módosított „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség a jelen határozat közlését követő 121. napon lép hatályba, ezzel egyidejűleg a korábban a DH-664-33/2005. ügyszámú határozattal előírt és jelen határozattal módosított „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség hatályát veszti.

A Tanács a jelen határozatban a Kötelezett Szolgáltatóra kirótt „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség teljesítésére meghatározott TD-LRIC költségszámítási módszert, az azzal kapcsolatban alkalmazandó elveket, és formát, a jelen határozat rendelkező részének II. számú mellékletében foglaltak szerint határozza meg.

A jelen határozat ellen nincs helye fellebbezésnek. A jelen határozat felülvizsgálata annak közlésétől számított 15 napon belül a Fővárosi Bírósághoz címzett, a Tanácshoz 3 példányban benyújtott keresettel kérhető.

A keresetlevél benyújtásának a jelen határozat végrehajtására halasztó hatálya nincsen.

A Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa DH-9549-54/2006. számú határozata rendelkező részének I. számú melléklete

A Tanács jelen határozatában kirótt „számviteli szétválasztás” kötelezettség pontos tartalmának meghatározása

A Tanács a jelen határozat rendelkező részének I.C. pontjában a Kötelezett Szolgáltatóra kirótt számviteli szétválasztási kötelezettség alkalmazására vonatkozó elveket, formát, módszert és a kimutatások tartalmát az Eht. 105. § (3) bekezdése alapján – figyelemmel az elektronikus hírközlési tevékenység elkülönítéséről, valamint az elektronikus hírközlési szolgáltatók számviteli nyilvántartásai elkülönített vezetésének részletes szabályairól szóló 19/2003. (XII. 27.) IHM rendelet 4. § (1) bekezdésére is – az alábbiak szerint határozza meg.

1. Értelmező rendelkezések

(1) E melléklet alkalmazásában:

a) Alaphálózat: a mobil rádiótelefon hálózat forgalomérzékeny összetevője.

b) Egyéb tevékenység: a mobil rádiótelefon szolgáltató azon üzletága, amely a szolgáltató által nyújtott egyéb, az alaphálózathoz vagy a kiskereskedelemhez nem tartozó, nem elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyújt. Ide tartozik a berendezések értékesítése, javítása, bérbeadása, a harmadik személy részére nyújtott építési-szerelési szolgáltatások; valamint a hasonló jellegű, más üzletághoz nem tartozó szolgáltatások. Az egyéb tevékenységekhez sorolandó továbbá a befektetett pénzügyi eszközök értéke.

c) Kiskereskedelem: a mobil rádiótelefon szolgáltató azon üzletága, amely mindazon tevékenységeket tartalmazza, melyek a szolgáltató által nyújtott előfizetői szolgáltatások előfizetőknek történő értékesítésével kapcsolatosak.

d) Társszolgáltató: az a szolgáltató, amely ellenérték fejében elektronikus hírközlési szolgáltatásokat saját szolgáltatása nyújtásához igénybe vesz vagy továbbértékesít.

e) Transzfer: a mobil rádiótelefon szolgáltató egyik üzletága által a szolgáltató másik üzletága részére nyújtott szolgáltatás, ahol a szolgáltatás ellenértékét a nyújtott szolgáltatás mennyisége és a transzferár szorzata határozza meg.

f) Bázisév: a tárgyévet megelőző év.

g) Tárgyév: az az év, amelyre vonatkozóan a számviteli szétválasztási kimutatás készül, azaz a beszámolás éve.

(2) A jelen mellékletben nem definiált meghatározások, fogalmak tekintetében a jelen határozat rendelkező részének II. számú mellékletében foglalt hírközlési szolgáltatások költségszámítására vonatkozó módszertanban szereplő meghatározások – az alábbi kivétellel – változatlan tartalommal alkalmazandók. A B. 45. pontban definiált „*Számvitel-alapú eszközérték és értékcsökkenés számítási módszer*” azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a tárgyév végi nettó helyettesítési értéknek (NRC) a tárgyév végi GRC-hez viszonyított aránya a tárgyév végi nettó és bruttó könyv szerinti eszközértékek arányával legyen egyenlő.

2. A Hatóság által számviteli szétválasztásra kötelezett jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókra vonatkozó általános szabályok

(1) A Kötelezett Szolgáltató köteles az elkülönítetten vezetett számviteli kimutatásait úgy elkészíteni, hogy

a) az elkülönítetten vezetett számviteli kimutatások az üzletágak valós bevételeit és költségeit, valamint befektetett tőkéjét tükrözzék;

b) a költségek és bevételek azokra a termékekre és szolgáltatásokra kerüljenek felosztásra, amelyek azok felmerülését okozták (ennek érdekében a tevékenységalapú felosztást kell alkalmazni);

c) a felosztás objektíven tükrözze az egyes üzletágak eredményét;

d) a tárgyévi kimutatás tartalmazzon jelzést a kimutatások alapelveiben bekövetkező jelentős változtatás hatására vonatkozóan, ahol a változás előző évet érintő hatását is be kell mutatni;

e) a szolgáltató a számvitelileg szétválasztott üzletágak kimutatásainak elkészítése során az átlátható költségfelosztási alapelvek szerint járjon el;

f) az üzletágak kimutatásai tartalmazzák azon transzfer költségeket és transzferbevételeket, melyek akkor merülnek fel, amikor egy adott üzletág más üzletág szolgáltatását veszi igénybe annak érdekében, hogy saját szolgáltatását nyújthassa, vagy más üzletágnak szolgáltatást nyújt. A kimutatásoknak világosan be kell mutatniuk ezen, a szolgáltató üzletágai között transzferált, illetve más szolgáltatóknak nyújtott azonos szolgáltatások azonos értékét;

g) a számviteli szétválasztás modelljében a költségfelosztásra a teljesen felosztott költségek módszertana (a továbbiakban: FDC) szerint kerüljön sor. (Az FDC módszertan alkalmazása során a Kötelezett Szolgáltatónak a 8. pontban leírtaknak megfelelően kell eljárnia.)

h) a költségfelosztást a múltbeli költségek (a továbbiakban: HCA) és a folyó költségek módszertana (a továbbiakban: CCA) szerint is el kell végezni. A CCA módszernél „A TD-LRIC költségszámítási módszer leírása” megnevezésű, a jelen határozat rendelkező részének II. számú mellékletben előírt eszközátértékelési módszert kell alkalmazni. Működési költségeket átértékelni nem szabad, mivel azok az adott időszak folyó piaci árain kerülnek könyvelésre.

i) a tőkeköltség értékének megállapításánál a beszámolás évére meghatározott WACC szorzót kell alapul venni. Az üzletági befektetett tőke tőkeköltsége az üzletági költségkimutatásban nem jelenhet meg.

j) a kimutatások alapját a HCA módszertan szerinti költségelszámolás képezze, amelyet módosítani kell a CCA módszertan szerinti különbözettel.

(2) A költségek és ráfordítások felosztásának alapjául szolgáló költségszámítási modellre vonatkozó követelményeket a jelen határozat rendelkező részének II. számú melléklete tartalmazza.

3. A transzferek kialakításának módszere

(1) A számviteli szétválasztásra kötelezett szolgáltató köteles az üzletágak közötti transzferek költségeit és bevételeit kimutatni, oly módon, mintha ezen üzletágak szervezetenként elkülönült gazdálkodó szervezetek lennének.

(2) A Kötelezett Szolgáltató köteles legalább a következő kiskereskedelmi és ezeknek megfelelő alaphálózati szolgáltatásokat elkülönítetten bemutatni: bejövő hívás, bejövő SMS, kimenő hívás, hálózaton belüli hívás, kimenő SMS, hálózaton belüli SMS, MMS, GPRS.

(3) A Kötelezett Szolgáltató a saját üzletága által más üzletága részére nyújtott (transzferált) hálózati szolgáltatás transzferárát a következőképpen köteles meghatározni:

Első lépés: Valamennyi transzfer szolgáltatás árát FDC-CCA módszertan szerint képzett egységkötség alapján kell kialakítani. A transzferár tartalmazza a szolgáltatás nyújtásához igénybe vett üzletági befektetett tőke tőkeköltségét is. A transzferár nem tartalmazhat értékesítési és számlázási költségeket.

Második lépés: A hangszolgáltatások esetében a szolgáltatások első lépésben kiszámolt FDC-CCA szerinti egységkötségét összhangba kell hozni az alaphálózat szabályozott szolgáltatási díjaival. Ha egy tárgyéven belül egynél több szabályozott díj volt hatályos, akkor a díjakból éves átlagot kell képezni a hatályuk idejével súlyozva.

Amennyiben a szabályozott díj és a kiszámolt végződtetési egységkötség eltérnek, a transzfer szolgáltatások egységkötségének kalkulációjára használt hálózati elemekhez a szabályozott díj/kiszámolt ár aránya szerint korrigált hálózati elem egységkötségek értékét kell rendelni. A hálózati elemek ilyenformán módosított egységkötségei és a kiskereskedelmi szolgáltatásokra jellemző hálózati elem használat (útvonal tényezők) felhasználásával kell előállítani az egyes belső szolgáltatások transzferárát. A transzferár ebben az esetben sem tartalmazhat értékesítési és számlázási költségeket.

4. Elkülönítetten kimutatandó üzletágak

A mobil szolgáltató által elkülönítendő üzletágak:

1. Alaphálózat
2. Kiskereskedelem
3. Egyéb tevékenységek

5. Bevételek elkülönített kimutatása

(1) A Kötelezett Szolgáltató köteles üzletáganként elkülönítetten kimutatni a szolgáltatások értékesítésének nettó árbevételét.

(2) A mobil rádiótelefon szolgáltatást nyújtó Kötelezett Szolgáltató – amennyiben a Hatóság eltérő szabályokat nem állapít meg – bevételeit az alábbi felosztás szerint köteles kimutatni:

a) Az alaphálózat bevételei közé kell rendelni a következőket:

aa) hálózati szolgáltatások bevétele más szolgáltatótól (ideértve a kapott összekapcsolási díjbevételeket, így a bejövő nemzetközi hívások végződtetési díjbevételét és a társszolgáltatóktól beszedett roaming díjbevétel is, valamint az ehhez kapcsolódó közös eszközhasználat bevételei);

ab) a kiskereskedelmi üzletágtól kapott transzfer bevételek;

ac) az alaphálózat egyéb bevétele.

- b) A kiskereskedelem bevételei közé kell rendelni:
- ba) forgalmi díjak;
 - bb) előfizetési díjak;
 - bc) egyéb elektronikus hírközlési kiskereskedelmi tevékenységek bevétele, beleértve a mobilkészülékek eladásából származó bevételt.
- c) Az egyéb tevékenység bevételei közé kell rendelni a következőket:
- ca) a mobil rádiótelefon szolgáltatáshoz kapcsolódó eszköz bérbeadásból származó bevételt.
 - cb) mérnöki tanácsadói tevékenységek bevétele;
 - cc) minden, az a) és b) pontokhoz nem rendelhető bevétel

6. A költségek és ráfordítások, valamint a befektetett tőke elkülönített kimutatása

- (1) A mobil rádiótelefon szolgáltatást nyújtó Kötelezett Szolgáltató költségeit és ráfordításait az alábbi felosztás szerint köteles kimutatni:
- a) Az alaphálózat üzletághoz rendelhető költségek: az alaphálózat kiépítésével, fenntartásával és üzemeltetésével kapcsolatos tevékenységek költsége, beleértve a társszolgáltatóknak értékesített hálózati szolgáltatásokkal kapcsolatos nagykereskedelmi számlázási és egyéb tevékenységek költségét is.
 - b) A kiskereskedelem üzletághoz rendelhető költségek többek között: az alaphálózattól kapott transzferek ellenértéke, amely megegyezik az alaphálózat üzletág transzferbevételeivel; marketing, kiskereskedelmi értékesítési, ügyfélszolgálati és kiskereskedelmi számlázási költségek az előfizetőknek nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosan; értékesített mobil készülékek ELÁBÉ tartalma, egyetemes szolgáltatással kapcsolatos befizetés, társszolgáltatóktól vásárolt hálózati szolgáltatásokkal kapcsolatos költségek, egyéb kiskereskedelmi költségek.
 - c) Az egyéb tevékenységhez rendelhető költségek: minden, az a) és b) pontokhoz nem rendelhető költség (működési költségek, értékcsökkenés, ELÁBÉ).
- (2) Az átlagos befektetett tőke kalkulációjánál alkalmazandó módosító tételek
- a) Az Üzleti vagy cégérték, valamint az Értékhelyesbítések összegével mind az immateriális javak és tárgyi eszközök, mind a saját tőke értékét módosítani kell.
 - b) A Hosszú lejáratú kötelezettségek következő évi törlesztő részleteként a rövidlejáratú kötelezettségek közé átvezetett összeget vissza kell vezetni a Hosszú lejáratú kötelezettségek közé. Hasonlóan kell eljárni a halasztott kamatfizetési kötelezettségek esetében is.
- (3) Az átlagos befektetett tőke részét képező immateriális javak és tárgyi eszközök üzletágakhoz rendelésénél a következőképpen kell eljárni:
- a) meg kell határozni, hogy mely eszközök mely üzletágakat szolgálják, és azokhoz kell az értéküket rendelni,
 - b) amennyiben valamely eszköz több üzletágot is kiszolgál, az eszközérték üzletágak közötti megbontásánál ugyanazon eszköz amortizációjának üzletágak közötti arányát kell felhasználni, és az eljárást dokumentálni, indokolni.

7. A számviteli kimutatók és adatszolgáltatás

(1) A Kötelezett Szolgáltató az alábbi kimutatókat köteles elkészíteni, és a Hatóságnak benyújtani:

- a) eredmény-kimutató üzletáganként;
- b) átlagos befektetett tőke üzletáganként;
- c) egyeztetés az auditált eredmény-kimutatóval;
- d) átlagos befektetett tőke összehasonlítása a vállalati mérlegadatokkal;
- e) költségfelosztási módszertan;
- f) transzfer mátrix, továbbá transzferárak és transzferek mennyiségének kimutatója;
- g) az egyes hálózati elemek és üzleti tevékenységek egységköltségeinek táblázata;
- h) az egyes definiált szolgáltatások egységköltsége, egységre jutó bevétele;
- i) költségszámítási modell elektronikus formában;
- j) a (6) bekezdés szerinti könyvvizsgálói nyilatkozat;
- k) éves beszámoló.

(2) Az (1) bekezdés a), b), c) és d) pontjában felsorolt dokumentumokat az FDC költségszámítás módszeréről szóló 8. pontban foglaltak szerinti szabályok alkalmazásával, a 9. pontban bemutatott szerkezetben kell elkészíteni.

(3) Az (1) bekezdésben felsorolt dokumentumokat az Eht. 62. § (1) bekezdése szerinti határidőig kell a hatóságnak eljuttatni.

(4) Az (1) bekezdés e) pontja szerinti költségfelosztási módszertannak tartalmaznia kell:

- a) a költségfelosztás alapelveit és pontos módszertanát olyan részletezettséggel, hogy annak alapján a modell könyvvizsgálata elvégezhető legyen (a főkönyvi kivonatban szereplő számlák felosztási menetének leírásával);
- b) az üzletágak és szolgáltatások pontos meghatározását, valamint azok egymáshoz rendelésének módját;
- c) a transzferek rendszerének kialakítási és működési módszertanát;
- d) a felhasznált egyéb adatokat (így különösen az útvonal mátrix hívásperceit, a hálózatelemek felosztási alapjait);
- e) az előző évhez képest történt jelentősebb módosítások, változtatások részletes leírását és hatásának szemléltetését.

(5) Az (1) bekezdés f) pontja szerinti transzfer mátrixnak tartalmaznia kell az egyes üzletágak transzfer költségeit az egyes kiskereskedelmi szolgáltatások szerint részletezve.

(6) A Kötelezett Szolgáltató a saját költségén köteles független könyvvizsgálóval ellenőriztetni az (1) bekezdés szerint benyújtott dokumentációt.

A Kötelezett Szolgáltató könyvvizsgálója nyilatkozatának a modellben szereplő alábbi adatok hitelességét kell tanúsítania:

- a) A modellben felhasznált éves beszámoló adatok, úgymint mérleg- és eredmény-kimutató adatok (szintetikus és analitikus adatok), valamint kiegészítő melléklet adatok;
- b) A folyó költségekre történő átértékelésekhez felhasznált kiinduló adatok (bruttó érték, nettó érték, értékcsökkenési leírás, leírási kulcsok, szállítói szerződésekben szereplő árak, stb.)
- c) A modellben felhasznált volumen adatok;
- d) A modellben szereplő vetítési alapokhoz felhasznált kiinduló adatok.

A könyvvizsgáló nyilatkozata az (1) bekezdés szerinti dokumentáció részeként csatolandó.

(7) A Kötelezett Szolgáltatónak biztosítania kell a nyilvántartásokkal kapcsolatban az elektronikus hírközlési tevékenységgel összefüggésben felmerülő további hatósági adatszolgáltatási igények kielégítését.

8. Az FDC módszertan

Az FDC módszertan alkalmazása során a Kötelezett Szolgáltatónak a következő módon kell eljárnia:

(1) Az FDC (teljesen felosztott költség) modellekben a költségszámítás a szolgáltatók szokásos működése érdekében felmerült, ténylegesen lekönyvelt költségeken és ráfordításokon alapul.

(2) FDC módszertan szerinti költségfelosztásnál az egyes homogén költségkategóriák esetében minden költséget a hozzájuk tartozó költség-meghatározó tényező nagyságának függvényében, egyenes arányban kell a hálózati elemhez/üzleti tevékenységhez hozzárendelni. Az FDC módszertan alkalmazásakor a költségkategóriák teljes költség tömege felosztásra kerül.

(3) A költségfelosztás alapját a tevékenység alapú költségszámítás (Activity Based Costing, ABC) képezi.

(4) A modellépítési lépések CCA-FDC módszer esetén:

A modellépítés első lépéseként a Kötelezett Szolgáltató meglévő kimutatásaiból ki kell választani azon költségeket, amelyek relevánsak a modellezni kívánt szolgáltatások nyújtásához.

A modellépítés második lépése a homogén költségkategóriák meghatározása és a költségek homogén költségkategóriákba sorolása.

A modellépítés harmadik lépése a hálózati elemek és üzleti tevékenységek meghatározása.

A modellépítés negyedik lépése a befektetett eszközök ártértékelése a berendezés optimalizálás és a folyóáras költségelszámolás elveinek (CCA) figyelembevételével.

A modellépítés ötödik lépése a költségek homogén költségkategóriákból a közvetlen költségek hálózati elemekre/üzleti tevékenységekre történő felosztása.

A modellépítés hatodik lépése az általános költségek hálózati elemekre/üzleti tevékenységekre történő osztása a közvetlen költségek arányában.

A modellépítés hetedik lépése a hálózati elemek/üzleti tevékenységek egységköltségeinek meghatározása, majd ezen egységköltségekből a szolgáltatások egységköltségének meghatározása.

(5) HCA alapú költségszámítás esetén a Kötelezett Szolgáltatót nem terhelik a költségek átértékelésével kapcsolatos előírások, a modellépítés negyedik lépése nem alkalmazható. Ennek megfelelően HCA alapú költségszámítás esetén a HCC-k felosztandó költségei megegyeznek a Kötelezett Szolgáltató könyv szerinti értékeivel.

(6) A tőkeköltség meghatározása során az egyes szolgáltatásokhoz használt immateriális javak és tárgyi eszközök tárgyévi nyitó és záró eszközértékének a számtani átlagával, valamint működő tőkéjének a számtani átlagával kell számolni. Az eszközérték HCA-alapon a könyv szerinti nettó eszközérték, CCA-alapon pedig a nettó helyettesítési érték.

9. Számviteli szétválasztási kimutatások

Kiinduló eredmény-kimutatás

1. a) tábla

	Előző év	Tárgyév
1. Értékesítés nettó árbevétele
2. Személyi jellegű és anyagjellegű ráfordítások csökkentve a saját teljesítmény aktivált értékével
3. Értékcsökkenési leírás
4. Egyéb ráfordítások csökkentve az egyéb bevételekkel
5. Üzemi szintű eredmény (1. – 2. – 3. – 4.)
6. Kiegészítő értékcsökkenés
7. Tartási nyereség
8. Folyó költség kiigazításokkal korrigált üzemi eredmény (5. – 6. + 7.)
9. Tőkeköltség (HCA)
10. Tőkeköltség (CCA)

Kiinduló mérleg

1. b) tábla

Eszközök	millió Ft-ban		Források	millió Ft-ban	
	Előző év	Tárgyév		Előző év	Tárgyév
Befektetett eszközök	Befektetett tőke
Immateriális javak	Saját tőke
Üzleti vagy cégérték korrekció (-)	Üzleti vagy cégérték korrekció (-)
Értékhelyesbítés korrekció (-)	Értékelési tartalék korrekció (-)
Tárgyi eszközök és beruházások	Hosszú lejáratú kötelezettségek
Értékhelyesbítés korrekció (-)	Hosszú lej.köt. korrekció*** (+)
Befektetett pénzügyi eszközök**			
CCA korrekció	CCA korrekció
Forgóeszközök	Egyéb források

Készletek	Rövidlejáratú kötelezettségek
Követelések	Hosszú lej.köt. korrekció*** (-)
Értékpapírok	Céltartalékok
Pénzeszközök	Passzív időbeli elhatárolások
Aktív időbeli elhatárolások			
Eszközök összesen*	Források összesen*

*Kötelező egyezőség áll fenn

**Az Egyéb tevékenység üzletághoz kell rendelni

*** A Hosszú lejáratú kötelezettségek következő évben esedékes része, valamint a halasztott kamatfizetési kötelezettségek

Az 1.a), 1.b) táblák

- előkészítik az éves beszámoló részeinek és a számviteli szétválasztási kimutatások fogalmi rendszerének összekapcsolását, helyet adva a tőkeköltségnek, amely az üzletágakra nem terhelődik;
- a vállalat szolgáltatást végző részlegére mutatják be a számviteli szétválasztáshoz kiindulásként használt éves beszámoló értékeket, valamint a CCA számítások hatásait. Ezekben a táblázatokban szereplő értékeket kell a továbbiakban az üzletágakhoz rendeléshez felhasználni.

Alaphálózat üzletág eredmény-kimutatása

2. a) tábla

	Előző év	Tárgyév
1. A kiskereskedelemnek nyújtott transzfer bevétele
2. Társzolgáltatóktól kapott összekapcsolási bevétel
3. Alaphálózat egyéb bevétele
A. Bevételek összesen (1. + 2. + 3.)
B. Költségek
C. HCA Üzletági Eredmény (A – B)
4. Kiegészítő értékcsökkenés
5. Tartási nyereség
D. Folyó költség kiigazítások (4. – 5.)
E. CCA Üzletági Eredmény (C – D)

Alpházózat átlagos befektetett tőkéje (HCA)

2. b) tábla

	Előző év dec. 31.	Tárgyév dec. 31.
A. Befektetett eszközök (1. + 2.)
1. Immateriális javak
2. Tárgyi eszközök
B. Működő tőke (C + D – E – F – G)
C. Forgóeszközök (3. + 4. + 5. + 6.)
3. Készletek
4. Követelések
5. Értékpapírok
6. Pénzeszközök
D. Aktív időbeli elhatárolások
E. Céltartalékok
F. Rövid lejáratú kötelezettségek
G. Passzív időbeli elhatárolások
H. Záró befektetett tőke (A + B)
I. Nyitó befektetett tőke
J. HCA Átlagos befektetett tőke

Alpházózat átlagos befektetett tőkéje (CCA)

2. c) tábla

	Előző év dec. 31.	Tárgyév dec. 31.
A. Befektetett eszközök (1. + 2. + 3.)
1. Immateriális javak
2. Tárgyi eszközök
3. CCA kiigazítás
B. Működő tőke (C + D – E – F – G)
C. Forgóeszközök (4. + 5. + 6. + 7.)
4. Készletek
5. Követelések
6. Értékpapírok
7. Pénzeszközök
D. Aktív időbeli elhatárolások
E. Céltartalékok
F. Rövid lejáratú kötelezettségek
G. Passzív időbeli elhatárolások
H. Záró befektetett tőke (A + B)
I. Nyitó befektetett tőke
J. CCA Átlagos befektetett tőke

**Alaphálózat üzletág jövedelmezősége
(HCA és CCA módon is kiszámítva)**

2. d) tábla

	Előző év	Tárgyév
A. Üzletági Eredmény
B. Átlagos befektetett tőke
C. Jövedelmezőségi mutató %, ([A/B]*100)

Kiskereskedelem üzletág eredmény-kimutatása

3. a) tábla

	Előző év	Tárgyév
1. Előfizetési bevételek
2. Hívásforgalmi bevételek
3. Egyéb kiskereskedelmi bevételek
A. Bevételek összesen (1. + 2. + 3.)
4. Kiskereskedelmi költségek
5. Alaphálózattól vásárolt transzfer
6. Egyéb kiskereskedelmi költségek
B. Költségek összesen (4. + 5. + 6.)
C. HCA Üzletági Eredmény (A – B)
7. Kiegészítő értékcsökkenés
8. Tartási nyereség
D. Folyó költség kiigazítások (7. - 8.)
E. CCA Üzletági Eredmény (C – D)

Kiskereskedelem átlagos befektetett tőke (HCA)

3. b) tábla

	Előző év dec. 31.	Tárgyév dec. 31.
A. Befektetett eszközök (1. + 2.)
1. Immateriális javak
2. Tárgyi eszközök
B. Működő tőke (C + D – E – F – G)
C. Forgóeszközök (3. + 4. + 5. + 6.)
3. Készletek
4. Követelések
5. Értékpapírok
6. Pénzeszközök
D. Aktív időbeli elhatárolások

E. Céltartalékok
F. Rövid lejáratú kötelezettségek
G. Passzív időbeli elhatárolások
H. Záró befektetett tőke (A + B)
I. Nyitó befektetett tőke
J. HCA Átlagos befektetett tőke

Kiskereskedelem átlagos befektetett tőke (CCA)

3. c) tábla

	Előző év dec. 31.	Tárgyév dec. 31.
A. Befektetett eszközök (1. + 2. + 3.)
1. Immateriális javak
2. Tárgyi eszközök
3. CCA kiigazítások
B. Működő tőke (C + D – E – F – G)
C. Forgóeszközök (4. + 5. + 6. + 7.)
4. Készletek
5. Követelések
6. Értékpapírok
7. Pénzeszközök
D. Aktív időbeli elhatárolások
E. Céltartalékok
F. Rövid lejáratú kötelezettségek
G. Passzív időbeli elhatárolások
H. Záró befektetett tőke (A + B)
I. Nyitó befektetett tőke
J. CCA Átlagos befektetett tőke

Kiskereskedelem üzletág jövedelmezősége (HCA és CCA módon is kiszámítva)

3. d) tábla

	Előző év	Tárgyév
A. Üzletági Eredmény
B. Átlagos befektetett tőke
C. Jövedelmezőségi mutató %, ([A/B]*100)

Egyéb tevékenységek üzletág eredmény-kimutatása

4. a) tábla

	Tárgyév	Előző év
A. Bevételek összesen
B. Költségek összesen
C. HCA Üzletági Eredmény (A – B)

Egyéb tevékenységek átlagos befektetett tőkéje

4. b) tábla

	Előző év dec. 31.	Tárgyév dec. 31.
A. Befektetett eszközök (1. + 2.+ 3.)
1. Immateriális javak
2. Tárgyi eszközök
3. Befektetett pénzügyi eszközök
B. Működő tőke (C + D – E – F – G)
C. Forgóeszközök (4. + 5. + 6. + 7.)
4. Készletek
5. Követelések
6. Értékpapírok
7. Pénzeszközök
D. Aktív időbeli elhatárolások
E. Céltartalékok
F. Rövid lejáratú kötelezettségek
G. Passzív időbeli elhatárolások
H. Záró befektetett tőke (A + B)
I. Nyitó befektetett tőke
J. HCA Átlagos befektetett tőke

Átlagos befektetett tőke összehasonlítása a vállalati mérlegadatokkal

5. a) tábla

Befektetett tőke a társasági mérlegben:	Előző év dec. 31.	tárgyév dec. 31.
A. Saját tőke*
B. Hosszú lejáratú kötelezettségek*
C. Fel nem osztott üzleti vagy cégérték és értékhelyesbítések
D. Hosszú lejáratú kötelezettségek rövid lejáratú kötelezettségekhez átsorolt összege, valamint a halasztott kamatfizetési kötelezettség
E. CCA-kiigazítások
F. Záró befektetett tőke összesen (A + B – C + D + E)
G. Nyitó befektetett tőke összesen
H. Átlagos befektetett tőke
Üzletáganként átlagos befektetett tőke kimutatása		
I. Alaphálózat**
J. Kiskereskedelem**
K. Egyéb tevékenység
L. Átlagos befektetett tőke összesen (I + J + K)

* Mérlegből

**Az üzletági átlagos befektetett tőke (CCA) táblázatokból

Összehasonlítás a vállalati eredmény-kimutatással (üzemi eredmény szintjéig)

5. b) tábla

	1. Bevételek	2. Költségek	HCA üzemi eredmény (1.-2.)	Kiegészítő értékcsökkenés	Tartási nyereség	CCA üzemi eredmény
	Tárgyév	Tárgyév	Tárgyév	Tárgyév	Tárgyév	Tárgyév
Alaphálózat						
Kiskereskedelem						
Egyéb tevékenység						
Üzletágak összesen						
Üzletágak közötti transzferek kiszűrése				-	-	-
Vállalati eredmény- kimutatásban				-	-	-

A Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa DH-9549-54/2006. számú határozat rendelkező részének II. számú melléklete

A TD-LRIC költségszámítási módszer leírása

A. Általános szabályok:

A jelen határozatban meghatározott költségszámítási modellek kialakításakor a Kötelezett Szolgáltatónak biztosítania kell, hogy az tartalmazza a modell és a számítástechnikai megoldás részletes leírását, a modellben használt fogalmak és megnevezések definícióit, valamint a modell bemenő adatait és kimenő eredményeit, az arra feljogosított harmadik fél – így különösen a Hatóság – számára áttekinthető és értelmezhető részletességgel.

A Kötelezett Szolgáltató a kialakított és rögzített költségszámítási modelleket köteles az azok értelmezéséhez szükséges minden adattal és nyilvántartással együtt a költségszámítási modell kialakításától számított öt évig, illetve – ha ez későbbi időpont – a modell alapján kiszámított ellenértéket alkalmazó bármely szerződéssel kapcsolatos, a költségszámítási modellel összefüggésben felmerült jogvita jogerős lezárásáig megőrizni. A Kötelezett Szolgáltatót a jelen határozat alapján terhelő, a modellek értelmezéséhez szükséges adatok és nyilvántartások megőrzési kötelezettsége nem érinti a más jogszabály által meghatározott megőrzési kötelezettségek teljesítését, így különösen a bizonylatokra vonatkozó, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvényben előírt megőrzési kötelezettségek teljesítését.

B. A jelen melléklet alkalmazásában:

1. *Alaphálózat*: egy elektronikus hírközlő hálózat forgalomérzékeny összetevője.
2. *Bázisév*: a legutóbbi lezárt és auditált pénzügyi év.
3. *Bemenő adat*: A modellben használatos mindazon értékek, amelyek a vállalkozás működésére és a modellezett szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos gazdálkodási tevékenységre jellemzőek. Ezek csak közvetlen értékek lehetnek.
4. *Berendezés optimalizálás elve*: a berendezések optimalizálása révén a meglévő technológia és infrastruktúra elemei a modellezés szintjén mindenhol lecserélésre kerülnek, ahol azok használata nem bizonyul hatékonynak. Figyelembe véve a meglévő csomópontok számát és elhelyezkedését, valamint a rendelkezésre álló technológiát, a berendezés-optimalizálási módosítások a különféle központi és átviteli berendezésekre, valamint a csomópontok jellegére korlátozódnak.
5. *BHT (Busy Hour Traffic)*: az üzemelés egy adott 24 órás tartamán belül a legforgalmasabb 60 perc összes forgalma.
6. *Bruttó érték*: a jelen határozat alkalmazásában az eszköz bekerülési értékét jelöli;
7. *Bruttó helyettesítési érték (Gross Replacement Cost, GRC)*: egy eszköz pótlásának tárgyevi költsége. A bruttó helyettesítési érték akkor tér el az eszköz kezdő beszerzési értékétől, ha az eszköz ára változik.
Tárgyév végi GRC állomány értéke: Átértékelt bázis év végi eszközállomány + tárgyév végéig tervezett bővítő beruházások értéke.

8. *Cellahivatkozásos érték*: Egy másik cella értékének változtatás/módosítás nélküli átvételével kapott érték. (A másik cellára hivatkozik, de nem módosítja a hivatkozás kezdő karaktereként az egyenlőségjel [=] és a pluszjel [+]).
9. *Egyedi eszköz-árindex (Specific Asset Price Index, SAPI)*: a módszer az adott eszköztípus használatbavételét követő valamennyi év bázisárindexével az eszközfajta azonos évre vonatkozó, az új beszerzések miatt lekönnyvelt bruttó könyv szerinti értékeit elosztva és azokat összesítve határozza meg az eszközcsoport bruttó helyettesítési értékét, ahol bázisárként az áralkalmazás időpontjában érvényes egységár szolgál. Alkalmazásának feltétele, hogy
 - a) a szóban forgó eszköz nem, vagy csak elhanyagolható mértékű technológiai változáson ment keresztül,
 - b) a szóban forgó eszközről pontos információk nyerhetők ki a szolgáltatók tárgyeszköz-nyilvántartásából, és
 - c) az adott tárgyi eszköz csoport homogén az árváltozás szempontjából.
10. *Ellenérték*: a költségszámítási modell alkalmazásával kiszámított, az egyes szolgáltatások egy egységére jutó költség alapján megállapított díj (átlagdíj).
11. *Felár (mark-up)*: Az árban érvényesített közös költség, melyet a különbözeti költség arányában rendelünk a szolgáltatás hálózati elemeihez. Egyenlő arányú felár (Equal Proportionate Markup, EPMU): a közös költségeket az egyes hálózati elemek különbözeti költségeinek teljes különbözeti költséghez viszonyított arányában osztja fel.
12. *Felülről lefelé építkező megközelítés (Top-Down, T-D)*: felülről lefelé építkező modellépítési módszer, amely a szolgáltató számviteli és műszaki nyilvántartásaiban szereplő tényadatokat és meglévő elektronikus hírközlési struktúráját használja fel kiindulási pontként.
13. *Felosztandó tétel*: egy homogén költségkategória költségtömege.
14. *Földrajzi Scorched Node topológiai módszer*: olyan modell-építési módszer, amelynek alkalmazása során a meglévő hálózat földrajzi topológiája (azaz a hálózati csomópontok földrajzi elhelyezkedése) nem változik, azaz a központi és az átviteli csomópontok jelenlegi földrajzi helyükön maradnak. Mobil rádiótelefon szolgáltatók esetében a meglévő bázis adó-vevő állomások (BTS) helye nem változik.
15. *Folyóáras értékcsökkenés*: a bruttó helyettesítési érték alapján számított értékcsökkenési leírás.
16. *Folyóáras költségelszámolás (Current Cost Accounting, CCA)*: olyan költségelszámolási módszer, amely az egyes könyv szerinti költségeket, illetve ráfordításokat tárgyévi piaci értékekre alakítja. Eszközök vonatkozásában piaci értéke csak forgalomképes eszköznek van.
17. *Független homogén költségkategóriák*: olyan homogén költségkategóriák, melyek egyedi költség-meghatározó tényezővel rendelkeznek.

18. *Függő homogén költségkategóriák*: olyan homogén költségkategóriák, melyek költség-meghatározó tényezője más homogén költségkategóriák költségtömege.
19. *Hálózati elem*: az elektronikus hírközlési hálózat (költségfelosztás céljára kialakított) részegysége, amit a hálózat egy vagy több rétegében a szolgáltatás biztosításához igénybe vett eszközök csoportja határoz meg.
20. *Hálózati elem különözeti költsége*: az adott hálózati elemhez rendelt változó költségek és komponens specifikus fix költségek összessége.
21. *Hálózati topológia*: a hálózati csomópontok és összeköttetéseinek módja. (Ha egy elektronikus hírközlő hálózatban n számú csomópont van, számos különböző mód létezik arra, hogy ezek egymáshoz kapcsolódjanak annak érdekében, hogy bármelyik csomópont kommunikálni tudjon bármelyik másikkal.)
22. *Hívásút*: egy meghatározott elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtása során igénybe vett hálózati elemek láncolata.
23. *Homogén költségkategória (homogenous cost category, HCC)*: olyan, azonos jellegű költségeket összesítő költségcsoport, amelynek összetevői
- ugyanolyan költség-meghatározó tényezővel rendelkeznek,
 - ugyanolyan ártendenciáknak (azaz az adott költségcsoport tagjainak ára a vizsgált időszak alatt ugyanolyan mértékben változik) vannak kitéve, és
 - ugyanolyan költségfüggvénnyel bírnak.
24. *Komponens specifikus fix költség*: olyan költség, amely közvetlenül egy bizonyos hálózati elemnek/üzleti tevékenységnek tulajdonítható, de a költség-meghatározó tényező mennyiségétől független állandó költség.
25. *Költségfüggvények (Cost-Volume Relationship, CVR)*: egyedi költség-meghatározó tényezőkhöz kapcsolódó függvények, amelyek kifejezik a költség-meghatározó tényező és a költségvolumen közötti összefüggést. A CVR-ek azonosítanak minden változó költséget, komponens specifikus fix költséget, valamint közös költséget.
26. *Költség-meghatározó tényező*: egy adott költség alakulását befolyásoló tényező, amelynek mennyiségi változása és az általa meghatározott költségtömeg változása között függvényeszerű kapcsolat létesíthető (Költségfüggvény).
27. *Költségszámítási modell*: költség számítási módszer és az annak alkalmazására létrehozott számítástechnikai megoldás. A költség számítási modellhez hozzátartozik a modell és a számítástechnikai megoldás részletes leírása, bemenő adatainak és eredményeinek definíciójával együtt.
28. *Közös költség*: olyan költség, amely közvetlenül nem tulajdonítható egy bizonyos hálózati elemnek vagy üzleti tevékenységnek, ezért megosztásra kerül két vagy több hálózati elem/üzleti tevékenység között.

29. *Közvetlen érték*: Hivatkozott elődök, műveleti jelek és operátorok nélküli érték az Excel egy cellájában. (Számértékek esetében ez egy közönséges szám.)
30. *Különbözeti költség (Incremental Cost, IC)*: egy meghatározott teljesítménynövekmény biztosításából fakadó költségek, amennyiben egy bizonyos szintű teljesítményt (amely lehet nulla is) már biztosítanak. Ennek megfelelően a különbözeti költségeket olyan költségként határozhatjuk meg, amely egy hálózati elemhez vagy azon keresztül szolgáltatáshoz tartozó teljesítménynövekmény biztosításának elmaradásával kerülhető el (azaz takarítható meg).
31. *Makrofüggvény-érték*: Ez egyenértékű a Számított értékkel azzal a különbséggel, hogy itt a makroval definiálunk egy függvényt/operátort.
32. *Makroprogram-érték*: A makro-program közbenső számítása vagy végeredménye kiírva/eltárolva egy munkalapcellában. (Számértékek esetében ez egy közönséges szám.)
33. *Minimum hálózat*: LRIC módszertan szerinti költségelszámolás esetén az a hálózati kiépítettségi minimum, melynek költségét a modellezés során fix költségnek kell tekinteni.
34. *Mobilitás*: vagy hívásátadás egy már folyamatban lévő hívás átkapcsolása egy másik csatornára, vagy cellára. A hívásátadások egy BSC-n belül vagy kívül is történhetnek.
35. *Modern ekvivalens eszköz (Modern Equivalent Asset, MEA)*: lényeges technológiai változáson keresztül ment vagy már nem gyártott eszközt helyettesítő, hasonló tulajdonságokkal, paraméterekkel rendelkező, hasonló, vagy szélesebb funkcionalitással rendelkező berendezés.
36. *Múltbeli költségelszámolás (Historic Cost Accounting, HCA)*: ez a módszer lekönyvelt értéken veszi számba a költségeket/ráfordításokat.
37. *Múltbeli költségek (Historic Cost) módszer*: az eszközök bruttó és nettó értékét nyilvántartás szerinti, lekönyvelt értéken állapítja meg.
A múltbeli költség az eszköz helyettesítési értékeként használható, ha az eszköz
- élettartama viszonylag rövid,
 - nem megy keresztül jelentős árváltozáson,
 - nem megy keresztül jelentős technológiai változáson, és
 - az átértékelés elhanyagolható hatással lenne a vállalat költségeire.
38. *Működő tőke (Working Capital, WC)*: a forgóeszközök értéke növelve az aktív időbeli elhatárolásokkal, csökkentve a rövid lejáratú kötelezettségek, passzív időbeli elhatárolások és a céltartalékok együttes összegével. A rövidlejáratú kötelezettségek között nem vehető figyelembe a hosszú lejáratú kötelezettségek következő évi törlesztő részleteként átvezetett összeget és a halasztott kamatfizetési kötelezettséget.

39. *Nettó érték*: a bruttó érték kumulált amortizációval csökkentett értéke.
40. *Paraméter*: A modellben használatos mindazon értékek, amelyek a modellezett szolgáltatás költségeinek kiszámításához szükségesek, de nem a vállalkozás belsőjéből eredő értékek. (Ilyenek lehetnek makrogazdasági mutatók, feltételezésen alapuló vagy választható értékek, stb.)
41. *Pénzügyi tőkemegőrzés módszer (Financial Capital Maintenance, FCM)*: alkalmazása esetén a társaság valós pénzügyi tőkéjét és funkcióinak folyamatos finanszírozására való képességet őrzi meg. A tőke akkor számít megőrzöttnek, ha a részvényesek tőkéje reálértékben olyan szinten áll az időszak végén, mint az időszak elején. Az FCM alapú költségelszámolás esetében ezért a modell költségalapja tartalmazza a pénzügyi tőke vásárlóerejének a megőrzését biztosító ráfordításokat is. Az FCM mint tőkemegőrzési módszer azt jelenti, hogy a modell költségalapja: $= OPEX_t + DEP_t + SDEP_t + WACC \times (NRC_t + WC_b) - TN_t$, ahol
t: tárgyév,
b: bázisév
OPEX (Operating Expenditures) a működési költségek/ráfordítások,
DEP (Depreciation) az értékcsökkenés,
SDEP (Supplementary Depreciation) a kiegészítő értékcsökkenés (a bekerülési érték alapján számított, és a folyóáras érték alapján kalkulált értékcsökkenés különbözete),
WACC (Weighted Average Cost of Capital) a súlyozott átlagos tőkekölség,
NRC (Net Replacement Cost) a nettó helyettesítési érték,
WC (Working Capital) a működő tőke, és
tartási nyereség $TN_t = NBV_b * [(GRC_t - GRC_{t-1}) / GBV_b]$
42. *Részletes eszközátértékelés (Detailed Asset Revaluation, DAR)*: a módszer az eszközök fizikai mennyiségének és az áralkalmazás évében érvényes beszerzési árának szorzata révén határozza meg az eszköz bruttó helyettesítési értékét. Az eszköz mennyiségének meghatározása történhet közvetlen számbavétellel, szakértői becslés vagy statisztikai minta alapján. Alkalmazása akkor javasolt, ha
a) az adott eszközcsoporthoz átváltozás szempontjából nem homogén, vagy
b) az adott eszköz vagy eszközcsoporthoz jelentős technológiai változáson ment keresztül, vagy
c) az adott eszközre vagy eszközcsoporthoz vonatkozólag nem nyerhetők ki pontos információk a szolgáltató tárgyi eszköz nyilvántartásából.
43. *Súlyozott átlagos tőkekölség (Weighted Average Cost of Capital, WACC)*: az a minimum kamatláb névérték, amelyet a tőkének ki kell termelnie (az iparági kockázati osztály szerinti korrekciót és a tőkeáttételi szintet, azaz az idegen tőke és saját tőke arány figyelembevételét követően) ahhoz, hogy az iparágban verseny alakuljon ki a tőkebefektetés terén.
44. *Számított érték*: Műveleti jeleket vagy módosító operátorokat tartalmazó cellatartalom alapján kapott cellaérték.
45. *Számvitel-alapú eszközérték és értékcsökkenés számítási módszer*: a CCA elszámolási modellek esetében a nettó helyettesítési érték és a folyóáras

értéksökkenés meghatározásának módszere. A módszer kiindulási alapja az egyes eszközök GRC-je. A módszer a GRC alapján úgy állapítja meg a tárgyév végi nettó helyettesítési értéket, hogy annak a tárgyév végi GRC-hez viszonyított aránya egyenlő legyen a bázisév végi nettó és bruttó könyv szerinti eszközértékének arányával.

$$\frac{NRC_{t \text{ év végi}}}{GRC_{t \text{ év végi}}} = \frac{NBV_{b \text{ év végi}}}{GBV_{b \text{ év végi}}}$$

A módszer a GRC alapján úgy állapítja meg a folyóévi értékcsökkenést, hogy annak GRC-hez viszonyított aránya egyenlő legyen a bázisévi összes könyv szerinti értékcsökkenés és bázis évi átlagos bruttó érték arányával.

$$\frac{écs_t}{GRC_{t \text{ átlag}}} = \frac{écs_b}{GBV_{b \text{ átlag}}}$$

46. *Tárgyév*: a díjszámítás éve.

47. *Tőkeköltség*: az egyes szolgáltatások nyújtásához szükséges tőke finanszírozásának költsége, melynek különböző szolgáltatásegységekre jutó részei beépülnek az adott szolgáltatás ellenértékébe. A tőkeköltséget úgy kapjuk meg, ha a súlyozott átlagos tőkeköltséget (Weighted Average Cost of Capital, WACC) megszorozzuk a szabályozás alá vont szolgáltatás nyújtásához használt - üzleti vagy cégérték és érték helyesbítések nélküli - befektetett eszközök éves átlagos nettó könyv szerinti értékével (átértékelt eszközök esetén a szabályozás alá vont szolgáltatás nyújtásához használt - a hatékonysági, berendezés-optimalizálási és MEA kiigazításokkal korrigált - éves átlagos nettó helyettesítési értékkel), a befejezetlen beruházások tárgyévi átlagos eszközértékével és a működő tőke éves átlagos értékével.

48. *Útvonal tényezők*: egy adott szolgáltatás nyújtásában részt vevő hálózati elemek számát jelző mutató.

49. *Útvonal mátrix*: az egyes hálózati elemek adott szolgáltatások által történő átlagos igénybevételét szemlélteti. A mátrix arra szolgál, hogy egy összetevő költségét egyetlen perc alapú költségbe fogja össze. Ezek a költségek ezután az összetevőknek egy adott szolgáltatás általi igénybevétele szerint összegzendők.

50. *Üzleti tevékenységek*: A vállalat üzleti folyamatainak részegységei.

51. *Változó költség (Variable Cost, VC)*: az a költség, amely a költség-meghatározó tényezővel együtt változik és közvetlenül egy bizonyos hálózati elemnek vagy üzleti tevékenységnek tulajdonítható.

C. Tőkeköltségszorzó

A költségszámítások során alkalmazandó tőkeköltség-szorzó értéke mobil rádiótelefon szolgáltatást nyújtó szolgáltató esetében 13,7 százalék.

A hálózati szolgáltatások költségszámítására vonatkozó szabályok részletes követelményrendszere

D/1. A követelményrendszer célja

A jelen követelményrendszer célja, hogy a jelen határozat alapján a Kötelezett Szolgáltató által alkalmazandó – LRIC alapú – költségszámítási módszer alkalmazásának módját rögzítse.

D/2. Általános követelmények

A költségek és ráfordítások felosztásának Kötelezett Szolgáltató által követendő alapelve az ok-okozati elv, tehát a költségeket és ráfordításokat úgy kell felosztani, hogy azokat a szolgáltatásokat és termékeket terheljék, melyek felmerülésüket okozzák.

E. A LRIC költségszámítási módszer

E/1. A módszertan jellemzői

1. LRIC modellek készítésekor a Kötelezett Szolgáltatónak olyan modelleket kell kidolgoznia, amelyek az egyes hálózati elemek különbözeti költségét számítják ki. Ehhez a Kötelezett Szolgáltatónál a meglévő infrastruktúra működtetése mellett felmerült tényleges költségeket és ráfordításokat a működés hosszú távon feltételezett hatékonysági és kapacitásbeli tényezőinek módosítása, különböző, a későbbiekben részletezett berendezés-optimalizálási feltételezések és a folyóáras költségelszámolás elve figyelembevételével szükséges átértékelni.

2. A Kötelezett Szolgáltatók által kidolgozott LRIC modelleknek felülről lefelé építkező megközelítést kell alkalmazniuk.

E/2. Hatékonyság

3. A Kötelezett Szolgáltató költségmodelljének a meglévő hálózati topológiára épülő hatékony szolgáltató költségeit kell tartalmaznia. E cél elérése érdekében a szolgáltatónak vizsgálatot kell végeznie, melynek eredményeként vagy hatékonyság-kiigazítások szükségessége állapítható meg, vagy bizonyítottá válik a Kötelezett Szolgáltató hatékonysága. A vizsgálat teljes dokumentációját a beadványhoz csatolni kell.

4. A Kötelezett Szolgáltató az alábbi módszerek közül választhat hálózata hatékony működésének bizonyításához:

- a) hálózat-tervező mérnöki modellek,
- b) működési statisztikák alkalmazása az LRIC modellben vagy
- c) összehasonlító vizsgálat.

A szükséges hatékonyság-kiigazítást HCC-nként önálló tétellel meg kell jeleníteni a modellben. A hatékonyság-kiigazítás nem eredményezhet költségnövekedést. A hatékonyság-kiigazítási tételek között kell szerepeltetni a Kötelezett Szolgáltató áralkalmazás évére tervezett létszámleépítését is.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató összehasonlító vizsgálattal bizonyítja hatékonyságát, a felhasznált adatkészletet a releváns különbségekhez (pl. a hasonlítás alapjául vett szolgáltató hálózatának méretéhez) kell igazítani.

E/3. A LRIC modellépítési lépések

5. A modellépítés első lépéseként a Kötelezett Szolgáltató meglévő kimutatásaiból ki kell választani azon költségeket, amelyek relevánsak a modellezni kívánt szolgáltatások nyújtásához.

A modellépítés második lépése a homogén költségkategóriák meghatározása és a költségek homogén költségkategóriákba sorolása.

A modellépítés harmadik lépése a hálózati elemek és üzleti tevékenységek meghatározása.

A modellépítés negyedik lépése a befektetett eszközök átértékelése a berendezés optimalizálás és a folyóáras költségelszámolás elveinek (CCA) figyelembevételével és a működési költségek módosítása.

A modellépítés ötödik lépése a költségfüggvények kialakítása a költségek homogén költségkategóriákból hálózati elemekre/üzleti tevékenységekre történő felosztása érdekében.

A modellépítés hatodik lépése a közös költségek hálózati elemekre/üzleti tevékenységekre történő osztása és az egységköltségek meghatározása.

A modellépítés hetedik lépése a hálózati elemek/üzleti tevékenységek egységköltségeiből a szolgáltatások egységköltségének meghatározása az útvonal tényezők segítségével.

E/4. A költségmodellek adatforrásai

6. A modell bázisévi adatai a modellt építő Kötelezett Szolgáltató legfrissebb, lezárt, auditált számviteli adatai. A modellhez szükség van továbbá a bázisévet megelőző év végi auditált mérlegadatokra is.

7. A költségalap csak olyan költségeket és ráfordításokat tartalmazhat, amelyek közvetlenül a jelen határozat hatálya alá tartozó szolgáltatások nyújtása miatt merülnek fel. Nem szerepeltethetők a költségalapban a más távközlési szolgáltatóktól igénybevevett összekapcsolási szolgáltatások költségei, a készüléktámogatás, az ügyfélmegszerzés, ügyfélmegtartás költségei, a PR költségek, a kiskereskedelmi számlázás, marketing, értékesítés költségei, az értékesített eszközök költségei és bevételei, a pénzügyi és rendkívüli ráfordítások, a társasági adó, valamint a jóváhagyott osztalék és részesedés. A kizárásra kötelezett költségösszeg elkülönítése egy e célra létrehozott technikai jellegű tevékenységhez rendelő.

8. A modell dokumentációjának részletes listát kell tartalmaznia mindazon kis- és nagykereskedelmi termékről/szolgáltatásról, amelyek a különbözeti költség meghatározása során kizárásra kerültek.

9. A pénzügyi adatoknak, valamint a naturáliákban kifejezett üzemeltetési és forgalmi adatoknak ugyanarra a bázisévre kell vonatkozniuk, és a tárgyévvel bezárólag kell előrejelzéseket tartalmazniuk.

E/5. A homogén költségkategoróriák kialakítása

10. A költségalapot alkotó költségek a modellben homogén költségkategoróriákba (HCC) sorolandók. Minden egyes homogén költségkategoróriának egyedi költség-meghatározó tényezővel, egyedi ártendenciával és hozzárendelt egyedi költségfüggvénnyel (CVR) kell rendelkeznie. Egy CVR több HCC-hez is hozzárendelhető.

11. A HCC-k a következő költségtípusonként kategorizálандók:

- a) tárgyi eszközökkel kapcsolatban felmerült tőkeköltségek (WACC),
- b) tárgyi eszközökkel kapcsolatban felmerült értékcsökkenési költségek (DEPR),
- c) működő tőkével kapcsolatos költségek (WC) és
- d) működési költségek és ráfordítások (OPEX).

Egy homogén költségkategorória a jelen bekezdés a), b), c) és d) pontjában említett költségfajták közül csak egyet tartalmazhat.

12. További követelmény, hogy az OPEX személyi jellegű költségei és ráfordításai (OPEX pay) külön költségkategoríá(k)ba kerüljenek, elválasztva az egyéb működési költségektől és ráfordításoktól (OPEX non-pay). Ez utóbbin az anyagjellegű ráfordításokat és az egyéb ráfordítások és egyéb bevételek egyenlegét értjük. Az OPEX költségeket csökkenteni kell az aktivált saját teljesítmények értékével.

13. Minden egyes homogén költségkategoróriát egyértelműen be kell sorolni a független vagy függő kategóriákba, azokat a CVR-eket pedig, amelyekre ezek támaszkodnak, dokumentálni kell.

14. A működő tőkét alkotó mérlegtételeket külön-külön kell HCC-kbe sorolni. Amely működő tőke HCC-k közvetlenül nem kapcsolhatók egy bizonyos hálózati elemhez/üzleti tevékenységhez, azoknál a Készletek a közvetlen anyagfelhasználás, a Követelések, valamint a Bevételek aktív időbeli elhatárolása a szolgáltatások bevételei, a Rövidlejáratú kötelezettségek és a Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása pedig az igénybevett szolgáltatások (ráfordítások) arányában rendelhetők hálózati elemekhez / üzleti tevékenységekhez. A működő tőke mértékének alapját a bázisév átlaga képezi. Az átlag a működő tőke év eleji, valamint év végi értéke számtani átlagaként számítandó.

15. A tőkeköltség számításánál az NRC tárgyévi (év eleji és év végi értékeiből számított) számtani átlagát kell figyelembe venni.

16. A Kötelezett Szolgáltató által benyújtott modellekben számvitel-alapú módszert kell használni a tárgyi eszközökkel kapcsolatban felmerült nettó eszközérték számítása és az értékcsökkenési költségek számítása tekintetében.

17. A modellekben a befektetett tőke finanszírozását a pénzügyi tőkemegőrzés (FCM) módszerrel kell biztosítani. A befektetett tőke értékéből ki kell zárni az Üzleti vagy cégértéket, valamint az Immateriális javak és Tárgyi eszközök értékhelyesbítéseit.

18. A befejezetlen beruházással kapcsolatos költségek esetén értékcsökkenési leírás nem számolható el, de a tőkeköltség számításakor az eszköz bruttó értéke figyelembe veendő.

19. Pénzügyi lízing konstrukcióban vásárolt eszközök költségei a WC és DEPR homogén költségkategóriákban kell, hogy megjelenjenek, az OPEX költségkategóriákban – a halmozódás elkerülése végett – nem. Amennyiben ettől a Kötelezett Szolgáltató mégis eltérni kényszerül, a modell dokumentációjának részletes magyarázattal kell szolgálnia az eltérés okairól, megvalósításáról és a költségalapra vonatkozó hatásáról.

20. Működési lízing konstrukcióban vásárolt eszközök költségei az OPEX homogén költségkategóriákban kell, hogy megjelenjenek, a DEPR és WC költségkategóriákban – a halmozódás elkerülése végett – nem.

E/6. Az összekapcsolási szolgáltatásokhoz tartozó hálózati elemek és tevékenységek meghatározása

21. A mobil rádiótelefon szolgáltatók hálózati elemeit az alábbi szerkezetet követő költségmodellben lehet megadni:

- BTS (Base Transceiver Station = Bázis adóvevő állomás) - infrastruktúra,
- BTS - TRX (BTS Transceiver = BTS Adóvevő),
- BSC (Base Station Controller = Bázisállomás vezérlő),
- MSC (Mobile Switching Centre = Mobil kapcsolóközpont),
- HLR (Home Location Register = Honos helyregiszter), összekapcsolási pont,
- BTS-BSC átvitel,
- BSC-MSC átvitel,
- MSC-MSC átvitel,
- SMS központ (SMSC),
- hálózat menedzsment rendszerek,
- hálózati szolgáltatások forgalommérő/számlázó rendszere,
- egyéb hálózati elemek.

E/7. Folyó költségekre történő átértékelés

22. Az LRIC modellek mögött rejlő hálózati topológiának a földrajzi Scorched Node megközelítésen kell alapulnia.

23. Az LRIC modellezési alapelveknek megfelelően a költségek által leírt elektronikus hírközlő hálózatnak optimális költségszinten kell működnie, ezért a modelleket a berendezés-optimalizálás elve alapján kell elkészíteni. A hálózat földrajzi topológiája nem változtatható, de a hálózati csomópontokon csak indokolt kapacitású berendezések vehetők figyelembe.

A modelleknek vagy

- a) kifejezett, nyilvánvaló berendezés-optimalizáló / költségminimalizáló algoritmusokat kell tartalmazniuk (amelyek ellenőrizhetők és hitelesíthetők), vagy
- b) csomópontról csomópontra le kell írniuk az alkalmazott / feltételezett berendezéseket, egyben ki kell fejteniük azok optimalizálásának módját.

Az effajta berendezés-optimalizálás nem eredményezhet összességében magasabb költségeket a teljes költségösszegekre vonatkozóan.

24. Valamennyi Kötelezett Szolgáltató köteles a berendezés optimalizálási feltétel modellben történt figyelembevételét bizonyítani.

25. A berendezés-optimalizálásnak a hálózat teljes egészére ki kell terjednie oly módon, hogy amennyiben az egyik csomópontnál végrehajtott optimalizálás költségcsökkentést idéz elő, úgy a működési kiadást vagy tőkeköltséget érintő, egyéb csomópontoknál elérhető minden ebből származó költségmegtakarítás is érvényesítendő.

26. Ahol egy adott terület optimalizálása érint egy másik területet, ott a berendezés optimalizálás hatását át kell vezetni HCC-ről HCC-re és CVR-ről CVR-re.

27. Az optimalizálás alacsonyabb költséget eredményezhet úgy is, hogy OPEX jellegű költségek kerülnek módosításra.

28. Az átértékelésnél a szolgáltató az alábbi módszerek közül választhat:

- a) Tárgyi eszközök esetében:
 - aa) Eszköz Árindex Módszer (SAPI),
 - ab) Részletes Eszköz Átértékelés Módszer (DAR),
 - ac) Modern Ekvivalens Eszköz Módszer (MEA),
 - ad) Múltbeli Költségek Módszer (HC);
- b) OPEX költségek esetében: a tárgyévvel szemben a költségvetésről "A költségvetéssel kapcsolatos vegyes és átmeneti rendelkezések" c. fejezetében a nyugdíjmelés számításánál figyelembe vételre került alábbi indexek használandók
 - ba) OPEX-non pay jellegű HCC-knél: fogyasztói árnövekedés,
 - bb) OPEX-pay jellegű HCC-knél: országos nettó átlagkereset-növekedés.

29. Az alkalmazandó módszer kiválasztását a Kötelezett Szolgáltató végzi, ám eszköz-költségek esetében figyelembe kell vennie az egyes módszerek definíciójában szereplő alkalmazhatósági feltételeket. Minden eszközátértékelést a modell dokumentációjában áttekinthetően (a számításokat mellékelve) szerepeltetni kell.

30. MEA módszer az átértékelésnél akkor használható, ha tárgyévét követően (azt is figyelembe véve) 3 éven belül a Kötelezett Szolgáltató a meglévő eszközt le kívánja cserélni. MEA alkalmazása esetén

- a) a MEA választást indokolni és alkalmazási feltételének tényszerűségét bizonyítani kell. A modern ekvivalens eszköz funkcionális jellemzőit, árát ismertetni kell.
- b) a többletfunkciónak tulajdonítható költséget le kell választani az eszköz beszerzési értékéről,
- c) ha a modern ekvivalens eszköz kisebb fenntartási üzemeltetési költséggel jár, az OPEX HCC-eket is módosítani kell.

Mind a b.), mind a c.) típusú kiigazítást dokumentálni kell.

31. A tartós élettartamú eszközök eszköz-átértékelését tárgyév végére kell elvégezni. A tárgyév eleji helyettesítési érték megegyezik a tárgyévet megelőző év végi (előző évi LRIC beadvány szerinti tárgyév végi) helyettesítési értékkel.

32. A tárgyévi beruházások értékénél csak a bővítő beruházásokat szabad figyelembe venni, a pótló beruházást nem, amennyiben az átértékelt eszközök értékében a pótlásra kerülő eszközök értékét a modell figyelembe vette.

33. Minden kapcsolóközponti, illetve egyéb berendezés elhelyezésére szolgáló épületben a berendezés MEA eszközre történő cseréje miatt keletkező kihasználatlan belterületet nulla GRC-n kell értékelni, kivéve, ha indokolt és dokumentált az ilyen terület figyelembevétele.

E/8. Költségfüggvények kialakítása

34. A CVR-eknek a Kötelezett Szolgáltató beszállítókkal szembeni vásárlóereje növekedésének és/vagy a méret-/választék-gazdaságosság megragadásában konvex összefüggéseket kell mutatniuk. Amennyiben a CVR-ek egyenes vonalú összefüggést mutatnak, a CVR-t teljes részletességgel alá kell támasztani, hogy miért is nem érvényesül a méret-/választék-gazdaságosság, illetve a vásárlóerő hatása.

35. A Kötelezett Szolgáltató az alábbi módszerek közül egyet vagy többet is felhasználhatnak a költségfüggvények előállítására:

- a) műszaki/szimulációs modellek,
- b) statisztikai tanulmányok,
- c) interjúk/terepfelmérés,
- d) összehasonlító vizsgálatok.

36. A modelldokumentáció részeként a szolgáltatóknak be kell nyújtaniuk a fentebb említett modelleket, felméréseket, interjúkat, a kutatások és összehasonlító vizsgálatok során használt eljárást és azok eredményeit.

37. Amennyiben a HCC-k tartalmazzák a modelltől kizárt szolgáltatások költségeit, a kizárandó szolgáltatások vonatkozó költségét a CVR-ek segítségével kell eltávolítani a költségalapból.

E/9. Közös költségek kezelése

38. A homogén költségkategóriákban definiált közös költségek százalékos arányait dokumentálni kell.

39. A közös költségeket az EPMU módszerrel kell a hálózati elemek/üzleti tevékenységek között felosztani. Amennyiben a költségkategóriának nincsen változó költsége, úgy a Kötelezett Szolgáltatónak meg kell határoznia, hogy mely hálózati elemekre/üzleti tevékenységekre nézve közös a költség és ez alapján kell a felosztást elvégezni. Utóbbi esetben a költségszámítás dokumentációjában részletesen ki kell fejteni, hogy az adott közös költség mely hálózati elemekre/üzleti tevékenységekre nézve közös.

E/10. Hálózati elemek/üzleti tevékenységek egységkölségének kiszámítása

40. A hálózati elemek/üzleti tevékenységek teljes költségtömege a HCC-k különbözői költségből (változó költségek + komponens specifikus fix költségek) és a felosztott közös költségek összegéből adódik.

41. A hálózati elemek/üzleti tevékenységek egységkölségének meghatározása a hálózati elemhez/üzleti tevékenységhez rendelt teljes költségtömeg és a tárgyévben felmerülő éves vonatkozó szolgáltatásmennyiség hányadosaként történik. Amennyiben egy hálózati elemhez több, eltérő mértékegységű szolgáltatásmennyiség tartozik, a hálózati elem költségtömegét arányosítással meg kell osztani a szolgáltatások között, és ezután szolgáltatásonként külön-külön egységkölséget kell megállapítani.

42. Az adott időszakban értékesítésre kerülő szolgáltatásmennyiséget a Kötelezett Szolgáltató átlátható, objektív információkkal alátámasztott számításokkal köteles hitelesíteni. Abban az esetben, ha a felmerülő szolgáltatásmennyiség értéke objektív információkra épülő számítások alapján nem határozható meg, a Kötelezett Szolgáltató becslést alkalmazhat. Ez utóbbi esetben a Kötelezett Szolgáltató köteles a becslés alapjául szolgáló paramétereket és feltételezéseit áttekinthető módon rögzíteni olyan formában, hogy azok az arra jogosult harmadik fél számára értelmezhetőek legyenek.

E/11. Útvonaltényezők

43. A hálózati elemek egységkölségeiből az adott Kötelezett Szolgáltató szolgáltatásainak egységkölségei a hívásút elemzése során kiszámított *útvonaltényezők* segítségével kerülnek meghatározásra.

44. Az útvonaltényezőknek a bázisév adatain, a forgalmi adatoknak a bázisévet követő két évre vonatkozó előrejelzéseken kell alapulniuk. A modelldokumentációnak tartalmaznia kell minden olyan információt, amelyek alátámasztják az esetleges hálózati mintavételezés statisztikai megalapozottságát. Az útvonaltényezőknek összhangban kell lenniük a megadott forgalmi előrejelzésekkel.

45. A hálózati elemek és üzleti tevékenységek különbözői költségei az adott Kötelezett Szolgáltató termékeire/szolgáltatásaira az átlagos hívásút során felhasznált hálózati elemek mennyisége (útvonaltényezők) segítségével kerülnek felosztásra.

46. Az útvonaltényezők meghatározásához a következő lépések elvégzése szükséges:

- a) a lehetséges hívásutak meghatározása szolgáltatásonként,
- b) az egyes hívásutak igénybevételehez tartozó %-os valószínűség meghatározása,
- c) az egyes hívásutakhoz tartozó hálózati elemek azonosítása minden szolgáltatás esetében,
- d) a hálózati elemre vonatkozó útvonaltényezőnek (a hálózati elemek súlyozott átlagos használatának) kiszámítása, az átlagos hívásútra vonatkozóan, szolgáltatásonként. (Vagyis annak meghatározása, hogy az adott szolgáltatáshoz tartozó átlagos hívásút az egyes hálózati elemekből mennyit tartalmaz.)

47. Az egyes szolgáltatások forgalmi adatait (pl. összes beszédperc) megszorozva egy adott összetevő útvonaltényezőjével és ezeket az összes szolgáltatásra összegezve előáll az összetevő teljes igénybevételi értéke. Egy összetevő percalapú különbözeti költségének megállapításához az összetevő különbözeti költségét osztani kell az összetevő teljes igénybevételi értékével

48. A szolgáltatások különbözeti egységköltsége (Ft/perc) az igénybe vett összetevők percalapú különbözeti költségének és a szolgáltatás minden egyes összetevőre vonatkozó útvonal tényező szorzataként előálló költségének összegéből adódik.

49. A modell dokumentációjának tartalmaznia kell az útvonaltényezők meghatározására vonatkozó módszertan leírását, illetve – amennyiben ezek statisztikai eljárásokkal kerülnek meghatározásra – a felhasznált módszer érvényességét tesztelő próbák eredményét. A számítás teljes menetének ellenőrizhetőnek és módosíthatónak kell lennie, valamint éves adatokon kell alapulnia.

E/12. A modellel szemben támasztott részletes funkcionális követelmények és a modell dokumentációja

50. A modell dokumentációjának tartalmaznia kell a költségalapba bevont és az abból kizárt lakossági és nagykereskedelmi termékek/szolgáltatások pontos listáját.

51. Olyan modellt kell kidolgozni, amely tartalmazza a következő táblázatban bemutatott rétegek szerint felépülő számítási modellt, valamint amelynek része egy, a költségfüggvények kialakításához használt műszaki alapmodell és a folyóáras költségelszámolás kalkulálását segítő almodell is.

Szint	Leírás
Kivonatoló, átalakító és feltöltési szint (KÁF)	Adatot nyer ki a különböző adatforrásokból (főkönyv, tárgyi eszköz nyilvántartás, műszaki modellek, forgalmi adatok stb.), és ezekkel tölti fel az alap adatbázist/adatállományt.
Adatszint	Az adatbázisban lévő adatokat jól strukturált adattáblákban tárolja. A felhasználók alapadatait is tartalmazza (pl. bejelentkezési adatok, fizikai elhelyezkedési adatok, kiinduló lista stb.).
Üzleti szint	A kalkulációk lényegét tartalmazza, és az érvényes adatállományon alapszámításokat végez.
Felhasználói szint	Lehetővé teszi a felhasználó számára, hogy megnyissa, módosítsa és szerkessze az adatállományt, lefuttassa a modellt, és elemezze a kapott eredményeket. Bejelentkezési és biztonsági sajátosságokat is tartalmaz.

52. A Kötelezett Szolgáltatónak a Tanács által elvégezhető értékelés érdekében olyan szoftverrel kell költségmodelljeiket elkészíteniük és benyújtaniuk, amelyet a MS Excel olvasni és működtetni képes, amely tehát MS-Excellel való ellenőrzést, futtatást is lehetővé tesz.

53. Az alkalmazásokkal kapcsolatos követelmények:

- a) A modell mellé csatolni kell a rendszerkövetelmények leírását, amely tartalmazza
 - aa) az alkalmazások alapjául szolgáló operációs rendszert (azaz Windows NT, Windows 2000, Windows XP stb.)
 - ab) az alapul szolgáló alkalmazás verziójának pontos meghatározását (azaz MS Excel 98, MS Excel 2000 stb.)
 - ac) a merevlemezre mentett futtatáshoz szükséges környezetet (szükséges-e és ha igen, akkor milyen környezetet (pl. könyvtárszerkezetet) kell létrehozni, és hogyan kell abba behelyezni [lementeni] a modellt ahhoz, hogy annak működését és megfelelőségét a hatóság képviselői vizsgálni tudják).
- b) A modell a beadványpéldányról csak olvasható (read only) formában nyitható meg a benyújtott modell és az adatok épségének megőrzése érdekében.
- c) A modell átláthatósági vizsgálatának érdekében úgy kell azt elkészíteni, hogy futtatható legyen a beadványpéldánytól eltérő helyen (írható/writable) környezetben (merevlemez/HDD) is. Az ehhez szükséges környezet létrehozásához szükséges információkat a dokumentációban fel kell tüntetni.
- d) A modell csak világosan megjelölt és feloldható rejtett sorokat vagy oszlopokat tartalmazhat.
- e) A modell csak világosan megjelölt és feloldható rejtett munkafüzeteket tartalmazhat.
- f) A cellákat és a munkafüzeteket nem szabad védelemmel ellátni (jelszóval vagy más módon) és nem szabad zárolni sem.
- g) A képleteknek láthatóknak kell lenniük.
- h) A makróknak hozzáférhetőknak, és read only körülmények között is futtathatóknak kell lenniük.
- i) A modell dokumentációjának teljes körű logikus levezetést kell tartalmaznia.
- j) Ha a modellt a Kötelezett Szolgáltató megbízásából független tanácsadó készíti el, ezt a felet fel kell kérni, hogy tegye lehetővé, hogy a Hatóság és a Hatóság által bevont tanácsadók hozzáférjenek a modellhez. A modell dokumentációjának tartalmaznia kell a Kötelezett Szolgáltató és tanácsadójának írásos nyilatkozatát arról, hogy hozzájárulnak ahhoz, hogy a modell vizsgálatában előbb felsorolt, érintett felek hozzáférhessenek a modellhez. A Hatóság és a Hatóság által bevont tanácsadóknak titoktartási megállapodásokat kell aláírniuk mind a Kötelezett Szolgáltatókkal, mind pedig a Kötelezett Szolgáltató által bevont tanácsadókkal.

54. A modellek használatával kapcsolatos követelmények:

- a) *Átláthatóság.* A modellt alkalmassá kell tenni arra, hogy a hatóság és/vagy az általa bevont tanácsadók vizsgálhassák annak működését. Ennek érdekében könnyen felismerhetővé (például háttérszínnel megkülönböztetetté) kell tenni legalább a bemenő és a számított adatokat, illetőleg az alábbi változtatható értékeket:
 - aa) Közvetlen értéket tartalmazó bemenő adatot (javasolt cellaháttér: fehér)
 - ab) Cellahivatkozással értéket tartalmazó bemenő adatot (javasolt cellaháttér: világoskék)
 - ac) Közvetlen értéket tartalmazó paramétert (javasolt cellaháttér: világossárga)
 - ad) Cellahivatkozással értéket tartalmazó paramétert (javasolt cellaháttér: világoszöld)
 - ae) Eredmény (keresett költség-alapú ár) (javasolt betűforma: félkövér sötétkék)

- b) *Működésbiztonság.* A modellt alkalmassá kell tenni arra, hogy annak vizsgálata/működtetése során minimális legyen a véletlen hibássá vagy működésképtelenné tétel veszélye. Ennek érdekében könnyen felismerhetővé (például háttérszínnel megkülönböztetetté) kell tenni az alábbi változtatható értékeket:
 - ba) Számított értéket tartalmazó cellát (javasolt cellaháttér: világos rózsaszín)
 - bb) Makróprogram-értéket tartalmazó cellát (javasolt cellaháttér: narancssárga)
- c) A bemenő adatok és paraméterek modellbéli eredetije csak munkalap-cellákban lehet (a makró-programok és a nevesített argumentumok <Named arguments> is az eredeti cellákból kiolvastva használhatják föl őket).
- d) Azokat a bemenő adatokat és a paramétereket, amelyek változtatásával a végeredmény nem áll elő automatikusan, el kell látni megjegyzésekkel arra vonatkozóan, hogy változtatásuk esetén mit kell még tenni (például megnyitni és frissíteni vagy 'makrófuttatni') ahhoz, hogy a módosítás hatása a végeredményben is tükröződjön.
- e) A képleteken felüli automatizmus (pl. makróprogramok írása) csak akkor elfogadható, ha azok megfelelő módon futtathatók akkor is, ha a bemenő adatokat vagy paramétereket változtatjuk.

55. A modelleknek (ideértve a műszaki almodelleket is) tartalmazniuk kell azon hálózattervezési paramétereket (pl. az áramkörönkénti forgalmat, Erlangban mérve, a szolgáltatási szintet, a kapacitáskihasználás arányát stb.), amelyek korrekciójával elvégezhető az érzékenységelemzés. Ezen paramétereknek a modell szempontjából lényeges hálózattervezési paraméterek teljes és részletes leírását kell adniuk.

56. A modelleket az alábbi dokumentumokkal kell alátámasztani:

- a) átfogó Felhasználói Útmutató, amely fejezeteinek az alábbi témákat kell lefedniük:
 - aa) Módszertani leírás. A szolgáltató modelljének áttekintő és részletes leírása különös tekintettel a Határozatban elő nem írt módszertani megoldásokra,
 - ab) a modell megnyitásának módja,
 - ac) az adathalmaz kiválasztása,
 - ad) adatok szerkesztésének módja, azaz hogyan kezeli a modell az esetleges adatváltoztatást (közvetlenül a modellben szerkeszthetők az adatok, vagy csak az adatbázison keresztül),
 - ae) a modellfuttatási opciók, és
 - af) a modell eredményei;
- b) minden egyes műszaki almodell részletes leírása, beleértve az alkalmazott tervezési szabályokat (azaz pl. a városi lakossági felhasználónkénti legforgalmasabb időszakban bonyolított forgalmat, a berendezések kihasználtságát stb.)
 - ba) a modellben elvégzett átértékelések részletes dokumentációja;
- c) a CVR-ek egyértelmű dokumentációja, minden egyes CVR-re meghatározva a következőket:
 - ca) a költség-meghatározó tényezőt,
 - cb) a költségfüggvény alakját,
 - cc) a fix és közös költségeket,
 - cd) a költségfüggvény kialakításához felhasznált módszert;
- d) nem Műszaki Funkcionális Specifikáció (NTFS): az NTFS-nek tartalmaznia kell az Üzleti Szint teljes körű logikai leírását, ideértve a számszerű példákat is,
- e) a Teszt Program átfogó leírása, valamint a modellen lefuttatott Teszt Program eredményei. Külön tesztprogram hiányában a modell ellenőrzési pontjai, valamint az

elvégzett számszaki, logikai és egyéb ellenőrzések részletes leírása szükséges,

- f) ha a modellt megbízott független külső tanácsadó készítette, csatolni kell ezen fél hozzájárulását, amely alapján a Hatóság és a Hatóság által bevont tanácsadók hozzáférhetnek a modellhez.

57. A modellt és a hozzá tartozó adatokat, a dokumentációt és egyéb – elektronikus formában rendelkezésre álló – iratokat egy írásos példányban és CD-ROM-on legalább 3 (három) példányban kell benyújtani.

58. A Kötelezett Szolgáltató által benyújtott modelleket az alábbi dokumentációval kell alátámasztani:

- a) átfogó modelldokumentáció az 56. pontban leírtak szerint;
- b) Kötelezett Szolgáltató bevont tanácsadóinak jóváhagyása arra vonatkozóan, hogy a Hatóság és a Hatóság által bevont tanácsadók hozzáférhetnek a Kötelezett Szolgáltató modellje támogatására készített jelentéseihez vagy modelljeihez;
- c) a Kötelezett Szolgáltató könyvvizsgálójának nyilatkozata a modellben szereplő bemenő adatok hitelességéről:
 - a. a modellben felhasznált bázisévi beszámoló adatok, úgymint mérleg- és eredmény-kimutatás (szintetikus és analitikus) adatok, valamint kiegészítő melléklet adatok
 - b. a folyó költségekre történő átértékelésekhez felhasznált kiinduló adatok (bruttó érték, nettó érték, értékcsökkenési leírás, leírási kulcsok, szállítói szerződésekben szereplő árak stb.)
 - c. az egységköltség megállapításához felhasznált volumen adatok
 - d. a modellben szereplő vetítési alapokhoz felhasznált kiinduló adatok tekintetében;
- d) a bázisévre vonatkozó Éves beszámoló.

F. A modellel kapcsolatos további követelmények

1. A Kötelezett Szolgáltatónak figyelembe kell vennie a minimum hálózat és a teljes hálózat közötti különbséget a méret- és választékgazdaságosság, valamint a vásárlóerő hatásainak meghatározásához a költségfüggvények kialakításakor.

2. A kizárólag lefedettség biztosítására tervezett hálózat olyan hálózatként került meghatározásra, amelyen belül egy adott előfizető az ország területén bárhol képes hálózati jelet fogni, hívást kezdeményezni, vagy hívást végződtetni. Az ilyen jellegű hálózatokkal kapcsolatos költségek fix költségek, és az előfizetőkre, valamint a forgalomra egyformán érvényesek.

3. Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató T-D megközelítésű modellje hatékonyságának vizsgálatára hálózattervező mérnöki modellt épít, modellje meg kell, hogy feleljen az alábbiaknak:

- a) valamennyi műszaki tervezési paraméter esetében egyértelmű meghatározás és magyarázat szükséges (pl. antenna-árbc/torony magassága, lefedettség minősége, nagy útvonal-vesztéssel járó ökonometriai regressziók stb.),
- b) az alapul szolgáló mérnöki modellt az LRIC modell részeként kell beadni.

4. A Kötelezett Szolgáltatónak egyértelmű módon ismertetnie és dokumentálnia kell, amennyiben hálózatában figyelembe veszi a mobilitást. A Kötelezett Szolgáltatónak egyértelműen dokumentálnia kell, ha az előre meghatározott szolgáltatási szinten felül például a BTS-ek időről időre változó összetételben, bizonyos százalékban túllépik ezt a szolgáltatási szintet.

F/1. Címzett állami támogatások figyelembevétele

5. Amennyiben költségalapúságra kötelezett Kötelezett Szolgáltató címzett állami támogatásban részesült, azt a következőképpen kell felosztania a költségmodellben:

- a) A Kötelezett Szolgáltató azonosítja, hogy a támogatást mely befektetett eszközének finanszírozására használta fel.
- b) Az adott azonosított befektetett eszközre vonatkozó számviteli politika által meghatározott értékcsökkenési kulcs segítségével a Kötelezett Szolgáltató meghatározza a támogatásra vonatkozó értékcsökkenést és tőkeköltséget a következő képlettel

$$c) \quad T\acute{E}CS = Sz\acute{E}CSK * T$$

$$TWACC = (T - \frac{HT\acute{E}CS_b - HT\acute{E}CS_{b-1}}{2}) * WACC$$

ahol:

T \acute{E} CS: a támogatásra vonatkozó elvi értékcsökkenés

T: a támogatás összege

Sz \acute{E} CSK: a vonatkozó számviteli politika szerinti értékcsökkenési kulcs mértéke

TWACC: a támogatásra vonatkozó elvi tőkeköltség

HT \acute{E} CS $_b$: a támogatás folyósításától bázisév végéig eltelt időszakra vonatkozó elvi halmozott értékcsökkenési leírás

HT \acute{E} CS $_{b-1}$: a támogatás folyósításától bázisév elejéig eltelt időszakra vonatkozó elvi halmozott értékcsökkenési leírás

WACC: súlyozott átlagos tőkeköltség

- d) A támogatásra vonatkozó elvi értékcsökkenési leírást és tőkeköltséget a Kötelezett Szolgáltató negatív értékkel felosztja a modell szolgáltatásai között, ugyanolyan arányban, ahogyan a támogatáshoz kapcsolódó tárgyi eszköz költsége az adott szolgáltatások költségét terhelte.

F/2. Számhordozhatósággal kapcsolatos eszközök költségének elszámolása

6. A Kötelezett Szolgáltató azon költségeinek vonatkozásában, melyek az Eht. alapján, a számhordozhatóság megvalósításával kapcsolatban merültek fel a Kötelezett Szolgáltatónál, a felmerült költségeket a Kötelezett Szolgáltatónak költségmodelljében minden összekapcsolási forgalmi szolgáltatásra egyenlő arányban kell felosztania.

I n d o k o l á s

A Tanács – eleget téve az Eht. 57. § (1) bekezdésében foglaltaknak – az Eht. 14. § (1) bekezdés c) pontja értelmében az Eht. 10. § f) pontjában foglalt hatáskörében eljárva ismételten lefolytatta az Eht. 52-57. § rendelkezései szerinti, a piacmeghatározásra, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató azonosítására és kötelezettségek előírására, hatályban tartására, valamint módosítására irányuló eljárását. A Tanács a tárgyi eljárás során az Európai Unió Bizottsága 2003/311/EC számú Ajánlásában, valamint a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során alkalmazandó alapelvekről szóló 16/2004. (VI. 24.) IHM rendeletben (a továbbiakban „**IHM rendelet**”) foglaltak mellett a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során a hatóság által alkalmazandó alapelvekről (vizsgálati szempontokról) szóló 8001/2004. (IHK. 8.) IHM tájékoztató (a továbbiakban „**IHM tájékoztató**”) által a piacmeghatározás és a piacelemzés körében meghatározott jogalkalmazói elvek és szempontok, valamint az ott rögzített módszertan, eljárásjogi intézmények, eszközök, fogalmak, meghatározások alapján, valamint a korábbi piacelemzési eljárások során kikristályosodott jogalkalmazói gyakorlat szerint járt el.

A Tanács a piacelemzési eljárás érdekében – azt megelőzően – lefolytatott piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárása keretében megszerezett és feldolgozott adatok és információk értékelése alapján, valamint az Eht. 57. § (1) bekezdésében foglalt, a piacelemzés ismételt lefolytatására irányuló törvényi kötelezettségének eleget téve megindította a „*Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban*” elnevezésű nagykereskedelmi piac vonatkozásában a piacelemzési eljárást, melynek során megállapította, hogy fenti szolgáltatási piacon belül meghatározható három elkülönült piac továbbra is érintett piacnak minősül. A Tanács az elkülönült érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként a Magyar Telekom Nyrt-t, a Pannon GSM Zrt-t, valamint a Vodafone Magyarország Zrt-t azonosította. A piacelemzési eljárás során feltárt versenyprobléma, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók beszédcélú hívásvégződtetési piacon jelentkező jelentős piaci erejének orvoslása érdekében a Tanács a piacelemzési eljárást lezáró jelen határozatának rendelkező részében a DH-664-33/2005. ügyszámon hozott határozatával kiszabott „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségeket” változatlan tartalommal hatályában fenntartotta, míg az „átláthatóság”, az „egyenlő elbánás”, a „számviteli szétválasztás” és a „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettséget a rendelkező részben foglaltak szerint módosította.

Tekintettel a költségalapú hívásvégződtetési díjak napszaki megkülönböztetés nélküli alkalmazásának kötelezettségére az „átláthatóság” kötelezettsége ezentúl már nem az átlagdíjak, hanem a jelen határozat rendelkező részében foglaltak szerint jóváhagyott, vagy alkalmazni vállalt költségalapú díjak, valamint a nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevétele feltételeinek nyilvánosságra hozatalára vonatkozik. Az „egyenlő elbánás” kötelezettség tartalma a Kötelezett Szolgáltatók által megvalósítható versenyellenes magatartások megakadályozásának céljával tovább bővült, míg a „számviteli szétválasztás” kötelezettsége teljesítésére vonatkozó módszertan egyes pontjai pontosításra kerültek. A „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség a beszédcélú hívásvégződtetés nagykereskedelmi szolgáltatás költségalapú díj ellenében történő nyújtásának kötelezettsége tekintetében változatlan maradt, a költségalapú hívásvégződtetési díj kialakítására vonatkozó eljárás azonban módosult. A Tanács a Kötelezett Szolgáltatók által benyújtandó TD-LRIC

költségmodell módszertanát több helyen pontosította, egyszerűsítette, valamint kidolgozott egy alulról építkező, hosszú távú, előremutató különbözőti költségmodellt (ún. BU-LRIC), amely egyrészt a költségalapú hívásvégződtetési díj ellenőrzése körében kerülhet alkalmazásra, másrészt pedig – végső soron – a költségalapú hívásvégződtetési díj megállapítására szolgáló eszköz is lehet. Tekintettel arra, hogy a jelen határozat rendelkező része értelmében a Kötelezett Szolgáltató a Hatóság által felépített BU-LRIC költségmodell alapján meghatározott költségalapú hívásvégződtetési díj alkalmazását is választhatja, a BU-LRIC költségmodell alapján meghatározott költségalapú hívásvégződtetési díj – annak elérésére vonatkozó ütemezéssel együtt – a jelen határozat rendelkező részébe beépítésre került.

A piacmeghatározásra, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató azonosítására és kötelezettségek előírására, hatályban tartására, valamint módosítására irányuló eljárást lezáró jelen határozat jogi, közgazdasági és műszaki összetettsége speciális határozati struktúrát igényel. Ennek megfelelően a jelen határozat rendelkező részéhez két külön melléklet kapcsolódik, amelyek egyrészt a „számviteli szétválasztás” körében teljesítendő kimutatás, másrészt a „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség körében teljesítendő TD-LRIC költségmodell elkészítéséhez és benyújtásához fűződő kötelezettség teljesítésének tartalmát és formáját határozzák meg. A jelen határozat indokolása is magán hordozza a Határozat tárgyának sajátosságából fakadó jellemzőket, melyek szerint a jelen határozat indokolásában meghatározásra, valamint részletesen bemutatásra kerül a piacmeghatározás, a piacelemzés, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításának, valamint a jelen határozat rendelkező részében meghatározott kötelezettségek értékelésének menete, amely a jelen határozat rendelkező részében előírt egyes kötelezettségek részletes indokolásával zárul. A „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség részletes indokolása külön kitér a költségalapú hívásvégződtetési díj kiszámításának alapjául szolgáló BU-LRIC költségmodell módszertanára, melyet az indokolás melléklete tartalmaz.

A jelen határozatban megmutatkozó hatósági döntés indokolása azon túl, hogy magában foglalja a hatósági eljárás egészének folyamatát, együttesen, összefüggésében tartalmazza a ténybeli, azaz a Hatóság által feltárt releváns közgazdasági és műszaki tényállási elemeket, a tényállás tisztázásának rendszerét, a tények, bizonyítékok hatósági jogalkalmazáshoz szükséges értékelését, és a tényekből az egyedi ügyre levonható következtetéseket, valamint a jogi indokolást is, amelynek keretében a Hatóság az érdemi döntéshez, jogérvényesítéshez vezető valamennyi eljárási és anyagi jogi normát tételelesen és részletezően megjelölt és azok egyedi ügyre vonatkozó alkalmazását, értelmezését, tartalmát és jelentőségét ki is fejtette. Ezen túlmenően a Hatóság a jelen határozat indokolásában részletesen és külön kitért a jelen határozat meghozatala során alkalmazott, összetett mérlegelési szempontrendszer, a mérlegelést megalapozó tényállási elemek, a mérlegelési jogkört biztosító jogszabályi keretek, valamint az egyedi ügy tényállásán és a vonatkozó jogi normákon alapuló jogalkalmazói érdemi mérlegelés, értékelés bemutatására is.

A Tanács a jelen határozat rendelkező részében foglalt döntését az alábbi részletes indokolással támasztja alá.

A Tanács a piacelemzési eljárás lefolytatása érdekében 2005. augusztus 04. napján az Eht. 52. § (2) bekezdése, valamint a 151. § (1) és (2) bekezdései alapján 30 napos határidő tűzésével adatszolgáltatási kötelezettséget írt elő Hatóság által nyilvántartott valamennyi mobil rádiótelefon-szolgáltatást nyújtó szolgáltató (a továbbiakban „**Szolgáltatók**”)

számára. A Szolgáltatókat terhelő adatszolgáltatási kötelezettség meghatározására a piacelemzési eljárást megelőző, annak eredményes lefolytatása érdekében megindított, az adatszolgáltatás mellett a megismert adatok feldolgozását és értékelését is magában foglaló piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárás keretében került sor, melynek során a Hatóság a felügyelt piac szerkezete, a piacon jelenlévő piaci szereplők közötti viszonyrendszer, az általuk nyújtott szolgáltatások vonatkozásában szerzett olyan információkat, adatokat és tapasztalatokat, melyek alapján a felügyelt piac érdemi vizsgálata körében megalapozottabb döntést hozhatott. Azon túl, hogy a piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárás eredményeképpen a Hatóság megállapította, hogy mely piacokon szükséges a piacelemzési eljárás lefolytatása, illetve, hogy annak körében mely szolgáltatók minősülnek majd az adott piacon ügyfélnek, a tárgyi ellenőrzési tevékenység azt az adminisztratív célt is szolgálta, hogy a Hatóság a megismert, valamint a rendelkezésére álló adatok összességét – az eredményes piacelemzési eljárás érdekében – összegezni, összefoglalni, valamint rendszerezni tudja. A Hatóság fent részletezett, a piacelemzési eljáráshoz szorosan kapcsolódó döntés-előkészítési célú tevékenységének köszönhetően a Hatóság már a piacelemzési eljárás megindításakor rendelkezett azokkal az információkkal, amelyek az eredményes piacelemzési eljárás lefolytatásának, valamint az azt lezáró hatósági döntés megalapozottságának garanciáját hordozzák magukban.

A Tanács a piacelemzési eljárás érdekében, ugyanakkor attól ugyancsak elkülönülten, a fent megjelölt ellenőrzési típusú eljáráson túlmenően az Eht. 52. § (2) bekezdésében, valamint az Eht. 151. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakra tekintettel egy további, meghatározott irányú adatszolgáltatást is elrendelt a Szolgáltatók tekintetében a piacmeghatározás, illetve piacelemzés érdekében szükséges adatok összegyűjtésének és megismerésének céljával. A Tanács az eredményes együttműködés, valamint az adatszolgáltatás megfelelő teljesítése érdekében arról tájékoztatta a Szolgáltatókat, hogy a piacmeghatározási eljáráshoz kapcsolódóan, a piacelemzés lefolytatása érdekében egy úgynevezett alulról építkező, hosszú távú, előreutató különbözeti költségmodellt (BU-LRIC modell) dolgoz ki, melynek célját egy olyan eszköz létrehozásában határozta meg, amely a jelentős piaci erejű szolgáltatók hívásvégződtetési díjainak költségalapúságára vonatkozó kötelezettség teljesítését segíti elő. A kialakítandó modell szakmai elveinek ismertetését követően a Tanács arról tájékoztatta továbbá a Szolgáltatókat, hogy a BU-LRIC modell felépítéséhez az egyes Szolgáltatók bizonyos adatainak megismerése szükséges annak érdekében, hogy a szolgáltatott adatokból felépített modell minél nagyobb mértékben tükrözze a Szolgáltatók hálózati sajátosságait. A tájékoztatás során a Tanács külön kitért arra a körülményre, hogy a Szolgáltatók adatszolgáltatásában megmutatkozó együttműködés eredményeként létrejövő modell, mint a Hatóság nem hatósági tevékenysége körében kialakított eszköz a piacelemzési eljárás keretében a tényállás tisztázása során a költségalapú kötelezettség vizsgálata, valamint a költségalapú hívásvégződtetési díj megállapítása körében is alkalmazást nyerhet. A modell piacelemzési eljárásban történő alkalmazása teremti meg – e tekintetben is – az ügyfelek számára eljárási garanciáik érvényesítésének lehetőségét, hiszen az eljárás során nyilatkozatot, észrevételt tehetnek, valamint a döntés ellen jogorvoslattal élhetnek.

A BU-LRIC költségmodell felépítését elsősorban az a körülmény indokolta, mely szerint a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók a részükre korábban jogszabály által, majd az érintett piac vonatkozásában lefolytatott piacelemzési eljárás során a „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség körében előírt, a TD-LRIC költségmodell, valamint az annak alapján kiszámított költségalapú hívásvégződtetési díj benyújtására vonatkozó kötelezettségüket még egyetlen alkalommal sem tudták a Tanács által jóváhagyásra alkalmas

formában teljesíteni. Ennek következtében, mivel a Tanácsnak nem állt más, szakmailag megalapozott eszköz rendelkezésére, a „beszédcélú hívásvégződtetés mobil rádiótelefon-hálózatban” szolgáltatás nagykereskedelmi díja minden korábbi esetben „benchmark” módszer segítségével került meghatározásra. Tekintettel arra, hogy a díjmegállapítás ilyen formáját a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók minden esetben élesen bírálták, valamint arra, hogy az érintett piacra vonatkozó legutóbbi piacelemzési eljárás alkalmával folytatott egyeztetések keretében az Európai Bizottság is szorgalmazta, hogy a Hatóság a jövőben lefolytatandó piacelemzések során a „beszédcélú hívásvégződtetés mobil rádiótelefon-hálózatban” szolgáltatás költségalapú nagykereskedelmi díja vonatkozásában egy viszonyítási alapnak, kiindulási pontnak tekinthető eszközzel rendelkezzen, a Tanács a BU-LRIC költségmodell felépítése, valamint az érintett szolgáltatók által rendelkezésre bocsátott adatokkal történő feltöltése mellett döntött. Fentiekén túl az európai uniós társhatóságok gyakorlatában tapasztalható tendencia is tovább erősítette a BU-LRIC modell megvalósításának szükségességét és indokoltságát.

A piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárás keretében benyújtott adatok mennyisége és minősége tekintetében a Tanács megállapította, hogy a vonatkozó piacon az összes, gazdasági ereje alapján számításba vehető szolgáltató teljesítette adatszolgáltatási kötelezettségét. Az adatszolgáltatás körében megismert adatokon túlmenően a Tanács megvizsgálta a 16. számú piac elemzése szempontjából releváns, nyilvánosan (pl.: nyilvános ajánlatokban, statisztikákban) hozzáférhető adatokat, valamint a társhatóságok által nyilvánosságra hozott információkat, az IRG és az ERG nyilvánosan elérhető honlapjain foglaltakat, valamint a Hatóság saját nyilvántartásainak adatait is felhasználta.

Tekintettel arra, hogy a hatósági tapasztalatok szerint az előfizetői szokások rövid időszakon belül nem változnak érzékelhetően, valamint arra, hogy a vizsgált piac stabilnak, kiegyensúlyozottnak tekinthető, amelyen az előző piacelemzési időszakhoz képest semmi olyan jelentős változás nem következett be, amely várhatóan jelentős mértékben befolyásolta volna az előfizetői szokásokat, továbbá arra, hogy az esetleges kismértékű fogyasztói szokások változása érdemben nem volna hatással a piac értékelésére, a Tanács a TÁRKI Rt. 2004. évben a Hatóság megbízásából a fogyasztói szokások felmérése érdekében „A mobil telefonszolgáltatások fogyasztói szokásainak felmérése a 14 éves és idősebb magyar lakosság” címmel végzett piackutatásának eredményeit a jelen piacelemzési eljárásban is felhasználta. A TÁRKI Rt. telefonos módszerrel lefolytatott piacelemzése egy, a magyar társadalom 1000 fős, nem, kor, lakóhely, településtípus szerint kialakított reprezentatív mintáját érintette.

A Tanács az ekként rendelkezésére álló adatokat összességében értékelte és megállapította, hogy az előző piacelemzési eljáráshoz hasonlóan továbbra is indokolt a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során alkalmazandó alapelvekről szóló módosított IHM rendelet 1. számú melléklete szerinti 16. piac érdemi vizsgálatát elvégezni. A beérkezett adatok feldolgozásának eredményeként a Tanács tisztázta a jelen eljárásban ügyfélnek minősülők körét, és megállapította, hogy a jelen eljárásban azok a szolgáltatók minősülnek ügyfélnek, akik a 16. számú piacon szolgáltatási jogosultsággal rendelkeznek, ténylegesen szolgáltatást nyújtanak.

Az ellenőrzés, az adatszolgáltatás eredményeként a Tanács összesítette, és rendszerbe foglalta a Szolgáltatóktól beérkezett adatokat. A piacelemzési eljárásban a tényállás tisztázása körében a Tanács az ekként előállított adattáblákat alkalmazta az eljárás eredményeként meghozott döntések és megállapítások kellő megalapozásához.

A piacelemzési eljárás érdekében indított, a BU-LRIC költségmodell felépítésére vonatkozó adatszolgáltatási eljárás tekintetében a Tanács megállapította, hogy az érintett Szolgáltatók adatszolgáltatási kötelezettségüknek nem teljes körűen tettek eleget. A BU-LRIC költségmodell sajátosságai azonban lehetővé tették, hogy a Tanács azt a részben szolgáltatott adatok, szakértői becslések, következtetések, valamint a rendelkezésre álló adatok alapján építse fel. A Tanács az adatszolgáltatási kötelezettséget nem teljesítő szolgáltatóval szemben a kötelezettség teljesítésének kikényszerítése érdekében bírságot szabott ki.

Ezt követően a Tanács 2005. május 12. napján kelt levelében tájékoztatta az ügyfeleket a piacelemzési eljárás megindításáról.

Az Eht. 20. § (1) bekezdés a), b) és c) pontja alapján a Hatóság és a versenyhatóság az elektronikus hírközlési piaci versenyt érintő kérdésekben a verseny védelmének következetes érvényre juttatása, illetve az egységes jogalkalmazás előmozdítása érdekében szorosan együttműködik, így különösen az elektronikus hírközlési piac érintett piacainak meghatározásával, az érintett piacokon fennálló verseny elemzésével, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításával és a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírásával kapcsolatos eljárásokban. A Tanács és a Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban „GVH”) az együttműködés részleteit szabályozó Együttműködési megállapodás vonatkozó 6. fejezetében foglaltaknak megfelelően a tárgyi eljárása során szorosan együttműködött, egyeztetett, ennek során a Tanács a versenyhatóság szakmai álláspontját megismerte. Az együttműködés részletei a jelen határozat indokolásának IV. pontjában kerülnek kifejtésre.

A Tanács az Eht. 36. § (1) bekezdésében meghatározott egyeztetési kötelezettségének eleget téve a jelen határozat tervezetét a Hatóság internetes oldalán 2006. június 29. napján, a Hírközlési Értesítő 2006/6. számában pedig 2006. július 06. napján tette közzé. A határozattervezetre az Eht. 36. §-a keretében beérkezett észrevételek feldolgozását, a figyelembe vett, illetve a figyelembe nem vett észrevételeket, valamint azok figyelmen kívül hagyásának indokait a jelen határozat indokolásának V. pontja tartalmazza.

Az érdekelttekkel történő egyeztetés lefolytatását követően, az Eht. 65. § (1) bekezdése alapján a Tanács a tárgyi Határozatának tervezetét részletes indokolással együtt 2006. augusztus 24. napján megküldte az Európai Bizottságnak és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak, miután a határozattervezetben foglaltak hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre, tekintettel a Keretirányelv (38) szakaszára, melynek alapján, a tagállamok közötti kereskedelmet érintő intézkedések olyan intézkedések, amelyek közvetlen, vagy közvetett, tényleges vagy potenciális befolyást gyakorolhatnak a tagállamok közötti kereskedelemre oly módon, amely az egységes piac akadályát képezheti. Ezek közé olyan intézkedések tartoznak, amelyek jelentős hatást gyakorolnak a más tagállamokban található üzemeltetőkre, vagy felhasználókra, így például amelyek a más tagállamok felhasználóira érvényes árakat érintik.

A részletes indokolásra, illetve a megküldésre vonatkozó szabályokra az Európai Bizottságnak a „piacelemzés eredményeinek a Bizottsághoz való eljuttatásával (notifikáció) kapcsolatos eljárásról, a kapcsolatos határidőkről és a Bizottsággal való konzultáció módjáról

szóló, 2003. július 23. napján kiadott ajánlásában (2003/561/EC) foglaltak irányadóak. Ezen eljárás részletei a jelen határozat indokolásának VI. pontjában kerülnek részletezésre.

Az érintett piacok megállapítására, az érintett piacokon fennálló verseny és annak hatékonysága elemzésére, az egyes érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, valamint a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókat terhelő kötelezettségek meghatározására irányuló eljárás egy több egymásra épülő szakaszból álló közigazgatási eljárás. Az Eht. 52. § (1) bekezdése szerint a Tanács azonosítja az érintett piacokat; elemzi az érintett piacokon fennálló versenyt, illetve annak hatékonyságát, és amennyiben azokon a verseny nem kellően hatékony, azonosítja az érintett piacokon a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatót, illetve szolgáltatókat; valamint a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra, illetve szolgáltatókra az Eht. XI-XIV. fejezetében foglalt kötelezettségek közül a piacelemzés alapján feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget ír elő, vagy a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra korábban, a jelen piacelemzési eljárást megelőzően jogszabályban megállapított legalább egy kötelezettséget fenntart, illetve módosítja azt. Eljárása során a Tanács a versenyjog vonatkozó szabályai, valamint az IHM tájékoztatóban meghatározottak szerint, a magyar elektronikus hírközlési piac sajátosságainak figyelembevételével járt el.

Az tárgyi eljárás első lépéseként a Tanács az IHM rendelet 1. számú mellékletében meghatározott „*Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban*” elnevezésű nagykereskedelmi piac vizsgálatából indult ki, meghatározta a szolgáltatási piacokat és megállapította, hogy az ott megjelölt piacok a Magyar Köztársaság területén érintett piacnak minősülnek. A Tanács az érintett piacon belül a rendelkező részben foglalt három elkülönült piacot azonosította.

Az érintett piac meghatározását követő szakaszokban a Tanács – az indokolásban foglaltak szerint – elvégezte az érintett piacokon fennálló verseny, illetve annak hatékonyságának elemzését, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kijelölését, valamint a szolgáltatókra az Eht. vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott körben kötelezettségeket határozott meg.

A Tanács jelen határozatba foglalt döntésének meghozatala érdekében elvégzett vizsgálatok, elemzések részletes elemzését a jelen határozat indokolása az alábbiak szerint tartalmazza:

- I. Piacmeghatározás
- II. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása
- III. Kötelezettségek kirovása

A Tanács a lefolytatott vizsgálatok alapján a Kötelezett Szolgáltatók tekintetében, az Eht. „Jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kötelezettségei a nagykereskedelmi szolgáltatási piacokon” című XII. fejezetében meghatározott és a DH-664-33/2005. számú határozatában kirótt kötelezettségek közül a „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségeket” hatályában fenntartotta, az „átláthatóság” és az „egyenlő elbánás”, a „számvetési szétválasztás” és a „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettséget a rendelkező részben foglaltak szerint módosította.

A kötelezettségek pontos tartalmát a Tanács a „számviteli szétválasztás” kötelezettség vonatkozásában a rendelkező rész I. számú mellékletben, az „átláthatóság” és az „egyenlő elbánás”, a „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek”, és a „költégalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettségek tekintetében pedig a jelen határozat rendelkező részében, valamint annak II. számú mellékletében határozta meg.

A jogorvoslati jogosultság az Eht. 46. § (1) bekezdésén és az Eht. 47. § (1) bekezdésén alapul.

A Tanács döntését az Eht 39. § (1) bekezdése alapján teljes ülés keretében hozta meg.

I. Piacmeghatározás

I. 1. A Piacmeghatározás menete

- [1] A piacmeghatározás során a Tanács az IHM rendelet I. számú mellékletében 16. számmal jelölt „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi piac¹ IHM tájékoztató szerinti vizsgálatából indult ki, figyelemmel az Európai Bizottság (továbbiakban: Bizottság) Ajánlására, mely piacelemzésre javasolja és ex ante szabályozás szempontjából érintett piacnak minősíti a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” piacot.²

A Bizottság a beszédcélú hívásvégződtetési piac fenti minősítésének alapjául szolgáló szempontok közül első sorban az alábbiakat emelte ki:

- a) a hívó fizet elv (a továbbiakban: CPP-elv) következményei,
- b) keresleti helyettesíthetőség hiánya mind a mobil kiskereskedelmi, mind a vizsgált nagykereskedelmi piacon,
- c) kínálati helyettesíthetőség hiánya a vizsgált nagykereskedelmi piacon.

A fenti kérdések vizsgálata a nevezett piac jelen magyarországi piacmeghatározása során is szükséges.

- [2] A piacmeghatározás során a Tanács foglalkozott a CPP-elv hatásaival, amelynek során egyrészt az CPP-elvnek a kiskereskedelmi piacon a fogyasztók magatartására kifejtett hatását vizsgálta, másrészt a fogyasztók viselkedésének a nyilvános mobil rádiótelefon szolgáltatókra gyakorolt hatásait elemezte.

A Tanács megvizsgálta továbbá a mobil szolgáltatók kis- és nagykereskedelmi piaci viselkedését befolyásoló tényezőket, különös tekintettel ezen tényezőknek a mobil szolgáltatók ármeghatározási gyakorlatában jelentkező hatásaira a végződtetési piacon. A vizsgálat célja az volt, hogy kiderüljön: léteznek-e olyan helyettesítési lehetőségek, amelyek a vizsgált szolgáltatási piac határait megváltoztathatják vagy a végződtetési díjakat meghatározó mobil szolgáltatókra kompetitív nyomást is gyakorolhatnak.

A vizsgált szolgáltatási piac meghatározása után került sor a földrajzi piacok meghatározására, amelynek során a Tanács a mobil szolgáltatók hálózatai által lefedett területeket vizsgálta.

A piac meghatározása után a Tanács megvizsgálta, hogy a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi piac szabályozási szempontból érintett piacnak tekinthető-e, tehát teljesülnek-e Magyarországon is az Európai Bizottság által a piacok szabályozási szempontból való érintettségének vizsgálatakor alkalmazott ex ante kritériumok³.

¹ Amely megegyezik az Európai Bizottság 2003/311/EC sz. Ajánlásában 16. számmal jelölt piaccal

² 2003/311/EC sz. Ajánlás Melléklete

³ Európai Bizottság 2003/311/EC sz. Ajánlás (9)

I. 2. Jogszabályi rendelkezések, releváns szolgáltatás

- [3] A „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi piac vizsgálatához a kiindulási alapot az Eht. 188. §-ban szabályozott fogalmak közül az alábbiakban felsoroltak jelentették:
- 36. *Hálózati szolgáltatás*: hozzáférési és/vagy összekapcsolási szolgáltatás nyújtása más szolgáltató számára, illetve az ezek nyújtásához szükséges kiegészítő szolgáltatások.
 - 53. *Hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás*: hálózati szolgáltatás, a hívás továbbítása az összekapcsolási pontról a hívott előfizető hozzáférési pontjára.
 - 56. *Hozzáférés*: eszközök, illetve szolgáltatások rendelkezésre bocsátása más elektronikus hírközlési szolgáltató részére meghatározott feltételek mellett, kizárólagos vagy nem kizárólagos jelleggel, elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása céljából.
 - 71. *Mobil rádiótelefon hálózat*: olyan földfelszíni rádiótávközlő hálózat, amely a nagy területen mozgó igénybevevők között lehetővé teszi a kétirányú telefon összeköttetésének felépítését.
 - 72. *Mobil rádiótelefon szolgáltatás*: olyan nyilvánosan elérhető telefon szolgáltatás, amelynek során e szolgáltatás nagy térben mozgó bármely előfizetője – mobil rádiótelefon hálózat hálózati végpontján csatlakoztatott – nem helyhez kötött berendezésről indított hívással kommunikálhat egy másik hálózati végponttal, amelynek elérése az ANFT-ben meghatározott választási eljárás útján lehetséges. E szolgáltatás beszédátvitelre, valamint az ehhez kapcsolódó szolgáltatásokra és egyéb szolgáltatásokra (például adatátviteli szolgáltatások, rövid szöveges üzenetküldés, WAP, GPRS alapú szolgáltatások) szolgál.
 - 86. *Nyilvánosan elérhető telefon szolgáltatás (telefon szolgáltatás)*: olyan, bárki számára rendelkezésre álló elektronikus hírközlési szolgáltatás, amely belföldi vagy nemzetközi számozási terven alapuló hívásirányítással lehetővé teszi belföldi és nemzetközi hívások kezdeményezését és fogadását, valamint minden esetben a segélyhívó szolgáltatások és – a körülményektől függően – egyéb szolgáltatások (többek között kezelői szolgáltatások, tudakozó, előfizetői névjegyzék és nyilvános telefonállomás, emelt díjas szolgáltatások, a fogyatékkal élő előfizetők részére nyújtott szolgáltatások, illetve földrajzi elhelyezkedéstől független szolgáltatások) elérését.
 - 87. *Nyilvános telefonhálózat (telefonhálózat)*: olyan nyilvános elektronikus hírközlő hálózat, amelyen részben vagy egészben nyilvánosan elérhető telefon szolgáltatást nyújtanak, illetve amely alkalmas hálózati végpontok között beszéd, továbbá más kommunikációra, így különösen a telefax és adatkommunikációra.

A Tanács vizsgálatai során a fent megnevezett nagykereskedelmi piacon szolgáltatásként az Eht. 188. § 53. pontjában meghatározott *Hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás* azon részét tekintette, amikor a hívás végződtetése egyedi mobil hálózatokban valósul meg.

I. 3. Hívó fél fizet-elv (CPP-elv) következményei

- [4] A CPP-elv hatása egyaránt jelentkezik a kiskereskedelmi és a nagykereskedelmi piacon. A hívó fél fizet elv szerint a hívás teljes költségét magába foglaló hívásdíjat a hívást kezdeményező előfizető viseli. A hívás díját a hívó előfizető szolgáltatója határozza meg; a hívott félnek e szolgáltatási díj mértékére semmiféle ráhatása nincs. A hívó fél

szolgáltatójának hívással kapcsolatos költségei között – mobil telefon hívásakor – a mobil végződtetési díj is szerepel. Ez a mobil hívásvégződtetési díj a hívott fél mobil szolgáltatójának hívásvégződtetési díja, tehát a mobil hívásvégződtetési díjat az határozza meg, hogy a hívott mobil előfizető melyik szolgáltatót választotta. Mivel a végződtetési díjat nem a hívott fél fizeti, hanem a hívó fél szolgáltatója, a végződtető szolgáltatóra nem nehezedhet saját fogyasztói felől nyomás a végződtetési díjainak alacsonyan tartására.

A nagykereskedelmi piacon hasonló hatások érvényesülnek. A végződtetési piacon a hívásvégződtetés szolgáltatást vásárló szolgáltatók kényszerhelyzetben vannak, hiszen kénytelenek előfizetőik hívásait végződtetni.

A CPP-elv hatásait vizsgálva a Tanács megállapította, hogy az elv érvényesülése lehetővé teszi a mobil szolgáltatók számára, hogy hívásvégződtetési díjaikat a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül határozhassák meg. A CPP-elv megváltoztatása sem az Európai Unió szabályozásában, illetve a tagállami gyakorlatban, sem Magyarországon nem várható (nincs erre utaló jel), ezért az ismertetett helyzetben sem várható változás a vizsgált időtávon belül.

I. 4. Helyettesítés vizsgálata

- [5] A vizsgált piac meghatározása során a Tanács olyan helyettesítési lehetőségeket keresett, amelyek módosíthatják a vizsgált piac határait. A helyettesítés lehetősége csökkentheti a mobil szolgáltatók CPP-elvből fakadó ösztönzőttségét végződtetési díjaik magasan tartására.

A keresleti és kínálati helyettesítés vizsgálatát a Tanács elvégezte mind a kiskereskedelmi, mind a nagykereskedelmi piacra vonatkozóan.

I. 4. 1. Kiskereskedelmi piac vizsgálata

- [6] A „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi piacon nyújtott szolgáltatás egyaránt inputja az összes olyan távközlő hálózatból indított hívásnak, amely egy mobil hálózatba irányul, ezért a vizsgált kiskereskedelmi piac magában foglalja az összes olyan kiskereskedelmi piacot (illetve azok részeit), amelyek a mobil hálózatban végződtetett hívásokon alapuló kiskereskedelmi szolgáltatásokat is tartalmaznak.

I. 4. 1. 1. Keresleti helyettesítés a kiskereskedelmi piacon

- [7] A kiskereskedelmi szinten lehetséges keresleti helyettesítés elemzése során a Tanács azt vizsgálta, hogy léteznek-e olyan, a fogyasztók által alkalmazható helyettesítő szolgáltatások, amelyek a vizsgált piac határait befolyásolhatják.

A vizsgálat során a Tanács a következő lehetőségeket vizsgálta meg, mint a mobil hálózatba irányuló hívásnak a hívó fél számára rendelkezésre álló lehetséges keresleti helyettesítőit:

- Visszahívás
- SMS (Short Message Service-rövid szöveges üzenet) küldése
- Helyhez kötött telefonra irányuló hívás
- Mobilhálózaton belüli (on-net) hívás, mint a hálózaton kívüli (off-net) hívás helyettesítője

I. 4. 1. 1. 1. Visszahívás

- [8] Keresleti helyettesítési lehetőségként felmerülhet az az eset, amikor a hívó fél visszahívást kér a hívott féltől (rövid kéréssel, vagy a mobil telefon „megcsörgetésével”). Amennyiben a jelenség tömeges, az nyomást gyakorolhat a mobil szolgáltatókra a végződtetési díjaik csökkentése irányában. A Hatóság megbízásából elvégzett TÁRKI piackutatás ebben a vonatkozásban arra a kérdésre kereste a választ, hogy a fogyasztók milyen gyakran élnek ezzel a lehetőséggel. A vizsgálat azt mutatta, hogy a fogyasztók mindössze 1%-a él a visszahívás lehetőségével és ezt az arányt nem befolyásolja számottevően a várható tartásidő hossza sem.⁴

A fentiek alapján a Tanács megállapította, hogy a visszahívást a fogyasztók a gyakorlatban nem tekintik a mobil telefonra irányuló hívások helyettesítőjének, ezért a vizsgált kiskereskedelmi piac meghatározására e szempont nincs hatással. A Tanács ennek megfelelően nem bővítette a szolgáltatási piacot a vizsgált helyettesítési lehetőség alapján.

I. 4. 1. 1. 2. SMS küldése

- [9] A rövid szöveges üzenet küldése, mint a mobil telefonra irányuló hívás helyettesítőjének vizsgálatakor a Tanács áttekintette egyrészt a szolgáltatás objektív tulajdonságait, másrészt a fogyasztók viselkedését.

A szolgáltatások tulajdonságainak vizsgálata során a Tanács megállapította, hogy bizonyos körülmények között a rövid szöveges üzenet küldése helyettesítheti a mobil hívást, azonban egészében véve az SMS szolgáltatás a mobil hívással párhuzamosan használt kiegészítő szolgáltatás és nem helyettesítő jellegű. Figyelembe véve ugyanis az SMS tulajdonságait, megállapítható, hogy a híváshoz képest az üzenet esetében jóval kevesebb és korlátozott az átvihető információ terjedelme, a kétoldalú valósídejű kommunikáció kizárt, a nem valósídejű kommunikáció a beszédhez képest lényegesen lassabb, az üzenetek elküldése és megérkezése között pedig igen hosszú idő is eltelhet.

A szolgáltatás objektív tulajdonságainak vizsgálata mellett a Tanács azt is elemezte, hogy vajon a fogyasztók reális helyettesítési alternatívának tekintik-e a rövid szöveges üzenet küldését. A teljes mintán belül a fogyasztók 21%-a úgy vélekedett ugyan, hogy az SMS helyettesítő szolgáltatás lehet (a határozott választ adók között 25%)⁵, de a tényleges viselkedésük vizsgálata azt mutatta, hogy ezt csak elvi lehetőségnek tekintik, mert a gyakorlatban a válaszadóknak csak nagyon kis hányada (a beszélgetés hosszától függően 1% és 3% között) küld szöveges üzenetet, amennyiben valakivel beszélni szeretne.⁶

⁴ Mobiltelefon szolgáltatások fogyasztói szokásainak felmérése a 14 éves és idősebb magyar lakosság körében, TÁRKI Rt., 20-21. o. (11.-12. ábra)

⁵ Mobiltelefon szolgáltatások fogyasztói szokásainak felmérése a 14 éves és idősebb magyar lakosság körében, TÁRKI Rt., 22-23. o. (13.-14. ábra)

⁶ Mobiltelefon szolgáltatások fogyasztói szokásainak felmérése a 14 éves és idősebb magyar lakosság körében, TÁRKI Rt., 20-21. o. (11.-12. ábra)

A helyettesítésből fakadó esetleges kompetitív nyomást az is csökkenti, hogy az SMS végződtetési díjak meghatározása is a mobil szolgáltatók jogosultsága, ami lehetőséget biztosít számukra az esetleges helyettesítésből fakadó veszteségek elkerülésére.

A rövid szöveges üzenetek tulajdonságainak, valamint a fogyasztók viselkedésének vizsgálata után a Tanács megállapította, hogy bár bizonyos esetekben az SMS-küldés helyettesítheti a mobil hívást, önmagában ennek a csekély mértékű helyettesítésnek a lehetősége miatt (annál is inkább, mivel az SMS végződtetési díjak meghatározása is a szolgáltatók jogosultsága) a vizsgált kiskereskedelmi piac meghatározására e szempont nincs hatással. A Tanács ennek megfelelően nem bővítette a szolgáltatási piacot a vizsgált helyettesítési lehetőség alapján.

I. 4. 1. 1. 3. Helyhez kötött telefonra irányuló hívás

- [10] A helyhez kötött telefonra irányuló hívás, mint a mobiltelefonra irányuló hívás helyettesítőjének vizsgálata során a Tanács megvizsgálta a két szolgáltatás objektív tulajdonságait, a fogyasztók viselkedését, továbbá vizsgálta a végződtetési piacon lezajlott korábbi árváltozásokat.

A helyhez kötött telefonra irányuló hívás objektív tulajdonságainak vizsgálata során a Tanács megállapította, hogy a helyettesíthetőség lehetősége elvileg is csak bizonyos körülmények között áll fenn. A mobiltelefon ugyanis rendelkezik két tulajdonsággal, amivel a helyhez kötött telefon nem: a mobilitással és a személyi kommunikáció lehetőségével. A mobilitás azt jelenti, hogy a hívott fél minden időben változtathatja a helyzetét (térben és időben állandóan képes hívás fogadására); a személyi kommunikáció pedig a mobil telefon személyhez kötöttségére utal (a helyhez kötött telefon jellemzően helyhez és nem személyhez kötődik). Ezért a helyettesítés már elvileg is csak abban az esetben állhat fenn, ha a hívó fél pontosan tudja, hogy a hívott fél adott időpontban hol található meg, ismeri a tartózkodási helyén található helyhez kötött telefon számát és a hívottnak hozzáférése van ehhez a telefonhoz. A helyettesítés lehetőségét tovább csökkenti, hogy a személyi (bizalmas) kommunikáció az adott időben adott helyiségben rendelkezésre álló helyhez kötött telefonról kisebb mértékben biztosítható, mint mobiltelefon esetében.

A Tanács a fogyasztók viselkedését is megvizsgálta. Ennek kapcsán az elvégzett felmérés azt mutatja, hogy azok közül a fogyasztók közül (a teljes minta 51%-a), akik a mobil telefont helyettesíthetőnek tekintik, 50% úgy gondolja, hogy a helyhez kötött telefonra irányuló hívás helyettesítheti a mobil hívást. Ez a teljes minta valamivel több, mint 25%-a.⁷ Azonban az esetleg lehetséges helyettesítés lehetőségét tovább szűkíti, hogy a fogyasztók nagy része nem rendelkezik feltétlenül mobil és vezetékes telefontal is. A TÁRKI Rt. által végzett kutatás azt mutatta, hogy a megkérdezetteknek csak a fele (52%) rendelkezett mobil és helyhez kötött telefon hozzáféréssel (a háztartásban) is.⁸

⁷ Mobiltelefon szolgáltatások fogyasztói szokásainak felmérése a 14 éves és idősebb magyar lakosság körében, TÁRKI Rt., 22-23. o. (13.-14. ábra)

⁸ Mobiltelefon szolgáltatások fogyasztói szokásainak felmérése a 14 éves és idősebb magyar lakosság körében, TÁRKI Rt., 12. o. (3. ábra)

A végződtetési díjak területén lezajlott korábbi változások vizsgálata alapján a Tanács megállapította, hogy a helyhez kötött telefonhálózatokban végződtetett hívásokra vonatkozóan lezajlott árcsökkenésnek nem volt hatása a mobil szolgáltatók végződtetési díjaira.

A szolgáltatások objektív tulajdonságainak, a fogyasztók viselkedésének, valamint az árváltozások hatásainak vizsgálata alapján a Tanács megállapította, hogy a helyhez kötött telefonra irányuló hívás nem tekinthető a mobil telefonra irányuló hívás helyettesítőjének. A fentiek alapján a vizsgált kiskereskedelmi piac meghatározására e szempont nincs hatással. A Tanács ennek megfelelően nem bővítette a szolgáltatási piacot a vizsgált helyettesítési lehetőség alapján.

I. 4. 1. 1. 4. Hálózaton belüli (on-net) mobil hívás, mint a hálózaton kívüli (off-net) mobil hívás helyettesítője

- [11] A mobil hálózaton belüli hívást – mint a hálózaton kívülről indított és az adott mobil hálózatban végződtetett híváshelyettesítési lehetőségét – a Tanács két oldalról vizsgálta. Egyrészt áttekintette azokat a feltételeket, amelyek a hívó fél oldaláról ahhoz szükségesek, hogy élhessen ezzel a helyettesítési lehetőséggel, másrészt megvizsgálta, hogy az on-net hívás lehetősége milyen irányba befolyásolhatja a mobil szolgáltatók ármeghatározási gyakorlatát (tehát gyakorol-e nyomást a végződtetési díjakra).

Ahhoz, hogy a hívó fél számára az off-net mobil hívás on-net hívással helyettesíthető legyen, a hívó félnek tisztában kell lennie azzal, hogy a hívott fél melyik hálózathoz tartozik. A TÁRKI Rt. által végzett felmérés a fogyasztók nagyfokú tudatosságát mutatja, hiszen a megkérdezettek háromnegyede minden esetben tisztában van azzal, hogy melyik mobil szolgáltató ügyfelét hívja⁹. (Ez a tudatosság várhatóan csökkenni fog amennyiben a mobil számhordozhatóság jobban elterjed. 2006. elején azonban még csak a mobil számok alig 1,1%-a volt hordozott, tehát viszonylag nagy biztonsággal meghatározható a hívószámból, hogy a hívott melyik mobil szolgáltató előfizetője.) További feltétele a helyettesítésnek, hogy a hívó fél rendelkezzen a hívott fél hálózatának megfelelő SIM-kártyával. Ahhoz, hogy ezt a kártyát használni is tudja, a hívó félnek többkártyás mobiltelefon készülékre van szüksége, vagy ki kell cserélnie minden hívás előtt a készülékében a kártyákat, esetleg több mobil készüléket kell tartania. Az előző lehetőségeket behatárolja, hogy a többkártyás telefon elterjedtsége és ismertsége alacsony, valamint a kártya hívásonkénti cseréje meglehetősen kényelmetlen és időigényes, továbbá a szolgáltatók által értékesített mobil készülékek szinte minden esetben kódoltak és az ilyen telefonok kártya-függetlenné tétele további költségeket okoz a fogyasztóknak.

Az elvégzett vizsgálatok arra mutatnak, hogy az on-net hívás nem helyettesítési lehetőség, ezért a vizsgált kiskereskedelmi piac meghatározására e szempont nincs hatással. A Tanács ennek megfelelően nem bővítette a szolgáltatási piacot a vizsgált helyettesítési lehetőség alapján.

Megállapítható továbbá, hogy amennyiben az on-net hívást helyettesítő szolgáltatásnak tekintenénk, az éppen a nem kívánt irányban befolyásolná a mobil hívásvégződtetési díjakat:

⁹ Mobiltelefon szolgáltatások fogyasztói szokásainak felmérése a 14 éves és idősebb magyar lakosság körében, TÁRKI Rt., 17-18. o. (8.-9. ábra)

inkább azok magasán tartását (illetve emelését), és nem a csökkentésüket segítené elő. A magas végződtetési díjak (és alacsony on-net díjak meghatározása) ugyanis a hívó felet arra ösztönözhetik, hogy elhagyja az aktuális szolgáltatóját és a magas végződtetési díjakat alkalmazó szolgáltatóhoz csatlakozzon.

I. 4. 1. 1. 5. Hívott fél viselkedésének hatása

- [12] A Tanács vizsgálta a hívott fél viselkedését is. Ha a hívott fél érzékenységet mutat a hívó fél költségeivel kapcsolatban, akkor ez nyomást jelenthet a mobil szolgáltatókra végződtetési díjaik meghatározása során. A vizsgálat során sor került a CPP-elv fogyasztói viselkedésre gyakorolt hatásának további részletes vizsgálatára.

A Hatóság megbízásából a TÁRKI által elvégzett piackutatás arra kereste a választ, hogy a fogyasztók mennyire vannak tisztában az egyes hívásirányok költségeivel, illetve, hogy ez a tudatosság mennyiben befolyásolja a viselkedésüket. A fogyasztók tudatossága és ebből fakadóan viselkedésük eltérő abban az esetben, ha hívó, vagy ha hívott félként vesznek részt a telefonbeszélgetésben.

A vizsgálat során a megkérdezettek nagyfokú tudatosságot mutattak a kezdeményezett hívások költségeivel kapcsolatban. A minta 95%-a minden kezdeményezett hívás esetén el tudta dönteni, hogy helyhez kötött telefonhoz tartozó vagy mobil számot tárcsázott, mobil hívás esetén pedig a megkérdezettek 75%-a tisztában volt azzal, hogy milyen hálózatot hív.¹⁰ Az egyes hívástípusok relatív költségei tekintetében már jóval vegyesebb kép rajzolódott ki. A fogyasztók nem minden esetben válaszoltak jól, amikor a kérdés két kiválasztott hívásirány díjai közötti különbségre irányult. Ami a helyhez kötött telefonról indított hívásokat illeti, a megkérdezettek döntő többsége a valóban kevesebbe kerülő helyhez kötött–helyhez kötött hívásirányt jelölte meg olcsóbbnak a helyhez kötött–mobil hívásiránnyal szemben. Ami azonban a mobilról indított hívásokat illeti, döntő többségük a mobil–mobil hívásirányt jelölte meg olcsóbbnak a mobil–helyhez kötött iránnyal szemben, amely nem feltétlenül igaz (a hálózaton belüli hívás valóban olcsóbb, viszont a hálózaton kívüli mobil hívás nem minden esetben olcsóbb, mint a helyhez kötött telefonra irányuló hívás)¹¹. Tehát a hívásdíjakkal kapcsolatban mutatott tudatosság alacsonyabb, mint amit a fogyasztók a hívásirányok irányában mutattak, de még mindig magasnak mondható. Ami a fogyasztók hívó félként való viselkedését illeti, a megkérdezettek az általuk kezdeményezett hívásokkal kapcsolatban magas árérzékenységet mutattak. A minta több, mint a felénél befolyásolta a beszélgetés hosszát, hogy mennyibe kerül számára a hívás¹².

- [13] Amikor azonban az őket hívó fél költségeiről volt szó, a megkérdezettek meglehetősen alacsony tudatosságot mutattak. A minta 58%-a egyáltalán nem tudta megmondani, hogy mennyibe kerül a hívás a hívó félnek, amennyiben helyhez kötött telefonról a mobil számán

¹⁰ Mobiltelefon szolgáltatások fogyasztói szokásainak felmérése a 14 éves és idősebb magyar lakosság körében, TÁRKI Rt., 17-18. o. (8.-9. ábra)

¹¹ Mobiltelefon szolgáltatások fogyasztói szokásainak felmérése a 14 éves és idősebb magyar lakosság körében, TÁRKI Rt., 25. o. (16.-17. ábra)

¹² Mobiltelefon szolgáltatások fogyasztói szokásainak felmérése a 14 éves és idősebb magyar lakosság körében, TÁRKI Rt., 26-27. o. (18.-19. ábra)

hívja fel, illetve 61%-ának nem volt elképzelése abban az esetben, ha mobil telefonról hívják a mobil számán. A hívás díját a megkérdezettek csupán 5 illetve 4%-a ismerte pontosan¹³.

Az alacsony tudatosság hátterében a CPP-elv áll. Ezt megerősíti az a kutatási eredmény is, amely azt mutatja, hogy a fogyasztók a mások által a hívásukért fizetett összegek nagyságát tartják a legkevésbé fontos szempontnak a mobil szolgáltató és a díjcsomag kiválasztásakor¹⁴.

- [14] A hívott fél viselkedésének vizsgálata során a Tanács megvizsgálta az egymással szoros kapcsolatban levő, egymást gyakran hívó felhasználók által kialakított felhasználói csoportokat is. Ezekre a felhasználói csoportokra jellemző, hogy tagjaik (hívott félként) nagyobb érzékenységet mutatnak a hívó fél költségei irányában. Megjegyzendő, hogy ez az érzékenység nem minden fogadott hívás esetén jelentkezik, hanem csak olyankor, ha a felhasználói csoport valamely más tagja hívja őket. Mindazonáltal az ilyen csoportok létezése esetlegesen nyomást gyakorolhat a mobil szolgáltatókra végződtetési díjaik meghatározása során. A TÁRKI Rt. által elvégzett piackutatás azt mutatta, hogy a fogyasztók 54%-a választott úgy mobil szolgáltatót, hogy egy hálózatban legyen azzal, akivel gyakran folytat beszélgetést. Ezek közül a fogyasztók közül azonban mindössze 7% választott úgy, hogy a választásnál a fő szempont az volt, hogy akik őket hívják, kevesebbet fizessenek.
- [15] Hasonló válaszokat kapunk a szolgáltató-váltás vizsgálata során, hiszen a válaszadók 52%-a változtatott már szolgáltatót azért, hogy egy hálózatban legyen valakivel, akivel gyakran beszél. Itt is megvizsgálva a fő választási szempontokat, a kutatás azt mutatta, hogy a másik fél költségei még kevésbé játszottak szerepet a mobil szolgáltató kiválasztásánál. A szolgáltatót váltók közül mindössze 1% döntött a váltás mellett a másik fél költségeinek csökkentése miatt¹⁵.

Ezen adatok alapján a Tanács megállapította, hogy a felhasználói csoportok önmagukban nem jelentenek nyomást a mobil szolgáltatók számára végződtetési díjaik meghatározása során. Ha az elmondottak ellenére mégis valami fajta nyomás megjelenne a szolgáltatók felé a nagyobb érdekérvényesítő képességgel rendelkező felhasználói csoportok felől, az könnyen csökkenthető lenne a mobil szolgáltatók által, hiszen az ilyen csoportok jól elkülöníthetők külön nekik ajánlott speciális csomagok segítségével (pontosan azért, mert a felhasználói csoportok tagjai csak azon hívók költségei irányában mutatkoznak érzékenyek, akik a felhasználói csoporthoz tartoznak). Ez az elkülöníthetőség lehetővé teszi a kiskereskedelmi árdiszkriminációt és az e csoportok felől a végződtetési díjakra érkező esetleges nyomás csökkentését. (Fokozottan érvényes az árdiszkriminációra vonatkozó megjegyzés az „üzleti fogyasztók” esetében.)

A Tanács a hívott fél viselkedésének vizsgálata során arra a következtetésre jutott, hogy a hívott fél által a hívó fél költségei irányában mutatott alacsony tudatosság és árérzékenység miatt a hívott fél magatartása nem gyakorol nyomást a mobil szolgáltatókra a hívásvégződtetési díjaik meghatározása során.

¹³ Mobiltelefon szolgáltatások fogyasztói szokásainak felmérése a 14 éves és idősebb magyar lakosság körében, TÁRKI Rt., 30. o. (23. ábra)

¹⁴ Mobiltelefon szolgáltatások fogyasztói szokásainak felmérése a 14 éves és idősebb magyar lakosság körében, TÁRKI Rt., 31. o. (24. ábra)

¹⁵ Mobiltelefon szolgáltatások fogyasztói szokásainak felmérése a 14 éves és idősebb magyar lakosság körében, TÁRKI Rt., 34. o., (23. ábra), 36. o. (29. ábra)

Az I. 4. 1. 1. fejezetben elvégzett vizsgálatok eredményét összefoglalva, a kiskereskedelmi szintű helyettesítés vizsgálata során Tanács nem talált olyan helyettesítési lehetőségeket, amelyek a vizsgált piac keresleti oldalról való szélesítését tennék indokolttá.

I. 4. 1. 2. Kínálati helyettesítés a kiskereskedelmi piacon

- [16] Az új szolgáltatók megjelenése önálló hálózattal (azon túlmenően, hogy ennek jelenleg technikai és jogi akadályai is vannak) nem változtatna azon a technikailag behatárolt helyzeten, amely már most is fennáll, nevezetesen, hogy egyik mobil szolgáltató sem képes egy másik szolgáltatóhoz tartozó előfizetőnél hívást végződtetni. Ehhez ugyanis a hívott fél készülékében található SIM-kártya adataira lenne szükség.

Elvi lehetőség lenne a kínálati helyettesítésre olyan SIM-kártya megjelenése, amely segítségével a fogyasztó hívásonként el tudná dönteni, hogy melyik hálózaton keresztül végződjön a hívás. A vizsgált időtávon belül ez a lehetőség azonban nem fog teret nyerni.

Elvben megjelenhetnének virtuális mobil szolgáltatók (MVNO), amelyek a már meglévő mobil szolgáltatókkal azonos hálózatot használnának, és saját nevükben kötnének előfizetői szerződést, saját SIM kártyát értékesítenének. Megoldást azonban a hívásvégződtetés kínálati helyettesíthetőségre ez sem adna, mivel ezeknek a szolgáltatóknak is „saját” előfizetői lennének, saját hívószámokkal és a hívó továbbra sem tudná meghatározni, hogy melyik szolgáltató végződtesse a hívást, noha ebben az esetben a fizikai hálózat ugyanaz lenne a tulajdonos szolgáltató és a MVNO esetében.

Az I. 4. 1. 2. pontban elvégzett vizsgálatok eredményét összefoglalva, a kínálati helyettesítés esetében a Tanács arra a következtetésre jutott, hogy kínálati oldalról nincs helyettesítési lehetőség, ezért nem látta indokoltnak a releváns piac kínálati oldalról történő szélesítését.

A kiskereskedelmi piac vizsgálata során (I.4.1.1. és I.4.1.2. pontban foglaltak alapján) a Tanács megállapította, hogy nincsenek helyettesítési lehetőségek, ezért sem keresleti, sem kínálati oldalról nem szélesítette a 16. piachoz tartozó kiskereskedelmi piacot. Ennek megfelelően a nagykereskedelmi piacon fennálló helyettesítés vizsgálata során az IHM rendelet I. számú melléklet 16. pontjában foglalt meghatározásának megfelelő – „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” – nagykereskedelmi piacot vizsgálta.

I. 4. 2. Nagykereskedelmi piac vizsgálata

- [17] A helyettesítés vizsgálata során a Tanács áttekintette, hogy a nagykereskedelmi piacon előfordulnak-e olyan helyettesítési lehetőségek, amelyek bővítik a vizsgált piac határait. A helyettesítés lehetősége kompetitív kényszerként hathat, és ezáltal meggátolhatja a mobil szolgáltatókat abban, hogy hívásvégződtetési tevékenységüket a versenytársaktól, az ügyfelektől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül végezhessek.

I. 4. 2. 1. Keresleti helyettesítés a nagykereskedelmi piacon

- [18] A nagykereskedelmi piacon szolgáltatók állnak egymással szemben, ezért a keresleti helyettesítés vizsgálata során a Tanács a végződtetést igénybe vevő szolgáltatók választási lehetőségeit vizsgálta. A nagykereskedelmi piacon a mobil szolgáltatók és a helyhez kötött telefon szolgáltatók részéről megjelenő kereslet származtatott keresletnek tekinthető, amely ügyfeleik híváskezdeményezéséből fakad.

A szolgáltatóknak ugyanis továbbítaniuk kell ügyfeleik hívását és ennek során nincs választási lehetőségük (és helyettesítési lehetőségük) a végződtetési szolgáltatás igénybevétele tekintetében, mivel adott mobil hívószámra csak az adott számhoz tartozó hálózat szolgáltatója képes a hívást továbbítani. A keresleti helyettesítés tehát a nagykereskedelmi piacon nem lehetséges.

A nagykereskedelmi piac vizsgálata során a Tanács megállapította, hogy a vizsgált piacon nincsen keresleti oldali helyettesítési lehetőség, amely a piac határait bővítené. A fentiek alapján a vizsgált nagykereskedelmi piac meghatározására a vizsgált szempontok nincsenek hatással. A Tanács ennek megfelelően a vizsgált helyettesítési lehetőségek alapján nem bővítette a szolgáltatási piacot.

I. 4. 2. 2. Kínálati helyettesítés a nagykereskedelmi piacon

- [19] A kínálati helyettesítés tekintetében a nagykereskedelmi piacon is érvényesek a korábban a kiskereskedelmi piaci kínálati helyettesítés kapcsán leírt megállapítások. Tehát a kínálati helyettesítést alapvetően lehetetlenné teszi az a helyzet, hogy egyik mobil szolgáltató sem képes egy másik szolgáltatóhoz tartozó előfizetőnél hívást végződtetni. Ezen a helyzeten új mobil szolgáltatók, vagy az MVNO-k megjelenése sem változtatna. Továbbá a korábban kifejtett elvi lehetőségek (új, speciális SIM, mobil közvetítőválasztás) megvalósulására sem mutatkozik valószínűnek a piacelemzés során vizsgált időtávon.

A nagykereskedelmi piac vizsgálata során a Tanács megállapította, hogy a vizsgált piacon nincsen kínálati oldali helyettesítési lehetőség. A fentiek alapján a vizsgált nagykereskedelmi piac meghatározására a vizsgált szempontok nincsenek hatással. A Tanács ennek megfelelően nem bővítette a szolgáltatási piacot a vizsgált helyettesítési lehetőségek alapján.

I. 5. Az UMTS megjelenésének hatása a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” piacon

- [20] A Tanács megvizsgálta, hogy a magyarországi mobil szolgáltatóknál a 2004. évi piacelemzés óta elnyert UMTS (3G) szolgáltatói jogosultság nyomán épülő hálózatok befolyásolják-e a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” piac határait. Ennek során a következő megállapításokra jutott:
- [21] A keresleti oldalt sem kiskereskedelmi, sem nagykereskedelmi szinten nem befolyásolja a 3G hálózatok megjelenése. A mobil előfizetők irányában indított hívásokkal kapcsolatban mind 2G mind 3G esetében az az elvárás, hogy azokat a mobil szolgáltató a mobil előfizetőnél végződtesse, függetlenül attól, hogy ezt a 2G vagy a 3G hálózatán teszi. (Mint ahogyan eddig

sem volt megkülönböztetés a GSM hálózaton belül aszerint, hogy a végződés a 900 MHz-es vagy az 1800 MHz-es frekvencián történik-e.)

- [22] A kínálati oldalon mindhárom mobil szolgáltató UMTS szolgáltatói jogosultságot szerzett Magyarország teljes területére. Az UMTS hálózatok kiépítettségének függvényében ezért a mobil szolgáltatók képesek lesznek arra és tervezik is, hogy a mobil hívásvégződésre az UMTS hálózataikat is felhasználják. (A piacmeghatározás szempontjából ennek mértéke közömbös.)
- [23] A Magyarországon is megjelenő beszédcélú hívásvégződésre alkalmas mobil készülékek 2G és 3G hálózatokon is üzemelhetnek.
- [24] Fentiek alapján a Tanács megállapította, hogy a 3G hálózatokon történő hívásvégződés mind a keresleti mind a kínálati oldalról azonos a 2G hálózaton nyújtott, és az [1] pontban említett „beszédcélú hívásvégződés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” szolgáltatással, a szolgáltatás változatlan tartalmú, új technológiával történő megvalósítását jelenti, ezért a 3G hálózatokon nyújtott szolgáltatások a nevezett piac természetes részét képezik, abba beleértendők, a piac határait nem változtatják meg.
- [25] Az elmondottak alapján, amikor a Tanács a 16. számú piacra vonatkozóan általában valamely szolgáltató mobil hálózatáról tesz említést, akkor abba a szolgáltató 900 és 1800 MHz-es GSM hálózata mellett az UMTS hálózata is beleértendő, kivéve, ha külön nevesítve van szó valamely hálózatról.

I. 6. Szolgáltatási piac meghatározásának eredménye

- [26] **A piacmeghatározás során a Tanács az IHM rendelet mellékletében meghatározott, 16. számmal jelölt „Beszédcélú hívásvégződés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi piac vizsgálatából indult ki. A Tanács a nagykereskedelmi és a kapcsolódó kiskereskedelmi piac vizsgálata során megállapította, hogy nincsenek olyan keresleti vagy kínálati helyettesítési lehetőségek, amelyek a vizsgált piac szélesítését indokolták volna. Megállapította továbbá, hogy az UMTS hálózatokon – mint új technológiával – megvalósított beszédcélú hívásvégződési szolgáltatás a piac szerves részét képezi, de a piac határait nem befolyásolja. Ezért a Tanács megállapítja, hogy a szolgáltatási piac a piacmeghatározás során a „Beszédcélú hívásvégződés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban”. Tekintettel arra, hogy Magyarországon jelenleg 3 (három) egyedi rádiótelefon-hálózat létezik, a Tanács három elkülönült szolgáltatási piacot határozott meg:**

- 1. Beszédcélú hívásvégződés a Magyar Telekom Nyrt. mobil rádiótelefon-hálózatában;**
- 2. Beszédcélú hívásvégződés a Pannon GSM Zrt. mobil rádiótelefon-hálózatában;**
- 3. Beszédcélú hívásvégződés a Vodafone Magyarország Zrt. mobil rádiótelefon-hálózatában.**

I. 7. A földrajzi piac meghatározása

- [27] A szolgáltatási piac meghatározása után sor került a földrajzi piac azonosítására. Ennek során a Tanács elsősorban a hálózatok által lefedett terület kiterjedését vizsgálta. A három mobil szolgáltató a rájuk vonatkozó koncessziós szerződésekben országos lefedettség kialakítására kapott jogosultságot, illetve ehhez egy – időben ütemezett – területi lefedettség kötelezettség is járult.

A vizsgált időszakra mindhárom szolgáltató gyakorlatilag teljes lakossági lefedettséget ért el (ld. 1. ábra), tehát egész Magyarország területén képesek a beszédcélú végződtetés szolgáltatás nyújtására és ezt ténylegesen (területi, illetve szolgáltatók közötti különbségtétel nélkül) nyújtják is.

A Tanács megállapítja ezért, hogy a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” piac esetében a földrajzi piac a Magyar Köztársaság területe.

Az ábra adatai üzleti titkot tartalmaznak.

1. ábra: Lakossági és területi lefedettség

I. 8. A piacmeghatározás eredménye

- [28] **A szolgáltatási és földrajzi piacok vizsgálata után a Tanács három elkülönült piacot határozott meg, amelyek a következők:**

- 1. Beszédcélú hívásvégződtetés a Magyar Telekom Nyrt. mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén;**
- 2. Beszédcélú hívásvégződtetés a Pannon GSM Zrt. mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén;**
- 3. Beszédcélú hívásvégződtetés a Vodafone Magyarország Zrt. mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén.**

I. 9. Az érintett piac vizsgálata

- [29] A piac meghatározása után a Tanács megvizsgálta, hogy a meghatározott piac szabályozási szempontból érintettnek tekinthető-e.

A Bizottság az általa kiadott Ajánlásban a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű nagykereskedelmi piacot az ex ante szabályozás szempontjából úgy határozta meg, amely nagy valószínűséggel érintett piacnak minősül, amely azt jelenti, hogy a Bizottság szükségesnek tartja a piac vizsgálatát. Az Ajánlás Mellékletében¹⁶ (amely megfelel az IHM rendelet I. számú mellékletében szereplő meghatározásnak) felsorolt piacok (köztük a 16. számú piac) ex ante szabályozási szempontból való érintettségét a Bizottság három feltétel vizsgálatával állapította meg. Ezek a következők:

1. Magas és nem átmeneti belépési korlátok létezése a piacon
2. A hatékony versenyhez való közeledés
3. A versenyjog (ex post) alkalmazásának elégtelensége

¹⁶ Európai Bizottság 2003/02/11/EC sz. Ajánlás (9)

I. 9. 1. Piacra lépési korlátok

- [30] A belépési korlátoknak alapvetően két fajtája van. Strukturális belépési korlát akkor áll fenn, ha a fennálló keresleti szint és az alkalmazott technológia jellemzői, valamint a kapcsolódó költségviszonyok alapján a piacra lépés szempontjából egyenlőtlen feltételekkel szembesül a korábban piacra lépő (és ott jelentős pozíciókat szerző vállalat) és egy később piacra lépő cég. A korlátok másik fajtája jogi, adminisztratív természetű vagy más állami intézkedésekből fakadó belépési akadály.

A „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” piacon a piacra lépési korlátok mindkét fajtája létezik. Az iparág magas elsüllyedt költségekkel jellemezhető, továbbá az adott piacon (belépést nehezítő) méretgazdaságossági hatások is jelentkeznek. Ami a jogi és adminisztratív belépési korlátokat illeti, a frekvenciaengedélyek korlátozott száma, illetve az adott frekvenciasáv kizárólagos használata lehetetlenné teszik (vagy számszerűen igen bekorlátozzák) új szereplők belépését. A Tanács megállapítása szerint az említett korlátok mindkét fajtája várhatóan hosszabb távon is fennmarad, ugyanis a vizsgált időtávon belül nem várható sem a költségek, sem a frekvencia korlátok szerepének csökkenése.

I. 9. 2. A hatékony versenyhez való közeledés

- [31] A verseny dinamikus szemléletű vizsgálata során a Tanács áttekintette, hogy léteznek-e olyan piaci folyamatok, amelyek a verseny erősödésére utalnának, illetve csökkentenék az előző pontban azonosított belépési korlátok szerepét. A vizsgálat során a Tanács arra a következtetésre jutott, hogy mind a frekvencia és ebből fakadóan a hálózatépítési korlátok, mind a magas elsüllyedt költségek és méretgazdaságossági hatások tartós belépési korlátnak tekinthetők. Továbbá a piacon nincs verseny, mivel mindegyik mobil szolgáltató kizárólagos szolgáltató a saját hálózatában. Mindezek miatt nem ismert és a vizsgált időtartamon belül sem várható olyan tényező felbukkanása, amely bármilyen versenyt hozna létre ezen a piacon.

I. 9. 3. Versenyjogi eszközök elégtelensége

- [32] Az Eht. 9. § (2) bekezdése szerint a Hatóság feladata, különös tekintettel a törvény alapelveire a fogyasztók érdekeinek védelme, így különösen annak biztosítása, hogy a fogyasztók az elektronikus hírközlési szolgáltatásokat a számukra elérhető legalacsonyabb áron vehessék igénybe.

A vizsgált nagykereskedelmi piacokon jelentkezhet az a versenyprobléma, hogy a szolgáltatók jelentős piaci erejüket kihasználva képesek túlzó árazás alkalmazására. Emiatt a szabályozásnak kell kikényszerítenie – hatékony verseny hiányában – a költségalapú árképzést. A szükség esetén kirótt kötelezettséggel összhangban szükséges a rendszeres ellenőrzés.

Mindezen igények alapján megállapítható, hogy a GVH által alkalmazható versenyjogi eszközök nem megfelelőek az esetlegesen feltárt probléma kezelésére. A versenyjogi eszközök tehát önmagukban nem képesek a piaci folyamatokat a hatékony verseny irányába terelni, az árak kompetitív szintjének kikényszerítése elengedhetetlenné teszi a Tanács a jelen határozatban részletesen meghatározott szabályozói beavatkozását a vizsgált piacon.

Az ex ante szabályozás bevezetése indokolható továbbá a mobilpiac strukturális jellemzőivel is. Ezen a gyorsan változó piacon az ex post döntések már érdemben nem tudják orvosolni a korábban jelentkező versenytorzító hatásokat, azaz a fogyasztókat ért veszteséget. Az ex ante szabályozás ezért szükséges és elengedhetetlen feltétele a piactorzító hatás kiküszöbölésének.

A Tanács megvizsgálta a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” piacot és megállapította, hogy az Európai Bizottság által használt ex ante szabályozást megalapozó 3 kritérium mindegyike teljesül Magyarországon is, ezért mindhárom piac érintett piacnak tekintendő szabályozási szempontból.

II. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása

II. 1. A JPE szolgáltatók azonosításának menete (piacelemzés)

[33] Mivel a Tanács megállapította, hogy mindhárom meghatározott végződtetési piac szabályozási szempontból érintettnek tekintendő, ezért szükséges az érintett piacokra vonatkozóan a piacelemzés elvégzése és szükség esetén JPE szolgáltatók kijelölése.

Egy szabályozási szempontból érintettnek tekintett piacon pusztán a piaci részesedés vizsgálata önmagában általában nem elegendő a jelentős piaci erő felmérése szempontjából, noha a túl magas piaci részesedés jelentős mértékben valószínűsíti a jelentős piaci erő meglétét. A Tájékoztató a következő szempontok elemzését is szükségesnek tartja a piaci erő megítélése során¹⁷:

- piaci részesedés
- a vállalkozás mérete
- ellenőrző szerep a nehezen megkettőzhető infrastruktúra felett
- technológiai előnyök vagy felsőbbrendűség
- a kiegyenlítő vásárlóerő hiánya vagy alacsony szintje
- könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz
- áru/szolgáltatási diverzifikáció
- méretgazdaságosság
- választék-gazdaságosság
- vertikális integráció
- fejlett forgalmazói és értékesítési hálózat
- a potenciális verseny hiánya
- a terjeszkedés akadályai

[34] A felsorolt szempontok eltérő relevanciával bírnak a vizsgált hívásvégződtetési piacon. A Tanács a következő szempontokat – azok fontossága miatt – kiemelten vizsgálta:

- piaci részesedés
- kiegyenlítő vásárlóerő
- potenciális verseny

A kiemelt szempontok elemzése előtt a Tanács megvizsgálta az egyes érintett piacok helyzetét, melynek során áttekintette a hatályos hívásvégződtetési díjak alakulását, valamint az egyes érintett piacok méretét a forgalom és a realizált bevétel alapján.

A vizsgálatok időhorizontja minden esetben túlmutat a következő piacelemzés időpontján (2 év), a gyakorlatban 3 éves vizsgálati időtávot jelent.

II. 2. A hívásvégződtetési díjak alakulása

[35] A 2. és 3. ábrán a hívásvégződtetési díjak alakulása látható a 2002. végétől 2005. közepéig tartó időszakban csúcsidő-csúcsidőn kívüli elkülönítésben. A 2004. június 15-i dátum a

¹⁷ 8001/2004 IHM Tájékoztató 78. pont

Tanács DH-999-14/2004., illetve DH-1000-19/2004. ügyszámú, a 2005. május 25-i időpont pedig a DH-664-33/2205. ügyszámú döntéseinek hatását mutatja.

Az ábra adatai üzleti titkot tartalmaznak.

2. ábra: A csúcsidejű végződtetési díjak alakulása szolgáltatók szerint

Az ábra adatai üzleti titkot tartalmaznak.

3. ábra: A csúcsidőn kívüli végződtetési díjak alakulása szolgáltatók szerint

A T-Mobile Rt. (jogutódja a Magyar Telekom Nyrt.) esetében a szabályozói hatás következtében a vizsgált időszakban a hívásvégződtetés díjának **üzleti titok**

A Pannon GSM Zrt. esetében a 2003-as év során lezajlott csúcsidejű hívásvégződtetési díjcsökkenés nem a szabályozói hatás következménye, hanem a szolgáltató saját döntésével csökkentette a hívásvégződtetési díjat, amely azonban nem terjedt ki a csúcsidőn kívüli tarifa értékére. A 2004. és a 2005. évre feltüntetett értékei a szabályozás hatására **üzleti titok**

A hatósági döntés által 2004-ig nem érintett Vodafone Magyarország Zrt. által alkalmazott hívásvégződtetési díjak ezen időszak alatt változatlanok maradtak mind csúcsidőben, mind azon kívül. Ennek következtében 2004 végére a Vodafone Magyarország Zrt. által felszámított hívásvégződtetési díjak jelentősen elszakadtak a két másik szolgáltató által alkalmazottaktól. A 2005. évi díjmegállapítás során a Vodafone Magyarország Zrt. hívásvégződtetési átlagdíja is szabályozottá vált, ennek hatása látható az ábrákon.

üzleti titok a Vodafone Magyarország Zrt. nem alkalmazott a csúcsidejű / csúcsidőn kívüli díjmegbontást és mindkét időszakra a megállapított hívásvégződtetési átlagdíjat alkalmazza.

Ezért a tényleges hívásvégződtetési díj változásáról érzékelhetőbb képet mutat a csúcsidejű és csúcsidőn kívüli forgalom arányával súlyozott, szolgáltatónkénti hívásvégződtetési *átlagdíj* változása, amely a 4. ábrán látható.

Az ábra adatai üzleti titkot tartalmaznak.

4. ábra: Az átlagos végződtetési díjak alakulása

üzleti titok

2005-ben mindhárom szolgáltató hívásvégződtetési átlagdíját határozatlanban állapította meg a Tanács, amelyek a következők: T-Mobile Rt. 27,17 Ft/perc, Pannon GSM Zrt. 29,44 Ft/perc, Vodafone Magyarország Zrt. 32,61 Ft/perc.

[36] A végződtetett forgalom csúcsidejű és csúcsidőn kívüli megoszlása látható az 5. ábrán. Megállapítható, hogy a **üzleti titok**

Az ábra adatai üzleti titkot tartalmaznak.

5. ábra: Végződött forgalom csúcsidő-csúcsidőn kívüli megoszlása

II. 3. Az érintett piacok vizsgálata

- [37] A Tanács által vizsgált piacokon realizált végződött percforgalom alakulását mutatja a 6. ábra. Hangsúlyozandó, hogy a három piac egymás mellett szerepeltetése csak az egyes piacok egymáshoz viszonyított abszolút nagyságának megítélését szolgálja, önmagában nem mond semmit az érintett piacokon fennálló piaci részesedésekről. **üzleti titok**

Az ábra adatai üzleti titkot tartalmaznak.

6. ábra: Az egyes szolgáltatók végződött forgalma

A Tanács értékelése szerint a végződött percforgalom nagysága mellett a piac hasonlóan fontos és vizsgálandó jellemzője a hívásvégződötteshez kapcsolódó bevétel.

A 7. ábrán látható az egyes érintett piacokon realizált bevétel alakulása, négy évre visszamenőleg. **üzleti titok**

Az ábra adatai üzleti titkot tartalmaznak.

7. ábra: Az egyes piacok végződött bevételei

A Tanács vizsgálta továbbá, hogy az érintett piacon realizált bevétel milyen súllyal szerepel az adott szolgáltató összes bevételében. A számítás eredményét a 8. ábra mutatja, amely szerint **üzleti titok**

Az ábra adatai üzleti titkot tartalmaznak.

8. ábra: Az egyes szolgáltatók végződött bevételeinek aránya az összes bevételhez

II. 4. Piaci részesedések

- [38] A piaci részesedés vizsgálatának kiemelt szerepe van a jelentős piaci erő megítélés szempontjából. A vizsgált piacok esetében elmondható, hogy a szolgáltatás jellegéből fakadóan (az adott mobil hálózatban csak az adott szolgáltató tud végződötteni) egyetlen eladó szolgáltató van jelen mindhárom nagykereskedelmi piacon, ami kínálati oldalon megteremti a jelentős piaci erő helyzetét.

A Tanács megállapította, hogy a piaci részesedés fenti szempontok szerinti vizsgálata ugyanahhoz az eredményhez vezet, nevezetesen:

- **„Beszédcélú hívásvégződtetés a Magyar Telekom Nyrt. hálózatában a Magyar Köztársaság területén” piacon a Magyar Telekom Nyrt. 100%-os részesedéssel rendelkezik**
- **„Beszédcélú hívásvégződtetés a Pannon GSM Zrt. hálózatában a Magyar Köztársaság területén” a Pannon GSM Zrt. 100%-os piaci részesedéssel rendelkezik**
- **„Beszédcélú hívásvégződtetés a Vodafone Magyarország Zrt. hálózatában a Magyar Köztársaság Területén” a Vodafone Magyarország Zrt. 100%-os piaci részesedéssel rendelkezik**

A három szolgáltató 100%-os részesedése természetesen más abszolút nagyságú piacokat takar (ld. II. 3. Érintett piacok vizsgálata), ez azonban nem változtat azon a helyzeten, hogy saját hálózatában mindhárom szolgáltató monopolhelyzetűnek tekintendő. A 100%-os piaci részesedés, vagyis az, hogy mindegyik szolgáltató monopolhelyzetben van a saját hálózatában a beszédcélú hívásvégződtetés területén, már önmagában is valószínűsíti a JPE szolgáltatóként való azonosítást. A pontosabb helyzetmegítélés érdekében azonban a Tanács a további szempontokat is megvizsgálta a következőkben.

II. 5. Kiegyenlítő vásárlóerő hiánya vagy alacsony szintje

[39] Kiegyenlítő vásárlóerőről akkor beszélünk, ha valamely szolgáltatás vásárlója megfelelő érdekérvényesítő erővel rendelkezik ahhoz, hogy az eladó szolgáltatóra nyomást gyakoroljon az árai vagy más szolgáltatási feltételeinek meghatározása során. A kiegyenlítő vásárlóerő legtöbbször abból származik, hogy a szolgáltatás vásárlója az eladó értékesítésének jelentős részét biztosítja. Jelen esetben – tehát a beszédcélú mobil hívásvégződtetés nagykereskedelmi piacán – a vásárlók maguk is (hívásvégződtetést igénybe vevő) szolgáltatók, a megvásárolt szolgáltatás pedig a hívás végződtetése a hívott fél szolgáltatójának hálózatában.

A kiegyenlítő vásárlóerő megítélése során segítséget jelent a következő szempontok vizsgálata:

- vevőkoncentráció
- a szolgáltatóváltás költsége
- a vevői árrugalmasság
- a fogyasztói informáltság

Fenti szempontoknak a használhatóságát jelentősen szűkíti a hívásvégződtetési piacon a vevők szempontjából fennálló kényszerhelyzet. A hívásvégződtetési kereslet esetén ugyanis származtatott keresletről beszélhetünk. A végződtetési szolgáltatást megvásárló szolgáltató vásárlási kényszerben van, hiszen kénytelen előfizetői hívását eljuttatni a hívott félhez. Ez a kényszerhelyzet ahhoz vezet, hogy magas árak (vagy áremelés) esetén a végződtetést megvásárló szolgáltató nem tud az általa keresett mennyiség visszafogásával reagálni. Ennek a kényszerhelyzetnek mind a négy felsorolt vizsgálati szempontra hatása van.

Vevőkoncentráció

- [40] A vevőkoncentráció a nagy felhasználók arányát mutatja az adott szolgáltatásból származó árbevételben. A hívásvégződtetési szolgáltatást tekintve elmondható, hogy a vásárlók és az eladók a legtöbbször hasonló nagyságrendű vállalkozások (kivéve, ha LTO – Local Telephone Operator – áll szemben mobil szolgáltatóval). Ami tehát a méretet illeti, első látásra egyenlő felek alkujáról lehetne szó. A korábban említett kényszerhelyzet azonban szinte a nullára csökkenti a vevők alkuerejét. Ezért a vevőkoncentrációból esetlegesen származó kiegyenlítő vásárlóerő érvényesülése lehetetlenné válik.

A szolgáltatóváltás költsége

- [41] A kiegyenlítő vásárlóerő létezése szempontjából fontos, hogy a vásárló kezében legvégső eszközként ott legyen a szolgáltatóváltás lehetősége. Ez a lehetőség visszatarthatja a hívásvégződtetési szolgáltatás nyújtóját az esetleges áremeléstől. A szolgáltatóváltáshoz azonban helyettesítési lehetőségre van szükség, ami a mobil hálózatban való beszédcélú hívásvégződtetés nagykereskedelmi szolgáltatás esetén nem létezik (ezért a váltás költségéről sem lehet beszélni).

A piacmeghatározás során vizsgált kínálati helyettesítés kapcsán már szóba került megállapítás itt is érvényes, miszerint egy adott mobil szolgáltató előfizetőjéhez csak az adott mobil szolgáltató képes hívást végződtetni. Ez teljes mértékben lehetetlenné teszi bármiféle helyettesítő szolgáltatás igénybevételét, ami jelentősen gyengíti a vevő (esetleges) kiegyenlítő vásárlóerejét.

Vevői árrugalmasság

- [42] A vevő számára nemcsak a szolgáltatóváltás szolgálhat eszközként vásárlóerejének érvényesítése során, hanem az általa keresett mennyiség visszafogásával is reagálhat az esetleges áremelésre, erre azonban az egyedi mobil hálózatban történő végződtetés esetén nincs lehetőség, mivel a korábban említett kényszerhelyzet miatt a hívó fél szolgáltatója kénytelen a végződtetési szolgáltatást igénybe venni. Nagykereskedelmi szinten tehát árrugalmatlan keresletről van szó (amennyiben eltekintünk a kiskereskedelmi hatásoktól). Ez a megállapítás azonban pontosításra szorul, ugyanis a nagykereskedelmi kereslet származtatott jellege miatt mutathat rugalmasságot, amennyiben a magasabb hívásdíjak – amelyek a magas hívásvégződtetési díjakból fakadnak – a hívások visszafogására szorítják a fogyasztókat. Tehát a kiskereskedelmi kereslet rugalmassága jelentkezhet a nagykereskedelmi keresletben is. Ez gyakorolhat egyfajta nyomást a végződtető mobil szolgáltatóra, hiszen a hívások visszafogása a végződtetési bevételek csökkenéséhez vezethet. Ezt a kiskereskedelmi oldali esetleges keresleti nyomást azonban csökkenti az a tény, hogy a kiskereskedelmi hívás ára és a végződtetési díj között a szolgáltatók árképzési szabadsága miatt a viszony közvetett.

Ugyanakkor a piaci versenyben még akkor sem éri feltétlenül hátrány a végződtető szolgáltatót, ha a fogyasztók a hívások visszafogásával reagálnak a magas végződtetési díjakra, hiszen egyrészt saját fogyasztóját nem éri közvetlen hátrány, másrészt a megdrágult hívások arra ösztönözhetik a fogyasztókat, hogy elhagyják addigi szolgáltatójukat és esetleg a végződtető szolgáltatót válasszák. Az elmondottak miatt a Tanács megállapította, hogy a

vevői árrugalmasság (még a végfelhasználók részéről kifejtett nyomás sem) nem gyakorol számottevő nyomást a mobil szolgáltatókra hívásvégződtetési díjaik meghatározása során.

Fogyasztói informáltság

- [43] A vevők (ebben az esetben a hívásvégződtetést igénybevevő szolgáltatók) tájékozottsága abban az esetben segíthetné a kiegyenlítő vásárlóerő érvényesülését, amennyiben ténylegesen lehetséges volna a hívásvégződtetési szolgáltatás helyettesítése. Korábban azonban már megállapítást nyert, hogy az egyedi mobil hálózaton való végződtetésnek nincs helyettesítője. Így tehát a szolgáltatók nem tudnak alternatív lehetőségeket felkutatni.

A vevői árrugalmassághoz hasonlóan ebben az esetben is vizsgálható a végfogyasztók részéről érvényesülő esetleges nyomás. A fogyasztók végződtetési díjakkal kapcsolatos nagyobb tudatossága ugyanis egyfajta nyomást gyakorolhatna a végződtetési díjait magasan tartó szolgáltatóra (hiszen egy mobil szolgáltatónak nem jó „reklám”, ha a neve a magas árakkal kapcsolódik össze). A fogyasztóknak a hívott fél költségeivel kapcsolatos alacsony tudatossága (amit a piacmeghatározás során a Tanács megvizsgált és megállapított /I.4.1.1. fejezet/) azonban arra a következtetésre vezetett, hogy ez a fajta nyomás nem hat tényleges korlátként a szolgáltatókra hívásvégződtetési díjaik meghatározása során.

A felsorolt szempontok vizsgálata után a Tanács megállapította, hogy a hívásvégződtetési piacon nincs olyan kiegyenlítő vásárlóerő, amely nyomást gyakorol a mobil szolgáltatókra a hívásvégződtetési díjaik meghatározása során.

II. 6. Potenciális verseny hiánya, terjeszkedés akadályai

- [44] Potenciális versenyről beszélünk, ha egy lehetséges áremelkedés hatására hosszabb távon beléphetnek a piacra helyettesítő szolgáltatást előállító vállalkozások. Tehát a potenciális verseny a kínálati helyettesítés hosszabb távon történő megvalósulásának tekinthető. Egy ilyen hosszabb távú helyettesítésnek már a lehetősége is visszatarthatja a piacon lévő szolgáltatókat attól, hogy áraikat jelentős mértékben megnöveljék (vagy jelentősen a kompetitív szint felett tartásuk). A potenciális verseny elemzése első lépésben a belépési korlátok vizsgálatát követeli meg. A hívásvégződtetési piaccal kapcsolatban a piacmeghatározás keretében, a kínálati helyettesítés vizsgálata során már sor került a belépési korlátok vizsgálatára (I. 4. 1. 2. Fejezet). Ennek során megállapításra került, hogy egy adott szolgáltató hálózatában hívás végződtetésére csak az adott szolgáltató képes, ezért hiába próbálnának új eladók (akár a már piacon lévő, akár új szolgáltatók) belépni a piacra, hosszabb távon sem volnának képesek helyettesítő szolgáltatást előállítani. Mivel pedig a belépés eleve akadályozott, a piaci terjeszkedés lehetősége is kizárt ebben az esetben.

A Tanács megállapította, hogy a potenciális verseny hiánya és a terjeszkedés lehetőségének akadályai miatt e két tényező nem korlátozza a jelentős piaci erő kialakulásának lehetőségét a három végződtetési piacon.

További szempontok

- [45] A „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon hálózatokban” nagykereskedelmi piac meghatározása során a Tanács a három szolgáltató hálózatát elkülönült érintett piacként

határozta meg. Ezeken a piacokon az adott mobil hálózat tulajdonosa 100%-os piaci részesedéssel rendelkezik, ezért a vizsgálatra ajánlott szempontok közül azok, amelyek valamilyen módon két, a piacon hasonló szerepben lévő piaci szereplő közötti viszonyra utalnak és a piaci helyzetüket, erejüket hasonlítják össze, a jelentős piaci erő megítélése során kevésbé jelentősek. Ezen szempontok az alábbiak:

II. 7. Vállalkozás mérete

- [46] A jelentős piaci erő megítélése szempontjából fontos lehet a vállalkozás méretének vizsgálata, hiszen a nagy méret kihasználása lehetőséget teremt a piaci verseny különböző területein (termelés, pénzügy, értékesítés, marketing, K+F stb.) az előnyszerzésre. A beszédcélú hívásvégződtetés esetében azonban (eladói oldalon) egyszereplős piacról beszélhetünk, ahol az előnyszerzés (versenytársak híján) nem értelmezhető.

II. 8. Ellenőrző szerep a nehezen megkettőzhető infrastruktúra felett

- [47] Az infrastruktúrával, mint belépési korláttal a Tanács már a piac meghatározása során is foglalkozott. Akkor is szóba került az a technológiailag behatárolt helyzet, miszerint egy adott szolgáltató hálózatában csak az adott szolgáltató tud hívást végződtetni. Ez a helyzet piaci belépési korlátként funkcionál, és önmagában értelmetlenné teszi az infrastruktúra megkettőzését. Könnyen belátható ugyanis, hogy a párhuzamos hálózat kiépítése sem tenné lehetővé az új belépő számára a hívásvégződtetést más szolgáltató előfizetőihez. Tehát a belépés akadályozottsága miatt a nehezen megkettőzhető infrastruktúrának, mint piacelemzési célú kritérium vizsgálatának jelen esetben nincsen jelentősége.

II. 9. Technológiai előnyök vagy technológiai felsőbbrendűség

- [48] Technológiai előnyről akkor beszélhetünk, ha valamely érintett piacon olyan új technológia van jelen, amely valamely szolgáltató számára lehetővé teszi valamely szolgáltatás(ok) olcsóbb, hatékonyabb és/vagy magasabb szintű nyújtását. Ez a szempont tehát elsősorban több szolgáltató viszonyában értelmezhető. Mivel mindhárom meghatározott hívásvégződtetési piac kínálati oldalán egyetlen, 100%-os részesedéssel rendelkező mobil szolgáltató található, ilyen összehasonlítás nem értelmezhető. (Mindazonáltal a három elkülönült érintett piac között nincs technológiai különbség.)

II. 10. Könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz, pénzügyi forrásokhoz

- [49] A tőkepiacokhoz és pénzügyi forrásokhoz való könnyebb hozzáférést nagymértékben meghatározza az adott szolgáltató piaci részesedése, vagyoni, pénzügyi helyzete és jövedelmezősége, tulajdonosi háttere, stratégiája, valamint az ügyvezetés stabilitása és reputációja. Amennyiben valamely vállalkozás a fenti szempontok alapján jobb megítélésnek örvend, könnyebben juthat pénzügyi forrásokhoz és ebből piaci előnye származhat. Egy olyan piacon azonban, ahol egyetlen eladó található, ilyen piaci előny nem értelmezhető.

II. 11. Áru és szolgáltatási diverzifikáció

- [50] Az áru/szolgáltatási diverzifikáció azt a gyakorlatot takarja, amikor a szolgáltatók a piacon nyújtott szolgáltatásokat csomagban, más szolgáltatásokkal együtt kínálják. Ez a gyakorlat könnyen vezethet versenykorlátozáshoz, amennyiben egyes szolgáltatások kizárólag

csomagban vásárolhatók meg, illetve ha az egyik piacon nyújtott szolgáltatás igénybevételét a szolgáltatók összekötik más piacon nyújtott szolgáltatás(ok) igénybevételével. Az ilyen gyakorlat lehetőséget teremthet a csomagot képző szolgáltató számára a piaci előnyszerzésre. A hívásvégződtetési piacon – mivel egyetlen eladó van – ez az előnyszerzés nem értelmezhető. A hívásvégződtetési szolgáltatás nyújtását megvizsgálva mindazonáltal megállapítható, hogy mindhárom piacon önmagában kínálják a szolgáltatók a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatást.

II. 12. Méretgazdaságosság

- [51] A méretgazdaságossági hatás azt takarja, hogy egy adott szolgáltatás kibocsátásának növekedésével a termelés átlagköltsége (egységnyi outputra jutó input) csökken. Ez a jelenség a fix költségek jelenlétének köszönhető. Minél nagyobb kezdeti beruházást igényel egy iparág, annál jelentősebb méretgazdaságossági hatások jelentkehetnek. Amint azonban a kezdeti beruházások időben távolodnak, ez a hatás csökken. Ezen túlmenően az is megfigyelhető, hogy a három érintett magyarországi végződtetési piac mérete a kiegyenlítődés irányában halad (l. 6-7. ábra). Fentiekől függetlenül, ez a piaci előny jelen esetben nem értelmezhető az érintett piacokon, hiszen mindhárom piacon egyetlen eladó található.

II. 13. Választékgazdaságosság

- [52] Választékgazdaságosságról akkor beszélünk, ha több terméket/szolgáltatást közös termelési folyamatban állítanak elő. Ezáltal költségmegtakarítás érhető el. A nagyobb választékgazdaságosság alkalmas piaci előny szerzésére. A piaci előny itt (ugyanúgy, mint a méretgazdaságosságnál) sem értelmezhető, hiszen egyetlen eladó van jelen a piacon.

II. 14. Vertikális integráció

- [53] A vertikális integráció megvalósulása esetén arról beszélünk, hogy egy vállalkozás (esetleg több azonos érdekkörbe tartozó vállalkozás) az értéklánc különböző szintjein elhelyezkedő piacokon egyaránt jelen van. Az ilyen szolgáltató a termelési folyamat különböző szintjeinek egy vállalkozáson belüli integrálása miatt képes a jobb árak elérésére (pl. eltérő belső és külső árak meghatározásával) és ebből fakadóan a piaci előnyszerzésre. A piaci előnyszerzés azonban a hívásvégződtetés nagykereskedelmi piacán nem értelmezhető (mivel egyetlen kínálati oldali szereplő van a piacon).

II. 15. Fejlett forgalmazói és értékesítési hálózat

- [54] A fejlett forgalmazói és értékesítési hálózatnak főleg a kiskereskedelmi piacokon (illetve a többszereplős nagykereskedelmi piacokon) lehet szerepe a piaci erő megítélése szempontjából. A hívásvégződtetési piacon, mivel kényszervásárlásról (a vásárló kénytelen előfizetője hívását eljuttatni a hívott félhez) van szó, illetve a kínálati oldalon csak egy szereplő található, az értékesítési hálózat vizsgálatának nincs jelentősége a piaci erő vonatkozásában.

II. 16. Szabályozói hatás

- [55] A Tanács fontosnak tartotta a piacelemzés kapcsán még egy szempont elemzését, ez pedig a szabályozás hatása. A vizsgálat során a Tanács a hívásvégződteségi díjak időbeli alakulását vizsgálta meg a három mobil szolgáltatóra külön-külön. A három mobil szolgáltató közül csak kettőnek volt szabályozott a végződteségi díja 2005. közepéig.

Az 4. ábrából jól látható, hogy a szabályozás bevezetése előtt mindhárom piacon hasonló átlagos hívásvégződteségi díjak érvényesültek (2001-ig teljesen egyformák voltak). A szabályozás hatására a T-Mobile Rt. és a Pannon GSM Zrt. **üzleti titok** míg a szabályozás alá nem eső Vodafone Magyarország Zrt. **üzleti titok**. A fentiekből is megállapítható, hogy még a legkisebb előfizetői bázissal rendelkező szolgáltató is képes a versenytársaitól és a fogyasztóktól függetlenül a hívásvégződteségi díjai meghatározására, amely a létező jelentős piaci erő jele.

A Tanács megállapította, hogy a szabályozásnak jelentős (ha nem kizárólagos) szerepe van a végződteségi díjak csökkenésében.

II. 17. JPE vizsgálat következtetései

- [56] A Tanács elvégezte az érintett piacok elemzését és megvizsgálta, hogy e piacokon mely szolgáltatók rendelkeznek jelentős piaci erővel. A vizsgálatok eredményeként a Tanács megállapította, hogy:

- „Beszédcélú hívásvégződtesítés a Magyar Telekom Nyrt. mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén” nagykereskedelmi piacon a Magyar Telekom Nyrt. jelentős piaci erejű szereplő.
- „Beszédcélú hívásvégződtesítés a Pannon GSM Zrt. mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság Területén” nagykereskedelmi piacon a Pannon GSM Zrt. jelentős piaci erejű szereplő.
- „Beszédcélú hívásvégződtesítés a Vodafone Magyarország Zrt. mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén” nagykereskedelmi piacon a Vodafone Magyarország Zrt. jelentős piaci erejű szereplő.

III. Kötelezettségek kirovása

III. 1. Általános célok

[57] A Hatóság a kötelezettségek meghatározása során szem előtt tartotta az Eht. által a Hatóság számára meghatározott feladatokat¹⁸, és az ott meghatározott általános célokat¹⁹. A kötelezettségek kirovása során törekedett arra, hogy biztosítsa az elektronikus hírközlési piac zavartalan, eredményes működését és fejlődését, az elektronikus hírközlési tevékenységet végzők és a felhasználók érdekeinek védelmét, továbbá a tisztességes, hatékony verseny kialakulásának és fenntartásának elősegítését.

III. 2. A kötelezettségek meghatározásakor alkalmazott elvek

[58] A kötelezettségek meghatározása során a Tanács az általános célokon kívül a következő elveket vette figyelembe:

- A kötelezettségeknek a hívásvégződtetési piacon uralkodó versenyhiány következményeinek orvoslására kell irányulniuk.
- A kirótt kötelezettségeknek a feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokoltaknak, és azokkal arányosaknak kell lenniük.²⁰
- A kirótt kötelezettségek nem okozhatnak aránytalan terheket a szolgáltatók számára.
- A kötelezettségeknek a lehető legteljesebb mértékben alkalmazkodniuk kell a meghatározott piacok sajátosságaihoz.

III. 3. A Hatóság által kiróható kötelezettségek

[59] Az Eht. a nagykereskedelmi szolgáltatási piacokon a következő kötelezettségek előírását teszi lehetővé²¹:

- Átláthatóság
- Egyenlő elbánás
- Számviteli szétválasztás
- Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek
- A közös eszközhasználat és helymegosztás különös szabályai
- Költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége

III. 4. Az alkalmazott kötelezettségek kiválasztása

[60] Az Eht. alapján, amennyiben a Tanács a piacelemzés során egy vállalkozást jelentős piaci erejüként azonosít, akkor a rendelkezésre álló „kötelezettségek közül a piacelemzés során feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy

¹⁸ Eht. 9. § (2)

¹⁹ Eht. 2. §

²⁰ Eht. 52. § (1)

²¹ Eht. XII. Fejezet

kötelezettséget ír elő...²². Ez a gyakorlatban a következő feladatok elvégzését teszi szükségessé:

- A versenyprobléma (versenyt korlátozó akadály) azonosítása
- Arányos és indokolt kötelezettségek értékelése
- Arányos és indokolt kötelezettségek kirovása

III. 4. 1. Versenyprobléma azonosítása

A versenyprobléma: jelentős piaci erő a hívásvégződtetési piacon

- [61] A Tanács elvégezte az érintett nagykereskedelmi piac meghatározását, melynek során nem talált olyan keresleti és kínálati helyettesítőket, amelyek nyomást gyakorolhattak volna a szolgáltatókra hívásvégződtetési díjaik meghatározása során. A piacmeghatározás alapján azonosított piacokon történő piacelemzés során a Tanács megállapította, hogy a mobil hívásvégződtetés területén a saját hálózatában mindhárom mobil szolgáltató 100%-os piaci részesedéssel rendelkezik. A Tanács a piac elemzése során nem talált olyan kiegyenlítő vásárlóerőt (sem kiskereskedelmi, sem nagykereskedelmi szinten), ami számottevő nyomást gyakorolhatna a szolgáltatókra végződtetési díjaik meghatározása során. Ezért a mobil rádiótelefon szolgáltatóknak – szabályozás hiányában – lehetőségük lenne arra, hogy hívásvégződtetési díjaikat a versenytársaktól, a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül, túlzó módon határozzák meg.

A versenyproblémából fakadó lehetséges piaci torzulások

- [62] A nagykereskedelmi piacon meglévő versenyprobléma, a jelentős piaci erő piaci torzulásokat okozhat az érintett piachoz tartozó (az I. 4. 1. pontban meghatározott) kiskereskedelmi piacokon. A Tanács ilyen lehetséges torzulásként értékeli az alábbiakat:
- *Magas helyhez kötött – mobil kiskereskedelmi díjak.* A mobil rádiótelefon szolgáltatók számára a jelentős piaci erő a hívásvégződtetési piacon lehetővé teheti, hogy hívásvégződtetési díjaikat indokolatlanul magas szinten állapítsák meg. Ez a hívásvégződtetési díj költségként jelentkezik a hívást indító szolgáltatónál, amely ezt a költséget beépíti a vezetékes-mobil fogyasztói díjakba. Ezáltal a kiskereskedelmi piacon közvetlenül megjelenő, és a helyhez kötött szolgáltatók fogyasztóit közvetlenül érintő hatása az lehet, hogy indokolatlanul magas helyhez kötött – mobil irányú hívásdíjak alakulnak ki.
 - *Költségviszonyok által nem indokolt jövedelemátcsoportosítás a szolgáltatók között.* A mobil rádiótelefon szolgáltatók hívásvégződtetési piacon tapasztalható jelentős piaci ereje lehetővé teheti számukra, hogy hívásvégződtetési díjaikat indokolatlanul magas szinten állapítsák meg. Ez ahhoz vezethet, hogy indokolatlan jövedelemátcsoportosítás történhet a helyhez kötött és a mobil szolgáltatók, illetve a hívást indító és a hívást végződtető mobil szolgáltatók között. Indokolatlan jövedelemátcsoportosítás következhet abból is, ha a mobil szolgáltatók hívásvégződtetési díjaiban nem igazolható különbségek mutatkoznak.

²² Eht. 52. § (1)

További versenyproblémát okozhatna, ha (szabályozás hiányában) valamely mobil szolgáltató – jelentős piaci erejével visszaélve – elzárkózna attól, hogy egy másik távközlési szolgáltató hívásait végződtesse a mobil hálózatában.

- *A hívásvégződtetés megtagadása által új piaci szereplő megjelenésének, vagy piaci megerősödésének megnehezítése, vagy megakadályozása.*

A Tanács a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” piacokon versenyproblémaként azonosította, hogy a szolgáltatók jelentős piaci erővel rendelkeznek, ami lehetővé teszi számukra, hogy hívásvégződtetési díjaikat túlzó módon állapítsák meg, vagy elzárkózzanak a hívásvégződtetés szolgáltatás nyújtásától. A jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató által meghatározott hívásvégződtetési díjak további piactorzító hatásokat eredményezhetnek.

Ezek a versenyproblémák a vizsgált időtávon fennmaradnak, ezért szükség van olyan szabályozói intézkedésekre, amelyek csökkentik a túlzó árazás lehetőségét, és megakadályozzák a szolgáltatás nyújtásától való elzárkózást.

Ezek az intézkedések elősegítik a kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon a hatékonyabb verseny kialakulását, a fogyasztók érdekeinek jobb érvényesülését és csökkentik a szolgáltatók közti indokolatlan jövedelem-átcsoportosításokat.

III. 4. 2. Arányos és indokolt kötelezettségek értékelése

III. 4. 2. 1. A kirovando kötelezettségekkel szembeni elvárások

[63] Azon túlmenően, hogy a Tanács által kirótt kötelezettségnek az Eht.-ban lefektetett általános célokat kell szolgálniuk, a piacelemzés során feltárt versenyt korlátozó akadályoknak megfelelően indokoltaknak és azokkal arányosaknak is kell lenniük²³. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a kötelezettségek:

- indokoltak, tehát megfelelnek a probléma természetének
- arányosak, tehát megfelelnek a probléma súlyának.

III. 4. 2. 2. A kötelezettségek értékelése

[64] Az Eht. XII. Fejezete lehetővé teszi a Tanács számára, hogy a fenti III. 3. pontban felsorolt különböző kötelezettségeket rója ki a jelentős piaci erejű szolgáltatókra.

A Tanács a kötelezettségek meghatározása során megvizsgálta a felsorolt szabályozói eszközöket abból a szempontból, hogy azok mennyiben alkalmasak a feltárt és a fenti III. 4. 1. pontban megfogalmazott versenyproblémák orvoslására.

²³ Eht. 52. §. (1), és 54. § (1)

Átláthatóság

- [65] Az „átláthatóság” kötelezettség egyik alapvető célja, hogy a Kötelezett Szolgáltató által nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások bizonyos feltételei az egyes társszolgáltató partnerek számára nyilvánosak, megismerhetők legyenek. A jelen határozat meghozatalakor hatályban levő átláthatósági követelmény a hívásvégződtetési átlagdíjak szolgáltatók által meghatározott, napszak szerinti megbontását, vagyis a csúcsidejű és csúcsidőn kívüli díjtételek közzétételét írta elő. A jelen határozat rendelkező részében foglalt szabályozás a hívásvégződtetési díjakat, valamint a költségalapú hívásvégződtetési díjat napszak szerinti megbontás lehetősége nélkül határozza meg, amely körülmény azonban önmagában nem indokolja, hogy az átláthatóság kötelezettség kirovása indokolatlan lenne. Az „átláthatóság” kötelezettsége fentiekben említett alapvető célja, hogy a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató átlátható működésének, valamint az általa nyújtott szolgáltatások feltételeinek társszolgáltatók által történő megismerése biztosított legyen. Ennek érdekében a jelen határozat rendelkező része a fentiekben túl a szolgáltatás nyújtásának, valamint igénybevételének feltételeinek nyilvánosságra hozatalát is előírja a Kötelezett Szolgáltató számára. A jelen határozat rendelkező részében meghatározott hívásvégződtetési díj honlapon történő nyilvánosságra hozatalának kötelezettsége elsődleges funkciója abban mutatkozik meg, hogy mind a befektetők, mind a Kötelezett Szolgáltató társszolgáltatói számára biztosítja a Kötelezett Szolgáltató által nyújtott hívásvégződtetési szolgáltatás aktuális nagykereskedelmi díja megismerésének lehetőségét. Ez különösen abban az esetben bír nagy jelentőséggel, ha az egyes Kötelezett Szolgáltatók a jelen határozat rendelkező részében foglalt ütemezés alapján, de egymástól eltérő költségalapú hívásvégződtetési díjat lesznek kötelesek alkalmazni. A jelen határozat rendelkező részében meghatározottak szerint elvileg előfordulhat ugyanis, hogy az egyik Kötelezett Szolgáltató a TD-LRIC költségmodell alapján jóváhagyásra benyújtott költségalapú hívásvégződtetési díjat, míg egy másik Kötelezett Szolgáltató a saját üzleti érdekeinek figyelembe vételével választott, a BU-LRIC költségmodell alapján kialakított költségalapú hívásvégződtetési díjat lesz köteles alkalmazni.

Az „átláthatóság” kötelezettsége által biztosítható, hogy az „egyenlő elbánás” kötelezettsége alapján meghatározott feltételek az átláthatóság követelményén keresztül a piaci szereplők és a Hatóság által ellenőrizhetők legyenek.

Az átláthatóság ilyen értelemben, azaz a nyilvánosság és az ellenőrizhetőség eszközeként hatékonyan szolgálja a hálózati szerződéskötési kötelezettség megfelelő érvényesülését is, visszatarthatja továbbá a Kötelezett Szolgáltatókat a hálózati szerződések körében, a versenyellenes, egyoldalú, szolgáltatás-ellenszolgáltatás egyensúlyát kizáró szerződéses feltételek alkalmazásától. Mind a díjak, mind a szolgáltatás nyújtásának és igénybevételének feltételei körében előírt átláthatóság biztosíthatja az érintett piacra jövőben esetlegesen belépni szándékozó új szolgáltató érdekeinek érvényesülését is, melynek keretében a Kötelezett Szolgáltatók honlapján elérhető adatok alapján a nyújtott szolgáltatás igénybevételének feltételeiről tájékozódhat.

Fentiek értelmében a Kötelezett Szolgáltatót terhelő „átláthatóság” kötelezettsége a jelen határozat rendelkező részében foglaltak szerinti módosítását a Tanács indokoltnak látja. Emellett a Tanács megállapította, hogy a kötelezettség módosítása a feltárt versenyproblémához képest arányos.

Egyenlő elbánás

- [66] Mivel a LRIC módszertan a hívásvégződtesítés egy percre jutó átlagköltségére alapozva határozta meg az egy percre vonatkozó átlagdíjat, a mobil szolgáltatóknak – az eddig érvényes szabályozás alapján – az „egyenlő elbánás” kötelezettségének előírása nélkül lehetőségük nyílt volna a hívásvégződtesítési szolgáltatást vásárlók közötti megkülönböztetésre, hisz az egy percre jutó átlagdíj úgy is teljesíthető lett volna, hogy a különböző szolgáltatóknak különféle végződtesítési díjakat határoznak meg. Az egyenlő elbánás kötelezettségének előírása biztosította, hogy a mobil szolgáltatók minden hívásvégződtesítési szolgáltatást vásárló számára egységesen, a meghatározott percdíjakat alkalmazzák. A jelen határozat rendelkező részében foglaltak szerint viszont, egy-egy naptári időszakban, adott hívásvégződtesítési díjat kell alkalmazniuk az egyes mobil szolgáltatóknak, amelyet minden napszakban, a hét minden napján, minden hívásvégződtesítési szolgáltatást igénybe vevővel szemben alkalmazniuk kell. Az átlagszámításból fakadó fentebb részletezett diszkriminációs lehetőség tehát megszűnik

Ugyanakkor az egyenlő elbánásra vonatkozó kötelezettség a mobil szolgáltatókat visszatarthatja olyan versenyellenes magatartásformák alkalmazásától, amelyeket azért alkalmaznának, mert a hívásvégződtesítési díj tekintetében a bevezetett szabályozás miatt már nem tudnák érvényre juttatni jelentős piaci erejüket. Ilyen helyzet állhat elő a piacra esetleg újonnan belépő szereplők viszonylatában, ahol az új piacra lépőt a kötelezett a már piacon lévő szolgáltatókkal szemben alkalmazott feltételektől kedvezőtlenebb feltételekkel igyekezne távol tartani. Az „egyenlő elbánás” kötelezettségének új tartalma azt is jelentheti ebben az esetben, hogy a mobil szolgáltatók nem tehetnek különbséget a hívásvégződtesítést vásárlók között a szolgáltatás – hálózati szerződés keretei között megfogalmazott – lényeges elemeinek tekintetében. Ezen túlmenően a Tanács – építve az első piacelemzési eljárás tapasztalataira is – fokozott figyelmet fordít arra, hogy a jelen határozat rendelkező részében foglalt, egymásra épülő kötelezettségek kölcsönhatása megfelelő módon érvényesüljön.

Fentiek értelmében a Tanács megállapítja, hogy a Kötelezett Szolgáltatót terhelő „egyenlő elbánás” kötelezettség a feltárt versenyprobléma tekintetében továbbra is arányos és indokolt kötelezettség, ezért a jelen határozat meghozatalakor hatályban lévő „egyenlő elbánás” kötelezettségét a Tanács a jelen határozat rendelkező részében foglaltak szerint módosítja.

Számviteli szétválasztás

- [67] A számviteli szétválasztási kötelezettség előírja a mobil szolgáltató számára, hogy elkülönítetten kezelje a kiskereskedelmi és a nagykereskedelmi tevékenységét. A „számviteli szétválasztás” egy olyan szabályozó eszköz, amely több célt szolgál. Biztosítja a szolgáltató gazdálkodásának szabályozói szempontból való átláthatóságát, a keresztfinanszírozás és az árpréss ellenőrzéséhez szükséges adatokat, a nagykereskedelmi díjak kialakításával kapcsolatos üzletági költséginformációkat. Mivel a kötelezettnek tevékenységeit gazdaságilag önállóan működő üzletágakként kell a számviteli szétválasztás során kimutatni, biztosítható az egyenlő elbánás számviteli elve teljesülésének nyomon követése a nagykereskedelmi árak ismeretében és a transzferárak átláthatóvá tételével, cégen belül és cégen kívül nyújtott hasonló szolgáltatás ellenértékének vonatkozásában.

Mindezekből következően ennek a szabályozó eszköznek az alkalmazásával jelentősen befolyásolható az adott piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató piaci viselkedése, előírásával megelőzhetőek a piaci folyamatokra kedvezőtlen szolgáltatói magatartások. Ez a kötelezettség tehát támogatja a hívásvégződtetési díj átláthatóságát és ellenőrzését, valamint elősegíti a jövőbeni szabályozói tevékenységet.

E kötelezettség a piaci probléma súlyához képest arányos, nem okoz túlzott megterhelést a szolgáltatóknak, hiszen jelenleg is élő kötelezettségről van szó, teljesítésében a szolgáltatóknak gyakorlatuk van, a szükséges eszközök és módszerek rendelkezésre állnak, a kötelezettség fenntartása a létező gyakorlat folytatását jelenti.

A Tanács a számviteli szétválasztási kötelezettség módszertanát – a korábbi eljárások tapasztalatait is figyelembe véve – az alábbiak szerint módosította:

A korábbi kötelezettségtől eltérően a jelen határozat rendelkező részének I. számú mellékletében meghatározott kötelezettség egyszerűbb teljesítésének elősegítése, valamint a módszertan átláthatósága és az egyértelműsége érdekében a szabályozás a 19/2003 (XII. 27.) IHM rendelettel közös szerkezetben került meghatározásra. A tőkeköltség szerepének pontosabb leírása ugyancsak az egyértelműséget kívánja szolgálni. Az eljárás menetét, a Kötelezett Szolgáltató által követendő eljárást egyszerűsíti a transzferár kialakítására vonatkozó leírás, valamint azzal összefüggésben az FDC módszertan szerinti 7. modellépítési lépés pontosítása is.

A Tanács megállapítja, hogy a „számviteli szétválasztás” továbbra is indokolt és arányos kötelezettség, mivel nagyban elősegíti a díjak átláthatóságát és ellenőrizhetőségét, ami elengedhetetlen a Hatóság későbbi piacelemzéseire és döntéseinek megalapozásához. Önmagában azonban ez a kötelezettség nem elégséges a feltárt versenyprobléma orvoslására.

Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek

- [68] Az Eht. lehetőséget teremt a Tanács számára, hogy „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségeket” írjon elő a jelentős piaci erejű szolgáltatók számára. Ennek keretében többek között hálózati elemekhez, szolgáltatásokhoz való hozzáférés, továbbá az ehhez kapcsolódó közös eszközhasználat biztosítását írhatja elő a Hatóság.

Mivel a szabályozás hatására a mobil nagykereskedelmi hívásvégződtetési díjak csökkennek, ezért csökken a mobil szolgáltatók gazdasági ösztönöztsége arra, hogy a hálózatukban minden felajánlott forgalmat végződtessenek. Különösen igaz lehet ez abban az esetben, ha új, a mobil szolgáltatók bármely üzleti szegmensére vonatkozó versenytárs jelenne meg a piacon. Ezért – szabályozás hiányában – előfordulhatna, hogy az összekapcsolási igénnyel jelentkező új távközlési szolgáltatót a mobil szolgáltató elutasítaná, ezzel is nehezítve annak piacra lépését vagy piaci megerősödését. A kötelező hozzáférés és összekapcsolás előírása nem változtat azonban azon a helyzeten, hogy a mobil szolgáltatóknak – egyéb szabályozás hiányában – nagy szabadságuk van hívásvégződtetési díjaik meghatározásában.

A Tanács a feltárt piaci probléma, valamint a hozzáférési kötelezettség jellegének összehasonlítása után megállapította, hogy jelen esetben a „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség” kirovása a magas hívásvégződtetési díjakra

önmagában nem jelentene megoldást, azonban e kötelezettség hiányában a Kötelezett Szolgáltató a versenytársak és a fogyasztók érdekeivel ellentétes módon elzárkózhatna az összekapcsolásra, illetve hozzáférésre irányuló igény elől. Ezért a Tanács a versenytársak és a fogyasztók érdekeinek védelmében indokoltnak, a probléma súlyával arányosnak tartja a „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség” fenntartását.

A közös eszközhasználat és helymegosztás különös szabályai

- [69] Az Eht. lehetőséget teremt a Tanács számára, hogy „közös eszközhasználattal és helymegosztással kapcsolatos kötelezettséget” írjon elő a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató számára. A jelen határozat meghozatalakor hatályos szabályozás nem írta elő a mobil szolgáltatók számára ezt a kötelezettséget, mivel a Tanács úgy ítélte meg, hogy a feltárt piaci problémák megoldását nem segítetné elő, azok orvoslására nincs hatással. Az újabb piacelemzés sem tárt fel olyan szempontot, mely igazolná e kötelezettség előírásának szükségességét.

A Tanács megállapította, hogy a „közös eszközhasználattal és helymegosztással kapcsolatos kötelezettség” kirovása nem indokolt, mivel az a feltárt piaci probléma kezelésére nem alkalmas, ezzel a kötelezettséggel nem orvosolható. Ezért ezen kötelezettséget a Tanács továbbra sem szabja ki.

Költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége

- [70] Az Eht. lehetővé teszi a Hatóság számára, hogy az érintett piacon jelentős piaci erejű szolgáltatóként azonosított szolgáltató számára a törvényben meghatározott kötelezettségek közül a piacelemzés alapján feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos legalább egy kötelezettséget írjon elő, valamint hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatóra korábban megállapított legalább egy kötelezettséget fenntartsa, illetve azt módosítsa. A törvény alapján kiróható kötelezettségek körébe tartozik az Eht. 108. § rendelkezései alapján előírható „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége kötelezettség”, melynek kirovását az indokolja, hogy a hatékony verseny hiányában a JPE mobil rádiótelefon szolgáltatóknak – szabályozás nélkül – lehetőségük lenne arra, hogy hívásvégződtetési díjait a versenytársaktól, a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül, túlzó módon határozzák meg. Ez a szabályozási lehetőség a gyakorlatban különböző árszabályozási eszközök és költség-elszámolási kötelezettségek alkalmazását jelenti. Az árszabályozás olyan szabályozói eszköz, amely közvetlenül befolyásolhatja a végződtetési díjak szintjét.
- [71] A kompetitív árszint meghatározásához nemzetközileg elismert és alkalmazott módszer a hosszú távú növekményi költségszámítás (LRIC), amely meghatározott közgazdasági alapelvekre épül. A módszertan lépéseire az Európai Közösségi dokumentumok is tartalmazznak előírásokat, ugyanakkor egy-egy országon belül a megvalósítás konkrét részleteit a nemzeti hatóságok feladata szabályozni.

Magyarországon az eddigi szabályozás is kötelezte a mobil szolgáltatókat a felülről lefelé építkező LRIC módszer (TD-LRIC) kidolgozására és ennek alkalmazásával a költségalapú hívásvégződtetési díjak meghatározására. A TD-LRIC költségmodell alapján kialakított költségalapú hívásvégződtetési díj meghatározásának, valamint a beszédcélú

hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban nagykereskedelmi szolgáltatás költségalapú díj ellenében történő nyújtásának kötelezettségét a Tanács a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosított szolgáltatók tekintetében továbbra is indokoltan tartja azzal, hogy a HD-664-33/2005. ügyszámmon hozott korábbi határozatban foglalt kötelezés tartalmát a rendelkező részben foglaltak szerint módosítja.

A „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség rendelkező rész szerinti módosítása mellett a Tanács tehát továbbra is lehetőséget biztosít a Kötelezett Szolgáltatóknak arra, hogy a hívásvégződtetés költségeinek igazolásával – a Tanács által jóváhagyott TD-LRIC költségmodell esetén – költségalapú díjértéküket tulajdonképpen maguk határozzák meg.

- [72] A fenti HD-664-33/2005. ügyszámú határozatban foglalt kötelezettség módosítása több síkon nyilvánul meg. Egyrésztől módosultak a „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség tekintetében a TD-LRIC költségmodell alkalmazásának egyes előírásai, melynek keretében az alábbi jelentősebb változások, az alábbi okokból zajlottak le:

A Tanács a konkrét módosítások meghatározása során végig szem előtt tartotta, hogy azok a Kötelezett Szolgáltatók költségmodell-építésére vonatkozó szabályokat egyértelművé, ezáltal a folyamatot gyorsabbá, egyszerűbbé tegyék. Ennek érdekében, továbbá a korábbi eljárások során felmerült eltérő értelmezési lehetőségek elkerülése végett a költségalapban figyelembe nem vehető jelentősebb tételek konkrét megfogalmazása mellett a pénzügyi adatok és a naturális adatok időszakának megfogalmazását illetően is pontosabb megfogalmazás került alkalmazásra. Ezen túlmenően a hálózatoptimalizálás megvalósításának pontosítása, a költségvetésről szóló nyilatkozatok tartalmának konkrét körbehatárolása, illetve az útvonal tényezők szabályainak leírásában történt változás is a Kötelezett Szolgáltató megfelelő eljárását kívánják elősegíteni. A megváltozott pénzügyi környezeti feltételek – a fentiekén túl – a költségmodellben alkalmazott tőkeköltségszorító 17,5%-os szintről 13,7%-os szintre történő csökkentését tették szükségessé.

Az előző érték megállapításának időszaka óta jelentős hatást kiváltó tőkepiaci (nem ágazat-specifikus) változások következtek be, melyek a nominál kockázatmentes hozamok jelentős csökkenését eredményezték, ami a Magyarországra vonatkozó inflációs ráta változásából, és a becsült kockázatmentes kamatláb változásából tevődött össze. Előbbi a tőkeköltség csökkentő tételek 72%-át, utóbbi a 20%-át magyarázza. A maradék 8% egy ágazat-specifikus tényezőnek a mobil szolgáltatók bétájának kismértékű csökkenése eredménye.

Ugyanakkor a vizsgált időszak folyamán nem csak a csökkenés irányába ható változások következtek be. Itt elsősorban az eladósodottság nagyobb mértékű csökkenése, mint ágazat-specifikus tényező játszik szerepet, ami önmagában a csökkentő tételek teljes hatásának 10%-át ellensúlyozta, míg az alig változó tényezők és a tényezők együttes (tehát egymástól el nem választható) hatása a csökkentő tételek teljes hatásának 5%-át ellensúlyozta. Azaz a tőkeköltségszorító csökkenése a fenti hatások eredőjeként valósult meg.

A Pannon GSM Zrt., valamint a Vodafone Magyarország Zrt. mind az érdekeltekkel folytatott egyeztetés során, mind azt követően észrevételeket tett a tőkeköltségszorító mértéke tekintetében, mely szerint az alkalmazandó tőkeköltségszorító alacsony mértékét kifogásolták. Véleményük szerint a WACC érték meghatározására vonatkozó tanulmány lezárása óta olyan makrogazdasági változások következtek be, amelyek alapján a WACC

érték felülvizsgálata indokolt. Ezzel kapcsolatban rögzítendő, hogy a tőkeköltség meghatározásának folyamata nem függ a bemenő adatok, így a makrogazdasági mutatók (kedvező vagy éppen kedvezőtlen) változásának irányától. Tekintve, hogy a tárgyidőszakot követő változások eredője megjelenik az új tőkeköltség értékekben, úgy a Kötelezett Szolgáltatók által felvetett tényezők hatása is – amennyiben nem bizonyulnak átmenetinek – beépülnek a következő tőkeköltség értékekbe. Ugyanez történt a megelőző években is, amikor a makrogazdasági mutatók kedvező alakulása is a fent jelzett követéssel épült be a tőkeköltségbe, ami így az érintett szolgáltatókra vonatkozóan is kedvezőbb, magasabb tőkeköltséget eredményezett, egyben jelezve a szabályozás szimmetrikus voltát. Ezúton is rögzíteni kívánja a Tanács, hogy a tőkeköltségszorító vonatkozásában megfogalmazott részletes szolgáltatói észrevételekre adott indokolt tanácsai válaszokat a jelen határozat indokolásának V. pontja tartalmazza.

- [73] Másrészt módosult a Hatóság által a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra kirótt kötelezettség tartalma, valamint a kötelezettség érvényesítéséhez kapcsolódó hatósági eljárás is. A Kötelezett Szolgáltató továbbra is köteles a jelen határozatban ismertetett TD-LRIC költségszámítási modellhez tartozó módszertan szerint meghatározni a költségalapú hívásvégződtetési díjat, majd azt a Tanácshoz jóváhagyásra benyújtani.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a TD-LRIC költségszámítási módszer alkalmazásával kialakított számításait, valamint a kiszámított költségalapú hívásvégződtetési díjat jóváhagyás céljából benyújtja a Tanácsnak, és az mindenben megfelel az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak, a Tanács jóváhagyja azokat. A Kötelezett Szolgáltató ebben az esetben köteles a jóváhagyott költségalapú hívásvégződtetési díjat legkésőbb 2009. január 01. napjától alkalmazni azzal, hogy amíg ezt a költségalapú hívásvégződtetési díjat el nem éri, addig a jelen határozat rendelkező részében meghatározott ütemezés egyes időszakaiban érvényes hívásvégződtetési díjak alkalmazásától nem térhet el. Ez a gyakorlatban azzal a következménnyel jár, hogy a Kötelezett Szolgáltató attól függetlenül, hogy az általa legkésőbb 2009. január 01. napjától alkalmazandó költségalapú hívásvégződtetési díj az általa jóváhagyásra előterjesztett és a Tanács által jóváhagyott TD-LRIC, vagy a hatósági BU-LRIC költségmodellen alapul, a jelen határozat rendelkező részében meghatározott, a BU-LRIC költségszámítási módszerrel megállapított költségalapú hívásvégződtetési díj elérése tekintetében meghatározott ütemezés első időintervallumában meghatározott díjat alkalmazni köteles. Ugyanakkor amennyiben a jóváhagyott költségalapú hívásvégződtetési díj a jelen határozat rendelkező részében meghatározott ütemezés első és második időszakában érvényes díjak közötti mértékű, akkor az érintett Kötelezett Szolgáltató a jóváhagyott költségalapú hívásvégződtetési díjat már 2008. január 01. napjától alkalmazni köteles.

Előfordulhat ugyanis, hogy a jóváhagyott TD-LRIC költségmodell alapján meghatározott költségalapú hívásvégződtetési díj magasabb, mint a hatósági BU-LRIC költségmodell szerinti számítás eredménye, amely egyben azt is jelenti, hogy az elérendő célérték (költségalapú hívásvégződtetési díj) és a jelenleg alkalmazott hívásvégződtetési átlagdíj közötti különbség kisebb lesz. Ennek megfelelően a magasabb célérték – mértékétől függően – egyrészt hamarabb (1 vagy 2 lépcsőben) elérhetővé, vagy a célérték eléréséhez vezető utolsó lépcsőben a csökkentés kisebb mértékűvé válna. Ezzel kapcsolatban a Tanács úgy ítéli meg, hogy a költségalapú hívásvégződtetési díj eléréséhez kapcsolódó ütemezésben foglalt azon kedvezmény, amely szerint a Kötelezett Szolgáltatóknak a költségalapú hívásvégződtetési díjat – a jelen határozat rendelkező részében foglalt 3 lépcsős ütemezésnek megfelelően – majd csak 2009. január 01. napjától kell alkalmazniuk, azokat a Kötelezett Szolgáltatókat is megilleti, amelyek jóváhagyható TD-LRIC költségmodellt terjesztenek elő.

Emellett a Tanács nem látja indokoltnak, hogy az adott esetben a BU-LRIC költségmodell szerinti célértéknél magasabb, a jelen határozat rendelkező részében meghatározott ütemezés második és harmadik időszakában érvényes díjak közötti mértékű, a Tanács által jóváhagyott TD-LRIC költségmodell alapján megállapított költségalapú hívásvégződtetési díj miatt az évenkénti díjcsökkentés mértéke kisebb legyen, mint a hatósági BU-LRIC költségmodell esetében, ahol a díjcsökkentés évenkénti mértékét a Tanács indokoltnak és elfogadhatónak tekinti.

- [74] A TD-LRIC költségmodell jóváhagyásra történő benyújtásának kötelezettsége mellett a Tanács választási lehetőséget kínál a Kötelezett Szolgáltatók számára, mely szerint – mentesülve a TD-LRIC költségszámítási módszer alapján kialakítandó költségalapú hívásvégződtetési díj meghatározásának kötelezettsége alól – a Kötelezett Szolgáltató a Tanács által felépített BU-LRIC költségszámítási modell alapján kiszámított költségalapú hívásvégződtetési díj alkalmazását is választhatja.

A BU-LRIC költségmodell felépítését elsősorban az a hatósági felismerés indokolta, mely szerint a Hatóságnak a jelentős piaci erejű szolgáltatókat terhelő költségalapúság kötelezettsége előírása során – a korábbi TD-LRIC költségmodellek jóváhagyására irányuló eljárások során szerzett jogalkalmazói tapasztalatokon túl – rendelkeznie kell egy úgynevezett „zsinórmértékkel”, „viszonyítási alappal” is. Emellett a Hatóság folyamatosan szembesül a szolgáltatók, valamint az Európai Bizottság részéről is megfogalmazódó igénnyel, mely szerint a Hatóságnak a költségalapú hívásvégződtetési díjképzés kapcsán állást kellene foglalnia abban a tekintetben, hogy megítélése szerint – a jelenlegi elektronikus hírközlési piaci viszonyokra is tekintettel – milyen mértékű a költségalapú hívásvégződtetési díj, valamint hogy annak eléréséhez milyen út, milyen elvek és milyen szempontok mentén vezet.

Ezen túlmenően a Tanács a jelen határozat meghozatala során – az ügyfelek garanciális jogainak érvényesülése érdekében és az eddigi eljárási tapasztalatok alapján – arra a következtetésre jutott, hogy az Eht. szerinti „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettségének érvényesülését hatékonyabban szolgálja, ha saját közhatalmát garanciális eszközökkel ellensúlyozza. Ennek keretében került sor a BU-LRIC költségmodellt Hatóság által történő felépítésére is.

Tekintettel arra, hogy a BU-LRIC költségmodell – a szolgáltatók együttműködését feltételezve – a szolgáltatók által szolgáltatott adatokra épül, illetve arra, hogy a Hatóság a jelen határozat meghozatalát megelőzően minden rendelkezésére álló eljárási eszközt igénybe vett az érintett szolgáltatóktól származó releváns adatok megszerzése érdekében, megállapítható, hogy a „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség tartalmának meghatározása során a BU-LRIC költségmodell Hatóság által történő alkalmazása olyan típusú közhatalmi eszköz, amely semmilyen körülmények között sem fosztja meg az ügyfelet az őt alanyi jogon megillető bizonyítási lehetőségtől, amely az adatszolgáltatásra irányuló hatósági eljárás mellett a jelen határozat szerinti, a TD-LRIC költségmodell jóváhagyására irányuló eljárás során is megilleti a Kötelezett Szolgáltatókat. Ezen túlmenően rögzítendő, hogy a Hatóság a BU-LRIC költségmodell és az annak alapján kialakított költségalapú hívásvégződtetési díj alkalmazására – kivéve azt az esetet, amikor a Kötelezett Szolgáltató gazdasági érdekeire tekintettel maga választja a BU-LRIC modell alapján megállapított hívásvégződtetési díj alkalmazását – mint végső esetben alkalmazható eszközre tekint, amely csak abban az esetben kerül alkalmazásra, ha a Kötelezett Szolgáltató

a jóváhagyásra alkalmas TD-LRIC költségmodell benyújtására vonatkozó kötelezettségét nem, vagy nem megfelelően teljesíti.

Az ügyfelek garanciális jogainak érvényesülése érdekében a Hatóság a jelen határozatban előre meghatározta, kiszámíthatóvá tette a Kötelezett Szolgáltatók önkéntes jogkövetésének elmaradása esetén alkalmazandó eljárását, valamint a hatósági döntés teljes tartalmát.

A BU-LRIC költségmodellnek a rendelkező részben foglaltak szerinti alkalmazását az a körülmény alapozza meg, hogy a költségalapúsági kötelezettség lényeges tartalmi elemeit tekintve a BU-LRIC, illetve a Kötelezett Szolgáltatók részére a jelen határozatban ugyancsak biztosított TD-LRIC költségmodellek alkalmazhatósági köre megegyezik. Mindkét módszer kielégíti a költségalapúság alapkövetelményeit, amennyiben a szolgáltatás nyújtásához szükséges költségeket veszi számba, és ezeket a hosszú távú növekményi (különbözeti) költségszámítás szabályai szerint dolgozza fel. Különbség csupán a szolgáltatási költségek megközelítésének módjában van a két módszer között: míg a BU (azaz alulról felfelé építkező) megközelítés egy hipotetikus, azaz hatékony hálózaton való szolgáltatásnyújtás költségeit modellezi, addig a TD (azaz felülről lefelé építkező) megközelítés egy valós hálózaton történő szolgáltatásnyújtás tényleges költségeiből indul ki, és ezt módosítja a hatékonyság követelményeinek figyelembe vételével. Elméletileg tehát a kétfajta megközelítésnek közel azonos (bizonyos feltételek mellett teljesen megegyező) eredményre kell vezetnie a költségalapú hívásvégződtetési díj modellezése tekintetében.

- [75] Fentiekén túlmenően a Kötelezett Szolgáltató által benyújtott TD-LRIC költségszámítási modell jóváhagyására irányuló hatósági eljárás is módosul, mely szerint a Tanács – tekintettel a Kötelezett Szolgáltatók által a TD-LRIC költségmodell építésével, valamint az annak alapján kialakítandó költségalapú hívásvégződtetési díj meghatározására irányuló folyamattal kapcsolatban szerzett sokrétű tapasztalataira is – a benyújtott költségmodell jóváhagyására irányuló hatósági aktus eljárásjogi követelményire a korábbinál nagyobb hangsúlyt fektet. Ez a jogalkalmazási gyakorlatban azt jelenti, hogy a Tanács a költségmodell jóváhagyására irányuló eljárásában kizárólag azt vizsgálja, hogy a benyújtott költségmodell jóváhagyásra alkalmas-e vagy sem. Ebből az következik, hogy amennyiben a költségmodell jóváhagyásra nem alkalmas, a Tanács a jelen határozatban rögzített BU-LRIC költségmodell alapján kialakított költségalapú hívásvégződtetési díj alkalmazásának kötelezettségét írja elő az érintett Kötelezett Szolgáltató számára.

Ez a megoldás azon a jóváhagyási aktushoz fűződő eljárásjogi alapon nyuszik, mely szerint a Tanács a TD-LRIC költségmodell jóváhagyására irányuló eljárás keretében a modell benyújtását követően további, a tényállás tisztázására irányuló eljárási cselekményt, további bizonyítási lehetőséget biztosító felhívást, vagy egyéb, a benyújtott költségmodell szolgáltatónak felróható jóváhagyásra alkalmatlansága folytán annak jóváhagyásra alkalmas elkészítését, kijavítását elősegítő eljárási cselekményt nem tesz. Miután a TD-LRIC modell a jelen határozat alapján egy a szolgáltató által önkéntes jogkövetési alapon szabadon elkészíthető, saját gazdasági viszonyaira vetítve értelmezhető eszköz, a Tanács jelen határozatban megjelenő következetes jogértelmezése szerint a jóváhagyó aktus egy jogalkalmazói jellegű, de tartalmát tekintve tulajdonképpen formai döntés, amellyel a Tanács mindössze elfogadja, vagyis a hírközlési piacon alkalmazhatónak tartja a Kötelezett Szolgáltató által saját érdekkörében, de a jelen határozat alapján elkészített TD-LRIC költségmodelljét. Ennek érdekében a Tanács egyszerűsítette a TD-LRIC költségmodell módszertana szerinti eljárást.

Amennyiben azonban a Kötelezett Szolgáltató e nagyfokú, közjogban biztosított jogával nem, vagy nem megfelelően él, a Tanács – hasonlóan a hatósági ellenőrzési eljárásokhoz – megállapítja, hogy az önkéntes jogkövetés nem teljesült. Ennek megfelelően a Tanács nem tudja jóváhagyni a Kötelezett Szolgáltató által benyújtott költségmodellt.

A fent bemutatott eljárásban természetesen az eljárásjogi garanciák is érvényesülnek, hiszen a Tanács a benyújtott TD-LRIC modell jóváhagyásra esetleges alkalmatlanságát, valamint az önkéntes jogkövetés elmaradásának megállapítására irányuló vizsgálat részleteit részletesen indokolni köteles. Ezen túlmenően egyéb, az indokoláshoz kapcsolódó kötelezettségek is terhelik a Hatóságot, melynek megfelelően a Kötelezett Szolgáltató a jóváhagyás tárgyában részletesen indokolt hatósági döntést kap kézhez, amely az önkéntes jogkövetés elmaradásának esetére tekintettel a BU-LRIC modell alapján számított költségalapú hívásvégződtetési díjra vonatkozó döntést is tartalmazza.

- [76] Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató – választása ellenére – a TD-LRIC modellt határidőben nem nyújtja be, a Tanács – a nyilatkozattételi lehetőségéről való tájékoztatás mellett – a hivatalból lefolytatott jogalkalmazási eljárás megindításáról tájékoztatja az érintett Kötelezett Szolgáltatót, melynek keretében a Tanács ugyancsak a BU-LRIC modell alapján megállapított költségalapú hívásvégződtetési díj alkalmazását teszi határozatával kötelezővé.

A vázolt eljárási modell alkalmazásának alapját a Ket. általános és különös eljárási szabályaira, valamint az Eht. alapeljárásra vonatkozó, a Ket. szabályaihoz képest eltérő, kiegészítő jellegű rendelkezései, valamint a Hatóság jelen határozata adja.

- [77] A BU-LRIC költségmodell alapján kialakított költségalapú díj mértéke a rendelkező részben foglaltak szerint 16,84 Ft/perc, amely díj a Tanács által felépített BU-LRIC költségmodell alkalmazásának végeredményeként kapott érték. A BU-LRIC költségmodell módszertanának részletes leírását a jelen határozat indokolásának I. számú melléklete tartalmazza. A BU-LRIC költségmodell alkalmazása során a Tanács az alábbi tényezőket tartotta szem előtt.

A Tanács a BU-LRIC költségmodellben kizárólag a GSM hálózatok (2G) költségeit vette figyelembe a hívásvégződtetési díj meghatározása során. Ennek oka elsődlegesen az volt, hogy a 3G hálózatokon lehetséges ugyan a mobil beszédcélú hívásvégződtetés, és várhatóan a szolgáltatók fogják is erre a célra használni (a szabályozás első időszakában elhanyagolható mértékben), de a 3G a vizsgált piac szempontjából csak egy olyan új technológiának tekinthető, amely nem ennek a szolgáltatásnak az érdekében jött létre, és amely nélkül a mobil beszédcélú hívásvégződtetés szolgáltatás maradéktalanul teljesíthető.

A szolgáltatás tartalma változatlan és független attól, hogy az a mobil szolgáltató 2G vagy 3G hálózatán jön-e létre. Emellett rögzítendő, hogy a hang hívásvégződtetés biztosítása a 3G hálózatokon kizárólag az egyes mobil szolgáltatók hálózatfejlesztésén és döntésein múlik, a szolgáltatást igénybe vevő távközlési szolgáltatóknak és végső soron azok előfizetőinek semmiféle ráhatásuk nincs arra, hogy az általuk végződtetésre átadott forgalom a mobil szolgáltató melyik hálózatán végződjék. Mindezek alapján indokolatlan és – a mobil hívásvégződtetés szolgáltatást igénybe vevők szempontjából – méltánytalan volna a 2G hálózatok költségénél magasabb költségeket elismerni.

A mobil szolgáltatóktól elvárható logikus gazdasági döntés is az lehet, hogy – kísérleti és tapasztalatszerzési célokat leszámítva – a 3G hálózataikat akkor alkalmazzák beszédcélú hívásvégződtetésre, ha azokon ez a szolgáltatás gazdaságosabban megvalósítható, mint a rendelkezésre álló 2G hálózatokon, vagyis a szolgáltatás fajlagos költsége alacsonyabb 3G-n, mint 2G-n. Ez megint azt igazolja, hogy a 2G költségeket felső határnak kell tekinteni, mely költségek a 3G terjedésével csak csökkenhetnek. Ez azonban a közeljövőben várhatóan nem következik be, ezért a Tanács döntése nem számol a 3G hálózatok használatának költségcsökkentő hatásával.

A Tanács azért döntött tehát kizárólag a 2G hálózatok költségeinek figyelembe vétele mellett, mert a 3G hálózatok megjelenése nem okozhat díjnövekedést a nagykereskedelmi beszédcélú hívásvégződtetésben, a 3G hálózatok esetleges díjcsökkentő hatása pedig még nem időszerű.

- [78] A Tanács döntése értelmében a Kötelezett Szolgáltatók a BU-LRIC költségmodell végeredményeként azonos mértékű költségalapú hívásvégződtetési díjat kötelesek alkalmazni a jelen határozat rendelkező részében meghatározottak szerint. Az azonos mértékű célérték, azaz költségalapú hívásvégződtetési díj alkalmazását első sorban az indokolja, hogy mindhárom magyarországi mobil szolgáltató esetében azonos költségeket feltételezhetünk, mivel mindhárom mobil szolgáltató a 900 és 1800-as frekvenciasávban is működik, azonos sáv szélességgel rendelkezik, mindegyik szolgáltató hálózata országos lefedettséget biztosít, hálózatuk közel azonos méretű és mindegyikük rendelkezik UMTS engedéllyel.

A közös célérték meghatározása egy 1/3 rész forgalom kielégítésre méretezett elméleti, hatékony szolgáltató költségeinek figyelembe vételével történt, mert a magyarországi mobil szolgáltatók piaci részesedése folyamatos kiegyenlítődési tendenciát mutat, továbbá mert az azonos feltételekkel, azonos időben indított UMTS újabb lehetőséget biztosít a piaci aktivitással meghatározott kiegyenlítődésre.

Különböző célérték fenntartása esélyegyenlőtlenséget okozna a magyarországi mobil szolgáltatók között, mivel a piaci érettség adott fokán a díjkülönbség indokolatlan jövedelem-átcsoportosításokat, ezáltal egyenlőtlen versenyfeltételeket eredményezne. Az alacsonyabb hívásvégződtetési díjú szolgáltatónak nem csak a bevétele lenne kevesebb, de a más hálózatba menő kiskereskedelmi hívásdíjainak költségei és ezen keresztül annak díjai magasabbak lennének a másik szolgáltató magasabb hívásvégződtetési díjai miatt, ami szintén az egyenlőtlen versenyfeltételeket erősítené.

- [79] A Tanács döntése értelmében a Kötelezett Szolgáltatónak napszaki megosztástól független, azaz csúcsidőjű és csúcsidőn kívüli beszédpercek megkülönböztetése nélküli hívásvégződtetési díjakat kell távközlési partnereivel szemben alkalmaznia, az összes végződtetett beszédpercre vonatkozóan. A hívásvégződtetési nagykereskedelmi szolgáltatást a Kötelezett Szolgáltatók jelenleg a Tanács korábbi vonatkozó döntése értelmében hívásvégződtetési átlagdíj alapján nyújtják azzal, hogy a napszaki (csúcsidőjű és csúcsidőn kívüli) eltérítést kötelesek nyilvánosságra hozni. Tekintettel a hírközlési piacon bizonytalanságot eredményező, a jelenleg hatályos átlagdíj-szabályozást eltérően értelmező szolgáltatói magatartásokra és az ebből adódó elszámolási vitákra, a Tanács arra a következtetésre jutott, hogy módszerét tekintve egyszerű, a Kötelezett Szolgáltatók számára egyértelmű, minden esetben ugyanazt a hívásvégződtetési díjat eredményező, napszaki megosztásokat nélkülöző szabályozási eszköz alkalmazásának kötelezettségét kell a hívásvégződtetési díj költségalapúsága érdekében előírnia.

A napszaki megosztástól független hívásvégződtetési díj alkalmazásának feltétlen előnyeként értékelhető, hogy a határozat kihirdetésével minden piaci szereplő pontosan tudja az egyes szolgáltatók által alkalmazott hívásvégződtetési díjakat, amely a piaci szabályozás előreláthatóságát, kiszámíthatóságát is szolgálja.

Ez az elszámolási módszer minden időszakban biztosítja, hogy az elszámolás pontosan a meghatározott hívásvégződtetési díjon történjék, megszünteti a szolgáltatók azon kockázatát, hogy a csúcsidejű és csúcsidőn kívüli hívásvégződtetési díjak alkalmazásával ténylegesen kialakuló hívásvégződtetési díjak a Határozatban szereplő átlagdíjtól eltérnek, és emiatt a kötelezettséget nem képesek teljesíteni, valamint jelentősen leegyszerűsíti a hívásvégződtetési díjak átláthatóságát és ellenőrizhetőségét, biztosítja azok tervezhetőségét és stabilitását.

A hívást indító szolgáltató adott forgalmi viszonyok mellett ugyanannyi nagykereskedelmi hívásvégződtetési díjat fizet a jelen határozat rendelkező részében foglaltakból következő elszámolás esetén is, mint csúcsidejű és csúcsidőn kívüli forgalmi díjak mellett (amennyiben azok jól kerültek megállapításra). Az előfizetőinek biztosított csúcsidejű és csúcsidőn kívüli kiskereskedelmi forgalmi díjat tehát a mobil hívásvégződtetési díj ilyen megbontása nélkül is megállapíthatja, ez számára költségváltozást nem jelent.

- [80] Noha a Tanács megítélése szerint a költségalapú, adott esetben a BU-LRIC módszer szerint kialakított költségalapú hívásvégződtetési díjak azonnali bevezetése jelentené a feltárt versenyprobléma és következményeinek orvoslását, a Tanács tisztában van azzal, hogy a Kötelezett Szolgáltatók által (tanácsi határozat alapján) jelenleg alkalmazott hívásvégződtetési átlagdíjak és a BU-LRIC módszerből adódó, vagy ahhoz közeli eredmény között jelentős a különbség, ezért az így meghatározott hívásvégződtetési díj azonnali bevezetése komoly zavart okozhatna a Kötelezett Szolgáltatók gazdálkodásában.

A fentiekén kívül azonban a Tanácsnak arra is tekintettel kellett lennie, hogy a kívánatos célt, a költségalapú hívásvégződtetési díjak alkalmazását a teljes távközlési piacon a hatékony verseny feltételeinek biztosítása érdekében nem lehet túlságosan távoli időpontra halasztani, azt a lehető leghamarabb el kell érni.

A fenti két szempont mérlegelésével a Tanács meghatározott egy – mindhárom mobil szolgáltatóra vonatkozóan azonos elveken nyugvó – ütemtervet (glide path), amely előírja, hogy a mobil szolgáltatók a célértéknek tekintett költségalapú hívásvégződtetési díjat milyen módon érhék el. A glide path előírása összhangban van több európai hatóság gyakorlatával és az Európai Bizottság mellett működő Európai Szabályozók Csoportja (European Regulators Group) 2004. április 1. napján elfogadott – jelenleg kiegészítés alatt álló – a megfelelő kötelezettségekről szóló közös álláspontjának 5.5.2. fejezetében foglaltakkal, (internetes elérhetőség: http://erg.eu.int/doc/whatsnew/erg_0330rev1_remedies_common_position.pdf; angol címe: „ERG Common Position on the approach to appropriate remedies in the new regulatory framework”); valamint a Független Szabályozók Csoportja (Independent Regulators Group) mobil végződtetési piacokon alkalmazható kötelezettségekre vonatkozó, ugyancsak 2004. április 1. napján elfogadott, angol nyelven hozzáférhető nyilvános ajánlásával. (internetes elérhetőség: <http://irgis.icp.pt/admin/attachs/384.pdf>; angol címe: „Principles of Implementation and Best practice on the application of remedies in the mobile voice call termination market”). A Tanács a glide path meghatározásakor azt a célt tartotta szem előtt, hogy egy mobil szolgáltató hívásvégződtetési díjbevétele évente azonos

hányadban, arányosan csökkenjen. Ennek az évenként azonos %-os mértékű díjcsökkentés felel meg, amelyet addig kell alkalmazni, amíg ki nem alakul a költségalapú hívásvégződtetési díj. Az évenként azonos %-os mértékű csökkentési ütem meghatározásának kiinduló értéke a Kötelezett Szolgáltatók jelenleg hatályos átlagdíja, amit a Tanács DH-664-33/2005. ügyszámú határozatában írt elő, míg a célértéke a hatósági BU-LRIC módszertannal meghatározott költségalapú hívásvégződtetési díj. A glide path időtartamának meghatározásakor az volt a Hatóság elsődleges szempontja (a díjak stabilitására tekintettel évenként egy díjcsökkentéssel számolva), hogy – egységes elvek alkalmazása mellett – az első díjcsökkentési lépcső egyik szolgáltatónál se jelentsen kisebb díjcsökkenést, mint ami a Tanács jelen piacra vonatkozó legutolsó, DH-664-33/2005. számú határozatában meghatározásra került. Ennek a követelménynek a legfeljebb 3 lépcsős díjcsökkentés felel meg. A 4 lépcsős csökkentés tehát már indokolatlanul elnyújtaná a költségalapú hívásvégződtetési díj eléréséhez szükséges időtartamot, a 2 lépcsős csökkentés mértéke viszont (abszolút mértékben és az eddigi díjcsökkentési lépésekhez képest is) még túlzónak tekinthető és a Tanács megítélése szerint a piac megzavarásához vezethetne.

- [81] Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató él a TD-LRIC költségszámítási módszer alkalmazásával és számításait jóváhagyás céljából benyújtja a Tanácsnak és az mindenben megfelel az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak, a Tanács jóváhagyja azokat. A Kötelezett Szolgáltató ebben az esetben is köteles a jóváhagyott költségalapú hívásvégződtetési díjat legkésőbb 2009. január 1. napjáig elérni oly módon, hogy az adott, a Határozat rendelkező részében meghatározott időszakra vonatkozóan az adott időszakra a fenti elvek szerint kiszámított és a rendelkező részben megadott díj és a TD-LRIC módszer szerint kiszámított és jóváhagyott költségalapú hívásvégződtetési díj közül a magasabb díjat köteles alkalmazni.

A Tanács a fentiek értelmében a BU vagy a TD megközelítésű LRIC módszerrel kiszámított díjakat tekinti alkalmazandónak, azonban a piac megzavarásának elkerülése érdekében bevezetésükre haladékot ad a Kötelezett Szolgáltatóknak. A Tanács a haladék mértékét, amely a jelen határozat rendelkező részében foglalt táblázatban található, a hatósági BU-LRIC módszer eredményének figyelembevételével számította ki. A Kötelezett Szolgáltató által benyújtott és a Hatóság által elfogadott TD megközelítésű LRIC módszerrel számított költségalapú hívásvégződtetési díj esetében nem volna indokolt, hogy a magasabb TD-LRIC díj miatt az évenkénti díjcsökkentés mértéke kisebb legyen, mint a hatósági BU-LRIC módszerrel kiszámított díj esetén, ahol a díjcsökkentés időszakonkénti mértékét a Tanács indokoltnak és elfogadhatónak tekinti.

A Tanács a fenti módszer alkalmazásával biztosíthatja a Kötelezett Szolgáltatók számára a több évre előre mutató, kiszámítható szabályozási környezetet. Ugyanakkor a Tanács a későbbi piacelemzések során az esetlegesen felmerülő új körülményeket is figyelembe veszi a kötelezettségek értékelése során azzal, hogy amennyiben a piacot érintő lényeges változás nem következik be, akkor a kötelezettség a fentebb meghatározott tartalommal valósuljon meg.

- [82] **A Tanács megállapította, hogy a hívásvégződtetési díjakat a kompetitív szintre kényszerítő árszabályozás indokolt és arányos kötelezettség, mivel elősegíti a feltárt versenyprobléma és következményeinek orvoslását, azaz csökkenti a szolgáltatók azon képességét, hogy a hívásvégződtetési díjaikat jelentős piaci erejük kihasználásával tudják meghatározni, valamint a hatékony és fenntartható verseny érvényesülését segíti**

elő a kapcsolódó kiskereskedelmi piacon, ezáltal növeli a fogyasztói jóléti többletet. A Tanács a kompetitív árszint meghatározására a LRIC módszert alkalmas eszköznek tartja. A LRIC módszerrel meghatározott árszintet a Tanács megítélése szerint legkésőbb a megadott időpontig minden Kötelezett Szolgáltatónak el kell érnie.

III. 4. 3. Arányos és indokolt kötelezettségek kirovása

[83] A Tanács megvizsgálta a három érintett piacon érvényesülő jelentős piaci erő hatásait, azonosította a versenyproblémát, értékelte a rendelkezésre álló szabályozói eszközöket és kiválasztotta a feltárt versenyproblémának megfelelő (tehát indokolt) és azok súlyának megfelelő (tehát arányos) kötelezettségeket. Ennek során megállapította, hogy az „átláthatóság”, az „egyenlő elbánás”, a „hozzáférés és összekapcsolás” és a „számviteli szétválasztás” kötelezettségekre szükség van, de ezek külön-külön vagy együttesen sem elegendőek a versenyprobléma orvoslására, ezért a „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség kirovása is szükséges.

[84] A vizsgálat eredményeként a Tanács mindhárom magyarországi mobil szolgáltatóra, mint az érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra a következő kötelezettségeket határozza meg:

- **Átláthatóság**
- **Egyenlő elbánás**
- **Hozzáférés és összekapcsolás**
- **Számviteli szétválasztás**
- **Költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége**

III. 4. 4. Kötelezettségek hatálybalépése

[85] A jelen határozat rendelkező részében foglaltak szerint a módosított „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség a jelen határozat közlését követő 121. napon lép hatályba.

A „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség – Eht. 55. § (2) bekezdése szerinti – 120 napig történő hatályban tartása egyrészt azt a célt szolgálja, hogy a Hatóságnak lehetősége legyen a TD-LRIC költségmodellek jóváhagyására irányuló eljárás érdemi lefolytatására, másrészt pedig arra irányul, hogy az új kötelezettség hatálybalépését a költségalapú hívásvégződtetési díj tekintetében szabályozatlan időszak ne előzze meg.

Tekintettel arra, hogy a „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettséghez, valamint az annak körében alkalmazni rendelt hívásvégződtetési díjakhoz és a költségalapú hívásvégződtetési díjhoz az „egyenlő elbánás” kötelezettsége a jelen határozat rendelkező részében foglaltak szerint is szorosan kapcsolódik, az a módosított „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettséggel egyidejűleg, a jelen határozat közlését követő 121. napon lép hatályba azzal, hogy amennyiben a költségalapú hívásvégződtetési díjak jóváhagyása tárgyában hozandó határozat közlésének napja a jelen határozat közlését követő 121. napot megelőzi, akkor az „egyenlő elbánás” kötelezettsége a költségalapú hívásvégződtetési díjak jóváhagyása tárgyában hozandó határozat közlésének napját követő napon lép hatályba.

A jelen határozat rendelkező részében szabályozott „átláthatóság” kötelezettsége szerint a Kötelezett Szolgáltató a „beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi szolgáltatás vonatkozásában köteles a szolgáltatására vonatkozó, a jelen határozat rendelkező részében meghatározott ütemezés egyes időszakában érvényes hívásvégződtetési díj, valamint a költségalapú hívásvégződtetési díj mellett a szolgáltatás nyújtásának és igénybevételének feltételeit a költségalapú hívásvégződtetési díjak jóváhagyása tárgyában hozandó határozat közlését követő 15 napon belül, ezt követően a jelen határozat rendelkező részében meghatározott ütemezés szerinti díjváltozás, valamint a szolgáltatás nyújtása és igénybevétele feltételeinek változása esetén – a változást 30 nappal megelőzően – honlapján nyilvánosságra hozni. Fentiekre tekintettel a tárgyi kötelezettség a költségalapú hívásvégződtetési díjak jóváhagyása tárgyában hozandó határozat közlését követő napon lép hatályba.

Tekintettel arra, hogy a „számviteli szétválasztás” kötelezettség körében teljesítendő, a számviteli szétválasztási kimutatás naptári évenként történő benyújtására vonatkozó kötelezettséget az Eht. 62. § rendelkezései részletesen szabályozzák, a Tanács nem látta indokoltnak a kötelezettség átmeneti időtartamra történő hatályban tartását. Ugyanakkor az a tény, hogy a jelenleg hatályos „számviteli szétválasztás” kötelezettsége a jelen határozat közlésének napját követő napon hatályát veszti, azzal a következménnyel jár, hogy a Kötelezett Szolgáltató, illetve annak mobil rádiótelefon szolgáltatást nyújtó részlege az Eht. 62. § rendelkezéseiben foglalt, a számviteli szétválasztási kimutatás benyújtására vonatkozó kötelezettségét a jelen határozat közlését követő új, jóváhagyásra történő benyújtás során a jelen határozat rendelkező részében foglalt tartalomnak megfelelően köteles teljesíteni. Természetesen a folyamatban lévő eljárások tekintetében még a jelenleg hatályos szabályozás a mérvadó.

IV. A GVH észrevételei

A GVH. által a Tanács jelen határozat tervezetében (a továbbiakban „**Tervezet**”) foglaltakhoz fűzött részletes észrevételekre a Tanács az alábbiakban részletezett válaszokat adja.

Álláspont I. pontja

A GVH szükségesnek tartja – részletes álláspontjának kifejtése előtt – annak rögzítését, hogy a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (Tpv.) 38. § (2) bekezdése értelmében a jövőben folytatandó verseny-felügyeleti eljárásokban a jelen álláspontban foglaltak a GVH Versenytanácsát nem kötik. Ennek megfelelően a mobil rádió-telefon piacokkal kapcsolatos konkrét verseny-felügyeleti eljárásokban a GVH Versenytanácsa a Tanács Határozatában meghatározottól eltérő piacokat határozhat meg, illetőleg az egyes vállalkozások piaci helyzetét, gazdasági erőfölényes pozícióját eltérően ítélni meg. Tekintettel ugyanakkor a jogbiztonság és a jogalkalmazás kiszámíthatóságának általános követelményére, valamint arra az általános célra, hogy az ilyen eltérések csak valóban indokolt esetben forduljanak elő, a GVH az ilyen ügyek vizsgálati szakaszában a Hatóság és a GVH között létrejött Együttműködési megállapodásban foglaltaknak megfelelően fog eljárni.

Álláspont II. pontja

A GVH véleménye szerint a Tervezet közzétételét megelőző döntés-előkészítés során a Hatóság Közgazdasági Ágazata és a GVH Infokommunikációs Irodájának folyamatos szakmai konzultációja eredményesen szolgálta a versenyhatósági tapasztalatok Hatóság gyakorlatába való hatékony átültetésére, az egységes jogalkalmazási gyakorlat előmozdítására, és az elektronikus hírközléspiaci verseny elősegítésére vonatkozó, a két hatóság által deklarált együttműködési célkitűzések megvalósítását.

Álláspont III. pontja

A GVH a Tervezet rendelkező részével teljes mértékben egyetért.

Álláspont IV.1. pontja

A GVH a Tervezet indokolásában, annak 42. oldala 6. bekezdésében szereplő „tagállami kereskedelemre” kifejezés helyett a „tagállamok közötti kereskedelem” használatát javasolja.

A Tanács az észrevételt a Határozat véglegesítése során figyelembe vette, a hivatkozott szövegrészt annak megfelelően módosította.

Álláspont IV.2. pontja

A GVH megjegyzi, hogy a Tervezet a kiskereskedelmi piaci keresleti helyettesítés vizsgálatának szempontjai között tér ki a hívott fél viselkedésének hatására (I.4.1.1.5. pont). Álláspontja szerint azonban az itt szereplő megállapítások sokkal inkább a nagykereskedelmi piaci keresleti helyettesítés hiányára vonatkozó megállapítást (I.4.2.1.) támasztják alá, ezért ennek az elemzésnek ebben a pontban való szerepeltetését javasolja.

A Hatóság a nagykereskedelmi piaci keresleti helyettesítés vizsgálata során megállapította, hogy származtatott keresletről, illetve kényszervásárlásról van szó. Tehát a hívó fél által kezdeményezett híváshoz a kezdeményező szolgáltató kénytelen megvásárolni a végződtetést. A nagykereskedelmi piacon lévő esetleges helyettesítést tehát elsősorban a hívó fél magatartása befolyásolja, ezért a Hatóság nem tartja indokoltnak a hívott fél viselkedésével kapcsolatos vizsgálatok szerepeltetését a nagykereskedelmi helyettesítés hiányának alátámasztása során.

Álláspont IV.3. pontja

A GVH továbbra is fenntartja azt az álláspontját, amely szerint a meghatározott piacok szabályozási szempontú érintettségének vizsgálata (Tervezet I.9. pontja) tagállami keretek között nem értelmezhető. Ennek egyik oka, hogy az Európai Bizottság a fent említett szektorspecifikus és eljárásjogi természetű előstrukturálás szempontjából kialakított hármas kritériuma nem mérhető össze a tagállami piacvizsgálat teljes versenyjogi szempontrendszerével. (Pontosabban egymással több-kevesebb viszonyban állnak.) Másik oka pedig az, hogy a hatályos európai szabályozási keret szerint a tagállami szabályozóhatóság – a nemzeti körülmények között releváns piacok meghatározását követően – a verseny hatásosságának megítélése vonatkozásában csak és kizárólag a JPE tesztre hagyatkozhat.

A GVH kifejti, hogy ha a tagállami szabályozó hatóság jogosult lenne a bizottsági ajánlás hármas kritériumrendszerének érvényt szerezni és megállapítaná, például, a versenyjogi eszköztár alkalmasságát az adott piaci probléma vonatkozásában, akkor ez azt jelentené, hogy dacára annak, hogy JPE azonosítható a piacon, azt nem lehetne szabályozni. Egy ilyen következtetés azonban ellentétes lenne mind a Keretirányelv, mind pedig az Eht. hatályos rendelkezéseivel. Ebből látszik, hogy a hatályos szabályozás alapján nincs értelme a bizottsági hármas kritériumrendszer tagállami vizsgálatának az ex ante szabályozás szempontjából az Európai Bizottság által érintett piacként minősített piacon. Nemzeti szinten ugyanis nem három, hanem a versenyjog teljes szempontrendszerének figyelembevételével kell eljárni.

A Tanács kifejti, hogy a GVH azon véleményével, mely szerint a Hatóságnak a teljes versenyjog szempontrendszerét figyelembe kell vennie, a Tanács teljes mértékben egyetért, mely körülményt az a tény is alátámaszt, hogy a Határozat ennek leírását is tartalmazza. A teljes versenyjogi szempontrendszer figyelembe vételén túl azonban a Hatóságnak a Tervezet szerkezetével és tagolásával kapcsolatban a vonatkozó hazai és közösségi jogszabályok, továbbá az EU Bizottság gyakorlata szerint másfajta megoldást kell követnie, mint a GVH gyakorlatában megjelenő verseny-felügyeleti eljárások esetében.

A tagolás és szerkezet, amely a Hatóság által alkalmazott formában is megjelenik, tehát lényegében nem érinti a vizsgálódás teljes körűségét. Az EU Bizottság ajánlása szerint a hármas kritérium rendszer egyértelműen a piacazonosítás része, annak meghatározó eleme, bár a piacelemzés körében tárgyalt hasonló szempontok – igaz más időtávon – ugyancsak figyelembe vételre kerülnek. Mindezek alapján – a korábban kialakított gyakorlat szerint – a hármas kritériumrendszer vizsgálatának áthelyezését a Tanács nem tartja indokoltnak.

Az ex ante hármas kritériumrendszer vizsgálata bár nem kötelező tagállami szinten, de az nem is tiltott. A Tanács álláspontja szerint, az I.9. fejezet megfogalmazása szerint is, ez az ellenőrzés mintegy „gyorstesztként” funkcionál, amely elsődlegesen arra szolgál, hogy az EU Bizottság által meghatározott és útmutatószerűen kifejtett szempontok szerint – figyelemmel a nemzeti jogszabályok vonatkozó rendelkezéseire is – tagállami szinten ellenőrzésre kerüljön, hogy az adott elemzett piacon előre definiált piacstruktúrától való eltérés a nemzeti sajátosságok miatt indokolt-e. Ebből következően az ex ante hármas kritériumrendszer tehát kiemelt szempontrendszernek tekintendő, melynek Határozatban történő vizsgálatát a Tanács szükségesnek tartja.

A versenyjogi eszközök elégtelenségére vonatkozó, a Tervezet I.9.3. pontjában található értékeléssel kapcsolatban a GVH kijelenti, hogy álláspontja szerint, annak kimondása után, hogy a lehetségesként azonosított piaci probléma (a túlzó árazás) kezelésére a versenyjogi eszközök nem megfelelőek, amit a Tervezet meg is indokol azzal, hogy a költségalapú árképzést hatékony verseny hiányában a szabályozásnak kell kikényszerítenie és ennek betartását rendszeresen ellenőrizni kell, nincs szükség az ex ante és ex post beavatkozás erőforrás igényének összehasonlítására, főleg az erre vonatkozó kijelentés alátámasztása nélkül.

A Tanács a fenti észrevételt a Határozat véglegesítése során figyelembe vette, a Határozat vonatkozó részét annak megfelelően módosította.

Álláspont IV.4. pontja

A GVH megjegyzi, hogy a Hatóság a vonatkozó jogszabályok és az általa kidolgozott piacelemzési módszertan alapján a JPE szolgáltatók azonosítása céljából folytatott piacelemzések során a jelentős piaci erő meglétét vizsgálja, ezért azzal a kéréssel fordul a Hatósághoz, hogy a Határozat szövegében a gazdasági erőfölény/erőfölény hivatkozás helyett egységesen a jelentős piaci erő fogalmat használja.

A Tanács a GVH megjegyzését a Határozat véglegesítése során figyelembe vette, a Határozat szövegét annak megfelelően módosította.

A GVH a Tervezet II.4. pontja vonatkozásában javasolja, hogy a Hatóság az említett pont szövegéből az arra vonatkozó kijelentést törölje, hogy „a 100%-os piaci részesedés, vagyis az, hogy mindegyik szolgáltató monopolhelyzetben van a saját hálózatában a beszédcélú hívásvégződtetés területén, már önmagában is elegendő lenne a JPE szolgáltatóként való azonosításra”. Megjegyzi, hogy a Tervezet II.1. pontja ezzel szemben helyesen említi, hogy a

túl magas piaci részesedés jelentős mértékben valószínűsíti a jelentős piaci erő meglétét, de ennek megállapításához a piacelemzés során további szempontok elemzése is szükséges, amit a Tervezet el is végez.

A Tanács a GVH megjegyzését a Határozat véglegesítése során figyelembe vette, a Határozat II.4. pontját annak megfelelően módosította.

Álláspont IV.5. pontja

A vizsgált egyéb szempontok tekintetében arra hívja fel a GVH a figyelmet, hogy a kiegyenlítő vásárlóerő megítélésének értékelése (II. 5. pont) nem teljes, mert a Tervezet nem elemzi a fogyasztás elhalasztása, más szolgáltatásból való beszerzés visszafogásának, egyéb retorziós intézkedések alkalmazásának lehetőségeit, mint a megítéléshez szükséges további szempontokat.

A Tanács a fenti észrevétellel kapcsolatban kijelenti, hogy a kiegyenlítő vásárlóerő vizsgálata során valóban lehet a fent felsorolt szempontokat vizsgálni, ugyanakkor a Tanács úgy gondolja, hogy a kényszervásárlás, valamint az alacsony fogyasztói informáltság, továbbá a nagykereskedelmi díjak és a kiskereskedelmi díjsomagokban szereplő árak közötti közvetlen összefüggés hiánya miatt a fenti szempontok nem változtatnának, legfeljebb újabb alátámasztásként szolgálnának a végső megállapításhoz, miszerint a végződtetési piacon nincs olyan kiegyenlítő vásárlóerő, amely nyomást gyakorol a mobil szolgáltatókra a hívásvégződtetési díjaik meghatározása során.

Álláspont IV.6. pontja

A GVH azzal a kéréssel fordul a Hatósághoz, hogy ismételten tekintse át, hogy a Tervezetben szereplő adatok megismerhetőségének üzleti titok minősítésükre tekintettel történő korlátozása minden esetben indokolt volt-e, különös tekintettel a II.2. pontban szereplő 2. és 3. ábrák illetve az ebben a pontban szereplő további üzleti titok minősítések, továbbá a II.3. pontban szereplő 6. és 7. ábrák adatai vonatkozásában.

A Tanács a GVH által hivatkozott pontokban szereplő ábrákat, valamint a Tervezet szövegében szereplő üzleti titokká minősített adatokat – azok minősítésének indokltsága szempontjából – ismételten megvizsgálta, és azok üzleti titkos minősítését továbbra is indokoltnak tartja.

V. Egyeztetés az érdekeltekkel

A Tanács az Eht. 36. § rendelkezései szerint meghatározott egyeztetési kötelezettségének eleget téve a Tervezetet a Hatóság internetes oldalán 2006. június 29. napján, a Hírközlési Értesítő 2006/6. számában pedig 2006. július 06. napján tette közzé.

A Tervezet tartalmával kapcsolatban az Invitel Zrt., a Magyar Telekom Nyrt., a Vodafone Magyarország Zrt. és a Pannon GSM Zrt. terjesztett elő részletes észrevételt, melyekre a Tanács az alábbiak szerint ad részletes választ. Az áttekinthetőség kedvéért a Tanács válaszai félkövér betűtípussal kerültek kiemelésre.

V.1. Az Invitel Zrt. észrevételei

A Tervezetben foglaltakhoz az Invitel Zrt. által fűzött részletes észrevételekre a Tanács az alábbiakban részletezett, indokolt válaszokat adja:

Általános jellegű észrevételek

Az Invitel Zrt. észrevételében hangsúlyozta, hogy a Tervezetben foglalt piacmeghatározással és azon a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításával kapcsolatos hatósági megállapításokkal egyetért. Az Invitel Zrt. álláspontja szerint az érintett szolgáltatók továbbra is erőfölényes helyzetben vannak, erre figyelemmel a nagykereskedelmi mobil hívásvégződtetés piacán változatlanul indokolt a hatósági beavatkozás a hatékony verseny biztosítása érdekében. Az Invitel Zrt. üdvözölte a Tanács mobil díjakkal kapcsolatos előremutató elképzeléseit és az ezek megvalósítását célzó határozati rendelkezéseket.

A Tervezet rendelkező részével kapcsolatos észrevételek

1.) I.A Az „átláthatóság” kötelezettséggel kapcsolatos észrevételek

Az Invitel Zrt. észrevételében megjegyezte, hogy egyetért az általános szerződési feltételek (ÁSZF) nyilvánosságra hozatalára vonatkozó kötelezettség kiszabásával. Az Invitel Zrt. álláspontja szerint azonban az ÁSZF kizárólag a megajánlott összekapcsolási forgalmi szolgáltatásokat és az azok igénybevételére vonatkozó feltételeket kell, hogy tartalmazza. Álláspontja szerint „*megajánlott összekapcsolási szolgáltatások*” meghatározás ennél tágabb értelmezésre is lehetőséget adhat, és tág teret nyithat olyan egyéb szolgáltatások (és azokhoz kapcsolódó díjak) bevezetésére, amelyek egyrészt sürgősen szükségesek, másrészt a már fennálló összekapcsolási viszonyokban a jogosult szolgáltatókat hátrányosan érinthetik.

Az Invitel Zrt. javasolta továbbá, hogy a Tanács gyakorlati tapasztalatait a következő piacelemzés során vizsgálja felül és amennyiben indokolt, úgy a mobil szolgáltatókra is rója ki a referencia ajánlat készítési kötelezettséget. Álláspontja szerint az a tény, hogy a magyarországi nagykereskedelmi mobil piacon mindösszesen három szolgáltató szolgált és egyben mindhárom szolgáltató jelentős piaci erővel rendelkezik, indokolhatja a mobil szolgáltatók esetében is a referencia ajánlat készítési kötelezettség előírását, hiszen csak ez jelent garanciát arra, hogy a feltételrendszer előzetes hatósági kontroll és jóváhagyás után valóban megfelel az egyenlő elbánás elvének is.

A Tanács az Invitel Zrt. észrevételének első bekezdésében foglaltakkal kapcsolatban megjegyzi, hogy a Tervezet rendelkező rész I.A. pontjában természetesen az ott meghatározott nagykereskedelmi szerződési feltételek nyilvánosságra hozatalára vonatkozó kötelezettséget írt elő, ez nem azonos az előfizetők részére nyilvánosságra hozandó Általános Szerződési Feltételekkel.

A Tanács a Tervezet I.A. pont e) alpontjában foglalt „megajánlott összekapcsolási szolgáltatások” meghatározás alatt természetesen kizárólag a megajánlott összekapcsolási forgalmi szolgáltatásokat értette, hasonlóan a referenciaajánlatokról, hálózati szerződésekről, valamint az ezekkel kapcsolatos eljárások részletes szabályairól szóló 277/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban „Hszr.”) 16. § (1) bekezdés h) pontjában foglalt rendelkezéshez, ahol a jogalkotó az összekapcsolási szolgáltatások alatt csak a forgalmi szolgáltatásokat érti, hiszen a kiegészítő szolgáltatásokat külön említi. Ehhez hasonlóan a „megajánlott összekapcsolási szolgáltatások” meghatározás is csak a forgalmi szolgáltatásokra vonatkozik, a Tanács azonban az egyértelműség kedvéért a Tervezet rendelkező rész I.A. pont e) alpontját kiegészítette az Invitel Zrt. észrevételének megfelelően.

A Tanács a fent említett kiegészítés során észlelte, hogy a tárgyi kötelezettség nem szabályozza a nyilvánosságra-hozatal azon esetét, amikor a Kötelezett Szolgáltató az általa nyújtott szolgáltatások igénybevételének feltételeit megváltoztatja, ezért a Tanács a Tervezet tárgyi kötelezettségre vonatkozó rendelkezését az alábbiak szerint módosította:

”A Tanács a DH-664-33/2005. ügyszámú határozattal előírt, az Eht. 102. § szerinti „átláthatóság” kötelezettséget úgy módosítja, hogy a Kötelezett Szolgáltató a „beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi szolgáltatás vonatkozásában köteles a szolgáltatására vonatkozó, a jelen határozat rendelkező részében meghatározott ütemezés egyes időszakában érvényes hívásvégződtetési díj, valamint a költségalapú hívásvégződtetési díj mellett a szolgáltatás nyújtásának és igénybevételének feltételeit a költségalapú hívásvégződtetési díjak jóváhagyása tárgyában hozandó határozat közlését követő 15 napon belül, ezt követően a jelen határozat rendelkező részében meghatározott ütemezés szerinti díjváltozás, valamint a szolgáltatás nyújtása és igénybevétele feltételeinek változása esetén – a változást 30 nappal megelőzően – honlapján nyilvánosságra hozni. A szolgáltatás nyújtásának és igénybevételének feltételei vonatkozásában a Kötelezett Szolgáltató az alábbiakat köteles nyilvánosságra hozni: [...]”

Fentiekén túlmenően a Tanács a tárgyi kötelezettség hatálybalépését az alábbiak szerint egyértelművé tette:

„A jelen határozattal módosított „átláthatóság” kötelezettség a költségalapú hívásvégződtetési díjak jóváhagyása tárgyában hozandó határozat közlésének napját követő napon lép hatályba.”

A Tanács piacelemzési eljárásai során természetesen figyelemmel kíséri továbbá az egyes kiszabott kötelezettségek fenntartásának és új kötelezettségek bevezetésének indokoltságát. Amennyiben ennek során azt tapasztalja, hogy az azonosított versenyprobléma arányos és indokolt mértékben csak a referenciaajánlat készítési

kötelezettséggel orvosolható, akkor az Eht. 102-103. §-aiban foglalt kötelezettséget meg fogja állapítani a mobil rádiótelefon szolgáltatók esetében is.

2.) I.B. Az „egyenlő elbánás” kötelezettséggel kapcsolatos észrevételek

Az Invitel Zrt. az „egyenlő elbánás” kötelezettségének kirovásával egyetért, azonban felkéri a Hatóságot, hogy a 2007. év folyamán piacfelügyeleti eljárás keretében ellenőrizze e kötelezettség maradéktalan gyakorlati érvényesülését, azaz a Határozat végrehajtását, különös tekintettel a piac különböző szereplői közötti esetleges megkülönböztetésekre. Megállapítja, hogy a mobil szolgáltatók sok esetben a végződtetési költségek alatt állapítják meg az off-net M2M hívások kiskereskedelmi díjait. Erre tekintettel arra kéri a Hatóságot, hogy ellenőrizze, hogy ez a mobil-mobil irányú (M2M) végződtetési díjak nem megfelelése vagy keresztfinanszírozás következménye. Ezen túlmenően kijelenti, hogy a T-Csoport különleges helyzete révén olyan csomagokat tud kialakítani, melyekben a hatályos végződtetési díjak alatt szabja meg a kiskereskedelmi díjait, és mivel ezen ajánlatokat csak csoporton belüli hívásokra alkalmazza, így kereskedelmi-pénzügyi kockázatot sem vállal (ld. T-Percek, Oda-vissza). Fentiek alapján azzal a kéréssel fordul a Tanácshoz, hogy a felsorolt piaci torzulásokkal egészítse ki a részletes indoklás 62. szakaszát.

A Tervezet szerint minden mobil szolgáltató estében adott értékű végződtetési díj kerül meghatározásra, vagy a szolgáltató TD-LRIC számításának jóváhagyásával vagy a hatósági BU-LRIC modell alkalmazásának eredményeként. A mobil szolgáltatók ezt a díjat lesznek kötelesek alkalmazni minden olyan távközlési szolgáltatóval szemben, aki tőlük mobil hívásvégződtetési szolgáltatást vásárol. A jóváhagyott végződtetési díjak nyilvánosak, tehát minden együttműködő partner számára ismertek lesznek. A piaci szereplők közti díjakban megmutatkozó megkülönböztetés lehetősége ezáltal gyakorlatilag megszűnik.

Jelen Tervezet a mobil hívásvégződtetés nagykereskedelmi piac ex ante szabályozásával foglalkozik. A kapcsolódó vagy ettől független kiskereskedelmi piacokon (legyen az akár vezetékes, akár mobil) esetlegesen előforduló szabálytalanságok vagy versenyellenes tevékenységek vizsgálata ezért itt nem tárgyalható, ezek vizsgálata a Hatóság és/vagy a GVH piacfelügyeleti eljárásaihoz tartozik, azt ott szokásos ügymenet szerint.

Az Invitel Zrt. fenti észrevételével kapcsolatban rögzíteni kívánja a Tanács továbbá, hogy a távbeszélő-szolgáltatási piacon jelentős piaci erővel rendelkező távközlési szolgáltató által nyújtott távbeszélő-szolgáltatás díjairól, valamint az egyetemes távközlési szolgáltatással kapcsolatos díjcsomagokról szóló 3/2002. (I. 21.) MeHVM rendelet 18. § (2) bekezdése értelmében a vezetékes szolgáltatóknál az egyes mobil szolgáltatók által nyújtott végződtetési szolgáltatás díjainak csökkentéséből származó költségmegtakarítást az adott mobil hálózatba irányuló hívások előfizetői forgalmi díjainak csökkentése során legalább annak megfelelő mértékben érvényesíteni köteles.

3.) I.C. A „hozzáférréssel és összekapcsolással kapcsolatos” kötelezettségre vonatkozó észrevételek

Az Invitel Zrt. „hozzáférréssel és összekapcsolással kapcsolatos” kötelezettséggel egyetért, kéri azonban, hogy a Tanács a Tervezet rendelkező részében mondja ki, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a már fennálló hatályos összekapcsolási jogviszonyokban már kialakított összekapcsolási modellt, összekapcsolási pontokat nem vonhatják vissza.

A Tanács a Tervezet módosítását az Invitel Zrt. fenti észrevétele nyomán nem tartotta indokoltnak, hiszen az Eht. 106. § (3) bekezdése pontosan szabályozza, hogy a „hozzáférréssel és összekapcsolással kapcsolatos” kötelezettség előírása során a Tanács mire kötelezheti a szolgáltatót. Az a kötelezettség pedig, hogy a Kötelezett Szolgáltató nem vonhatja vissza indokolatlanul a szolgáltatásihoz és eszközeihez korábban biztosított hozzáférrést a Tervezet rendelkező részének I.B. pontjában foglalt „egyenlő elbánás” kötelezettségével együtt maradéktalanul biztosítja, hogy a Kötelezett Szolgáltató mindenkivel szemben azonos feltételeket alkalmazzon az összekapcsolás során, és hogy a szolgáltatásaihoz és eszközeihez korábban biztosított hozzáférréstől eltérő tartalmú hozzáférrést a Jogosult beleegyezése nélkül ne biztosíthatson. Fentiekén túl rögzítendő, hogy a Tervezet a rendelkező rész I.D. pontjában meghatározott „hozzáférréssel és összekapcsolással kapcsolatos” kötelezettség körében *expressis verbis* kimondja, hogy *„E kötelezettség teljesítése érdekében a Kötelezett Szolgáltató nem vonhatja vissza indokolatlanul a szolgáltatásaihoz, illetve eszközeihez korábban biztosított hozzáférrést, továbbá gazdaságilag és műszakilag indokolt ajánlat esetén köteles hálózatát más elektronikus hírközlési szolgáltatók hálózatával összekapcsolni, illetve csatlakoztatni.”* Ennek tükrében az Invitel Zrt. fenti észrevétele a Tervezet módosítását nem tette indokolttá.

4.) I.D. A „költésgalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettséggel kapcsolatos észrevételek

Az Invitel Zrt. egyetért a Tanács által előremutatóan előírt díjcsökkentési folyamattal, azonban álláspontja szerint a releváns költségelemek, forgalmi adatok változása (a tendenciák alapján várhatóan folyamatos csökkenése) a Tervezetben előírt ütemezés szerinti 3 lépcsős díjképzési időszakban nem zárható ki. Erre figyelemmel szükségesnek tartja a most meghatározott díj és a Hatóság által kialakított költségmodell felülvizsgálatát minden elkövetkező, a 16. piacon lefolytatott piacelemzési eljárás során, különös tekintettel a szélessávú szolgáltatások jövőbeni szignifikáns részesedésére.

A Tanács által végzett piacelemzés az Eht. előírásainak megfelelően egy periodikusan visszatérő tevékenység. Ugyanakkor amennyiben a Tanács az adott piacon olyan változást tapasztal (így akár a releváns költségelemek, forgalmi adatok változása miatt), amely alapján új piacelemzés lefolytatása és ennek eredményeképpen a korábbi JPE határozat megváltoztatása szükséges, akkor az Eht. 57. § (2)-(3) bekezdése alapján nemcsak jogosult, hanem köteles lefolytatni a fenti eljárást. A most meghatározott díj és a Hatóság által kialakított költségmodell megfelelőségét tehát a Tanács folyamatosan vizsgálja, és szükség esetén beavatkozik a piaci folyamatokba.

5.) A Tervezet indoklásában foglaltakkal kapcsolatos észrevételek

Az Invitel Zrt. a Tervezet indoklásának I.4.1.2 pontjában a kínálati helyettesítéssel kapcsolatban tett megállapítások felülvizsgálatát javasolta a Tanácsnak. Véleménye szerint kínálati helyettesítésre az MVNO az a fajtája lehetőséget adna, ahol a vezetékes szolgáltatók alakítanának ki vezetékes-mobil konvergált szolgáltatásokat olyan MVNO megállapodás keretében, ahol a vezetékes szolgáltató végződteti a hívásokat a mobil hálózatban (és így ráhatása van a végződtetés árazására). Míg a mobil szolgáltatóknak az az érdeke, hogy a hangforgalmat teljes egészében áttereljék a mobil hálózatokra, és ezért magasan tartják a vezetékes-mobil irányú (F2M) hívások díját és alacsonyban (sokszor a mobil végződtetési költségek alatt) az off-net M2M hívások díját, ezzel szemben a vezetékes szolgáltatók az alacsony költségű F2M hívásokban érdekeltek (alacsony mobil végződtetési díj kialakításával), így versenyt generálhatnak a mobil szolgáltatások területén az újszerű szolgáltatással.

Az Invitel Zrt. álláspontja szerint amennyiben a szabályozás aktívan segítene ilyen típusú MVNO szerződések kialakításában, azzal a szabályozás egyrészt felgyorsítja a fix-mobil konvergencia hazai elterjedését, másrészt megszünteti a hazai egyenlőtlen helyzetet, ahol a T-Csoport jóval kedvezőbb helyzetben van, mint a többi szolgáltató fix-mobil konvergencia tekintetében, harmadrészt pedig lebontja a belépési korlátokat, és elősegíti a hatékony versenyhez való közeledést, és ezáltal csökkentheti a jövőbeni szabályozási terheket.

Az Invitel Zrt. helyzetelemzése téves. A mobil hívásvégződtetés nagykereskedelmi piacán a mobil szolgáltatók nem jelenhetnek meg egymás helyettesítőiként, mivel elkülönült piacokról van szó. Pont ez a legfőbb indok, amiért ezeket a piacokat szabályozni kell. Ezen az sem változtatna, ha újabb mobil szolgáltató, vagy MVNO jelenne meg a piacon, mert ez csak az egymástól elkülönült piacok számát növelné, de mindegyik szolgáltató továbbra is monopolhelyzetben maradna a maga mobil hívásvégződtetési piacán. Fentiek miatt a vizsgált piacon MVNO-k megjelenése sem fokozná a versenyt, tehát a felsorolt hatások sem jelentkezhetnének.

Megjegyzendő továbbá, hogy a vezetékes-mobil irányú hívások kiskereskedelmi árát a vezetékes szolgáltatók állapítják meg, ezért azt nem a mobil szolgáltatók, hanem legfeljebb adott vezetékes szolgáltató tudja indokolatlanul magas szinten tartani. Ennek a kiskereskedelmi díjnak ugyanis csak egy költségeleme a mobil hívásvégződtetési díj. Amennyiben a szabályozás hatására költségalapú mobil hívásvégződtetési díj alakul ki, akkor ennek a költségelemnek a figyelembe vételével teljes egészében a vezetékes szolgáltató üzletpolitikájának függvényévé válik a már jelenleg is döntő mértékben tőle függő vezetékes-mobil irányú hívások kiskereskedelmi díja.

V.2. A Magyar Telekom Nyrt. észrevételei

A Magyar Telekom Nyrt. a Tervezet vonatkozásában 2006. július 26. napján kelt észrevételei (a továbbiakban „Észrevételek”) 1. (ÁLTALÁNOS ÉSZREVÉTELEK) pontjában kifejti, hogy álláspontja szerint a Tervezet és annak közzététele nem felel meg az Eht. 36. § (1) bekezdésében foglaltaknak, melynek következtében a Tervezet az Eht. 36. § (2) bekezdése szerinti észrevételezésre sem alkalmas. Ezt követően az Észrevételek 1.6, 2., 3.1, 3.2, 4. valamint 5.4.1 pontjaiban – utalva a fenti 1. pontban foglaltakra – jelenti ki, hogy az Észrevételekben megjelölt hiányosságok orvoslásáig az Eht. 36. § (2) bekezdése (és a Keretirányelv 6. cikke) szerinti észrevételezési jogát nem áll módjában gyakorolni. Emellett rögzíti, hogy a Tervezetnek a Ket. 72. § (1) bekezdés e) pontja szerint tartalmaznia kellene a megállapított tényállást és az azok alapjául szolgáló bizonyítékokat.

Az Eht. 36. § (2) bekezdése – figyelemmel a Keresztirányelv 6. cikkében foglaltakra is – kiemelkedő jelentőségű többletjogosultsággal gazdagítja a tárgyi eljárásban résztvevő ügyfeleket a Ket. alapján egyébként is megillető jogosultságok széles körét, hiszen betekintést enged a Ket. alapján egyébként nem nyilvános, ügyfelek által nem megismerhető határozattervezetbe, mellyel kapcsolatban az, akinek jogát, vagy jogos érdekét a határozat érintheti a Hatóság részére észrevételeket, javaslatokat tehet. A Hatósághoz beérkezett észrevételekben foglaltakat a Hatóságnak a végleges határozat meghozatala során lehetőség szerint figyelembe kell vennie, de az adott esetben figyelmen kívül hagyott észrevételek figyelmen kívül hagyásának okát a határozat indokolásában indokolnia kell. Nem szorul különösebb magyarázatra, hogy az Eht. 36. § (2) bekezdése meglehetősen nagy jelentőségű eszközt biztosít az érdekeltek számára az érdemi döntés tartalmának befolyásolása körében.

Tekintettel arra, hogy a hivatkozott törvényhely az érdekeltek számára csak lehetőséget biztosít az észrevételek határidőben történő előterjesztésére, természetesen jogában áll az érdekelteknek úgy dönteni, hogy a törvény által biztosított észrevételezési jogukat nem gyakorolják. A Magyar Telekom Nyrt. Észrevételeiben ugyan több alkalommal is kijelenti, hogy a Tervezet hiányosságaira tekintettel nem kíván észrevételezési jogával élni, a Tanács tekintettel arra, hogy a Magyar Telekom Nyrt. – fenti kijelentésével ellentétben – a Tervezet vonatkozásában érdemi észrevételeket is tett, valamint arra, hogy a tárgyi eljárás során a Hatóság elődlegesen egy ügyfélorientált, kötetlenebb hatósági eljárást kívánt megvalósítani, a Magyar Telekom Nyrt. észrevételeit az alábbiakban kívánja megválaszolni.

Észrevételek 1.1 pontja

A Magyar Telekom Nyrt. álláspontja szerint a Tervezet nem tartalmaz semmilyen konkrét adatot, számítást, ábrát vagy egyéb konkrét tényállást, illetve bizonyítékot és ez által a Ket. 72. § (1) bekezdés e) pontjának megsértésével az Eht. 36. § rendelkezéseibe is ütközik, mivel a Magyar Telekom Nyrt. a Tervezet készítésekor figyelembe vett tényeket és bizonyítékokat, azok mérlegelésének helyességét nem ismerhette meg, nem ellenőrizhette. Kiemeli, hogy az iratbetekintés körében a Ket. 68. § (1) bekezdésében, az előkészítő anyagok megismerése tekintetében pedig az Eht. 36. § (1) bekezdésében biztosított jogait korlátozta jelentősen a Hatóság.

A Tanács vitatja a Magyar Telekom Nyrt. fenti állítását, mely szerint a Tervezet nem tartalmaz konkrét tényállást, illetve bizonyítékokat. A Tervezet indokolása részletesen mutatja be a tárgyi eljárás, valamint az ahhoz kapcsolódó egyéb eljárások történeti tényállását, és meglehetősen nagy részletességgel ismerteti a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításának folyamatát, a piacelemzés alapján tett megállapításokat, tényeket, valamint az azok alapján szükségesnek ítélt arányos és indokolt kötelezettségek meghatározását. Tekintettel arra a körülményre, hogy a piacelemzés egyes részfolyamatait az egyes szolgáltatók adatszolgáltatásaiban szereplő adatokat veszik alapul, valamint hogy az adatszolgáltatással érintett adatok az egyes szolgáltatók üzleti titkait képezik, elkerülhetetlen, hogy a piacelemzés során tett megállapítások alapjául szolgáló konkrét adatok, számítások és ábrák – az üzleti titok minősítésre tekintettel – a Tervezet szövegéből kitakarásra kerüljenek. Természetesen ezek az adatok, számítások és ábrák az iratbetekintés során sem megismerhetők, hiszen az azokhoz való hozzáférés biztosítása az üzleti titokká minősítést kérő szolgáltató üzleti érdekeit jelentős mértékben sértené.

Észrevételek 1.2 pontja

A Magyar Telekom Nyrt. Észrevételei fent megjelölt pontjában sérelmezi, hogy a Tanács azon túl, hogy az Eht. 36. § (1) bekezdésében foglaltak ellenére semmilyen előkészítő anyagot nem tett közzé, a tárgyi ügyre vonatkozó iratjegyzék tanúsága szerint elkészült előkészítő anyagokat, melyeknek jelentős része üzleti titkot nem is tartalmaz, még az iratbetekintés keretében sem tette megismerhetővé. Kifejti továbbá, hogy egyrészt az iratjegyzékben „üzleti titkos” megjelölésű iratoknak sem az üzleti titok mentes változata, sem a kizárólag a Magyar Telekom Nyrt. üzleti titkait tartalmazó változata nem volt megismerhető, másrészt pedig egyes iratok, így például a BU-LRIC modell esetén az üzleti titkos minősítés megítélése szerint indokolatlan, mivel – a Tervezet szerint – abba nem a szolgáltatók adatai, hanem hipotetikus elméleti adatok kerültek felhasználásra.

A fenti észrevétellel kapcsolatban rögzíteni kívánjuk, hogy sem az Eht. sem más, az elektronikus hírközlésre vonatkozó jogszabály nem ad meghatározást abban a tekintetben, hogy egy adott hatósági eljárás – így jelen esetben a piacelemzési eljárás – során keletkezett anyagok közül melyek minősülnek előkészítő anyagnak, melynek következtében ennek eldöntése a hatóság mérlegelési jogkörébe tartozik. A hatóságnak erre vonatkozó döntése során elsősorban azt kell mérlegelnie, hogy melyek azok az anyagok, iratok, amelyek tartalmukban a határozattervezetet érdemben befolyásolhatják.

A tárgyi eljárásban előkészítő anyagnak minősülő anyagok tekintetében viszont azzal a körülménnyel találta szembe magát a Hatóság, hogy azok az egyes szolgáltatók által üzleti titokká minősített adatokat tartalmaznak, melynek következtében a közzétételre kerülő anyagok között nem szerepeltethetők. Ugyanez az indoka annak, hogy az érintett dokumentumok tartalma iratbetekintés keretében sem megismerhető.

A 2006. július 05. napján készült iratbetekintési jegyzőkönyv tanúsága szerint nem felel meg a valóságnak a Magyar Telekom Nyrt. állítása arra vonatkozólag, hogy az üzleti titkos megjelölésű iratok titokmentes változatát az iratbetekintés alkalmával nem

ismerhette meg. Ugyancsak a fent megjelölt jegyzőkönyv tanúskodik arról, hogy a Magyar Telekom Nyrt. az iratbetekintés alkalmával nem jelezte, hogy az üzleti titkot tartalmazó iratok valamelyike tekintetében egy, kizárólag a Magyar Telekom Nyrt. üzleti titkait tartalmazó kivonatra lenne szüksége. Ez az indoka annak, hogy ilyen tartalmú iratot nem kapott. Szükségesnek tartjuk azonban rögzíteni, hogy egy ilyen tartalmú kérés nem minden irat esetében teljesíthető, mert például a Tervezetben szereplő, üzleti titkot tartalmazó ábrákból és táblázatokból csak aránytalanul nagy munka árán lehetne egy-egy szolgáltató üzleti titoknak minősülő adatait kinyerni, melyeket egyébként az azokat adott esetben igénylő szolgáltató – lévén saját adatai – jól ismer.

A Magyar Telekom Nyrt. Észrevételeiben ugyan nem jelöli meg, hogy a Tervezet melyik pontja tartalmazza azt a megállapítást, hogy a BU-LRIC költségmodell tekintetében kizárólag elméleti, hipotetikus adatok kerültek felhasználásra, ugyanakkor kijelenti, hogy erre tekintettel a modellben szereplő adatok üzleti titkos minősítése indokolatlan. Ezzel kapcsolatban a Tanács tájékoztatja a Magyar Telekom Nyrt-t, hogy a Tervezet [74] pont negyedik bekezdésében egyértelműen kifejtésre kerül, hogy a BU-LRIC modell a szolgáltatók adataira épül, melyek természetesen elméleti, hipotetikus adatokkal is kiegészítésre kerültek. A kiegészítés ténye a szolgáltatói adatok üzleti titkos minősítését azonban nem szüntette meg. Ugyanakkor a Tanács méltányolva a Kötelezett Szolgáltatók azon igényét, mely szerint a BU-LRIC modellben felhasznált bemenő adatokat is meg kívánják ismerni, egy olyan tartalmú felhívással fordult a Kötelezett Szolgáltatókhoz, hogy a BU-LRIC költségmodell vonatkozásában a Hatóság részére szolgáltatott adatok üzleti titkos minősítését – a modell bemenő adatainak megismerhetőségének biztosítása érdekében – oldják fel.

Észrevételek 1.3 pontja

A Magyar Telekom Nyrt. álláspontja szerint a Tervezet nem felel meg sem az Eht. 36. § (1) bekezdésében, sem a 2002/21/EK Keretirányelv 6. cikkében foglaltaknak, mert a Tervezet és az eljárás iratai is azt támasztják alá, hogy a Tanács az Eht. 52-53. §-ai szerinti piacmeghatározásra, piacelemzésre és jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására irányuló eljárást nem folytatta le. A Magyar Telekom Nyrt. fenti állítását mindössze a Tervezet indokolásából kiragadott egyetlen mellékmonddal, valamint azzal a kijelentéssel kívánja alátámasztani, mely szerint a Tervezet indokolása a piacmeghatározás, a JPE szolgáltatók azonosítása és a piacelemzés vonatkozásában az előző, DH-664-33/2005. ügyszámú határozat azonos részeivel szó szerint megegyezik. Ezen túlmenően kijelenti, hogy az eljárás iratai között egyetlen olyan irat sem szerepel, amely a piacelemzési eljárás lefolytatását támasztaná alá.

A Tanács vitatja a Magyar Telekom Nyrt. állítását, hiszen az Eht. 52-53. §-ai szerinti piacmeghatározásra, piacelemzésre és jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására irányuló eljárást természetesen lefolytatta, annak során a tényállást messzemenőig tisztázta, és az elemzés keretein belül tett megállapításai alapján arányos és indokolt kötelezettségeket határozott meg a versenytorzító akadályok megszüntetése érdekében. A Tanács a Magyar Telekom Nyrt. fenti, érdemi indokolást nélkülöző megállapításával kapcsolatban rögzíteni kívánja, hogy a Tervezet indokolásából kiragadott mellékmondat nem a piacelemzési eljárás lefolytatásának

szükségtelenségét tárgyalja, hanem csupán az előfizetői szokások terén tapasztalható változatlanságra utal, melynek következtében újabb piackutatás (és nem piacelemzés) lefolytatását a Tanács nem látta szükségesnek. Ettől függetlenül a Tanács megjegyzeni kívánja, hogy ugyan a legutóbbi piacelemzés óta egy év eltelt, a piacmeghatározás és piacelemzés módszertana nem változott. Erre való tekintettel a Tanács indokolatlannak látja, hogy a tartalmilag változatlan módszertan leírásán változtasson.

A Hatóság számára egyetlen jogszabályi rendelkezés sem írja elő kötelezettségként, hogy a hatósági eljárás során tett minden egyes lépését, valamint felmerült gondolatot, megoldási alternatívát vagy tervet külön irat formájában az ügyirat részévé tegyen. A piacelemzési eljárás folyamata, valamint az a tény, hogy az eljárást a Tanács lefolytatta, egyébként sem csak az ügyiratban fellelhető iratokból, hanem elsősorban a Tervezet indokolásában ismertetett tényállás és az annak alapjául elfogadott bizonyítékok ismertetéséből ismerhető meg.

Észrevételek 1.4 pontja

A Magyar Telekom Nyrt. kijelenti, hogy a Tervezet számos új kötelezettséget állapít meg, melyek vonatkozásában – álláspontja szerint – a Tanács azok arányosságát és indokoltságát nem vizsgálta. Véleménye szerint, mivel a Tanács a piacelemzési eljárást nem folytatta le, a tervezett kötelezettségek arányosságát és indokoltságát sem vizsgálhatta. Hozzáfűzi, hogy amennyiben az Eht. szerinti piacelemzési eljárás megfelelően lefolytatásra került volna, melynek során valamely „versenyt korlátozó akadály” feltárássra került volna, a tervezett kötelezettség arányosságát az alternatív kötelezettségek feltárást és elemzését, valamint azok hatásvizsgálatát követően lehetett volna megítélni, ezek azonban a tárgyi eljárásban elmaradtak. Ezzel kapcsolatban az arányosság alapelveinek értelmezésére vonatkozó európai joggyakorlatra is hivatkozik.

A Tanács ismételt hangsúlyozni kívánja, hogy az Eht. 52-53. §-ai szerinti piacmeghatározásra, piacelemzésre és jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására irányuló eljárást természetesen lefolytatta, annak során a tényállást messzemenőig tisztázta, és az elemzés keretein belül tett megállapításai alapján arányos és indokolt kötelezettségeket szabott meg a versenytorzító akadályok megszüntetése érdekében. Az arányosság megítélése kapcsán hivatkozott jogesettel kapcsolatban annyit kíván a Tanács megjegyzeni, hogy „a cél eléréséhez szükséges legkisebb beavatkozás” elvének teljesülése nem összemérhető a jogesetben tárgyalt gazdasági tevékenység megtiltása és a meghatározott szolgáltatás költségalapú díj ellenében történő nyújtása tekintetében, így az erre irányuló észrevétel nem megalapozott.

Észrevételek 1.5 pontja

A Magyar Telekom Nyrt. a Tervezetben foglaltak, valamint az eljárás iratai alapján azt a következtetést vonta le, hogy a Tanács az eljárás során – az Eht. 20. § rendelkezései ellenére – nem működött szorosan együtt a GVH-val. Megállapítja, hogy a Tervezet nem tartalmazza a GVH álláspontját, amely körülmény – álláspontja és az általa hivatkozott, a Fővárosi

Bíróság 7.K30467/2005/45. számú ítéletében foglaltak szerint is – az Eht. 36. § (2) bekezdése szerinti észrevételezési jogát súlyosan sérti.

Téves a Magyar Telekom Nyrt. azon megállapítása, mely szerint a tárgyi eljárás során a Tanács a GVH-val nem működött együtt, mivel az a tény, hogy a Tervezet a versenyhivatal álláspontját még nem tartalmazza, álláspontunk szerint nem azonos az együttműködés hiányával. Az Eht. 20. § (4) bekezdésének megfelelően a Hatóság és a GVH együttműködésük részleteit megállapodás formájában rögzítették, melynek 6. fejezete vonatkozik a JPE azonosítási eljárásra. A hivatkozott együttműködési megállapodás 6.2 pontja értelmében a GVH a JPE azonosítási eljárás során kialakított álláspontját a Tanács Eht. 45. § (1) bekezdés d), e) és g) pontjai szerinti érdemi határozatának meghozatala előtt, de az Eht. 36. § szerinti egyeztetés után, a szükséges notifikáció teljesítése érdekében is, összefoglalva megküldi a Tanácsnak. Ez a körülmény indokolja, hogy a Tervezet a GVH álláspontját még nem tartalmazza. A Fővárosi Bíróság hivatkozott ítélete – fellebbezés folytán – még nem jogerős, így az abban foglaltak a GVH álláspont kapcsán rögzített megállapítások tekintetében sem szolgálhatnak szilárd hivatkozási alapként. Mindezekről függetlenül pedig rögzítendő, hogy a Hatóság és a GVH az egész eljárás során szorosan együttműködött, amely együttműködés eredményére a GVH állásfoglalás is hivatkozik.

Észrevételek 1.6 pontja

A fenti pontokban megjelölt észrevételeire tekintettel a Magyar Telekom Nyrt. azzal a javaslattal fordul a Tanácshoz, hogy az Eht. 20. §. rendelkezéseinek megfelelően az Eht. 52-55. szerinti eljárást a GVH-val szorosan együttműködve folytassa le, majd ezt követően az új határozattervezetet és az üzleti titkokat nem tartalmazó előkészítő anyagokat az Eht. 36. § (1) bekezdésében, valamint a Ket. 72. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően tegye közzé. Emellett javasolja, hogy a Tanács az előkészítő anyagok üzleti titkos minősítését vizsgálja felül, valamint kéri, hogy a Tanács a Tervezetben hivatkozott adattáblák kizárólag a Magyar Telekom Nyrt. üzleti titkai tartalmazó változatának megismerését iratbetekintés keretében tegye lehetővé. Javaslataival kapcsolatban rögzíti, hogy a megjelölt hiányosságok orvoslásáig az Eht. 36. § (2) bekezdése szerinti észrevételezési jogát nem áll módjában gyakorolni.

A Tanács a fenti javaslatok kapcsán arra a következtetésre jutott, mely szerint a Magyar Telekom Nyrt. által megjelölt hiányosságok a Tervezetet, valamint az annak alapjául szolgáló eljárást nem jellemzik, hiszen a Tanács a lefolytatott piacelemzési eljárás során a GVH-val szorosan együttműködött, az üzleti titkot tartalmazó előkészítő anyagok üzleti titkos minősítése az egyes érintett szolgáltatóktól függ.

Szükségesnek tartjuk azonban rögzíteni, hogy a kizárólag a Magyar Telekom Nyrt. üzleti titkait tartalmazó irat elkészítésére irányuló kérés nem minden irat esetében teljesíthető, mert például a Tervezetben szereplő, üzleti titkot tartalmazó, aggregált adatokra épülő ábrákból és táblázatokból csak aránytalanul nagy munka árán lehetne egy-egy szolgáltató üzleti titoknak minősülő adatait kinyerni, melyeket egyébként az azokat adott esetben igénylő szolgáltató – lévén saját adatai – jól ismer.

Fentiekre, valamint arra tekintettel, hogy az Eht. 36. § (2) bekezdése értelmében a tervezett határozatra vonatkozó álláspont, javaslat, egyéb észrevétel előterjesztésére a határozat tervezetének közzétételétől számított 20 napon áll az érdekelték rendelkezésére, a Tanács nem látja lehetőségét annak, hogy a Magyar Telekom Nyrt. által a tárgyi eljárásban 2006. július 26. napját követően előterjesztésre kerülő nyilatkozatait az Eht. 36. § rendelkezései szerinti észrevételezés keretében értékelje. Ennek megfelelően a Magyar Telekom Nyrt. által a tárgyi eljárásban előterjesztett bármely észrevétel ezt követően már csak, mint az ügyfél eljárás során tett nyilatkozataként lesz értékelhető és kerül elbírálásra.

Észrevételek 2. pontja

A Magyar Telekom Nyrt. álláspontja szerint a Tanács nem vizsgálta és nem is bizonyította az „átláthatóság” kötelezettségének arányosságát és indokoltságát.

Tekintettel arra, hogy a Magyar Telekom Nyrt. a fenti észrevételt indokokkal nem támasztotta alá, azt a Tanács a Határozat meghozatala során nem tudja figyelembe venni. Ezen túlmenően a Tanács megjegyezni kívánja, hogy a Tervezet [65] pontjában foglaltak az „átláthatóság” kötelezettség meghatározásának arányosságát és indokoltságát teljes körűen alátámasztja.

Észrevételek 3.1 pontja

Az Észrevételek ezen pontja szerint a Tanács és a Fővárosi Bíróság 7.K.30467/2005/45. számú ítélete is kifejezetten megállapította, hogy a mobil szolgáltatók eddig sem sértették meg az „egyenlő elbánás” kötelezettségét. Erre, valamint arra tekintettel, hogy olyan versenyt korlátozó akadály nem került az eljárás során feltárásra, amely e kötelezettség előírását indokolná, a Magyar Telekom Nyrt. a kötelezettség jogszerűségét egészében és részben is vitatja.

A Tanács vitatja a Magyar Telekom Nyrt. azon állítását, mely szerint a Tanács kifejezetten megállapította, hogy a mobil szolgáltatók az „egyenlő elbánás” kötelezettségét nem sértették meg. A Fővárosi Bíróság ítéletével kapcsolatban – az Észrevételek 1.5 pontjához hasonlóan – annyit kíván a Tanács rögzíteni, hogy egy fellebbezéssel megtámadott, ennek következtében nem jogerős ítéletben foglaltakra történő hivatkozást nem áll módjában figyelembe venni. Mindezekről függetlenül megállapítható, hogy a piacelemzési eljárás során a Tanács versenyproblémaként értékelte, hogy szabályozás hiányában az egyes mobil szolgáltatók erőfölényes helyzetükkel visszaélve elzárkózhatnak attól, hogy valamely távközlési szolgáltató hívásait saját hálózatukban végződtessék. Ezzel egyidejűleg új piaci szereplők megjelenését, megerősödését is megakadályozná a hívásvégződtetés megtagadása. Erre tekintettel látta indokoltnak a Tanács az „egyenlő elbánás” kötelezettségének meghatározását, melynek értelmében az egyes mobil szolgáltatóknak azon túl, hogy a hívásvégződtetési díjat minden napszakban, a hét minden napján, minden hívásvégződtetési szolgáltatást igénybe vevővel szemben alkalmazni kötelesek, a hívásvégződtetési szolgáltatást vásárlók között sem tehetnek különbséget a szolgáltatás lényeges elemeinek tekintetében.

Észrevételek 3.2 pontja

A Magyar Telekom Nyrt. megítélése szerint a Tervezet a „számviteli szétválasztás” kötelezettségét az „egyenlő elbánás” kötelezettségének körében szabályozza, amely megoldás véleménye szerint önmagában is megkérdőjelezhető, mivel – véleménye szerint a Tanács és a fentebb hivatkozott ítélet szerint is – az „egyenlő elbánás” kötelezettségének kirovása nem indokolt, és így a „számviteli szétválasztás” kötelezettség is automatikusan indokolatlanná válik. Ezen túlmenően előadja, hogy a számviteli szétválasztási kimutatás módszertanának részletszabályait a Tanács semmivel nem indokolja, és a módosítások alátámasztását pedig meglehetősen nagyvonalú, indokolásnak semmiképpen nem nevezhető néhány mondattal kívánja megoldani. Megállapítja továbbá, hogy a „jövőbeni szabályozói tevékenység” azon túl, hogy meglehetősen általános, nyilvánvalóan nem versenyt korlátozó akadály, tehát nem szolgálhat kötelezettség előírásának indokául és alapjául. Emellett a „hívásvégződtetési díj átláthatósága és ellenőrzése” megnevezésű cél, melyet a Magyar Telekom Nyrt. véleménye szerint a Tanács a kötelezettség indokaként hoz fel, arányosságát ugyancsak kérdésesnek tartja.

Többszörös félreértésen alapul a Magyar Telekom Nyrt. fenti pontban rögzített észrevétele, mivel egyrészt a „számviteli szétválasztás” kötelezettségét a Tanács nem az „egyenlő elbánás” kötelezettsége körében kívánta szabályozni, másrészt a Tanács – Tervezetben rögzített álláspontja – szerint az „egyenlő elbánás” kötelezettségének meghatározása indokolt a feltárt versenyt korlátozó akadály tekintetében. Ugyanakkor a Tervezet publikált változatában gépelési-szövegszerkesztési elírás miatt a számviteli szétválasztás kötelezettségéről szóló rész valóban becsúszott az egyenlő elbánásról szóló rész alá, így az erre vonatkozó észrevételt a Tanács figyelembe veszi és a Határozat végső szövegét természetesen ennek megfelelően korrigálja.

A Magyar Telekom Nyrt.-nek a számviteli szétválasztási módszertannal kapcsolatos fent kifejezett véleményével a Tanács nem ért egyet, így azt figyelembe venni nem tudja. Az Eht. 105. § (3) bekezdése kifejezetten előírja, hogy „A hatóság - a külön jogszabályban meghatározott keretek között – meghatározhatja a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató által a számviteli szétválasztásra alkalmazandó elveket, formát és módszereket, illetve a kimutatások tartalmát.” Így a Tanács a számviteli szétválasztási módszertan részletes előírásával kifejezett törvényi köteletségének tesz eleget, illetve jogkörében jár el, ezen részletszabályok tanácsi határozatban történő megállapításának jogszerűsége nem képezheti vita tárgyát. Az előző módszertanhoz képest előírt módosítások - amelyek az előző időszak tapasztalatai alapján születtek, elsősorban pontosító jellegűek és csak néhány részletszabályt érintenek, így érdemi változást nem jelentenek – szükségességét pedig a Tervezet [67] pontja indokolja meg.

A Magyar Telekom Nyrt. „jövőbeni szabályozói tevékenység”, valamint a „hívásvégződtetési díj átláthatósága és ellenőrzése” vonatkozásában tett megjegyzését a Tanács nem tudja figyelembe venni, mivel az előbbi valóban nem versenyt korlátozó akadály, míg az utóbbi nem a kötelezettség előírásának indoka, hanem a szabályozás alkalmazásának következménye.

Észrevételek 4. pontja

A Magyar Telekom Nyrt. álláspontja szerint a Tanács a „hozzáférés és összekapcsolás” kötelezettsége tekintetében sem vizsgálta és bizonyította, hogy a kötelezettség arányos és indokolt lenne. Álláspontja szerint a Tervezetben a fenti kötelezettség körében a referenciaajánlatokról, hálózati szerződésekről, valamint az ezekkel kapcsolatos eljárások részletes szabályairól szóló 277/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet rendelkezései alkalmazásának előírása jogszerűtlen, mivel egyrészt a Korm. rendelet 1.§ (2) és (3) bekezdései értelmében annak rendelkezéseit a kötelezett szolgáltatók az Eht. 168. § (1) bekezdésben meghatározott időpontig kötelesek alkalmazni, másrészt pedig a Korm. rendelet 1. § (4) bekezdése értelmében az Eht. 168. § (1) bekezdésében meghatározott időpontot követően a Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa a referenciaajánlatok és a hálózati szerződések tartalmával kapcsolatos kötelezettségeket az Eht. 54. §, 55. §, 56. § és 64. §-a szerint hozott határozatában állapítja meg.

A Magyar Telekom Nyrt. a fenti kötelezettség tekintetében sem indokolta azon állítását, mely szerint a tervezett kötelezettség arányosságának és indokoltságának vizsgálata nem történt meg, így ezt az észrevételt a Tanács nem tudta figyelembe venni. Ezen túlmenően a Tanács megjegyezni kívánja, hogy a Tervezet [68] pontjában foglaltak az „hozzáférés és összekapcsolás” kötelezettség meghatározásának arányosságát és indokoltságát teljes körűen alátámasztja.

A hivatkozott Korm. rendelettel kapcsolatban a Tanács rögzíteni kívánja, hogy a Tervezet rendelkező része I.D. pontja szerint a Kötelezett Szolgáltató a „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek” teljesítése során a referenciaajánlatokról, hálózati szerződésekről, valamint az ezekkel kapcsolatos eljárások részletes szabályairól szóló 277/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet szabályait köteles alkalmazni. Ugyan a jogalkotó a rendeletben foglaltak alkalmazásának kötelezettségét csupán az Eht. 168. § (1) bekezdésében meghatározott időpontig írta elő a kötelezett szolgáltatók részére, ezzel a rendelkezéssel azonban nem zárta ki annak lehetőségét, hogy a Tanács erre vonatkozó határozatában a fenti kötelezettség teljesítése tekintetében a Korm. rendeletben meghatározott rendelkezéseket írja elő, mint ahogyan azt sem, hogy a Tanács a fenti kötelezettséget Határozatában a Korm. rendelet rendelkezéseire való utalással határozza meg.

Észrevételek 5.1.1 pontja

A Magyar Telekom Nyrt. a fenti pontban kifejti, hogy a Tervezet úgy határozza meg a díjakat, hogy az alkalmazandó díjak mértékével összefüggő valamennyi kötelezettség a Tanács által elkészített BU-LRIC modellen, és az annak alapján a Tanács által előállított (hipotetikus) adatokkal végzett számításokon alapul. Álláspontja szerint a Tervezet mellékleteként közzétett módszertani leírás sem az Eht. 108. § (4) bekezdésében, sem a Hozzáférési Irányelv 13. cikk 4. bekezdésében foglalt kritériumoknak nem felel meg. Kijelenti, hogy a modellben alkalmazott számításokhoz – a Tanács által is elismerten – hipotetikus, üzleti titok tárgyát nem képező adatok kerültek felhasználásra, így azok megismerése nem korlátozható. Fentiek következtében sem a 16,84 Ft/perc „hívásvégződtetési díj”, sem az ahhoz vezető számítás semmilyen módon nem ellenőrizhető.

A Magyar Telekom Nyrt. a fenti észrevétel megfogalmazásakor figyelmen kívül hagyta azt a körülményt, hogy a Tervezet a „kölségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség tekintetében két alternatív lehetőséget biztosít a Kötelezett Szolgáltatók számára, mivel a BU-LRIC költségszámítási módszer alapján meghatározott kölségalapú hívásvégződtetési díj alkalmazásának elfogadása mellett a Kötelezett Szolgáltatók a Tervezet rendelkező részének II. számú mellékletében meghatározott TD-LRIC költségszámítási módszer alkalmazásával kialakított kölségalapú hívásvégződtetési díj Tanácshoz határidőben történő benyújtásával is teljesíthetik a kötelezettséget. Tekintettel arra, hogy a BU-LRIC költségszámításban a szükség szerint kialakított hipotetikus adatok mellett az egyes érintett szolgáltatók adatai is felhasználásra kerültek, a modellben szereplő számításokhoz felhasznált adatok megismerhetőségének korlátozása – az egyes szolgáltatók adatai üzleti titkos minősítésére tekintettel – indokolt és megalapozott volt. Mérlegelve a szolgáltatók által megfogalmazott azon igényt, mely szerint a BU-LRIC modellben szereplő számítás, valamint az ahhoz felhasznált bemenő adatokat meg kívánják ismerni, a Tanács azzal a felhívással fordult a szolgáltatókhoz, hogy a BU-LRIC költségszámítás céljából a Hatóság részére megküldött adatok üzleti titkos minősítését a modell bemenő adatainak megismerhetősége érdekében oldják fel.

A fenti felhívásban foglaltakra a Pannon GSM Zrt. azt a választ adta, hogy a DH-15296/2005 valamint DH-1009/2006. ügyiratszámokon nyilvántartott eljárások során a Tanács részére megküldött adatok tekintetében, a BU-LRIC költségszámítási modellben szereplő bemenő adatok megismerhetősége érdekében az üzleti titkos minősítést abban az esetben oldja fel, ha a másik két mobilszolgáltató is saját adatait érintő üzleti titkos minősítés feloldására vonatkozó nyilatkozatot tesz. Ugyanakkor rögzítette, hogy a minősítést csak olyan mértékben kívánja feloldani, amely a BU-LRIC költségszámítás megismerhetőségéhez feltétlenül szükséges.

A Vodafone Magyarország Zrt. a BU-LRIC költségszámítás céljából szolgáltatott adatai tekintetében úgy nyilatkozott, hogy mivel a BU-LRIC modell megismeréséhez, valamint a számítás ellenőrzéséhez és véleményezéséhez – álláspontja szerint – az érintett szolgáltatók adatainak megismerése nem szükséges, az üzleti titkos minősítést az adatszolgáltatással érintett adatok körében továbbra is fenntartja.

A fentiek tükrében – mivel a Vodafone Magyarország Zrt. elzárkózott az érintett adatok üzleti titkos minősítésének feloldásáról, melynek következtében a Pannon GSM Zrt. nyilatkozata is a feloldás elutasításaként értelmezendő – a Tanács úgy ítélte meg, hogy a Magyar Telekom Nyrt. azon kérésének teljesítése, mely szerint a BU-LRIC modell által érintett üzleti titkos adatok tartalmának pontos ismerete nélkül azok minősítésének feloldása tárgyában érdemi nyilatkozatot tenni nem tud, ezért azok meghatározását kéri, nem indokolt.

Összegzésül megállapítja a Tanács, hogy kezdeményezése ellenére a BU-LRIC költségszámításban szereplő bemenő adatok megismerhetőségét a Kötelezett Szolgáltatók számára továbbra sem tudja biztosítani. Ugyanakkor rögzíteni kívánja, hogy a modell bemenő adatokat ugyan nem tartalmazó, de annak felépítését bemutató változata a Hatóság székhelyén iratbetekintés keretében továbbra is megismerhető.

A fentiekén túlmenően a Tanács rögzíteni kívánja továbbá, hogy a BU-LRIC modell építésének kapcsán szolgáltatói konzultációt kezdeményezett, melynek keretében a modell felépítésének, működésének megismerése, valamint szakmai észrevételekkel történő kommentálása a Magyar Telekom Nyrt. számára is biztosított volt.

Észrevételek 5.1.2 pontja

A Magyar Telekom Nyrt. állítása szerint a „jelenleg hatályos”, benchmarkolással megállapított átlagdíjból meghatározott díjak ütemezése kevésbé védhető, megítélése szerint az így meghatározott díjak nélkülöznek minden kapcsolatot a költségalapúsággal. Megjegyzi, hogy a díjcsökkentés EU benchmarkoláson alapuló mértéke és az alkalmazott kalkulációs módszertan a háttér adatok ismeretének hiányában nem ellenőrizhető és nem véleményezhető. Kifejti továbbá, hogy a díjcsökkentés százalékos mértékének meghatározási módjának indokolása minden konkrétumot és elemzést nélkülöz, azok vonatkozásában az iratok között sem található utalás.

Tekintettel arra, hogy a Magyar Telekom Nyrt. – a többi Kötelezett Szolgáltatóhoz hasonlóan - korábban nem tudta jóváhagyásra alkalmas TD-LRIC költségmodell benyújtásával saját költségalapú díjait igazolni, melynek következtében a Tanács a hívásvégződtetési díj meghatározása során „benchmark” módszert alkalmazott, a tényleges hívásvégződtetési költségei nem voltak megismerhetőek.

Téves a Magyar Telekom Nyrt. azon értelmezése is, hogy a jelen Tervezet szerinti BU-LRIC módszerrel meghatározott költségalapú díj és a csúszó díjcsökkentés (glide path) bármiféle benchmark módszeren alapulna. A Tervezet csupán arra utal, hogy ez a gyakorlat ismert, és alkalmazott az Európai Unióban. A csúszó díjcsökkentés időtartamát, lépcsőinek számát az egyes Európai Unió tagországok hatóságai – így a Hatóság is – saját hatáskörükben, nagyon változatos módon határozták meg. Az egyes tagországok gyakorlata az adott ország viszonyait és nem más országok gyakorlatát veszi alapul; ezért a Tanács is a magyarországi sajátosságok alapján hozta meg döntését, a Tervezetben leírt módon.

Mint hogy a Tanács által a BU-LRIC módszerrel meghatározott költségalapú díj a jelenlegi költségalapú díj, a bevezetését 3 lépcsőben, 2009-ig elhalasztó csúszó díjcsökkentés mindenképpen előnyös a szolgáltatóknak. Értelmezhetetlen ezért a Magyar Telekom Nyrt. azon felvetése, amely azt kifogásolja, hogy ezeknek a közbenső lépcsőknek „semmi közük” a költségalapú díjakhoz. Megjegyzendő, hogy ezeknek a közbenső díjértékeknek is az a fontos „közüik” a költségalapú díjhoz, hogy annak irányába vezetnek, a Tanács megítélése szerint a piacot legkisebb mértékben zavaró, egyenletes módon.

Észrevételek 5.1.3 pontja

A Magyar Telekom Nyrt. megítélése szerint a díjak napszaktól független alkalmazásának előírása a jelenlegi csúcsidejű és csúcsidőn kívüli díjak alkalmazásának lehetőségéhez képest szigorítást jelent, amely szigorítást a Tervezet nem indokol. Véleménye szerint ez azért teszi problémássá az egész díjszabályozást, mert a Tanács korábbi DH-664-33/2005. ügyszámú

határozatában azt hangsúlyozta, hogy a napszaki megbontás mind a szolgáltatók, mind az előfizetők számára hasznos és kívánatos.

A Tanács a korábbi szabályozás megváltoztatását teljes körűen megindokolta a Tervezet [79] pontjában, amelyet a Magyar Telekom Nyrt. észrevételében szándékosan félreértelmez.

Elsődlegesen a Tanács hangsúlyozza, hogy a Tanács korábbi határozatainak esetleges jogellenességét csak a bíróság jogerős ítélete állapíthatja meg. Ezzel szemben sem a DH-664-33/2005. számú JPE határozat, sem a szolgáltató LRIC alapú díjának jóváhagyása tárgyában lefolytatott eljárásban hozott DH-6659-30/2005. számú határozat a bíróság által jogerősen elbírálásra még nem került, illetve a Tanács – tekintve, hogy az említett határozatokat továbbra is mindenben jogszerűnek tartja – azokat nem módosította, vissza nem vonta. Ezért azok jelen időpontban továbbra is alaki jogerősek, és végrehajtandóak, a Tervezet indokolása azok jogellenességére még csak utalást sem tesz.

A Magyar Telekom Nyrt. észrevételével szemben a korábbi szabályozás megváltoztatására nem annak jogszerűtlensége miatt került sor, hanem azért, mert a Magyar Telekom Nyrt. (illetve korábban a T-Mobile Zrt.) a szabályozás által biztosított bizonyos mértékű mozgástéren kifejezetten túlterjeszkedett, és a kötelezettség elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak nem megfelelő teljesítésével bizonytalanságot és elszámolási vitákat keletkeztetett a piacon.

A korábbi szabályozással a Tanács azt kívánta elősegíteni, hogy a közjogi korlátozások fokozatosan csökkenjenek, csökkentve egyúttal a szolgáltatók egyéni gazdasági szférájába történő beavatkozást is. A rendszer ugyanis lehetővé tette, hogy az átlagdíj szabályozásával a kötelezett JPE szolgáltató saját forgalmához képest (azaz ahhoz igazodva) határozza meg az átlagdíjnak megfelelő csúcsidejű és csúcsidőn kívüli díjakat, Ugyanakkor hangsúlyozandó, hogy ennek a rendszernek – éppen az átlagdíjnak megfelelő csúcsidejű és nem csúcsidejű díjak Kötelezett Szolgáltatók általi kialakításából következően – alapvető sajátja a kötelezett JPE szolgáltatók önkéntes és jóhiszemű jogkövetése. Ebbe az önkéntes és jóhiszemű jogkövetésbe beletartozik egyrészt az, hogy amennyiben a Kötelezett Szolgáltató az átlagdíjat csúcsidejű és nem csúcsidejű díjra kívánja megbontani, akkor ezt a saját forgalmi viszonyainak megfelelő módszerrel tegye meg, másrészt az, hogy a tényleges forgalmi viszonyokban jelentkező esetleges eltérést a szolgáltató kezelje, de a rá megállapított átlagdíjat ne haladja meg. Az átlagdíj megbonthatóságával kapcsolatos szabályozási rendszerben tehát éppen az jelentette a „bizonytalansági tényezőt”, ha a szolgáltató nem jóhiszeműen az önkéntes jogkövetés szabályi szerint jár el, hanem a forgalmi viszonyaitól eltérő módszerrel bontja meg az átlagdíjat csúcsidejű és nem csúcsidejű díjra, vagy ha a csúcsidejű és nem csúcsidejű díjait teljesen függetleníti a saját forgalmi viszonyaitól. A Tanács a díjszabályozás „flat rate” előírásával éppen ezt a bizonytalansági tényezőt iktatta ki, hiszen ettől kezdve nem a Kötelezett Szolgáltatók jóhiszeműségének kérdése az, hogy a megfelelő átlagdíjon nyújtja-e hívásvégződtetés szolgáltatást, hanem a szabályozásból következően nem lehet a Kötelezett Szolgáltató forgalmi viszonyaitól függetlenül kalkulálni a hívásvégződtetés napszaki díjait.

A Magyar Telekom Nyrt. fenti észrevétele különösen annak fényében problémás, hogy éppen ő volt az a szolgáltató, amely a jelenleg hatályos és az átlagdíj napszaki megbontását a szolgáltatókra bízó, azaz eddiginél valóban nagyobb szabadságot biztosító rendszert támadta a bíróság előtti eljárásokban, és éppen a Magyar Telekom Nyrt. volt az a szolgáltató, amelynek korábbi bíróság előtt tett nyilatkozatai szerint a korábbi szabályozás végrehajthatatlan volt, és annak fenntartása jogszabályba ütközik. Így a Tanács számára érthetetlen, hogy a szolgáltató miért kifogásolja a korábbi – állítása szerint a nem pontos szabályozás miatt végrehajthatatlan kötelezettség – olyan irányú módosítását, hogy az egyértelműen meghatározza a kötelezettséget (azaz egy konkrét és megbonthatatlan díj alkalmazását), és nem enged teret annak, hogy a szolgáltatók szabadságukkal élve az átlagdíjat napszaki díjakra bontsák esetleg olyan módon, hogy az visszaélésekre ad lehetőséget.

Észrevételek 5.2.1 pontja

A Magyar Telekom Nyrt. véleménye szerint a Tervezet indokolásának [78] pontjának első bekezdése az aszimmetria megszűnését indokolja, azonban az adott mondatban az ok-okozati összefüggés keveredik. Javaslatára szerint célszerűbb lenne egyértelműbben hangsúlyozni, hogy a BU-LRIC modell szerint azonos költségalapú díj nem a Tanács önkényes döntése, hanem a modell eredménye.

Mivel a Tanács megítélése szerint a Tervezet hivatkozott [78] pontja tekintetében a fenti észrevételben foglaltak nem állnak fenn, a javaslatot a Határozat véglegesítése során nem vette figyelembe.

Észrevételek 5.2.2 pontja

A jelen pontban a Magyar Telekom Nyrt. rögzíti, hogy a Tervezet ugyan megállapítja, hogy az egyes szolgáltatók által alkalmazott hívásvégződtetési díjak vonatkozásában fennálló aszimmetria egy „versenyt korlátozó akadály” és az annak azonnali megszüntetésével orvosolható, a Tanács a Tervezet rendelkező részében foglaltak szerint csak fokozatosan, 2009. január 01. napján kívánja azt megszüntetni. Ezzel kapcsolatban kifejti, hogy egyrészt az Eht. 2. § e) pontja értelmében a Tanácsnak nemcsak joga, de kötelezettsége is a feltárt versenyt korlátozó akadályok megszüntetése, másrészt semmilyen olyan körülmény nem került bizonyításra, amely a 2003. óta fennálló aszimmetria további három évre történő fenntartását indokolná, ezért álláspontja szerint az aszimmetriát azonnal meg kell szüntetni. Kijelenti továbbá, hogy a Tervezetben alkalmazott glide path szabályt, mivel az a Magyar Telekom Nyrt. vonatkozásában minden egyes lépcsőben a legkisebb hívásvégződtetési díjat állapítja meg, jogszabálysértőnek és aránytalannak tartja. Rögzíti, hogy az új piacelemzési határozatot az aszimmetria tervezett megszüntetésének időpontja előtt meg kell hoznia a Tanácsnak az Eht. 57. § (1) bekezdése szerint.

A Tanács a fenti észrevétel kapcsán rögzíteni kívánja, hogy a versenyt torzító vagy korlátozó akadályok felszámolása során a Tanácsnak az Eht. 2. § e) pontjában foglaltakon túl – többek között – ugyanezen § g) pontja szerinti célokat is szem előtt kell tartania, azaz az elektronikus hírközlési tevékenységet végzők és a felhasználók érdekeinek védelme valamint a tisztességes és hatékony piaci verseny fenntartása

mellett az elektronikus hírközlési piac zavartalan és eredményes működését is biztosítani kell. Ezen az alapon határozott úgy a Tanács, hogy a piacelemzés során feltárt versenyproblémából, a szolgáltatók piaci erőfölényéből fakadó versenyt korlátozó akadály, az aszimmetria megszüntetését biztosító, azonos mértékű hívásvégződtetési díjat fokozatosan, 2009. január 01. napjától kell alkalmazniuk a Kötelezett Szolgáltatóknak, mivel a díj azonnali alkalmazásának elrendelése a kívánt cél ellen hatna. Fentiek alapján egyértelműen megállapítható, hogy az aszimmetria „fenntartása” a Tervezet szerinti díjszabályozásnak nem célja, hanem szükségszerű következménye.

Tekintettel arra, hogy a jelenleg hatályos díjszabályozás szerint a Magyar Telekom Nyrt. alkalmazza a legalacsonyabb hívásvégződtetési díjat, valamint arra, hogy a mobil szolgáltatóknál realizált hívásvégződtetési bevételek arányos, évente azonos hányadban történő csökkenése az évenkénti azonos %-os mértékű hívásvégződtetési díjcsökkentéssel érhető el, szükségszerű, hogy a költségalapú hívásvégződtetési díj eléréséig minden egyes lépcsőben a Magyar Telekom Nyrt. által alkalmazott díj lesz a legalacsonyabb. Ugyanakkor azt a körülményt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az ütemezés szerint – éppen a legalacsonyabb jelenlegi díj miatt – a Magyar Telekom Nyrt.-nek kell legkisebb mértékben csökkentenie hívásvégződtetési díját.

A Tanács – törvényi kötelezettségének eleget téve – a tárgyi eljárás befejezését követő két éven belül lefolytatja az új piacelemzést, melynek alapján, amennyiben szükségesnek mutatkozik, a Tervezetben rögzített kötelezettségek felülvizsgálatra kerülnek.

Észrevételek 5.2.3 pontja

A Magyar Telekom Nyrt. álláspontja szerint az aszimmetria a Tervezet rendelkezései szerint csak akkor szűnik meg, ha az annak eléréséhez vezető ütemezést minden szolgáltató elfogadja, vagy egyik szolgáltató sem tud olyan TD-LRIC modellt benyújtani, amely az egymástól eltérő díjak indokoltságát igazolná és az ilyen díjakat nem jóváhagyó határozatok bírósági felülvizsgálata iránti pereket az adott szolgáltatók elveszítik. Véleménye szerint a Tanács ezzel a megoldással az aszimmetria megszűnését olyan feltételtől teszi függővé, amely az érintett szolgáltatók érdekkörén kívül esik, így ez a feltétel aránytalan és indokolatlan.

Fentiekkel kapcsolatban rögzítendő, hogy a jelenleg alkalmazott hívásvégződtetési díjak mértékében megmutatkozó aszimmetria nem azonos a tárgyi piacelemzés keretében feltárt versenyproblémával, adott szolgáltató adott hálózatában megmutatkozó piaci erőfölényével, hanem egy abból fakadó, a versenyt korlátozó piaci torzulás, amely adott esetben indokolatlan jövedelemátcsoportosításokat eredményezhet a szolgáltatók között. Az ezzel kapcsolatban alkalmazott díjszabályozás pedig a versenyprobléma orvoslásának közvetett, és korántsem egyedüli eszköze. Az aszimmetria megszüntetése ugyan célja a Tervezetben foglalt szabályozásnak, de ezzel kapcsolatban arra a körülményre is tekintettel kell lenni, hogy a Tervezet szerint az egyes szolgáltatók TD-LRIC költségmodell felépítésével és az annak alapján kialakított díj meghatározásával is bizonyíthatják, hogy a nagykereskedelmi hívásvégződtetési szolgáltatást költségalapú díj ellenében nyújtják. Amennyiben a szolgáltatók által prezentált modell és

költségalapú ár mindemben megfelel az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak, a Tanács jóváhagyja azt. Ezen túlmenően a Tanács rögzíteni kívánja, hogy mivel a BU-LRIC és a TD-LRIC költségmodell közötti különbség csupán a szolgáltatási költségek megközelítésének módjában van, elméletileg a kétfajta megközelítésnek közel azonos, bizonyos feltételek mellett teljesen megegyező eredményre kell vezetnie a költségalapú hívásvégződtetési díj modellezése tekintetében.

A Tanács a törvény által hatáskörébe utal feladatai teljes körű ellátását minden egyes esetben jogszerű határozatokban rögzített döntéseivel szolgálja. A tárgyi piacelemzési eljárás során tett megállapításokat, az abból levont következtetéseket, a Kötelezett Szolgáltatók vonatkozásában alkalmazandó kötelezettségeket ugyancsak jogszerű határozatában határozza meg. A Magyar Telekom Nyrt. azon felvetését, amely már most, a Határozat meghozatala előtt – minden indokolás nélkül – annak jogszerűségét vitatja, hiszen annak keresettel történő megtámadását helyezi kilátásba, valamint azt, hogy ezt a körülményt a Hatóság által meghatározott, az aszimmetria megszűnéséhez fűzött, az érintett szolgáltatók érdekkörén kívül eső feltételnek tekinti, a Tanács nem tartja érdemi észrevételnek, ezért azt a Határozat hozatala során nem vette figyelembe.

Észrevételek 5.3 pontja

A Magyar Telekom Nyrt. azzal a javaslattal fordul a Tanácshoz, hogy amennyiben a Tervezet szerinti 16,84 Ft/perc költségalapú díj, valamint az annak eléréséhez vezető glide path szabályozás szükségessége bizonyítható, a szabályozás a glide path tekintetében ne a jelenlegi díjából, hanem a költségalapú célértékből induljon ki. Erre vonatkozólag három konkrét díjakkal prezentált ütemezési javaslatot tesz az alábbiak szerint:

- A) változat: 2008. január 1. napjáig elérendő díj: 20,99 Ft/perc
2007. január 1. napjáig elérendő díj: 26,16 Ft/perc
- B) változat 2008. január 1. napjáig elérendő díj: 19,75 Ft/perc
2007. január 1. napjáig elérendő díj: 23,17 Ft/perc
- C) változat 2008. január 1. napjáig elérendő díj: 20,29 Ft/perc
2007. január 1. napjáig elérendő díj: 24,44 Ft/perc

Álláspontja szerint a fenti megoldások mindegyike esetében a díjak nemcsak az utolsó (2009. január 1-től), hanem minden egyes lépcsőben közvetlen összefüggésben vannak a költségalapú díjjal, míg a Tervezet rendelkezései szerint az első két évben alkalmazandó díjak benchmarkon alapulnak, és ebből kifolyólag a költségalapúsághoz semmi közük.

A fenti észrevételben foglaltak alapján szükségesnek mutatkozik annak megvilágítása, hogy a Tervezetben foglalt ütemezési szabályozás a BU-LRIC költségmodell alapján meghatározott költségalapú, 16,84 Ft/perc mértékű költségalapú díjból indult ki, hiszen arra kellett megoldást találni, hogy a kialakított költségalapú díj – az azonnali alkalmazási kötelezettség előírásának elkerülésével – hogyan érhető el optimálisan a mobil szolgáltatók gazdasági érdekeinek szem előtt tartása mellett. Ugyancsak hangsúlyozásra szorul, hogy az ütemezés első két lépcsőjében szereplő díjak meghatározására ugyan több európai szabályozó hatóság gyakorlatára tekintettel van,

de azok nem benchmark alapon kerültek meghatározásra. A Magyar Telekom Nyrt. álláspontja szerint fenti javaslatai megszüntetik az aszimmetriát, ezért azok alkalmazása mindenképpen indokolt. Tekintettel arra, hogy az ütemezéssel kapcsolatban megfogalmazott javaslatokat a Magyar Telekom Nyrt. konkrét számításokkal, bizonyítékokkal vagy módszertannal nem támasztja alá, valamint arra, hogy a B) javaslat az első ütemre érvényes díj hatálybalépésének meghatározását kivéve a Tervezetben foglalt ütemezéssel megegyezik, a Tanács a fenti észrevételt a Határozat véglegesítése során nem tudta figyelembe venni.

Észrevételek 5.4.1 pontja

A Magyar Telekom Nyrt. ebben a pontban kifejti, hogy a TD-LRIC költségszámítási modell elkészítésének szabályai a Tervezetben anélkül kerültek a korábbi határozatban meghatározottakhoz képest módosításra, hogy az előírt módszertan részletszabályait a Tanács semmivel nem indokolta, a változtatásokat mindössze néhány mondattal próbálja alátámasztani. Álláspontja szerint a költségszámítási módszertan Tervezetben, illetve a Határozatban történő előírására a Tanács nem rendelkezik hatáskörrel, mivel az Eht. 182. § (4) bekezdés f) pontja értelmében a költségszámításra vonatkozó részletes szabályok megalkotása a miniszter hatáskörébe tartozik.

A Magyar Telekom Nyrt-nek a költségszámítási módszertannal kapcsolatos fent kifejezett véleményével a Tanács nem ért egyet, így azt figyelembe venni nem tudja. A TD-LRIC költségszámítási kötelezettség egyes részletszabályai módosulásának szükségességét és indokoltságát részletesen tárgyalja és indokolja a Tervezet [72] pontja.

A költségszámítási módszertan tekintetében a Tanács tájékoztatja a Magyar Telekom Nyrt-t, hogy a fenti észrevételben hivatkozott rendelkezés az Eht. 168. § (1) bekezdésében meghatározott időpontig volt alkalmazható. Az Eht. 170. § (5) és (6) bekezdései értelmében, melyekre egyébként az elektronikus hírközlési szolgáltatások költségszámítására vonatkozó szabályokról szóló 18/2003. évi (XII.27.) IHM rendelet preambuluma is utal, az átmeneti időszakot követően a fenti részletszabályok tanácsi határozatában történő megállapításának jogszerűsége nem képezheti vita tárgyát.

V.3. A Vodafone Magyarország Zrt. észrevételei

A Vodafone Magyarország Zrt. a Tervezet vonatkozásában az alábbi részletes észrevételeket tette.

Tekintettel arra, hogy a Vodafone Magyarország Zrt. által a Tervezet vonatkozásában előterjesztett észrevételek I. „Főbb észrevételek” pontjában foglalt megállapításait a II. „Részletes észrevételek” pontjában ismételten, ugyanakkor részletesebben tárgyalja, a Tanács saját álláspontját a részletes észrevételekhez fűzött válaszaiban fejt ki.

Félreérthető, kiszámíthatatlan feltételek a kötelezettségek alkalmazásában

Hatálybalépés

A Vodafone Magyarország Zrt. álláspontja szerint a Tervezet úgy határozza meg a „kötségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség hatályba lépésének időpontját, hogy az egyes Kötelezett Szolgáltatók esetében a módosított kötelezettség eltérő időpontokban lépjen hatályba. Megítélése szerint az ilyen szabályozás súlyosan versenytorzító hatással bír, valamint hátrányos megkülönböztetést valósít meg a szolgáltatók között, ezért szükségesnek látja annak rögzítését a Határozatban, hogy a módosított kötelezettség mindhárom Kötelezett Szolgáltató esetében ugyanazon a napon lép hatályba. Megjegyzi, hogy a Tervezetből egyébként az sem derül ki, hogy a BU-LRIC modell elfogadó szolgáltató vonatkozásában az egyoldalú nyilatkozat, vagy a Hatóság külön határozata lépteti-e életbe a kötelezettséget.

Tekintettel az Eht. 55. § (2) bekezdésében foglaltakra, valamint a BU-LRIC modell elfogadására, illetve a TD-LRIC modell benyújtására nyitva álló 30 napos határidőre, álláspontja szerint az egyes szolgáltatók vonatkozásában a kötelezettség hatályba lépése között akár 80 nap eltérés is lehet. Erre való tekintettel javasolja, hogy a kötelezettség hatályba lépésének időpontja egységesen az új piacelemzési határozat közlésétől számított 121. nap legyen.

A Tanács a Vodafone Magyarország Zrt. fenti észrevétele kapcsán megjegyzi, hogy a BU-LRIC költségmodell alapján meghatározott, egy hipotetikus, hatékony magyarországi mobil szolgáltató által nyújtott hívásvégződtetési szolgáltatás költségalapú díja vonatkozásában a Kötelezett Szolgáltatók részére közös célérték került meghatározásra. Abban az esetben, amennyiben mindhárom Kötelezett Szolgáltató esetén – a jóváhagyásra nem alkalmas TD-LRIC költségmodell, vagy a BU-LRIC modell alapján meghatározott költségalapú díj alkalmazásának választása esetén – a BU-LRIC költségmodell alapján meghatározott költségalapú díj lenne a kötelezettség tárgya, az eltérő időpontban történő hatálybalépés azzal a nem kívánt hatással járna, hogy az azonos mértékű célértéket is eltérő időpontban érnék el a Kötelezett Szolgáltatók, amely körülmény a Kötelezett Szolgáltatók között fennálló indokolatlan jövedelemátcsoportosítás időtávját növelné meg indokolatlanul. Természetesen abban az esetben sem látja a Tanács a kötelezettség eltérő napon történő hatálybaléptetését indokoltnak, amennyiben valamely szolgáltató jóváhagyásra benyújtott TD-LRIC költségmodell alapján, más szolgáltató pedig a BU-LRIC költségmodell alapján meghatározott költségalapú díjat köteles alkalmazni. Bármelyik

modell is képezze az egyes Kötelezett Szolgáltatók tekintetében a költségalapú hívásvégződtetési díj alkalmazásának alapját a Tanács az alkalmazandó díjat minden esetben határozatban állapítja meg.

Ugyanakkor azzal a céllal, hogy a tárgyi kötelezettség hatálybalépésének Tervezetbe foglalt szabályozása a Kötelezett Szolgáltatók számára egyértelmű legyen, a Tanács a Vodafone Magyarország Zrt. részéről előterjesztett javaslatot elfogadta, melynek következtében a „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség egységesen, a Határozat közzétételét követő 121. napon lép hatályba. A Határozat vonatkozó részei ennek megfelelően módosításra kerültek.

Hiánypótlás TD-LRIC esetében

A Vodafone Magyarország Zrt. értelmezése szerint a „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség esetében a Tervezet a hiánypótlás lehetőségét a TD-LRIC modellt jóváhagyásra benyújtó szolgáltató számára nem kívánja biztosítani. Ezért a Tervezet szövegének megfelelő módosítását kéri, amelyből egyértelműen megállapítható, hogy a jóváhagyási eljárás során a Hatóság –a Ket. eljárási szabályaival összhangban – biztosítani fogja a hiánypótlás lehetőségét.

A fenti észrevétellel kapcsolatban a Tanács rögzíteni kívánja, hogy az félreértésen alapul. A Tanács, mint minden eljárása során, a tárgyi eljárásban is messzemenőikig szem előtt tartja mind az anyagi, mind az eljárási jogi törvényekben foglaltakat, különös tekintettel az ügyfelek garanciális jogaira, úgy, mint a hiánypótlás, vagy az igazolási kérelem. Szükségesnek látjuk a fenti megállapítással kapcsolatban rögzíteni, hogy Tanács természetesen a jelen eljárás során is biztosítja az ügyfeleket a Ket. 37. § (2) bekezdése értelmében megillető hiánypótlás intézményének érvényesülését. A Tanács a Tervezet indokolásában csupán arra kívánt e körben rámutatni, hogy a TD-LRIC költségmodellek jóváhagyására irányuló eljárásában nem fogja azt a korábbi gyakorlatot követni, mely szerint a hibásan felépített modell javítására – a hibák megjelölésével – az érintett szolgáltatót hiánypótlás keretében szólította fel. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a hibásan felépített modellt a Tanács nem fogja jóváhagyni, melynek alapját az a jogos elvárás képezi, hogy a Kötelezett Szolgáltatók minden olyan információ birtokában vannak, melyek segítségével jóváhagyásra alkalmas modellt tudnak készíteni. Fentiek természetesen nem járnak azzal a következménnyel, hogy amennyiben valamely szolgáltató a TD-LRIC költségmodell véletlenül hiányosan nyújtja be, akkor a Tanács ne hívná fel hiánypótlásra az eljárási törvény szabályainak megfelelően.

2G-3G

A Vodafone Magyarország Zrt. felhívja a Tanács figyelmét, hogy a szabályozás ismételtelen nem differenciál 2G és 3G között, holott a Hatóság több alkalommal – a szolgáltató véleményével egyezően – úgy nyilatkozott, hogy az UMTS szabályozása középtávon nem indokolt. Erre tekintettel azt javasolja, hogy a Tanács a 3G hálózaton történő végződtetést a Tervezet által megjelölt szabályozási körből vegye ki.

A Tanács a fenti észrevétellel kapcsolatban kijelenti, hogy a Hatóság nem technológiát (2G vagy 3G) hanem nagykereskedelmi szolgáltatást (jelen esetben: beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil hálózaton) kíván szabályozni, a technológiától függetlenül. Tehát az a felvetés, hogy az „UMTS szabályozása nem indokolt”, ebben a megközelítésben nem értelmezhető.

2009. évre vonatkozó díjak és a következő piacelemzés viszonya

Tekintettel arra, hogy az Eht. 57. § (1) bekezdése értelmében a Tanácsnak két éven belül ismételtel el kell végeznie a piacelemzést, valamint arra, hogy a Tervezet 2009-re vonatkozóan is állapít meg kötelezettséget, a Vodafone Magyarország Zrt. annak tisztázását kéri a Tanácstól, hogy a Hatóság miképpen gondolja a 2009. évre vonatkozó szabályozást a következő piacelemzés során módosítani, amennyiben ezt egyébként majd akkor indokoltnak fogja látni, figyelemmel arra is, hogy a Ket. csak egy évet biztosít arra, hogy a közigazgatási szerv határozatát visszavonja vagy módosítsa

A Tanács felhívja a Vodafone Magyarország Zrt. figyelmét, hogy a Tervezet értelmében **2009. január 01. napjától alkalmazandó költségalapú hívásvégződtetési díj nem a 2009. évi, hanem a jelenlegi költségalapú hívásvégződtetési díj, melyet a Kötelezett Szolgáltatóknak a Tanács által meghatározott glide path szabályozás értelmében csak 2009. január 01. napjától kell alkalmazniuk.** Fentiekkel kapcsolatban mindössze annyit kíván a Tanács hangsúlyozni, hogy a költségalapú díj azonnali bevezetéséből fakadó piaci zavarok, valamint szolgáltatói nehézségek elkerülése érdekében határozott annak későbbi bevezetéséről, amely körülmény a szolgáltatók oldalán egyértelmű kedvezményként jelentkezik, hiszen még évekig magasabb díjon nyújthatják a szolgáltatást. Ugyanakkor az is hangsúlyozandó, hogy a Tanács mind a glide path szabály alkalmazására vonatkozó, mind annak részletszabályait megállapító döntéseit – a piacelemzés eredményeire támaszkodva – mérlegelési jogkörében hozta meg. Természetesen az ütemezés tekintetében más megoldás is elképzelhető, a Tanács azonban a Tervezetben rögzített szabályozást látta leginkább a kívánt cél elérését szolgáló megoldásnak.

A Tanács törvényi kötelezettségének tesz eleget, amikor a tárgyi piacelemzési eljárás befejezését követő két éven belül újabb piacelemzést folytat le a vizsgált piacon. Amennyiben az új piacelemzés alapján indokoltnak mutatkozik, a Tanács az Eht. vonatkozó rendelkezéseinek figyelembevételével az érintett kötelezettséget módosítani fogja, vagy adott esetben megszünteti azt. Amennyiben azonban a piaci, gazdasági körülmények indokolják, a Tanács haladéktalanul lefolytatja a piacelemzést, melynek keretében indokolt esetben természetesen az érintett szolgáltatók költségalapúságukat szükség esetén új költségmodell benyújtásával igazolhatják.

Tekintettel arra azonban, hogy a Tervezet nem jogszabálysértő, a Vodafone Magyarország Zrt. által hivatkozott, a Ket. szerinti módosítás és visszavonás jogintézményének alkalmazása indokolatlan és jelen esetben értelmezhetetlen.

Díjcsökkentési ütemterv és a TD-LRIC ár viszonya

A Vodafone Magyarország Zrt. annak megerősítést kéri, hogy a Tervezet TD-LRIC modell alapján jóváhagyott végződtetési díj bevezetésének ütemezéséről szóló rendelkezése nem értelmezhető úgy, hogy a jóváhagyott TD-LRIC modellel rendelkező szolgáltató a szabályozandó évek bármelyikében a jóváhagyott költségalapú díjnál alacsonyabb díjat lenne köteles alkalmazni.

A Tanács megerősíti, hogy a Vodafone Magyarország Zrt. díjcsökkentési ütemterv és a TD-LRIC ár viszonyára vonatkozó észrevétele kapcsán jól értelmezi a TD-LRIC modell alapján jóváhagyott végződtetési díj bevezetésének ütemezésére vonatkozó rendelkezéseket, melyek szerint a szabályozandó időszakban a szolgáltató csak a Tervezetben meghatározott díjcsökkentési ütemterv szerinti, a jóváhagyott TD-LRIC alapú díjnál magasabb díjakat köteles alkalmazni a vonatkozó időszakban.

Módszertani kérdések

A Tervezet 4. oldala

A Vodafone Magyarország Zrt. álláspontja szerint a jelenlegi hazai mobil végződtetési díjak nem magasak, valójában az európai átlag alatt vannak, amit a Forint árfolyam romlása nemzetközi összehasonlításban még tovább is csökkentett. Ráadásul a magyar díjak már most az Európai Unió különböző országaiban tervezett mobil végződtetési díjcsökkentések eredményeként 2008-ra adódó díjak által kijelölt intervallumon belül vannak. Ha pedig ez a kiinduló állapot, akkor a Hatóságnak – a Vodafone Magyarország Zrt. álláspontja szerint – igen óvatosan kell eljárnia bármiféle csökkentés elvárása és kikényszerítése tekintetében, mivel az erőltetett végződtetési díjcsökkentés igen könnyen vezethet a hazai mobil szolgáltatók működésének ellehetetlenítéséhez.

A fenti észrevétellel kapcsolatban a Tanács rögzíteni kívánja – ahogyan az a Tervezetből is világosan kitűnik –, hogy a Tanács célkitűzése, a költségalapú díj alkalmazása, természetesen a hazai viszonyok figyelembe vételével, és nem más országok díjaihoz alkalmazkodva került meghatározásra. Annak megállapítása tehát, hogy magasak-e a hazai mobil hívásvégződtetési díjak vagy sem, csak a költségalapú díj viszonylatában lehetséges. A Vodafone Magyarország Zrt. álláspontja a hívásvégződtetési díjak magyarországi szintjével kapcsolatban emiatt nem vehető figyelembe (hisz ez így ez egy semmivel sem igazolt állítás); viszont a szolgáltatónak lehetősége van a saját TD-LRIC modellje alapján meghatározni a költségalapú díjat, és ezzel igazolni annak értékét. Ugyanakkor túlzás lenne azt állítani, hogy a hívásvégződtetési díjak szabályozott csökkentése a hazai mobil szolgáltatók működésének ellehetetlenítéséhez vezet.

A Vodafone Magyarország Zrt. kifejti, hogy az Európai Unió számos országában határoztak meg csúszó díjcsökkentést a mobil végződtetésre; a kiválasztott célérték országonként más és más. A legtöbb esetben a későbbi időpontban indult szolgáltatók (3-4. szereplők) számára magasabb célértéket tűztek ki, ahol pedig azonos célértéket határoztak meg, ott a korábban

piacra lépő, jobb piaci és gazdasági pozíciójú 1. és 2. szereplőknél később kell(ett) ezen értéket a később piacra-lépőknek elérniük.

A Vodafone Magyarország Zrt. kijelenti, hogy természetesen egyetért azzal, hogy az azonos helyzetben lévő szolgáltatókra azonos kötelezettségek vonatkozzanak, de kifejti, hogy a piaci viszonyok, az elmúlt időszak folyamatai alapján – véleménye szerint – irreális az a feltételezés, hogy a Vodafone Magyarország Zrt. akár csak a második szereplővel azonos helyzetbe kerülhetne. Megítélése szerint a Tervezet azáltal, hogy kiegyenlített piacot feltételezve határozza meg a kötelezettségeket, indokolatlan hátrányba hozza a Vodafone Magyarország Zrt-t és indokolatlan előnyben részesíti a Magyar Telekom Nyrt-t.

A fenti észrevétellel kapcsolatban a Tanács kifejti, hogy a csúszó díjcsökkentés időtartamát, lépcsőinek számát az egyes Európai Unió tagországok hatóságai – így a Hatóság is – saját jogkörükben, nagyon változatos módon határozták meg. Az egyes tagországok gyakorlata az adott országok viszonyait veszi figyelembe és nem más országok gyakorlatát veszi alapul; ezért a Tanács is a magyarországi sajátosságok alapján hozta meg döntését.

Minthogy a Tanács által a BU-LRIC módszerrel meghatározott költségalapú hívásvégződtetési díj a 2005-ös állapot szerinti díj, a 2009-es céldátumú csúszó díjcsökkentés mindenképpen előnyös a szolgáltatóknak.

Semmivel sem igazolt és téves, ezért nem vehető figyelembe a Vodafone Magyarország Zrt. azon megállapítása, mely szerint a Tervezet indokolatlan hátrányba hozza a Vodafone Magyarország Zrt-t és indokolatlan előnybe a Magyar Telekom Nyrt-t. Ismételten: a szabályozás célja a költségalapú hívásvégződtetési díjak bevezetése. Az elmondottak és a Tervezet vonatkozó rendelkezései szerint a Vodafone Magyarország Zrt. TD-LRIC költségmodell benyújtásával igazolhatja költségalapú díjának mértékét, ha pedig a BU-LRIC módszer alapján meghatározott végződtetési díj alkalmazására lesz köteles, annak elhalasztott bevezetése kifejezetten a Vodafone Magyarország Zrt. számára előnyös.

Téves továbbá a Vodafone Magyarország Zrt. azon megállapítása, hogy a Tervezet kiegyenlített piaci viszonyokat feltételezve határozza meg a kötelezettségeket. Amennyiben ez így lenne, akkor a glide path már 2007-től azonos végződtetési díjat tartalmazna mindhárom szolgáltatóra vonatkozóan.

A Vodafone Magyarország Zrt. elvileg sem tartja elfogadhatónak a szabályozás olyan megoldását, amely a jelenleg romló, és ennél fogva rendkívül instabil általános magyar gazdasági és a szűkebb piaci helyzet változásait nem veszi figyelembe. Megítélése szerint a Tanács díjcsökkentési ütemterve (glide path) szerinti BU-LRIC célérték és a közbelső értékek meghatározása nem történhet nominális Forint értéken, mivel egy ilyen szám legfeljebb tájékoztató jellegű lehet. Álláspontja szerint a bekövetkező makrogazdasági és piaci változások figyelmen kívül hagyása egyértelműen és méltánytalanul hátrányosan érintené a szolgáltatókat, ezért a bizonyos változásokra [Forint árfolyam; belföldi általános infláció; input költségek alakulása (bérköltségek, energia, stb.); tőkeköltség; Magyarország kockázati besorolása; nemzetközi és hazai szektorális folyamatok; hazai és nemzetközi

szabályozási hatások (pl. roaming bevételek, más piacok szabályozása)] mindenképpen figyelemmel kell lenni.

Mivel a Vodafone Magyarország Zrt. álláspontja szerint a Tervezetből kitűnik, hogy a célérték meghatározása során a Hatóság csökkenő inflációval és javuló makrogazdasági környezettel számolt, mindenképpen szükségesnek látja a számítás azóta világos tendenciaként megjelenő gazdasági környezeti rosszabbodással történő korrigálását, még akkor is, ha a számítások indikatív jellegűek lennének. Emellett elengedhetetlennek tartja a Vodafone Magyarország Zrt., hogy a díjcsökkentési ütemterv cél és közbülső értékeit is egy minden releváns paramétert tartalmazó képlettel határozza meg a Hatóság, amelynek aktuális értékét csak az aktuális környezeti és egyéb tényezők alapján lehet meghatározni.

Mint hogy a Tanács a BU-LRIC módszertannal a 2005. évi adatok alapján állapította meg a jelenlegi költségalapú díjat, és e díj, mint célérték alkalmazásának elhalasztását jelenti a 3 lépcsőben való bevezetés, a díj célértékére jelenleg a Vodafone Magyarország Zrt. által felsorolt tényezőknek (árfolyam, infláció stb.) nincs hatásuk, és az elhalasztott bevezetés mindenképpen előnyös a szolgáltatóknak. Az első csökkentési lépcső csak töredéke annak, mint amit a költségalapú hívásvégződtetési díj azonnali bevezetése indokolna. Még a második csökkentési lépcső időpontjáig is nehéz olyan radikális piaci változást elképzelni, amely a második lépcső értéke feletti költségalapú díjat eredményezne. Ezek a díjak tehát még folyamatosan a Tanács által megállapított költségalapú díj felett vannak. Ugyanakkor ismételten hangsúlyozandó, hogy a Tanács mind a glide path szabály alkalmazására vonatkozó, mind annak részletszabályait megállapító döntéseit – a piacelemzés eredményeire támaszkodva – mérlegelési jogkörében hozta meg.

Fentiek értelmében a Tervezetbe nem kerül be olyan, minden gazdasági paraméter-változást magába foglaló előrejelzés, amely a 2009-es állapotokat próbálná számba venni. (Ezt a követelményt maga a Vodafone Magyarország Zrt. is önellenmondásosan fogalmazza meg, amikor kijelenti, hogy kellő megalapozottsággal nem jelezhetőek előre ezek a folyamatok, ugyanakkor számon kéri a Hatóságon, hogy miért nem alkalmazott ilyen „megalapozatlan” előrejelzést.)

A Tervezet 8. oldala

A Vodafone Magyarország Zrt. elvi, módszertani szempontból tartja elfogadhatatlannak, hogy a Hatóság a tőkeköltség számítása során egy korábbi, egyértelműen jobb gazdasági körülményeket és kilátásokat tükröző, s ennél fogva alacsonyabb WACC szorzót használjon. A Vodafone Magyarország Zrt. szükségesnek tartja a WACC szorzó értékének az aktuális gazdasági körülményeket figyelembevevő azonnali korrekcióját, s a mutató szükség esetén felmerülő éves frissítését.

A Tanács a fenti észrevétellel kapcsolatban kifejti, hogy akárcsak a megállapítandó/jóváhagyásra kerülő végződtetési díj alapjául szolgáló LRIC modellek, ezen modellek részét képező súlyozott átlagos tőkeköltség számítás is a 2005 végéig ismertté vált adatokra támaszkodik a díj kialakítása során, az ettől való eltérés a súlyozott átlagos tőkeköltség esetén a modell konzisztenciáját bontaná meg. A tőkeköltség számításának metodológiájának összhangban kell lennie a LRIC modell

logikájával. Azaz, a hívásvégződtetési díjak kialakításának alapjául szolgáló egyes költségelemekhez (például a működési költség, eszközök beszerzési költsége és a tőkeköltség) csak azonos elvek alapján lehet hozzányúlni (felülvizsgálni, aktualizálni, módosítani). Ha a modellben bemenő adatként szereplő gazdasági tényezők változását a tőkeköltségben figyelembe kívánnánk venni, akkor azt az eszközök értékelésénél és a működési költségekben is érvényesíteni kellene.

A Tervezet 38-41. oldala

A Vodafone Magyarország Zrt. álláspontja szerint a Hatóság úgy határozta meg a költségalapú árakat, hogy annak módszertana, a számításokhoz használt modell, illetve a felhasznált adatok a szabályozott szereplők számára érdemben nem megismerhetők.

Véleménye szerint az adatgyűjtés során nyilvánvalóvá vált hiányosságok, a modell működésének eltitkolása, a három eltérő mérettel, hálózati struktúrával működő szolgáltató homogén kezelése legalább annyira önkényes megoldást eredményez, mint a korábban alkalmazott benchmark módszer. Megállapítja, hogy a Hatóság által már jóváhagyott, az azonos időszakra vonatkozó adatok alapján készített számviteli szétválasztási modellben a hívás végződtetési szolgáltatásra vonatkozó egységár a BU-LRIC modell alapján meghatározott értéknek közel kétszeresét teszi ki. Álláspontja szerint a BU-LRIC és TD-LRIC modellek alapján meghatározott hívásvégződtetési díjaknak nem kell egyezniük, de egyértelmű módszertani hiányosságokra utal, hogy a két érték között ilyen eltérés mutatkozik.

A Tanács a BU-LRIC költségmodell, valamint annak bemenő adatai megtekinthetősége érdekében levéllel fordult a Kötelezett Szolgáltatókhoz, hogy a költségmodell vonatkozásában szolgáltatott adatok üzleti titkos minőségét oldják fel.

A Tanács az észrevételt figyelembe venni nem tudta, mivel nem valós állításokat tartalmaz és téves összefüggéseket ír le. A Tanács nem ért egyet a Vodafone Magyarország Zrt. azon véleményével, hogy a számviteli szétválasztási modellben, illetve a BU-LRIC modellben kapott érték eltérése a modell hibás eredményére vagy egyértelmű módszertani hiányosságra utalna. Az eltérés oka valójában a számviteli szétválasztás és a költségalapúság kötelezettség céljának, ebből következőleg az alkalmazott költségmodellezési módszernek és a bemenő adatoknak a különbözőségéből fakad.

Az észrevétel tehát konkrétan azért nem helytálló, mert egyrészt – a Vodafone Magyarország Zrt. állításával ellentétben – a tárgyév eltér az elfogadott számviteli szétválasztási kimutatásban a jelen költségalapúság kötelezettség szabályozásban szereplő BU-LRIC tárgyévtől, másrészt az alkalmazott tőkeköltségszorító sem egyezik meg a két modellben. Ezekon túlmenően jelentős módszertani különbségek mutatkoznak a számviteli szétválasztás és a költségalapúság kötelezettségének teljesítése során alkalmazott modellek között, amelyek részben a modellépítés irányából (BU: alulról-felfelé vagy TD: felülről-lefelé), nagyjából azonban a költségszámítás módjából (LRIC, illetve FDC) fakadnak, és amelyek eltérést okozhatnak az eredményekben.

A Tervezet 41. oldala

A Vodafone Magyarország Zrt. szerint a Hatóság nem támasztotta alá megfelelő bizonyítással a helyzet változatlanságára és a korábbi (2004-es!) adatok aktuális használhatóságára vonatkozó elvi állítását, amely annak tükrében válik különösen problémássá, hogy ezt az állítást a Hatóság egy olyan dinamikus piacra vonatkoztatja, ahol néhány év is igen komoly változásokat eredményezhet a fogyasztói preferenciákban és a szolgáltatásokban. Véleménye szerint egy olyan piacmeghatározás során, amely 2009-re próbál szabályozást megalapozni, a 2004-es fogyasztói adatfelvétel nem használható.

Kijelenti, hogy a TÁRKI hivatkozott felmérését, szakmai, módszertani fenntartásokra hivatkozva már korábban is vitatta, melynek következtében azt sem tartja elfogadhatónak, hogy egy megfelelően elkészített és megalapozott vizsgálat helyett a Hatóság egy régi és módszertanilag vitatott anyag eredményeire hivatkozik a Tervezet indoklásában.

Nem állja meg a helyét, ezért a Tervezetben módosítást nem igényel a Vodafone Magyarország Zrt. azon állítása, mely szerint egy dinamikus piac esetében, ahol néhány év is igen komoly változásokat eredményezhet a fogyasztói preferenciákban és a szolgáltatásokban, nem lehet 2004-es piackutatási adatokat alkalmazni a 2009-es díjak megállapításához. Először is, a vizsgált piac nem egy dinamikusan változó piac, mivel inkább a telítődés jelei mutatkoznak, és semmi rendkívüli változás nem jellemzi; másodsor pedig, ismételten hangsúlyozandó, hogy a Tanács nem a 2009. évi, hanem a jelenlegi költségalapú hívásvégződtetési díjat határozta meg, melynek tekintetében 2009. csak a bevezetés végső dátuma. Rögzíti továbbá a Tanács, hogy a piacelemzés lefolytatásának és a Határozat meghozatalának időigénye miatt a rendelkezésre álló adatokhoz képest legfeljebb egy évvel (tehát nem néhány évvel) későbbi – 2005-ös – adatokkal dolgozhatott volna a Tanács. Egy év alatt viszont nem történt változás a fogyasztói szokásokban, amely új felmérés elkészítését indokolta volna.

A TÁRKI, mint piackutatás és felmérések készítésére szakosodott szakértő cég módszertanát egyébként elfogadja a Tanács akkor is, ha azt a felmérés eredményében érintett Vodafone Magyarország Zrt. vitatja.

Fentiekén túlmenően a Tanács rögzíteni kívánja, hogy a tárgyi piacelemzési eljárás során – a Tervezet indoklásában foglaltaknak megfelelően – a TÁRKI hivatkozott tanulmánya mellett számos más forrásból (a „*Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban*” nagykereskedelmi piac vonatkozásában elrendelt adatszolgáltatás körében megismert adatok, a BU-LRIC költségszámítási modell felépítése körében szolgáltatott szolgáltatói adatok, a piacelemzéssel érintett piac elemzése szempontjából releváns, nyilvánosan hozzáférhető adatok, ajánlatok, statisztikák, a társhatóságok által nyilvánosságra hozott információk, az IRG és az ERG nyilvánosan elérhető honlapjain foglaltak, a Hatóság saját nyilvántartásainak adatai stb.), merítette, majd dolgozta fel azt az adat- és információhalmazt, melynek alapján a piacelemzés során konkrét megállapításokat tett, ezért a fenti észrevétel nem megalapozott, mivel a TÁRKI elemzés önmagában történő vizsgálata hibás következtetésekre vezet.

Piacmeghatározás

A Tervezet [4] pontja

A Vodafone Magyarország Zrt. álláspontja szerint a CPP elv hatásának vizsgálata nem a piacmeghatározás része, nem szigorúan vett termékjellemző, s ezért hatását inkább a piacelemzés során indokolt figyelembe venni. Kifejti, hogy mindenképpen árnyaltabb képet kaphatunk a CPP piaci működésre gyakorolt hatásáról, ha a CPP elv elméleti tárgyalása mellett azt a gyakorlati szempontot is figyelembe vesszük, hogy a kétirányú kommunikáció szereplői a valóságban hogyan viselkednek.

A Hatóság a piacmeghatározás során nem tért el az Európai Bizottság által az érintett piacok meghatározása során követett eljárástól. A CPP-elv hatásainak vizsgálatát a Bizottság is a piacmeghatározás kapcsán végezte el. A Vodafone Magyarország Zrt. állítása szerint azért nem a piacmeghatározás során kell vizsgálni a CPP-elv hatását, mert az nem szigorúan vett termékjellemző. A piacmeghatározás során azonban a helyettesítési lehetőségek vizsgálatakor a Hatóságnak nem kizárólag a termékjellemzőket kell vizsgálnia, hanem kiemelten kell foglalkoznia a fogyasztók magatartásával is. A fogyasztók magatartására és ezen keresztül a keresleti helyettesítésre pedig alapvető befolyást gyakorol a CPP-elv érvényesülése. A Vodafone Magyarország Zrt-nek igaza van abban, hogy a piacelemzés során a CPP-elv gyakorlati hatásainak vizsgálatát is el kell végezni, amit a Hatóság meg is tett a hívott fél magatartásának vizsgálata során (Tervezet indokolása Piacmeghatározás részének I.4.1.1.5. pontja).

A Tervezet [5] – [15] pontjai

A Vodafone Magyarország Zrt. megállapítja, hogy a Hatóság a helyettesítés vizsgálata során nem fogalmazott meg egyetlen olyan hipotézist, nem végzett el semmilyen olyan meghatározott (pl. SSNIP) tesztet, amelynek eredménye a piacmeghatározási döntés alapját képezné. A piac határainak meghatározása például a kritikus keresletcsökkenés mértékének empirikus alapon történő meghatározását feltételezi. A Tervezet indoklása alapján feltételezi, hogy a Hatóság megállapításainak megalapozására az egyes helyettesítési lehetőségek vonatkozásában érdemi hipotézisvizsgálatot nem végzett. A TÁRKI elemzésre utaló megállapításokat ugyanis – azok interpretációjának kérdéses és tendenciózus volta miatt – nem tekinti elfogadható bizonyításnak.

Különösen súlyos módszertani hibának tartja, hogy az egyes helyettesítési lehetőségek áttekintése után a Hatóság egyáltalán nem is vizsgálta az aggregált helyettesítési hatást. A „sok kicsi, sokra megy” elv értelmében egyértelmű, hogy az aggregált hatás még akkor is számottevő mértékű lehet, ha az összetevő egyedi elemek kis, vagy látszólag elhanyagolható mértékűek.

A Vodafone Magyarország Zrt. a piacmeghatározás kapcsán hiányolja, hogy a Hatóság nem végezte el a SSNIP-tesztet és ennek kapcsán nem határozta meg „empirikus” alapon a kritikus keresletcsökkenést. A véleményében az általa hiányolt vizsgálat empirikus elvégzésének módjára azonban nem tesz javaslatot. Nem véletlenül, hiszen a valóságban nincs lehetőség sem a nagykereskedelmi piacon, sem a kapcsolódó

kiskereskedelmi piacon empirikus alapon elvégezni a kritikus keresletcsökkenés vizsgálatát. Ami a kapcsolódó kiskereskedelmi piacot illeti (ami a mobil hálózatban végződött hívásokat takarja), itt elmondható, hogy a kiskereskedelmi árazás nagymértékben független a mobil végződött árától, a kiskereskedelmi árak kialakítása a szolgáltatók szabadsága és az áralkalítás során a mérlegelési szempontok közül csak az egyik a végződött díj nagysága *(ez könnyen belátható, ha megvizsgáljuk a mobil-mobil hívások árát, amelyek számos esetben a végződött díjért kifizetett díj alatt marad)*. Amennyiben tehát változik a végződött díj, annak hatása a szolgáltató árpolitikájától függően, közvetetten jelenik meg az árakban. Így a fogyasztói reakció mérése szinte lehetetlen. Az IHM tájékoztató 40. pontjához kapcsolódó 26. lábjegyzet is pontosan erről az esetről beszél, amikor azt mondja, hogy amennyiben a fogyasztói választásokat az áremeléseken (jelen esetben a végződött díj emelésén) kívül egyéb megfontolások is vezérlik, a SSNIP teszt nem megfelelően méri az áru helyettesíthetőségét.

A nagykereskedelmi piacon pedig „kényszervásárlásról” van szó, hiszen a végződött igénybe vevő szolgáltatók kötelesek ügyfeleik hívását eljuttatni a hívott félhez, ezért az itt jelentkező kereslet a kapcsolódó kiskereskedelmi piaci kereslet leképeződése és érvényesek rá az előző bekezdésben leírtak.

Nem lehetséges az empirikus vizsgálat másrésztől azért sem, mert szabályozott díjakról van szó, amelyek az elmúlt időszakban nem emelkedtek. A SSNIP teszt pedig feltételez egy szignifikáns (5-10%-os), nem átmeneti áremelkedést. Empirikus vizsgálatról ilyen emelkedés hiányában nem lehet szó. A szabályozott díjakhoz kapcsolódóan az IHM tájékoztató 42. pontjában leírtak alapján a SSNIP teszt csak olyan szabályozott árak tekintetében mérvadó, amelyek ára versenyképes szinten van meghatározva.

A Vodafone Magyarország Zrt. továbbá nem tartja érdeminek a Tanács által végzett hipotézisvizsgálatot a TÁRKI elemzés interpretációjának kérdéses és tendenciózus volta miatt. A Vodafone Magyarország Zrt. állításával ellentétben a Tanács elvégezte a hipotézisvizsgálatot, melynek során a kiinduló hipotézis az volt, hogy a releváns piac a beszédcélú hívásvégződött egyedi mobil hálózatokban. A helyettesítési lehetőségek hiánya igazolta, hogy a piac megfelel a kiinduló hipotézisben megfogalmazott piacnak. Önmagában az, hogy a Vodafone Magyarország Zrt. nem ért egyet a TÁRKI vizsgálat eredményeivel és értelmezésével, még nem jelenti azt, hogy a Tanács ne végzett volna érdemi vizsgálatot.

A Vodafone Magyarország Zrt. súlyos módszertani hibának tartja, hogy a Hatóság nem vizsgálta meg az aggregált helyettesítési hatást a „sok kicsi, sokra megy elv” értelmében. A Vodafone azonban nem mondja meg, hogy milyen „egyesített” (pl. SMS+visszahívás?) termékkel lehetne ezen elv érvényesülése esetében bővíteni a piacot. A Hatóság szerint a piacmeghatározás során az egyes helyettesítési lehetőségeket külön-külön kell vizsgálni, a „sok kicsi, sokra megy” elvnek a szolgáltatók magatartására gyakorolt hatáson keresztül lehet szerepe, ami viszont már a piacelemzés része.

A Tervezet [13] pontja

A Vodafone Magyarország Zrt. álláspontja szerint a fogyasztói magatartás értékelésénél a Hatóságnak figyelembe kellett volna vennie, hogy a kiskereskedelmi hívásdíjakat már jó

ideje nem a végződött szolgáltató állapítja meg a mobil hívás esetén, így abból eleve több változat létezik, mint ahány szolgáltató, ráadásul a díjak rendszeresen változnak is. Megállapítja, hogy a mobil fogyasztók érhető okból nem voltak teljesen tisztában 2004-ben az őket hívó előfizetők díjával, hiszen a díj az indító szolgáltatótól, napszaktól, csomagtól függően más és más volt. A pontos ismeretet számon kérni ilyen körülmények között eleve értelmetlen volt.

A Vodafone Magyarország Zrt. állításával ellentétben a kérdőív nem a hívások pontos árára kérdezett rá, tehát nem „pontos ismeretet” kért számon a fogyasztón, nem azt kérdezte, hogy mennyi a hívás pontos ára. A lehetséges válaszok a következők voltak: „igen, pontosan tudja”; „körülbelüli összeget tudna mondani”; „van elképzelése, de összeget nem tudna mondani”; „fogalma sincs róla”. A válaszadók 58%-a (helyhez kötött-mobil hívás esetén), illetve 61%-a (mobil-mobil hívás esetén) azt jelölte meg, hogy fogalma sincs arról, hogy a hívó fél mennyit fizet a hívásért. Tehát nemhogy pontos ismerete nem volt, de még „pontatlanul” sem tudta megmondani a hívás árát. Továbbá a tanulmány 31. oldal 24. ábrája arról is tanúskodik, hogy a fogyasztókat nem is érdekli az őket felhívó fél költsége, hiszen a mások által a felhívásáért fizetett összeg a legkevésbé fontos szempont a szolgáltató és a díjcsomag kiválasztásakor.

A Tervezet [14] pontja

Elfogadhatónak tartja a Vodafone Magyarország Zrt., hogy a CPP elv az ártudatosságot csökkenti, ugyanakkor álláspontja szerint ez nem zárja ki az alkalmazkodást. A Hatóság ugyanakkor nem határozta meg, hogy mikor tekintené a fogyasztói viselkedést megfelelően rugalmasnak, e nélkül pedig nem dönthető el, hogy a zárt felhasználói csoportok, vagy a fogyasztók általában képesek-e megfelelő mértékben korlátozni a hipotetikus monopolista magatartását.

A Hatóság álláspontja szerint azonban a fogyasztói viselkedés rugalmasságának és a helyettesítés meglétének eldöntése nem attól függ, hogy a Hatóság előzetesen meghatároz-e valamilyen százalékos „küszöbértéket” a helyettesítési vizsgálatok során. A keresleti helyettesítés vizsgálata során a Hatóság egyenként vizsgálta a helyettesítési lehetőségeket. Ennek során a visszahívás esetében (1%), valamint az SMS esetében (1% és 3% között) egyértelműen nem találta elegendőnek a helyettesítést. A helyhez kötött telefonra irányuló hívások esetén további szempontokat (hívás objektív tulajdonságai, korábbi árváltozások) is figyelembe véve nem bővítette a piacot, míg az on-net hívások esetében a technikai megvalósítás alapján zárta ki a helyettesítést.

Nem világos továbbá az észrevételből, hogy a Vodafone Magyarország Zrt. miért említi a hipotetikus monopolista szolgáltatót, amikor a Tervezet [5]-[15] pontra adott észrevételében ő maga írja le, hogy a Hatóság „nem végzett el semmilyen meghatározott (pl. SSNIP) tesztet”. A hipotetikus monopolista teszt esetében elméletileg (valójában a teszt az [5]-[15] pontokra vonatkozóan kifejtettek miatt nem végezhető el) lehetőség lenne küszöbérték meghatározására (természetesen az áremelés mértékétől /5-10%/ függően). Ebben az esetben azonban a keresleti helyettesítés vizsgálata nem SSNIP-teszt felhasználásával történt.

A Tervezet [17] pontja

A Vodafone Magyarország Zrt. kijelenti, hogy a nagykereskedelmi piaci helyettesítés lehetetlenségének érve nem állja meg a helyét, mivel éppen a Magyar Telekom Nyrt. irányító tulajdonosa, a Deutsche Telekom AG alkalmaz Németországban olyan csomagot (Switch&Profit), amely megfelelő kiskereskedelmi piaci ösztönzőkkel megtámogatva lehetővé teszi a végződtetés nagykereskedelmi helyettesítését, valamint a mobil szám alapján indított hívások vezetékes hálózatban történő végződtetését. Mivel ez a szolgáltatás már jó ideje működik, álláspontja szerint nem tartható az a Tervezetben szereplő kijelentés, miszerint „A keresleti helyettesítés tehát a nagykereskedelmi piacon nem lehetséges”.

A Vodafone Magyarország Zrt. által említett példa több szempontból nem megfelelő. A Hatóságnak a piacelemzés során Magyarországra vonatkozóan kell elvégeznie a piac meghatározását. Ebből a szempontból irreleváns egy másik EU tagállamban tevékenykedő szolgáltató által kínált kiskereskedelmi csomag. Mindazonáltal a Vodafone Magyarország Zrt. tévesen gondolja, hogy az adott csomag esetében nagykereskedelmi helyettesítés történik. A végződtető szolgáltató ugyanis csak ösztönözni tudja a fogyasztóját arra, hogy a mobil telefonja helyett a vezetékes telefonján fogadja a hívást, a végső döntést a helyettesítésről a fogyasztó hozza meg (a kiegészítő csomag megvásárlásával, illetve a csomag tényleges igénybevételével), tehát egyértelműen a kiskereskedelmi piacon történő helyettesítésnek arról a fajtájáról van szó, amit a Határozat [10] pontja vizsgál a magyar piacra vonatkozóan. Téves a példa abból a szempontból is, hogy a helyettesítésről nem a hívás (és ezen keresztül a végződtetés) végső megvásárlója (tehát a hívó fél, aki nem tudja, hogy valójában nem mobilra irányuló hívást, hanem vezetékesre irányuló hívást kapott) dönt, hanem a hívott fél (aki pedig nem tudja, hogy a hívás a mobil vagy a vezetékes számára érkezett) és a hívás átirányításából realizált költségmegtakarítást a szolgáltató(k) megosztja a hívott féllel.

Piacelemzés

A Tervezet [38] pontja

A Vodafone Magyarország Zrt. véleménye szerint nem állja meg a helyét a Tanács azon megállapítása, mely szerint „A 100%-os piaci részesedés, vagyis az, hogy mindegyik szolgáltató monopolhelyzetben van a saját hálózatában a beszédcélú hívásvégződtetés területén, már önmagában is elegendő legyen a JPE szolgáltatóként való azonosításra.” Ehhez ugyanis – teszi hozzá – feltétlenül szükség van a vevői alkuerő és viselkedés, valamint a potenciális verseny kérdéseinek vizsgálatára.

A Hatóság nem kizárólag a piaci részesedés alapján határozta meg a JPE szolgáltatókat, ami a Tervezetből is nyilvánvalóan látszik, hanem megvizsgálta a Tervezet [33] pontjában felsorolt valamennyi szempontot. Az IHM tájékoztató 75. pontja kimondja, hogy „Kivételes esetektől eltekintve a már eldöntött jogesetek alapján a nagyon nagy – 50%-ot meghaladó – piaci részesedés önmagában bizonyíték a domináns helyzet meglétére”. A kifogásolt mondat tehát annyiban valóban nem pontos, hogy előfordulhatnak kivételes esetek, éppen ezért vizsgálta meg a Hatóság a [33] pontban

felsorolt többi szempontot. Bár a Határozatot érdemben nem befolyásolja, a kifogásolt mondat az alábbiak szerint módosításra került:

„A 100%-os piaci részesedés, vagyis az, hogy mindegyik szolgáltató monopolhelyzetben van a saját hálózatában a beszédcélú hívásvégződtetés területén, már önmagában is valószínűsíti a JPE szolgáltatóként való azonosítást.”

A Tervezet [42] pontja

A Vodafone Magyarország Zrt. kiemeli, hogy a Tervezet indoklása a vevői árrugalmasság tekintetében érthetetlen okból eltekint attól a nyilvánvaló ténytől, hogy a kiskereskedelmi hívásdíjakat a társszolgáltatók önállóan alakítják, amely megállapítás akkor is igaz, ha ez a nagykereskedelmi ártól nem teljesen függetlenül történik. Álláspontja szerint semmi sem garantálja, hogy a mobil szolgáltató által végrehajtott végződtetési díjcsökkentést hasonló díjcsökkentés követi a kiskereskedelmi (retail) oldalon. Ebből kifolyóan könnyen előfordulhat, hogy a társszolgáltatók a végződtetési díjcsökkentés mértékét saját kiskereskedelmi áraikban nem érvényesítik, s így az érintett fogyasztók nem tudnak reagálni, valamint a társszolgáltató a csökkentés mértékét megtartja, azaz egyszerű jövedelemtranszferként elteszi. Megítélése szerint abban az esetben, ha a csökkentés mértéke egy az egyben átadásra kerülne, egyértelműen mérhető lenne a keresleti rugalmasság, e nélkül azonban erről csak spekulálni lehet.

A Vodafone Magyarország Zrt-nek igaza van abban, hogy a végződtetési díjak és a kiskereskedelmi díjak közötti közvetett összefüggés a fogyasztók részéről a végződtető szolgáltatóra esetlegesen kifejtett nyomás hatását tovább csökkenti. A Tervezet indoklása természetesen tekintettel volt a szolgáltató által felvetett nyilvánvaló tényre, de nem találta indokoltnak ennek explicit megfogalmazását.

A Vodafone által leírtak egyébként a saját, a Tervezet [5]-[15] pontjaira vonatkozó észrevételére is megadják a választ, hiszen pontosan a kiskereskedelmi árképzési szabadság miatt nem jelenik meg a végződtetési díjcsökkentés hatása egy az egyben az árakban és ezért az árrugalmasság sem számszerűsíthető.

Az egyértelmű értelmezhetőség érdekében a Vodafone Magyarország Zrt. észrevétele nyomán az Tervezet indoklásának szövege az alábbiak szerint pontosításra került.

„Vevői árrugalmasság

[42] A vevő számára nemcsak a szolgáltatóváltás szolgálhat eszközként vásárlóerejének érvényesítése során, hanem az általa keresett mennyiség visszafogásával is reagálhat az esetleges áremelésre, erre azonban az egyedi mobil hálózatban történő végződtetés esetén nincs lehetőség, mivel a korábban említett kényszerhelyzet miatt a hívó fél szolgáltatója kénytelen a végződtetési szolgáltatást igénybe venni. Nagykereskedelmi szinten tehát árrugalmatlan keresletről van szó (amennyiben eltekintünk a kiskereskedelmi hatásoktól). Ez a megállapítás azonban pontosításra szorul, ugyanis a nagykereskedelmi kereslet származtatott jellege miatt mutathat rugalmasságot, amennyiben a magasabb hívásdíjak – amelyek a magas hívásvégződtetési díjakkól fakadnak – a hívások visszafogására szorítják a fogyasztókat. Tehát a kiskereskedelmi kereslet rugalmassága jelentkezhet a nagykereskedelmi keresletben is. Ez gyakorolhat egyfajta nyomást a végződtető mobil

szolgáltatóra, hiszen a hívások visszafogása a végződtetési bevételek csökkenéséhez vezethet. Ezt a kiskereskedelmi oldali esetleges keresleti nyomást azonban csökkenti az a tény, hogy a kiskereskedelmi hívás ára és a végződtetési díj között a szolgáltatók árképzési szabadsága miatt a viszony közvetett. Ugyanakkor a piaci versenyben még akkor sem éri feltétlenül hátrány a végződtető szolgáltatót, ha a fogyasztók a hívások visszafogásával reagálnak a magas végződtetési díjakra, hiszen egyrészt saját fogyasztóját nem éri közvetlen hátrány, másrészt a megdrágult hívások arra ösztönözhetik a fogyasztókat, hogy elhagyják addigi szolgáltatójukat, és esetleg a végződtető szolgáltatót válasszák. Az elmondottak miatt a Tanács megállapította, hogy a vevői árrugalmasság (még a végfelhasználók részéről kifejtett nyomás sem) nem gyakorol számottevő nyomást a mobil szolgáltatókra hívásvégződtetési díjaik meghatározása során.”

A Tervezet [43] pontja

A Vodafone Magyarország Zrt. szerint a fogyasztói informáltság tekintetében különösen tarthatatlan, hogy a Tervezet majd 3 év változásait figyelmen kívül hagyva egy 2004-es vizsgálat eredményeire támaszkodik, holott csak egy új vizsgálat igazolhatná (vagy cáfolhatná) kellő megbízhatósággal a Hatóság állítását.

Téves a Vodafone Magyarország Zrt. megállapítása az „eltelt 3 évről”. A piacelemzés lefolytatásának és a Határozat meghozatalának időigénye miatt a rendelkezésre álló adatokhoz képest legfeljebb egy évvel későbbi (2005-ös) adatokkal dolgozhatott volna a Tanács. A Vodafone Magyarország Zrt. általánosan a fogyasztói távközlési szokásokban bekövetkezett változásokról beszél, nem részletezi, hogy pontosan mely adatokról gondolja, hogy jelentős mértékben megváltozhattak 2004 óta. Tekintettel arra azonban, hogy egy év alatt nem változtak a fogyasztói szokások, továbbá semmi olyan adat nem jutott a Hatóság tudomására mely ezt a tapasztalatot megkérdőjelezte volna, új felmérés készítése nem volt indokolt.

Ezen túlmenően a Tanács rögzíteni kívánja, hogy a piacelemzés során alkalmazandó ex ante szabályozás ugyan a jövőre előre mutató tartalmú, ettől függetlenül szükségszerűen múltbeli adatok alapján kerül meghatározásra, melynek következtében a jövőben bekövetkező valamennyi esetleges körülményekre nem tud figyelemmel lenni.

A Tervezet [48] pontja

A Vodafone Magyarország Zrt. kijelenti, hogy nem igaz az az állítás, hogy a három mobil szolgáltató között nincsen technológiai különbség. A Vodafone Magyarország Zrt. ugyanis csak lassan, és csak későn jutott a másik két szolgáltatóéval egyenértékű 900 MHz-es frekvenciához, ennél fogva a lefedési követelményeket 1800 MHz-es technológiával kellett teljesítenie, amely körülmény számára más hálózati struktúrát és magasabb költségeket eredményezett.

A Tervezet [48] pontja szerint: „Technológiai előnyről akkor beszélhetünk, ha valamely érintett piacon olyan új technológia van jelen, amely valamely szolgáltató számára lehetővé teszi valamely szolgáltatás(ok) olcsóbb, hatékonyabb és/vagy magasabb szintű nyújtását. Ez a szempont tehát elsősorban több szolgáltató viszonyában értelmezhető.

Mivel mindhárom meghatározott hívásvégződtetési piac kínálati oldalán egyetlen, 100%-os részesedéssel rendelkező mobil szolgáltató található, ilyen összehasonlítás nem értelmezhető. A zárójeles megjegyzésnek (Mindazonáltal a három elkülönült érintett piac között nincs technológiai különbség.)” Tehát nincs jelentősége az adott helyen, egyébként pedig helytálló, mivel a szolgáltatók között tényszerűen nincs technológiai különbség.

A Tervezet [51] pontja

A Vodafone Magyarország Zrt. különösen súlyos hibának tartja, hogy a Hatóság a piacelemzés során a valós tényekkel és tendenciákkal ellentétes következtetéseket von le, amelyekre később a kötelezettségek meghatározásakor határozottan épít. A Tervezet indoklása például elismeri a méretgazdaságosság létét, jelentőségét ugyanakkor bagatellizálja. Ezzel szemben – álláspontja szerint – az előfizetői tábor nagysága igenis nagyban meghatározza a kiskereskedelmi és nagykereskedelmi szolgáltatások fajlagos költségét. E tekintetben jelentős különbség van véleménye szerint a hazai mobilszolgáltatók között. Nem ért egyet azzal, hogy a piaci részesedések értékének enyhe „közeledése” azt jelentené, hogy akár csak középtávon bárki is számíthatna érdemi kiegyenlítődesre. Ennek hiányában viszont megalapozatlan és tarthatatlan a szolgáltatók teljesen azonosságának feltételezése.

A Tervezet [52] pontja

A Vodafone Magyarország Zrt. nehezményezi, hogy a választékgazdaságosság vonatkozásában a Tervezet indoklása teljesen eltekint attól a tényről, hogy a Magyar Telekom Nyrt. egy integrált vállalat, mely körülményből adódóan számos olyan költség-, és egyéb előnnyel rendelkezik, mellyel versenytársai nincsenek felruházva.

Fenti két pont vonatkozásában a Tervezet világosan kimondja, hogy méretgazdaságosságból és a választékgazdaságosságból származó piaci előny nem értelmezhető az elkülönült, egyszereplős végződtetési piacokon, éppen ezért az erőfölény vizsgálata szempontjából a három szempont irreleváns. A pontosabb értelmezhetőség érdekében a méretgazdaságosságról és a választékgazdaságosságról szóló bekezdések pontosításra kerültek.

”
[51] A méretgazdaságossági hatás azt takarja, hogy egy adott szolgáltatás kibocsátásának növekedésével a termelés átlagköltsége (egységnyi outputra jutó input) csökken. Ez a jelenség a fix költségek jelenlétének köszönhető. Minél nagyobb kezdeti beruházást igényel egy iparág, annál jelentősebb méretgazdaságossági hatások jelentkezhetnek. Amint azonban a kezdeti beruházások időben távolodnak, ez a hatás csökken. Ezen túlmenően az is megfigyelhető, hogy a három érintett magyarországi végződtetési piac mérete a kiegyenlítődes irányában halad (l. 6-7. ábra). Fentiekől függetlenül, ez a piaci előny jelen esetben nem értelmezhető az érintett piacokon, hiszen mindhárom piacon egyetlen eladó található.

[52] Választékgazdaságosságról akkor beszélünk, ha több terméket/szolgáltatást közös termelési folyamatban állítanak elő. Ezáltal költségmegtakarítás érhető el. A nagyobb választékgazdaságosság alkalmas piaci előny szerzésére. A piaci előny itt (ugyanúgy, mint a méretgazdaságosságnál) sem értelmezhető, hiszen egyetlen eladó van jelen a piacon.”

A Tervezet [53] pontja

A Vodafone Magyarország Zrt. jelen észrevételében kiemeli, hogy a vizsgált kérdés tekintetében nem hagyható figyelmen kívül, hogy a fix-mobil hívások egy jelentős része a Magyar Telekom Nyrt. esetében lényegében belső forgalomként jelenik meg.

A vertikális integrációból származó piaci előny nem értelmezhető az elkülönült mobil hívásvégződtetési piacokon, ahol mindhárom piac esetében egyetlen szereplő található. Továbbá a Tervezet értelmében a fix-mobil hívások esetében a Magyar Telekom Nyrt-n belül is a Tervezet szerinti hívásvégződtetési díjakat kell alkalmazni.

Kötelezettségek

A Tervezet [62] pontja

A Vodafone Magyarország Zrt. kijelenti, hogy a magas fix-mobil kiskereskedelmi díjak nem a mobil szolgáltató visszaélésének következménye, mivel azok alakítása a vezetékes szolgáltatók joga. A kiskereskedelmi árak alakulásában korábban sem volt megfigyelhető a mobil végződtetési díjak csökkentésének hatása. A díjak csökkentését a vezetékes szolgáltatók leginkább saját kiskereskedelmi árrésük növelésére használták, és fogják használni a jövőben is. Megítélése szerint a Hatóság a fogyasztói érdekek védelme helyett egy olyan iparágon belüli jövedelem újraosztást generál, amely a később piacra-lépő Vodafone Magyarország Zrt. kárára a korábbi monopólium érdekeit szolgálja.

Ha el is fogadnánk a Vodafone Magyarország Zrt. érvelését, mely szerint a helyhez kötött szolgáltatók nem adják át a végződtetési díj csökkenését a fogyasztóknak, akkor ez egy másik piacon (nem a mobil hívásvégződtetés nagykereskedelmi piacán) utalna az elégtelen versenyre, ami azon a piacon való szabályozói beavatkozást tenne szükségessé.

A Hatóság nem ért egyet a Vodafone Magyarország Zrt. érvelésével, miszerint a Tervezet nem a fogyasztói jólétet növeli. A végződtetési díjak csökkenése egyrészt csökkenti a mobil-mobil irányú hívások költségeit, másrészt pedig a helyhez kötött-mobil irányú hívások költségeit. Amennyiben a mobil kiskereskedelmi piac versenyző, akkor a költségsökkenés a verseny révén jelentkezik a kiskereskedelmi árak csökkenésében. A helyhez kötött-mobil hívások esetében pedig a helyhez kötött szolgáltatást nyújtó szolgáltatók (hálózattal rendelkező és alternatívok) közötti verseny biztosítja, hogy a végződtetési díjak csökkenése megjelenjen a kiskereskedelmi árakban is.

A Vodafone Magyarország Zrt. állításával ellentétben a szabályozás nem a korábbi monopólium, hanem a fogyasztók érdekeit szolgálja. A hatósági szabályozás egyik szolgáltatót sem támogatja, vagy bünteti, hanem az a célja, hogy a mobil hívásvégződtetési díjakat szabályozza úgy, hogy azok költségalapúak legyenek.

A Tervezet [65] pontja

A Vodafone Magyarország Zrt. álláspontja szerint a Hatóság azzal, hogy megfelelő indoklás nélkül, pusztán az egyszerűsége hivatkozva szünteti meg a végződtetési díjak napszaki megkülönböztetésének lehetőségét, ezáltal indokolatlanul és aránytalanul korlátozza a szolgáltatók üzleti döntési szabadságát. Kifejti, hogy a korábbi átlagár szabályozáshoz nem készült egzakt módszertan, az – megfelelő módszertan hiányában – kizárólag a napszaki díjak egységesítésével volt teljesíthető. Elfogadhatatlannak tartja, hogy a megfelelő módszertan kidolgozása helyett, az egyszerűsége hivatkozva, a szolgáltatók döntési szabadságát a Hatóság indokolatlanul korlátozza. A napszakonként differenciált végződtetési díj kialakításának lehetősége ugyanis alkalmas arra, hogy a szolgáltatók eltérő forgalmi és stratégiai preferenciáikat érvényesíthessék, ami a társadalmi jólét növelésével járhat.

A Vodafone Magyarország Zrt. észrevétele nem a [65] ponthoz kapcsolódik. A hivatkozott pont az átláthatóságot indokolja és nem a napszaki bontás nélküli végződtetési díj alkalmazását. A napszaki bontás nélküli végződtetési díj indoklása részletesen megtalálható a [79] pont alatt.

A Tervezet [66] pontja

A Vodafone Magyarország Zrt. kifejti, hogy a szabályozott átlagár egy szabályozási eszköz, ami a szabályozott szolgáltató összbevételét (átlagos bevételét) kívánja korlátozni. A szabályozott átlagár előírása nem sérti a diszkriminációmentesség elvét, hisz minden szereplő számára ugyanazon végződtetési díj van érvényben, így mindenki ugyanúgy fizet. Az egyes társszolgáltatók által fizetett összes végződtetési díjból kalkulált „átlagos ár” szabályozói szempontból irreleváns, mivel az a fogyasztók egyéni döntésének függvénye (ami ráadásul a kiskereskedelmi díjak alapján történik!), ennél fogva diszkriminatív sem lehet. Álláspontja szerint az egyenlő elbánás követelményére hivatkozva nem lehet sem indokolt, sem arányos a napszaki díjak kialakításának tiltása.

A hivatkozott pont az „egyenlő elbánás” kötelezettséget indokolja, és nem tartalmaz olyan állítást, hogy az egyenlő elbánás miatt (erre hivatkozva) tiltja a napszak szerinti díjmegbontást. A napszaki bontás nélküli végződtetési díj indoklása a [79] pont alatt található.

A Tervezet [67] pontja

Annak ellenére, hogy a számviteli szétválasztás kötelezettsége már korábban bevezetésre került, a Vodafone Magyarország Zrt. szerint nem állja meg a helyét azon állítás, hogy e kötelezettség nem okoz túlzott megterhelést a szolgáltatóknak. Különösen annak fényében, hogy a Tervezet szerint vagy a BU-LRIC, vagy a TD-LRIC modell alapján költségalapú árakat fognak alkalmazni a szolgáltatók.

A Vodafone Magyarország Zrt. fenti észrevételében foglalt állítását semmilyen konkrétummal nem támasztja alá, nem bizonyítja, hogy az az állítás, mely szerint a

számviteli szétválasztás kötelezettsége nem okoz túlzott megterhelést a szolgáltatók számára, miért nem állja meg – véleménye szerint – a helyét. Fenti észrevételében maga is elismeri, hogy a tárgyi kötelezettség már korábban meghatározásra került. Ebből következően – a Tanács álláspontja szerint – a számviteli szétválasztás módszertana – a Tervezetben foglalt módosítások ellenére – nem lehet a Kötelezett Szolgáltatók számára ismeretlen. Azon az alapon pedig, hogy a szolgáltatók a BU-LRIC, vagy a TD-LRIC költségmodell alapján költségalapú árakat fognak alkalmazni, a Tervezetben foglalt szabályozás eredményesen nem vitatható, ezért a Tanács az észrevételt nem vette figyelembe.

A Tervezet [72] pontja

A Vodafone Magyarország Zrt. előadja, hogy a Hatóság 2002 decemberében a Deloitte and Touche által kidolgoztatott egy számítási módszertant a hazai távközlési szolgáltatók tőkeköltségének számítására. A Hatóság a 2004-re elfogadott 17,5%-os tőkeköltséget a 2005-es év folyamatai alapján (infláció, ország-kockázat, mobilszolgáltatási tevékenység globális kockázatának változása stb.) alapján 13,7%-ra változtatta.

Megállapítja, hogy a részletes kalkuláció sajnos nem ismerhető meg, amely körülményt önmagában is elfogadhatatlannak tart, hiszen egyrészt lehetetlenné teszi a távközlési befektetők kalkulációját, másrészt pedig az átláthatóság és nyilvánosság elvét megsértve közérdekű folyamatok értelmezéshez szükséges sarokszámok kiszámításának módszertanát teszi titkossá, melynek következtében Hatóság döntései átláthatatlanná, értelmezhetetlenné és értékelhetetlenné válnak.

A fenti észrevétellel kapcsolatban megjegyzi a Tanács, hogy a súlyozott átlagos tőkeköltség beépülve a LRIC modellek eredményeként előálló 2005-ös végződtetési díjba három évig meghatározza a díjak alakulását, így nem számítható a befektetési döntések alapjául szolgáló üzleti tervek legkevesebbé stabil tényezői közé.

A Tanács ezen túlmenően tájékoztatja a Vodafone Magyarország Zrt-t, hogy az iratbetekintési jog keretében lehetősége van a tőkeköltség alapjául szolgáló tanulmány tanácsadó által aktualizált változatának megtekintésére. A 2002-ben kidolgozott módszertant a Hatóság publikálta a nyilvánosság felé, az ennek kapcsán tartott prezentáción a szolgáltatók képviselői is jelen voltak. A módszertan 2003 eleje óta nyilvánosan hozzáférhető a Hatóság http://www.nhh.hu/menu3/m3_1/tokekoltseg.pdf internetes oldalán.

Fontosnak tartja kiemelni, hogy még, ha a Vodafone Magyarország Zrt. el is fogadná a tőkeköltség-számítási modellt, mindenképpen rögzíteni kívánja, hogy a meghatározott érték csak egy adott időszakra vonatkozik és a távolabbi jövőre vonatkozóan semmiképpen sem használható. Bár mind a szabályozottak, mind az Európai Bizottság részéről jogos elvárás, hogy a tagállami szabályozó lefektessen a jövőre vonatkozó célértékeket, ezek azonban csak „várakozások szerinti jövőbeli értékek” lehetnek, amelyek értelemszerűen változtatandók a piaci környezet nem várt változásai esetén!

Kiemeli, hogy maga a Tervezet is leszögezi a 8. oldalán a számviteli szétválasztás általános szabályai között:

„i) a tőkeköltség értékének megállapításánál a beszámolás évre meghatározott WACC szorzót kell alapul venni.”

ahol a WACC (*Weighted Average Cost of Capital*) a súlyozott átlagos tőkeköltség, Ezzel álláspontja szerint a Hatóság is elismeri, hogy a tőkeköltség évről évre változhat (illetve jellemzően változni fog).

A Tanács az észrevételt nem vette figyelembe, mivel hibás a szolgáltató által felvázolt összefüggés a Tervezetben szereplő WACC érték helyességének cáfolatára. A WACC értékének meghatározása alapjául szolgáló időszak jellemzői és a BU-LRIC alapján meghatározott díj vonatkozási időszaka közötti összefüggés keresése indokolatlan és érthetetlen a WACC értéke helyességének megkérdőjelezéséhez. A Tervezetben részletesen kifejtésre kerül, hogy a Hatóság által a BU-LRIC költségmodell alapján meghatározott díjat kedvezményként egy későbbi időpontban kell elérni. Ez a BU-LRIC költségmodell alapján meghatározott díj nem a későbbi időszak WACC értékét tartalmazza, ezért nincs is értelme a későbbi időszak pénzügyi, gazdasági változásainak hatását keresni a BU-LRIC díjban érvényesülő WACC értékben.

Megállapítható továbbá, hogy akár csak a végződtetési díj alapjául szolgáló LRIC modellek, a súlyozott átlagos tőkeköltség számítás is a 2005 végéig ismertté vált adatokra támaszkodik a díj kialakítása során, az ettől való eltérés a súlyozott átlagos tőkeköltség esetén a modell konzisztenciáját bontaná meg. A tőkeköltség számításának metodológiájának összhangban kell lennie a LRIC modell logikájával. Azaz, a hívásvégződtetési díjak kialakításának alapjául szolgáló egyes költségelemekhez (például a működési költség, eszközök beszerzési költsége és a tőkeköltség) csak azonos elvek alapján lehet hozzányúlni (felülvizsgálni, aktualizálni, módosítani). Ha a modellben bemenő adatként szereplő gazdasági tényezők változását a tőkeköltségben figyelembe kívánnánk venni, akkor azt az eszközök értékelésénél és a működési költségekben is érvényesíteni kellene.

A számviteli szétválasztás költség-számítási részeiben – tekintettel arra, hogy egy elmúlt időszak ellenőrzéséről van szó – az adott évre a szabályozott díjakban érvényesített („adott évre hatályos”) WACC szorzót kell figyelembe venni annak érdekében, hogy az a számításokban a díjak tőkeköltség-tartalmával összhangban legyen. Ezért a számviteli szétválasztásban a WACC változása a szabályozott díjakban érvényesített WACC változásához igazodik (amely nem mindig évenkénti) és semmiképp sem bizonyíték a WACC évenkénti változására.

A Hatóság a tőkeköltség-számítást a BU-LRIC modell kialakításának idején (2005. év legvégén) az akkor elérhető legfrissebb kiinduló adatokra építette. A modell bemenő adatainak változtatását valamely időpontban le kell zárni, ellenkező esetben más részadatok avulnak el, s az egyes adatkörök frissítésére várva a modellfuttatás sosem lenne befejezhető. Figyelembe véve azonban, hogy a tőkeköltségnek a végeredményre milyen mértékű hatása van, valamint ezen belül a jelenleg romló tényezők (melyek a kérdéses időszakban változhatnak) WACC szorzóra gyakorolt hatásának nagyságára, a Hatóság úgy döntött, hogy a 2005. év végén számított WACC szorzót veszi a modellben figyelembe.

Rögzíti, hogy bár a Vodafone Magyarország Zrt. a Hatóság kalkulációját nem ismerhette meg, a jelenleg megfigyelhető piaci folyamatok alapján érthetetlen számára, hogyan juthatott a Hatóság az idézett végeredményre:

„A megváltozott pénzügyi környezeti feltételek – a fentiekén túl – a költségmodellben alkalmazott tőkeköltségszorzó 17,5%-os szintről 13,7%-os szintre történő csökkentését tették szükségessé. Az előző érték megállapításának időszaka óta jelentős hatást kiváltó tőkepiaci (nem ágazat-specifikus) változások következtek be, melyek a nominál kockázatmentes hozamok jelentős csökkenését eredményezték, ami a Magyarországra vonatkozó inflációs ráta változásából, és a becsült kockázatmentes kamatláb változásából tevődött össze. Előbbi a tőkeköltség csökkentő tételek 72%-át, utóbbi a 20%-át magyarázza. A maradék 8% egy ágazat-specifikus tényezőnek a mobil szolgáltatók bétájának kismértékű csökkenése eredménye.” (Tervezet 76. oldal)

Megállapítja, hogy a Deloitte and Touche tőkeköltség-kalkulációs módszertanának sematikus leírása alapján a kockázatmentes kamatláb alatt a nyugat-európai kockázatmentes hozamot kell érteni (ezért a továbbiakban külön kell a modellben számszerűsíteni a forint devizakockázatát, illetve a magyar országekockázatot).

A kockázatmentes kamatláb kapcsán megállapítja, hogy az 2005-ben nem csökkent, hanem növekedett, sőt a piaci szereplők egyre nagyobb további növekedést prognosztizálnak! Ezt követően megjegyzi, hogy az infláció valóban csökkenő ütemű volt 2005-ben Magyarországon, de ma már trendforduló valószínűsíthető, és várhatóan egy magasabb inflációs szint lesz jellemző a következő években. Mindezek alapján megállapítja, hogy a Hatóság által, vélhetően 2005-ben végzett (készített) kalkuláció alapjául szolgáló feltételek a pénzügyi helyzet tekintetében jelenleg és a közeljövőben nem állnak már fenn. Álláspontja szerint a fentiek miatt a Hatóság által a kalkuláció során alkalmazott tőkeköltség nem használható a célérték meghatározása során, s már induláskor szükség van a jelenlegi és a közeljövőben várható pénzügyi környezeti feltételeket reálisan figyelembe vevő tőkeköltség szorzó meghatározására, s a célértékek ennek megfelelő korrigálására.

A fentiekben kifejtettekkel kapcsolatban ismételten hangsúlyozni kívánja a Tanács, hogy akárcsak a végződtetési díj alapjául szolgáló LRIC modellek, a súlyozott átlagos tőkeköltség számítás is a 2005 végéig ismertté vált adatokra támaszkodik a díj kialakítása során, az ettől való eltérés a súlyozott átlagos tőkeköltség esetén a modell konzisztenciáját bontaná meg. A tőkeköltség számításának metodológiájának összhangban kell lennie a LRIC modell logikájával. Azaz, a hívásvégződtetési díjak kialakításának alapjául szolgáló egyes költségelemekhez (például a működési költség, eszközök beszerzési költsége és a tőkeköltség) csak azonos elvek alapján lehet hozzájárulni (felülvizsgálni, aktualizálni, módosítani). Ha a modellben bemenő adatként szereplő gazdasági tényezők változását a tőkeköltségben figyelembe kívánnánk venni, akkor azt az eszközök értékelésénél és a működési költségekben is érvényesíteni kellene.

A Tervezet [75] pontja

A Vodafone Magyarország Zrt. kijelenti, hogy szabályozási módszertani problémát jelent, hogy a szolgáltatói TD-LRIC számítás elutasításából nem következik, hogy a BU-LRIC modellből adódó számok eleve jók és helyesek, ennél fogva könnyen előállhat az a helyzet,

hogy a Hatóság a saját számaihoz ragaszkodva a szolgáltatókat költség alatti árak alkalmazására kényszeríti.

A Tanács a Vodafone Magyarország Zrt. fenti álláspontjával kapcsolatban ismételten arra kíván utalni, hogy elsődlegesen a Kötelezett Szolgáltató van abban a helyzetben, hogy a hívásvégződtetési nagykereskedelmi szolgáltatásra vonatkozó költségalapúságát TD-LRIC modell benyújtásával bizonyítsa. Ennek valószínűségét kívánta erősíteni a Tanács, amikor a költségmodell elkészítésére vonatkozó módszertant egyszerűsítette, amely egyszerűsített módszertant a Kötelezett Szolgáltatók már a Tervezet közzétételekor megismerhetik, melynek következtében a modell elkészítésére hónapok állnak rendelkezésükre. Ugyan a Tanács úgy ítéli meg, hogy egy jóváhagyásra alkalmas TD-LRIC költségmodell 30 napon belül elkészíthető, - a szolgáltató észrevételekben foglaltakat mérlegelve – a TD-LRIC modell benyújtására nyitva álló határidőt a Tanács 40 napra módosította.

A BU-LRIC költségmodell kapcsán rögzítésre szorul, hogy az nem a Hatóság „saját számain” alapul, hiszen az első sorban a Kötelezett Szolgáltatók adataiból épül fel. Ennek tükrében a Vodafone Magyarország Zrt. fenti felvetése értelmezhetetlen.

A Tervezet [77] pontja

A Vodafone Magyarország Zrt. álláspontja szerint a Hatóság a 3G végződtetés azonos árazása mellett olyan spekulatív érveket hoz fel, amelyek a valóságban nem állják meg a helyüket. A telefonkészülékek gyártói beállításaiából adódóan egy 3G készülék alapvetően a 3G spektrum használatát preferálja. Megállapítja, hogy a 3G bevezetésével – mivel a szolgáltatók kevésbé fejlesztik 2G kapacitásukat – a forgalom növekedése egyértelműen egyre erőteljesebben a 3G felé terelődik. Az indoklásban feltételezett költség szempontú megközelítésre a szolgáltató általában nem képes a forgalomirányítás vonatkozásában, ezért a fejlődő 3G szolgáltatás végződtetési díjának megkülönböztetése indokoltnak látszik.

A Tervezetben a Hatóság világosan kifejti azon álláspontját, mely szerint más szolgáltatások érdekében telepített új technológia változatlan szolgáltatási tartalom mellett nem okozhat díjnövekedést. Amennyiben a 3G hívásvégződtetésre magasabb díj volna megengedhető, akkor egyrészt sérülne a technológia-semlegesség elve (a mobil hívásvégződtetés szempontjából a 3G csak egy új technológiát jelent), másrészt a Vodafone Magyarország Zrt. technológiai fejlesztését más (konkurens) szolgáltatóval (végső soron annak előfizetőivel) kívánná megfizettetni, olyan szolgáltatás nyújtásával, amelyre a 2G is teljes mértékben megfelelő.

A Tervezet [78] pontja

Alapvetően hibásnak és súlyos piaci következményekkel járó kérdésnek tartja Vodafone Magyarország Zrt. a Tanács azon döntését, mely szerint a kötelezettségek szempontjából a három szolgáltatót teljesen egyformának tekinti. Ezen túlmenően elfogadhatatlannak tartja a hazai mobil szolgáltatók tekintetében a BU-LRIC modell által feltételezett egyaránt 1/3-os piaci részesedésre vonatkozó feltételezést, mivel Magyar Telekom Nyrt. szignifikánsan nagyobb (nem beszélve a vertikális integráltságról), míg a Vodafone Magyarország Zrt.

szignifikánsan kisebb részesedéssel rendelkeznek a piacon, továbbá mivel a szabályozás időhorizontjához képest e részesedések nagyon távol állnak a kiegyenlítődéstől. Erre tekintettel álláspontja szerint a célértékként meghatározott (azonos) díjak csak akkor lehetnek elfogadhatóak, ha a piaci részesedések valóban kiegyenlítődnének.

A Hatóság által felépített BU-LRIC modell eredményének elfogadására vonatkozó „kedvezmény” megítélése szerint aszimmetrikus helyzetbe hozza a szolgáltatókat, hiszen a Magyar Telekom Nyrt. számára könnyen elfogadható lehet egy olyan eredmény, amely a valóságosnál (illetve a reálisan várhatónál) alacsonyabb piaci részesedésen, és ennél fogva a ténylegesnél alacsonyabb méretgazdaságossági hatáson alapulva az indokoltnál magasabb végződtetési díjhoz vezet. Ezzel szemben a Vodafone Magyarország Zrt. számára elvileg is elfogadhatatlan a Hatóság Tervezetében foglalt kötelezettség, mivel az irreális feltételeken alapul, és az indokoltnál, sőt a költségeknél alacsonyabb díjakhoz vezetne. Megítélése szerint komoly veszéllyel jár, és emellett súlyos piactorzító hatása van az egyformaság hatósági vélelmezésének. A fentiek miatt javasolja a BU-LRIC modell megfelelő, szolgáltatónként történő, a tényleges piaci részesedéseknek megfelelő korrekcióját.

A Vodafone Magyarország Zrt. fenti észrevételével kapcsolatban a Tanács hangsúlyozni szeretné, hogy a „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség körében a BU-LRIC költségmodell alapján megállapított költségalapú hívásvégződtetési díj vonatkozásában nem az az elgondolás képezte az azonos célérték, valamint annak azonos időben történő elérésének alapját, hogy a három érintett mobil telefonszolgáltatót teljesen egyformának tekinti, hiszen a BU-LRIC költségmodell nem az egyes ténylegesen működő szolgáltatók valamelyikét, hanem egy hipotetikus, hatékony magyarországi mobilszolgáltató hívásvégződtetési szolgáltatásának költségalapúságát modellezi le.

A Vodafone Magyarország Zrt. által diszkrimináló szabályozásnak tartott rendelkezéssel kapcsolatban rögzíteni kívánja a Tanács, hogy a beszédcélú hívásvégződtetési szolgáltatás tekintetében nem mutatkoznak olyan érdemi különbségek az egyes szolgáltatók között, amelyek esetlegesen eltérő kötelezettségek meghatározását tennék szükségessé, hiszen mind a három mobil szolgáltató országos lefedettségű hálózattal rendelkezik, az adott érintett piacon 100%-os részesedéssel bír, mindhárom szolgáltató a 900 és az 1800 MHz-es frekvenciasávban is működik, valamint mindhárman rendelkeznek UMTS engedéllyel.

Fentiekkel kapcsolatban hangsúlyozni szükséges, hogy a BU-LRIC költségszámítási modell alapján meghatározott költségalapú hívásvégződtetési díj alkalmazása – adott esetben – egy, az érintett szolgáltatók részére a Tervezet által felkínált választási lehetőség, vagyis nem az egyetlen lehetséges szabályozási megoldás. Ennek megfelelően a Vodafone Magyarország Zrt-nek a Határozat lehetőséget nyújt arra, hogy a felülről építkező költségmodell benyújtásával bizonyítsa, hogy a tényleges költségei meghaladják az 1/3-os piaci részesedésű hipotetikus szolgáltató forgalmának felhasználásával kiszámított BU-LRIC értéket. A modell jóváhagyása esetében a Vodafone Magyarország Zrt-nek csak a TD-LRIC modell eredményeként előálló értékig kell csökkentenie a végződtetési díját egy vagy több lépcsőben. A Tanács figyelembe vette továbbá a csökkentési lépések meghatározása során a szolgáltatók közötti jelenlegi különbségeket, hiszen a célérték eléréséig a Vodafone Magyarország

Zrt. folyamatosan magasabb végződtetési díjakat alkalmazhat (2007-ben 2,99 Ft/perccel, 2008-ban 1,24 Ft/perccel), mint a Magyar Telekom Nyrt..

Fenti álláspontját kiegészítve a Vodafone Magyarország Zrt. kifejti, hogy a három mobil szolgáltató azonosságának vélelmezése a spektrum tekintetében sem állja meg a helyét. A Vodafone Magyarország Zrt. számára előírt lefedettségi követelmények ugyanis – a piacralépés időpontjában csak korlátozottan elérhető 900 MHz-es frekvenciasávok miatt – a költségesebb 1800 MHz-es frekvencia sávra vonatkoztak, és vonatkoznak napjainkig. Tehát ma is igaz, hogy a koncessziós szerződésben előírt lefedettségek biztosítása tekintetében a másik két szolgáltatónak jogában áll a terjedési jellemzők miatt kisebb költséget jelentő 900 MHz-es frekvenciasáv használata, addig a Vodafone Magyarország Zrt-nek nem. Ez egyben az is jelenti, hogy a frekvenciakészlet tekintetében lényegében elért szimmetria nem jelenti a kapcsolódó kötelezettségek, és így költségek szimmetriáját.

A fenti észrevétel kapcsán rögzítendő, hogy a Vodafone Magyarország Zrt. által hivatkozott lefedettségi követelményekből adódó különbségek ugyan piacralépésének időpontjában fennálltak, mára azonban kiegyenlítődésként figyelhető meg. Mivel a lefedettségi követelményeket már régen meghaladta a Vodafone Magyarország Zrt. lefedettsége, a 900 MHz-es sáv használatában semmi sem korlátozza. Ennek következtében hálózatfejlesztését pontosan olyan frekvenciasávban végezheti, mint a másik két szolgáltató, tehát az egyenlő hívásvégződtetési díj bevezetésekor, 2009-ben (amennyiben a Vodafone Magyarország Zrt. nem nyújt be olyan jóváhagyható TD-LRIC számítást, amely más díjat és ezért korábbi időpontot indokol), a legkisebb mértékben sem támasztható alá a Vodafone Magyarország Zrt. által említett egyenlőtlen spektrumkiosztás. Nem megalapozott tehát a Vodafone Magyarország Zrt. azon állítása, hogy „a másik két szolgáltatónak jogában áll a terjedési jellemzők miatt kisebb költséget jelentő 900 MHz-es frekvenciasáv használata, addig a Vodafone Magyarország Zrt-nek nem.”

Kifejti továbbá, hogy mivel a lényegi kérdésekben nem tartható az egyformaságra vonatkozó hipotézis, a Hatóság azon érvelése sem fogadható el, hogy „*Különböző célérték fenntartása esélyegyenlőséget okozna a magyarországi mobil szolgáltatók között, mivel a piaci érettség adott fokán a díjkülönbség indokolatlan jövedelemátcsoportosításokat, ezáltal egyenlőtlen versenyfeltételeket eredményezne.*”

Ezzel kapcsolatban rögzíti, hogy éppen az egyenlő elbánás elve követeli meg, hogy a Hatóság ne félreértelmezett módon egyenlősítsen (egy méretűnek tekintszen), hanem egyenlő mércével mérjen. Mivel a szolgáltatók közti különbségek döntően strukturális tényezők következményei (későbbi piacra lépés, vertikális és tulajdonosi kapcsolatok, eltérő méret- és választékgazdaságossági hatások, és ebből fakadóan eltérő mértékű fajlagos költségek), a Hatóság versenyellenes, piactorzító és diszkriminatív döntést hoz, ha épp az erőset védő és támogató szabályozást alakít ki, s a nem saját hibájából gyengébb szereplőt hozza tudatosan hátrányos helyzetbe.

Nem értelmezhető a Vodafone Magyarország Zrt. mobil hívásvégződtetési piacán az az állítás, hogy „az erőset védő és támogató szabályozást alakít ki”, mivel ezen a piacon egyedüli szereplőként van jelen. A költségalapú hívásvégződtetési díjak elérésének

időszakára már a Vodafone Magyarország Zrt. is közel egy évtizede a piacon lesz, tehát a későbbi piacralépés hatását a Tanács megítélése szerint már nem indokolt – a másik két szereplő rovására – figyelembe venni. Továbbá a Vodafone Magyarország Zrt. ismételten nem veszi figyelembe, hogy a glide path szabályozás értelmében 2009-ig folyamatosan magasabb díjat érvényesíthet, mint a másik két szolgáltató.

A Tervezet [80] pontja

A Vodafone Magyarország Zrt. egyetért a Tanács azon megközelítésével, miszerint: *„Kötelezett Szolgáltatók által (tanácsi határozat alapján) jelenleg alkalmazott hívásvégződtetési átlagdíjak és a BU-LRIC módszerből adódó, vagy ahhoz közeli eredmény között jelentős a különbség, ezért az így meghatározott hívásvégződtetési díj azonnali bevezetése komoly zavart okozhatna a Kötelezett Szolgáltatók gazdálkodásában.”*

Ezzel kapcsolatban kifejti, hogy számára elfogadható az azonos elveken alapuló (bár szükségképpen különböző) díjcsökkentési ütemterv gondolata, de kizárólag olyan elvekkel ért egyet, amelyek valóban egyazon mércével mérnek. Ez a díjcsökkentési ütemterv kialakítása szempontjából csak az lehet, hogy a szolgáltatók gazdálkodási jellemzőit, piaci pozícióját figyelembe véve árbevétel arányosan azonos mértékű csökkenést eredményeznek.

Megállapítja, hogy a Hatóság érvelésében túlzónak és a piacot megzavarónak tekinti, és ezért elveti a két éves díjcsökkentési ütemezést, ami a Magyar Telekom Nyrt. esetében évi mintegy 5,- Ft-os csökkentést eredményezett volna. Ennek tükrében nem tudja értelmezni, hogy miként lehet a Tanács számára a Vodafone Magyarország Zrt. számára előírt 6,45 Ft; 5,17 Ft és végül 5,- Ft hároméves folyamatos díjcsökkentés elfogadható.

Fentiekre tekintettel javasolja, hogy a csökkenés mértékének és ütemezésének meghatározása ne diszkriminatívan, hanem az egyenlő elbánás elvét figyelembe véve jelenjen meg a Tervezetben. Ennek megfelelően az egyedi célérték elérése kapcsán meghatározásra kerülő díjcsökkentési ütemterv ne különböztesse meg a szolgáltatókat az éves díjcsökkentés mértékében, vagyis a Vodafone Magyarország Zrt-nek se kelljen a Magyar Telekom Nyrt. esetében alkalmazott évi 4,- Ft-nál nagyobb mértékben csökkentenie végződtetési díját.

A Vodafone Magyarország Zrt. fenti véleményével kapcsolatban arra kívánja felhívni a figyelmet a Tanács, hogy mivel a BU-LRIC költségmodell alapján mindhárom szolgáltató tekintetében azonos célérték került meghatározásra, valamint az a tény, hogy a Magyar Telekom Nyrt., valamint annak mobil üzletágának jogelődje, a T-Mobile Rt. alkalmazza évek óta a legalacsonyabb hívásvégződtetési díjat, szükségszerűen azzal a következménnyel jár, hogy az ütemezés szerint a Magyar Telekom Nyrt. vonatkozásában jóváhagyott TD-LRIC költségmodell szerinti költségalapú díj, vagy adott esetben az azonos célérték a Magyar Telekom Nyrt. által kisebb mértékű díjcsökkentésekkel érhető el.

A fenti észrevétel megfogalmazásának alkalmával a Vodafone Magyarország Zrt. megfeledezett arról a körülményről, mely szerint a jóváhagyott költségalapú díj, vagy az azonos célérték eléréséig a nagyobb mértékű díjcsökkentés ellenére továbbra is folyamatosan magasabb díjat alkalmazhat nemcsak a Magyar Telekom Nyrt., de a Pannon GSM Zrt. részére meghatározott díjaknál is, melynek alapját a Vodafone

Magyarország Zrt által jelenleg alkalmazott hívásvégződtetési díj magas szintje képezi. Emellett az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a költségalapú díjak alkalmazása nem indokolatlan előnyöket hoz létre, hanem éppen ellenkezőleg a jelenleg fennálló indokolatlan előnyöket szünteti meg.

Fentiekén túlmenően rögzíteni kívánja a Tanács, hogy a BU-LRIC költségmodell alapján meghatározott költségalapú hívásvégződtetési díj, mint ahogyan a szolgáltatók által jóváhagyásra benyújtható TD-LRIC alapú költségalapú hívásvégződtetési díj is, a hívásvégződtetési nagykereskedelmi szolgáltatás jelenlegi díjára vonatkozik, melyet arra való tekintettel, hogy a költségalapú díj versenyprobléma által indokolt azonnali bevezetése az érintett szolgáltatók gazdasági működésében zavart okozna, a Kötelezett Szolgáltatóknak a Tervezetben megjelölt ütemezés szerint 2009. január 01. napján kell elérniük, amennyiben a jóváhagyásra benyújtott TD-LRIC költségmodell jóváhagyásra nem alkalmas, vagy – választásuk szerint – a BU-LRIC alapú hívásvégződtetési díjat kívánják alkalmazni. Ezzel kapcsolatban mindössze annyit kíván a Tanács hangsúlyozni, hogy a költségalapú díj azonnali bevezetéséből fakadó piaci zavarok, valamint szolgáltatói nehézségek elkerülése érdekében határozott annak későbbi bevezetéséről, amely körülmény a szolgáltatók oldalán egyértelmű kedvezményként jelentkezik, hiszen még évekig magasabb díjon nyújthatják a szolgáltatást. Ugyanakkor az is hangsúlyozandó, hogy a Tanács mind a glide path szabály alkalmazására vonatkozó, mind annak részletszabályait megállapító döntéseit – a piacelemzés eredményeire támaszkodva – mérlegelési jogkörében hozta meg. Természetesen az ütemezés tekintetében más megoldás is elképzelhető, a Tanács azonban a Tervezetben rögzített szabályozást látta leginkább a kívánt cél elérését szolgáló megoldásnak.

Méltányosság, egyenlő elbánás

A Vodafone Magyarország Zrt. álláspontja szerint alapvetően sérti az egyenlő elbánás elvét a piacelemzés és a kötelezettség-megállapítás tekintetében a Hatóság azon gyakorlata, amely nem akar tudomást venni arról a tényről, hogy a három mobil szolgáltató nem egyforma. A szolgáltatók között nem saját üzleti döntésből, hanem külső tényezőkből adódóan különbség van az üzemméret, a hálózati jellemzők, a frekvencia-felhasználás, a vertikális kapcsolatok és a piaci súly tekintetében. (A hatékony szolgáltató feltételezést csak e kereteken belül indokolt alkalmazni.) Az egyenlő elbánás elve épp azt kívánja meg, hogy e tartósan fennálló különbségek megfelelő súllyal legyenek figyelembe véve a szabályozás kialakítása során.

A Vodafone Magyarország Zrt. fenti észrevételével kapcsolatban a Tanács ismételten hangsúlyozni kívánja, hogy a „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség körében a BU-LRIC költségmodell alapján megállapított költségalapú hívásvégződtetési díj vonatkozásában nem az az elgondolás képezte az azonos célérték, valamint annak azonos időben történő elérésének alapját, hogy a három érintett mobil telefonszolgáltatót teljesen egyformának tekinti, hiszen a BU-LRIC költségmodell nem az egyes ténylegesen működő szolgáltatók valamelyikét, hanem egy hipotetikus, hatékony magyarországi mobilszolgáltató hívásvégződtetési szolgáltatásának költségalapúságát modellezi le.

A tartósan fennálló különbségekkel kapcsolatban annyit kíván a Tanács mindössze rögzíteni, hogy a jelenleg fennálló indokolatlan előnyök megszüntetése éppen az egyenlő

elbírás érvényesítésén keresztül valósítható meg, melynek tartalmát a Vodafone Magyarország Zrt. a fentiekből is láthatóan félreértelmezi.

A tervezett szabályozás hatása az iparági szerkezetre

A Vodafone Magyarország Zrt. álláspontja szerint a Tervezet azáltal, hogy a domináns pozícióban lévő Magyar Telekom Nyrt. további erősödését, illetve a piaci verseny fenntartására és fokozására alkalmas kisebb, később piacralépett szereplő helyzetének gyengülését szolgálja, jelentős mértékben beleszól a távközlés-politika, ezen belül a távközlési piac szerkezetének alakításába. A piacelemzés és a kötelezettségek kirovása tekintetében a Hatóság nem mérlegelte a piacon bekövetkezett jelentős változásokat.

A fentiek miatt szükségesnek tartja a Vodafone Magyarország Zrt., hogy a Magyar Telekom Nyrt. szerepe és piaci dominanciája a Bizottság ajánlásainak megfelelően elemzésre, míg az egyes szolgáltatókra vonatkozó kötelezettségek meghatározásakor figyelembevételre kerüljön.

Téves a Vodafone Magyarország Zrt. következtetése. Noha számára a szabályozás az eddigiekhez képest valóban jövedelem-kiesést eredményezhet, de az nem „jövedelmet csoportosít át szabályozási eszközökkel a Magyar Telekom számára”, hanem megszünteti a Vodafone Magyarország Zrt. indokolatlan, jelenleg alkalmazott végződtetési díjain keresztül megvalósított, más szolgáltatóktól történő jövedelem-elvonását. A hatósági szabályozás egyik szolgáltatót sem támogatja, vagy bünteti, hanem az a célja, hogy a mobil hívásvégződtetési díjakat úgy szabályozza, hogy azok költségalapúak legyenek. Tekintettel arra, hogy a Kötelezett Szolgáltatók eddig nem tudták jóváhagyásra alkalmas TD-LRIC költségmodell benyújtásával saját költségalapú díjaikat igazolni, és ezért a Tanács a hívásvégződtetési díj meghatározása során „benchmark” módszert alkalmazott, valamint továbbá arra, hogy ha a Tervezetben foglalt szabályozás eléri célját, akkor valószínű, hogy átrendeződés történik a szolgáltatók közti jelenlegi végződtetési-díj egyenlegek vonatkozásában. Vitatni ezért legfeljebb a szabályozás célját (legyenek költségalapúak a végződtetési díjak), vagy a költségalapú díj mértékét lehet. Azt azonban, hogy a szabályozás következtében megváltozik a jelenlegi egyensúly, értelmetlen.

V.4. A Pannon GSM Zrt. észrevételei

A Pannon GSM Zrt. a Tervezet vonatkozásában kialakított részletes észrevételeit több mellékletbe foglaltan tette meg, melyek közül a IV. számú melléklet a Magyar Telekom Nyrt. fúziójára vonatkozó újságcikkeket tartalmaz. A Pannon GSM Zrt. egyes észrevételeiben foglalt megállapításait a mellékletben található újságcikkek tartalmával kívánja alátámasztani. A Tanács az önálló újságcikkeket – mivel azok nem a Pannon GSM Zrt. nyilatkozatai – nem tekintette az Eht. 36. § szerinti észrevételnek, melynek következtében azokra külön választ nem adott.

Észrevételek I. pont „Piacmeghatározás” 1. és 2. bekezdései

A Pannon GSM Zrt. a fenti bekezdésekben a piacmeghatározás kapcsán fejt ki, hogy a Bizottság 2002/C 165 számú iránymutatása 20. pontja értelmében a Hatóságnak előremutató piacelemzést kell végeznie a jelenlegi piaci viszonyok alapján, és figyelembe kell vennie az ésszerű időtartamon belül várható, vagy előrelátható piaci fejleményeket. Álláspontja szerint a Tervezet szerinti piacmeghatározás, illetve a helyettesítés elemzése azonban nemcsak nem előremutató, de még csak nem is a jelenlegi piaci viszonyok alapján történt, hanem egy 2004-es TÁRKI tanulmányon alapul. Ezzel kapcsolatban kifejti, hogy véleménye szerint egy dinamikus fejlődő versenyágazatban elfogadhatatlan az ex ante szabályozás kizárólag múltbeli adatok alapján. Erre tekintettel kifejti, hogy a piac 2004 óta jelentős változáson ment keresztül, (pl. a piaci részesedések változtak, előfizetős szám változott, lehetővé vált a számhordozhatóság, az 1 főre jutó hívásforgalom jelentősen változott, az inkumbens és a piacvezető mobilszolgáltató fuzionált) és várható illetve előrelátható, hogy 2009-ig további, jelentős változások fognak bekövetkezni.

A Tanács a fenti észrevétellel kapcsolatban rögzíteni kívánja, hogy a tárgyi piacelemzési eljárás során folyamatosan szem előtt tartotta a Bizottság iránymutatásában megfogalmazott kritériumokat, így természetesen az előremutató piacelemzés követelményét is. A Tanács ennek kapcsán megjegyzi, hogy a piacelemzési eljárás maga is az előremutató jelleg követelményét támasztja az elemzés végeredményével szemben, hiszen a Tanács a Tervezetben a jövőre vonatkozóan állapít meg kötelezettségeket a Kötelezett Szolgáltatók tekintetében. A Pannon GSM Zrt. ezt azon az alapon kívánja vitatni, hogy a Tervezet, és így az azt megelőző elemzés nemhogy nem volt előremutató, de azok egy 2004-es TÁRKI tanulmányon alapulnak.

A Pannon GSM Zrt. azon álláspontjával kapcsolatban, mely szerint a piacelemzés nem előremutató a Tanács rögzíteni kívánja, hogy ezt az állítást a Pannon GSM Zrt. semmilyen konkrét bizonyítékkal nem támasztja alá, mindössze arra hivatkozik, hogy az egy 2004-ben készült TÁRKI tanulmányon alapul. A Tanács tájékoztatja a szolgáltatót, hogy a tárgyi piacelemzési eljárás során a Tanács – a Tervezet indokolásában foglaltaknak megfelelően – a TÁRKI hivatkozott, fogyasztói szokásokra vonatkozó tanulmánya mellett számos más forrásból (a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi piac vonatkozásában elrendelt adatszolgáltatás körében megismert adatok, a BU-LRIC költségszámítási modell felépítése körében szolgáltatott szolgáltatói adatok, a piacelemzéssel érintett piac elemzése szempontjából releváns, nyilvánosan hozzáférhető adatok, ajánlatok, statisztikák, a társhatóságok által nyilvánosságra hozott információk, az IRG és az ERG

nyilvánosan elérhető honlapjain foglaltak, a Hatóság saját nyilvántartásainak adatai stb.), merítette, majd dolgozta fel azt az adat- és információhalmazt, melynek alapján a piacelemzés során konkrét megállapításokat tett, ezért meglehetősen felszínes megállapításon alapuló észrevétel, hogy a tárgyi piacelemzés kizárólag a fenti TÁRKI elemzésen alapul.

Bár a Pannon GSM Zrt. által kifejtett álláspont szerint egy dinamikusan fejlődő versenyágazatban a kizárólag múltbeli adatok alapján történő ex ante szabályozás elfogadhatatlan, a Tanács ezzel szemben arra az álláspontra helyezkedik, hogy ex ante szabályozás ugyan a jövőre előre mutató tartalmú, ettől függetlenül szükségszerűen múltbeli adatok alapján kerül meghatározásra, melynek következtében a jövőben bekövetkező valamennyi esetleges körülményekre nem tud figyelemmel lenni. Erre a tényre, valamint arra a körülményre tekintettel, hogy a hatósági tapasztalatok alapján egy év leforgása alatt a fogyasztói szokások nem változtak olyan mértékben, amely szerint újabb, 2005-ös adatokon alapuló piackutatás elkészítése lett volna indokolt, megállapítható, hogy a TÁRKI tanulmány a piacelemzés keretében fenntartások nélkül felhasználható.

Hangsúlyozni kívánja továbbá a Tanács, hogy a Tervezetben meghatározott „kötségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség a jelenlegi és nem a 2009-es költségalapú hívásvégződtetési díjat szabályozza azzal, hogy azt a Kötelezett Szolgáltatóknak – figyelemmel a hírközlési piac egyensúlyának, valamint az egyes szolgáltatók zavartalan és eredményes működésének biztosítására – a Tanács által biztosított kedvezménynek megfelelően legfeljebb 3 lépcsőben, legkésőbb 2009. január 01. napjától kell alkalmaznia. Fentiekből következik, hogy a jelenlegi költségalapú hívásvégződtetési díj meghatározása során a 2009. évi végbemenő esetleges változásokra az elemzés nem volt tekintettel.

Észrevételek II. pont „Piacelemzés” 1. és 2. bekezdései

A Pannon GSM Zrt. álláspontja szerint a Tervezet [58] pontja elvként fekteti le azt a közösségi jogból fakadó követelményt, hogy a kötelezettségeknek a lehető legteljesebb mértékben alkalmazkodniuk kell a meghatározott piacok sajátosságaihoz. Ehhez azonban szükség van a piacelemzés keretében a piacok sajátosságainak feltárásához, amelyhez a Tervezet [33] pontjában idézett és a Bizottság iránymutatásának 78. pontjában található, egy adott szolgáltató piaci erejének mérésére alkalmas kritériumok szolgálnak eszközként.

Álláspontja szerint a fenti szempontok alapján egyértelműen kimutatható, hogy a meghatározott piacok sajátosságaik alapján két kategóriába sorolhatóak. Az egyik kategóriába a Magyar Telekom Nyrt., míg a másik kategóriába a Pannon GSM Zrt. valamint a Vodafone Magyarország Zrt. tartozik. Az elhatárolás alapját a vállalkozás mérete, a vezetékes és a mobil hálózati infrastruktúra, a méretgazdaságosság, a tőkepiacokhoz és a pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés módja, a választékgazdaságosság és az értékesítési hálózat mérete képezte.

Fentiek alapján a Pannon GSM Zrt. megállapítja, hogy ugyan három elkülönült végződtetési piac van, és a saját végződtetési piacán mindhárom mobilszolgáltató 100%-os részesedéssel rendelkezik, a három piac közti különbségtétel mindenképpen szükséges, mivel a Magyar

Telekom Nyrt. és a többi mobil szolgáltató végződtetési piacának mérete, bevételei és költségei lényegesen eltérnek egymástól. Következésképpen diszkriminatívnak és aránytalanoknak tartja azokat a kötelezettségeket, amelyek azonos vagy hasonló módon sújtják az alapvetően különböző piacokat, mert e piacok sajátosságai a piacelemzés keretében nem kerültek kimutatásra.

A Pannon GSM Zrt. tévesen értelmezi a piacelemzési módszertant. Az általa leírt értelmezés az adott piacokon (tehát a három elkülönült végződtetési piacon) a jelentős piaci erő vizsgálatára vonatkozóan meghatározott vizsgálati szempontokat tévesen arra használná, hogy az egyes elkülönült piacokat összehasonlítsa ezen szempontok mentén. A Hatóságnak a három elkülönült végződtetési piac azonosítása után mindhárom végződtetési piacra vonatkozóan elkülönülten kell értékelni a Tervezet [33] pontjában felsorolt szempontokat, a piacelemzés során (tehát a piacelemzési folyamat azon szakaszában, ahol a jelentős piaci erejű szereplők azonosítására sor kerül) ezek a szempontok az azonosított piacok elkülönült elemzésére szolgálnak és nem az azonosított piacok egymáshoz hasonlítására. Az Eht. 52. § (1) pontja világosan kimondja, hogy a „Tanács azonosítja az érintett piacokat; elemzi az érintett piacokon fennálló versenyt, illetve annak hatékonyságát, és amennyiben azokon a verseny nem kellően hatékony, azonosítja az érintett piacokon a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatót, illetve szolgáltatókat;”. Az Eht. rendelkezése semmiképpen sem értelmezhető úgy, hogy a különböző azonosított piacokon tevékenykedő piaci szereplőket kellene a Hatóságnak egymással összehasonlítani.

Azon túl, hogy az azonosított piacok összehasonlítása módszertanilag helytelen, a Pannon GSM Zrt. által a végződtetési piacok megkülönböztetésére javasolt szempontok nem az egyes piacok sajátosságaira, hanem az elkülönült piacokon szolgáltató vállalkozások különböző működési jellemzőire vonatkoznak. A piacelemzés során a Hatóságnak nem szolgáltatókat kell összehasonlítani, hanem az azonosított piacokon a jelentős piaci erő meglétét kell vizsgálnia. Ebből a szempontból pedig nincs különbség a szolgáltatók között, hiszen a Tanács mindhárom végződtetési piacon megállapította, hogy az adott piacon szolgáltató vállalkozás monopóliumhelyzetben van.

Továbbá a Pannon GSM Zrt. önmaga is leírja, hogy a Tervezet [33] pontjában idézett és a Bizottság iránymutatásának 78. pontjában található kritériumok egy adott szolgáltató piaci erejének mérésére szolgálnak. Mivel az elkülönült végződtetési piacok (amelyeknek elkülönült létezését maga is elismeri) mindegyikén egyetlen szolgáltató található, ezért az adott elkülönült végződtetési piacok „sajátosságainak feltárásakor” az adott piacon kell vizsgálni a kritériumokat. Elkülönült piacok összehasonlítása tehát nem lehetséges. Hangsúlyozva, hogy a Hatóság nem ért egyet a Pannon GSM Zrt. érvelésével (misperint két végződtetési piactípus van), a szolgáltató önmagával is ellentmondásba kerül, amikor a Pannon GSM Zrt. és a Vodafone Magyarország Zrt. közötti nyilvánvaló különbségeket nem veszi figyelembe.

Észrevételek II. pont „Piacelemzés” 3. bekezdése

A Pannon GSM Zrt. kifejti, hogy a Bizottsági iránymutatás 20. pontja értelmében a Hatóságnak előremutató piacelemzést kell végeznie a jelenlegi piaci viszonyok alapján, és figyelembe kell vennie az ésszerű időtartamon belül várható vagy előrelátható piaci

fejleményeket. Ezzel kapcsolatban kifejti, hogy a T-Mobile Zrt. és a Matáv Rt. fúziója ésszerű határidőn belül, várható és egyértelműen előrelátható változásokat hoz a jelenleg már Magyar Telekom Nyrt. néven működő cég szerkezetében, költségmegtakarítási lehetőségeiben és méretgazdaságosságában. Rámutat, hogy véleménye szerint a Hatóság nem vette figyelembe a piacelemzés során a fúzió következtében jelentkező előnyöket, megtakarításokat, piaci koncentrációt és a megerősödött piaci helyzetet sem.

Erre is tekintettel a Pannon GSM Zrt. kijelenti, hogy nem ért egyet a Tervezet [78] pontjának azon megállapításával, hogy a „magyarországi mobilszolgáltatók piaci részesedése folyamatos kiegyenlítődési tendenciát mutat”, hiszen a korábbi T-Mobile Zrt. piacra lépése óta őrzi a piacvezető szerepet, amelyet tovább erősít a közel monopolhelyzetben lévő inkumbenssel való fúziója.

Álláspontja szerint a Hatóság piacelemzése hibás, mert nem azonosítja és veszi figyelembe a kötelezettségek kiszabásánál a két alapvetően különböző végződtetési piactípus eltérő sajátosságait. Megítélése szerint a hibás piacelemzés a Keretirányelv 7. cikke értelmében az Európai Bizottság vétőjét vonhatja maga után.

A fenti észrevétellel kapcsolatban a Tanács rámutat, hogy az előző válaszban elmondottak itt is érvényesek, tehát a piacelemzés során a Hatóságnak az erőfölényes helyzet meglétét kell vizsgálnia és nem az elkülönült piacokon szolgáltató vállalkozások gazdálkodási körülményeit kell összehasonlítani. Az elkülönült beszédcélú mobil hívásvégződtetési piacokon fennálló erőfölényes helyzet mindhárom piacon azonos. A Hatóságnak a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű piac elemzése során az adott piacokon fennálló erőfölényes helyzetet kell értékelnie és a kötelezettségek kiszabásánál az ezeken a piacokon fennálló erőfölénnyel kapcsolatban kell kötelezettségeket kiszabnia, nem pedig a Magyar Telekom Nyrt. kiskereskedelmi piacokon fennálló esetleges erőfölényét kell „ellensúlyoznia”.

Észrevételek III.1. pont „Költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” 1. bekezdése

A Pannon GSM Zrt. álláspontja szerint a Hatóság abból a téves preconcepcióból kiindulva, hogy a három mobilszolgáltató végződtetési piaca egyforma, ugyanazon BU-LRIC modell alkalmazásával, azonos végződtetési díjat állapított meg mindhárom szolgáltató számára, amelynek elérésére szintén azonos határnapot tűzött. Kifejti, hogy véleménye szerint azzal a megoldással, hogy a Tanács az alapvetően különböző helyzetű piaci szereplők számára azonos kötelezettségeket írt elő, diszkriminációt valósít meg a Pannon GSM Zrt. és a Vodafone Magyarország Zrt. hátrányára és a Magyar Telekom Nyrt. előnyére.

A Pannon GSM Zrt. fenti észrevételével kapcsolatban a Tanács hangsúlyozni szeretné, hogy a „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség körében a BU-LRIC költségmodell alapján megállapított költségalapú hívásvégződtetési díj vonatkozásában nem az az elgondolás képezte az azonos célérték, valamint annak azonos időben történő elérésének alapját, hogy a három érintett mobil telefonszolgáltató hívásvégződtetési piaca egyforma, hiszen a BU-LRIC költségmodell nem az egyes ténylegesen működő szolgáltatók valamelyikét, hanem egy hipotetikus, hatékony magyarországi mobilszolgáltató hívásvégződtetési szolgáltatásának költségalapúságát modellezi le.

Az egyes szolgáltatók tekintetében meghatározott azonos kötelezettségek által diszkrimináló szabályozással kapcsolatban rögzíteni kívánja a Tanács, hogy a beszédcélú hívásvégződtetési szolgáltatás tekintetében nem mutatkoznak olyan érdemi különbségek az egyes szolgáltatók között, amelyek esetlegesen eltérő kötelezettségek meghatározását tennék szükségessé, hiszen mind a három mobil szolgáltató országos lefedettségű hálózattal rendelkezik, az adott érintett piacon 100%-os részesedéssel bír, mindhárom szolgáltató a 900 és az 1800 MHz-es frekvenciasávban is működik, valamint mindhárman rendelkeznek UMTS engedéllyel.

Fentiekkel kapcsolatban hangsúlyozni szükséges, hogy a BU-LRIC költségszámítási modell alapján meghatározott költségalapú hívásvégződtetési díj alkalmazása – adott esetben – egy, az érintett szolgáltatók részére a Tervezet által felkínált választási lehetőség, vagyis nem az egyetlen lehetséges szabályozási megoldás. Erre tekintettel kívánja a Tanács fokozottan hangsúlyozni, hogy elsődlegesen a Kötelezett Szolgáltatókat illeti meg annak lehetősége, hogy saját, a beszédcélú hívásvégződtetési nagykereskedelmi szolgáltatásra vonatkozó költségalapú díjukat jóváhagyásra alkalmas TD-LRIC benyújtásával bizonyítsák. Ennek tükrében hibás a Pannon GSM Zrt. azon kiindulási alapja, mely szerint a „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettséget kizárólag a BU-LRIC költségmodell alapján meghatározott költségalapú díjjal tekinti egyenlőnek.

A Pannon GSM Zrt. álláspontja szerint diszkriminatív szabályozással kapcsolatban mindössze annyit kíván a Tanács megjegyezni, hogy a Tervezetben meghatározott szabályozás célja természetesen nem arra irányul, hogy egyes szolgáltatókat előnyben részesítsen, más szolgáltatóknak pedig ezáltal hátrányt okozzon, hanem elsődlegesen a versenyt korlátozó és akadályozó, indokolatlan piaci előnyök felszámolását célozza, melynek adott esetben a BU-LRIC költségmodell alapján meghatározott, azonos mértékű költségalapú hívásvégződtetési díj is megfelelő eszköze lehet.

A Pannon GSM Zrt. részére a Tervezet azonban lehetőséget nyújt arra, hogy a felülről lefelé építkező költségmodell benyújtásával bizonyítsa, hogy a tényleges költségei meghaladják az 1/3-os piaci részesedésű hipotetikus szolgáltató forgalmának felhasználásával kiszámított BU-LRIC alapú értéket. A modell jóváhagyása esetében a Pannon GSM Zrt.-nek csak a TD-LRIC modell eredményeként előálló értékig kell – egy vagy több lépcsőben – csökkentenie hívásvégződtetési díját. A csökkentési lépések meghatározása során a Tanács figyelembe vette továbbá a szolgáltatók közötti jelenlegi különbségeket, hiszen a célérték eléréséig folyamatosan a Pannon GSM Zrt. magasabb hívásvégződtetési díjakat alkalmazhat (2007-ben 1,27 Ft/perccel, 2008-ban 0,54 Ft/perccel), mint a Magyar Telekom Nyrt.

Észrevételek III.1. pont „Költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” 2. bekezdése

A Pannon GSM Zrt. kijelenti, hogy a Hatóság nem végzett olyan hatásvizsgálatot, amely kimutatná, hogy milyen változásokat eredményez a három szolgáltató azonos végződtetési díja, amelyet egy olyan glide path szabállyal kell elérni, amelyben legkisebb mértékben pont a piacvezető végződtetési díja csökken. Számításai szerint ezzel a kötelezettséggel a Hatóság – a jelentős jövedelemátcsoportosítással – egyértelműen a Magyar Telekom Nyrt-t támogatja!

Téves a Pannon GSM Zrt. következtetése. A hatósági szabályozás egyik szolgáltatót sem támogatja, vagy bünteti, hanem az a célja, hogy a mobil hívásvégződtetési díjakat szabályozza úgy, hogy azok költségalapúak legyenek. A jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók eddig nem tudták jóváhagyásra alkalmas TD-LRIC költségmodell benyújtásával saját költségalapú díjaikat igazolni, és ezért a Tanács a hívásvégződtetési díj meghatározása során korábban „benchmark” módszert alkalmazott. Ha a Tervezetben foglalt szabályozás megvalósul, valószínű, hogy átrendeződés történik a szolgáltatók közti jelenlegi hívásvégződtetési-díj egyenlegek vonatkozásában. Azt állítani azonban, hogy a szabályozás következtében megváltozik a jelenlegi egyensúly, értelmetlen. Ha a jelenlegi állapothoz képest jelentős változás történik, az csak annyit jelent, hogy jelenleg jelentős az eltérés a költségalapú díjviszonyokhoz képest, és jelenleg folyik jelentős, indokolatlan jövedelem-átcsoportosítás a szolgáltatók között a magas hívásvégződtetési díjakon keresztül. A cégek tervezési célú adatgyűjtésén túl emiatt értelmezhetetlen annak számolása, hogy a jelenlegi (indokolhatatlan) állapothoz képest a helyes állapot kialakulásával ki mennyit nyer, és ki mennyit veszít. Ez legfeljebb azt a becslést segíti, hogy milyen mértékű, számszerűsítve mekkora az a piaci torzulás, amit a jelenlegi végződtetési díjak okoznak, és a jelenlegi állapotnak kik a haszonélvezői illetve vesztesei.

Téves továbbá az a megközelítés is, amely a csökkenés mértékét tekinti fő szempontnak a kötelezettség súlyának a megállapításával. Az abszolút értékeket tekintve jól látható, hogy a Pannon GSM Zrt. (amennyiben jóváhagyásra alkalmas TD-LRIC költségmodellt nyújt be, vagy a BU-LRIC alapján meghatározott díjat köteles bármely okból kifolyólag alkalmazni), a 2009. évig folyamatosan magasabb végződtetési díjat alkalmazhat, mint a Magyar Telekom Nyrt.

Észrevételek III.1. pont „Költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” 3., 4. és 5. bekezdései

A Pannon GSM Zrt. véleménye szerint a Hatóság indokolatlan jövedelemátcsoportosítást okoz azzal, hogy a vezetékes és mobilüzletággal egyaránt rendelkező Magyar Telekom Nyrt. és a csak mobilhálózattal rendelkező Pannon GSM Zrt. és Vodafone Magyarország Zrt. számára ugyanazt a BU-LRIC alapú díjat határozza meg. Minden gazdasági érv arra utal, hogy a Magyar Telekom Nyrt. mind vezetékes, mind mobilszolgáltatásait költséghatékonyabban nyújtja, ez pedig nem eredményezheti ugyanazt a BU-LRIC modellt és azonos végződtetési díjat.

A Pannon GSM Zrt. kifejti, hogy a Hatóság a modellezés során nem vette figyelembe, hogy a legnagyobb mobilszolgáltató egyben vezetékes üzletággal is rendelkezik, és számos ponton hatékonyabban működik, mint a csak mobilszolgáltatást nyújtó két szolgáltató, melynek következtében ezt a szabályozás elmulasztotta kiegyenlíteni. Állítását a bérelt vonali költségek példájával kívánja alátámasztani, melyben kifejti, hogy a Magyar Telekom Nyrt. mobilüzletága tekintetében belső szolgáltatásként jelentkezik. Ezzel szemben a Pannon GSM Zrt. és a Vodafone Magyarország Zrt. fizet a bérelt vonal szolgáltatás igénybevételéért, tehát pénzmozgással jár a tranzakció, amelynek működő tőke költsége van, amely költség a Magyar Telekom Nyrt. mobilüzletágánál nem merül fel.

A Pannon GSM Zrt. álláspontja szerint a másik különbség pedig az összevonásból származó belső szinergiák kihasználásából fakad. A Magyar Telekom Nyrt., mint vezetőkes és mobil szolgáltató igazgatási, adminisztrációs és egyéb általános költségeiben jelentős megtakarítást könyvelhet el azzal, hogy felszámolja a két üzletág irányításában található átfedéseket. Ezzel feltételezhetően általános költségeiben is hatékonyabban tud működni, ami ismét alátámasztja azt a tényt, hogy nem lehet egyenlő hívásvégződtetési díja a vezetőkes és mobil üzletággal bíró társaságnak, mint a kizárólag mobil szolgáltatást nyújtó két szolgáltatónak.

Fentiekre tekintettel a Pannon GSM Zrt. azt javasolja, hogy a Hatóság dolgozzon ki két modellt, egyet a Magyar Telekom Nyrt. és egyet a Pannon GSM Zrt. valamint a Vodafone Magyarországi Zrt. számára.

A Tanács rögzíteni kívánja, hogy a Tervezet nem a jövedelemátcsoportosítás eszközeként rendeli – adott esetben – a BU-LRIC költségmodell alapján kiszámított hívásvégződtetési díjat alkalmazni, hanem mint alternatívát kínálja az érintett szolgáltatók költségalapúságra vonatkozó kötelezettségének teljesítése körében. Rögzíti továbbá, hogy a jelen piacelemzés tárgya a beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban elnevezésű nagykereskedelmi szolgáltatásra vonatkozik. Ezzel kapcsolatban rögzítendő, hogy a Magyar Telekom Nyrt. a vezetőkes hálózaton nyújtott szolgáltatásai tekintetében is jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként került azonosításra, vagyis őt – a másik két mobil szolgáltatóval szemben – a vezetőkes piacon is terhelik kötelezettségek.

Ettől függetlenül azonban ismételtelen csak hangsúlyozni tudja a Tanács, hogy elsődlegesen a Kötelezett Szolgáltató van abban a helyzetben, hogy a hívásvégződtetési nagykereskedelmi szolgáltatásra vonatkozó költségalapúságát TD-LRIC modell benyújtásával bizonyítsa. Amennyiben a szolgáltató által jóváhagyásra előterjesztett TD-LRIC költségmodell, valamint az annak alapján meghatározott költségalapú hívásvégződtetési díj mindenben megfelel a hírközlési jogszabályoknak, akkor az a Tanács által elfogadásra kerül. Ebben az esetben a BU-LRIC költségmodell mindössze annak ütemezése tekintetében vonatkozik majd az érintett szolgáltatóra.

A fentiekkel összefüggésben megállapítható, hogy a TD-LRIC módszertan jellemzője, hogy a felmerült tényleges költségeket és ráfordításokat többek között a működés hosszú távon feltételezett hatékonysági és kapacitásbeli tényezőinek módosítása figyelembevételével szükséges átértékelni (ld. Tervezet rendelkező része II. melléklet E/I. pont). Ezáltal a Magyar Telekom Nyrt.-nek a Pannon GSM Zrt. észrevételeiben feltételezett és 3 év alatt fokozatosan megvalósulónak tekintett szinergikus költségcsökkenése beépülhet a TD-LRIC modellbe.

Továbbá a Pannon GSM Zrt. okfejtésében teljesen figyelmen kívül hagyja azt a tényt, hogy ha valamely szolgáltató belső szolgáltatásként nyújt pl. bérelt vonalat valamely belső üzletágának, akkor ebben az üzletágban is befektetéseket kellett végrehajtania, melynek révén a megvalósuló eszközöket átértékelve, tőkeköltséggel kell figyelembe vennie a költségmodelljében. Ami tehát a feltételezett szolgáltatónál bérelt vonali kifizetésként jelentkezik, azt az „önellátó” szolgáltatónál „hálózatos költség + tőkeköltség” összeggel kell figyelembe venni az inputköltségek között. Nem megalapozott tehát az a feltételezés, hogy a Pannon GSM Zrt.-nek fizetni kellene valami olyasmért, ami a másik szolgáltatónak „csak úgy van”.

Észrevételek III.1. pont „Költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” 6. bekezdése

A Pannon GSM Zrt. álláspontja szerint a Hatóság által rögzített évenkénti díjcsökkentési ütem további egyenlőtlenségeket eredményez a piacon, hiszen a piacvezető mobilszolgáltató számára megállapított díjcsökkentési ütem kisebb, mint a többi érintett szolgáltatóé. Kifejti, hogy ez a körülmény azt eredményezi, hogy a Magyar Telekom Nyrt. végződtetési bevétele bázis forgalommal mérve 14,74%-kal csökken, míg összekapcsolási költségei 16,99% - 19,77% között mérséklődik. További előnye származik a Magyar Telekom Nyrt.-nek abból, hogy a vezetékes üzletágában a mobil végződtetési díj költségcsökkenésként jelentkezik, vagyis a piacvezető szolgáltató kétszeresen profitál a Hatóság által megjelölt csökkentési ütemezésen. Ezzel a lépéssel három éven keresztül a Hatóság növekvő mértékű, indokolatlan előnyhöz juttatja a Magyar Telekom csoportot.

A Pannon GSM Zrt. fenti véleményével kapcsolatban arra kívánja felhívni a figyelmet a Tanács, hogy mivel a BU-LRIC költségmodell alapján mindhárom szolgáltató tekintetében azonos célérték került meghatározásra, valamint az a tény, hogy a Magyar Telekom Nyrt., valamint annak mobil üzletágának jogelődje, a T-Mobile Rt. alkalmazza évek óta a legalacsonyabb hívásvégződtetési díjat, szükségszerűen azzal a következménnyel jár, hogy az ütemezés szerint a Magyar Telekom Nyrt. vonatkozásában jóváhagyott TD-LRIC költségmodell szerinti költségalapú díj, vagy adott esetben az azonos célérték a Magyar Telekom Nyrt. által kisebb mértékű díjcsökkentésekkel érhető el.

A fenti észrevétel megfogalmazásának alkalmával a Pannon GSM Zrt. megfeledezett arról a körülményről, mely szerint a jóváhagyott költségalapú díj, vagy az azonos célérték eléréséig a nagyobb mértékű díjcsökkentés ellenére a Pannon GSM Zrt. továbbra is folyamatosan magasabb díjat alkalmazhat a Magyar Telekom Nyrt. részére meghatározott díjnál, melynek alapját a Pannon GSM Zrt. által jelenleg alkalmazott hívásvégződtetési díj magas szintje képezi. Emellett az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a költségalapú díjak alkalmazása nem indokolatlan előnyöket hoz létre, hanem éppen ellenkezőleg a jelenleg fennálló indokolatlan előnyöket szünteti meg.

Fentiekén túlmenően rögzíteni kívánja a Tanács, hogy a BU-LRIC költségmodell alapján meghatározott költségalapú hívásvégződtetési díj, mint ahogyan a szolgáltatók által jóváhagyásra benyújtható TD-LRIC alapú költségalapú hívásvégződtetési díj is, a hívásvégződtetési nagykereskedelmi szolgáltatás jelenlegi díjára vonatkozik, melyet arra való tekintettel, hogy a költségalapú díj versenyprobléma által indokolt azonnali bevezetése az érintett szolgáltatók gazdasági működésében komoly zavart okozna, a Kötelezett Szolgáltatóknak a Tervezetben megjelölt ütemezés szerint 2009. január 01. napján kell elérniük, amennyiben a jóváhagyásra benyújtott TD-LRIC költségmodell jóváhagyásra nem alkalmas, vagy – választásuk szerint – a BU-LRIC alapú hívásvégződtetési díjat kívánják alkalmazni. Ezzel kapcsolatban mindössze annyit kíván a Tanács hangsúlyozni, hogy a költségalapú díj azonnali bevezetéséből fakadó piaci zavarok, az alkalmazkodás lehetőségének megteremtése, valamint szolgáltatói nehézségek elkerülése érdekében határozott annak későbbi bevezetéséről, amely körülmény a szolgáltatók oldalán egyértelmű kedvezményként jelentkezik, hiszen még évekig magasabb díjon nyújthatják a szolgáltatást. Ugyanakkor az is hangsúlyozandó,

hogy a Tanács mind a glide path szabály alkalmazására vonatkozó, mind annak részletszabályait megállapító döntéseit – a piacelemzés eredményeire támaszkodva – mérlegelési jogkörében hozta meg. Természetesen az ütemezés tekintetében más megoldás is elképzelhető, a Tanács azonban a Tervezetben rögzített szabályozást látta leginkább a kívánt cél elérését szolgáló megoldásnak.

Észrevételek III.1. pont „Költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” 7. bekezdése

A Pannon GSM Zrt. kijelenti, hogy a Hozzáférési irányelv 5. cikk (1) bekezdése és 13. cikk (2) bekezdése értelmében a Hatóságnak biztosítania kell, hogy az általa előírt árképzési módszer „a hatékonyság és a fenntartható verseny előmozdítását szolgálja, valamint a lehető legtöbb fogyasztói előnyt biztosítsa”. Álláspontja szerint azonban a Tervezet nem növeli, hanem csökkenti a fogyasztók előnyeit, hiszen a mobilfogyasztótól átcsoportosítást végez a Magyar Telekom Nyrt. tulajdonosaihoz.

Kijelenti, hogy a mobilpiac Magyarországon egy valódi versenypiac, amelyet álláspontja szerint a Hatóság honlapján közzétett Herfindahl index is egyértelműen kimutat. Kifejti, hogy a mobil végződtetési díjak csökkentésének legitim célja a vezetékes-mobil hívások olcsóbbá tétele lehetne, azonban Magyarországon – ellentétben az EU 15 országaival, ahol a vezetékes piacok is versenypiacok, ezért a mobil végződtetési díjak csökkentése maga után vonja a vezetékes-mobil hívások percdíjainak csökkentését – nincsen olyan mechanizmus, amely ezt kikényszerítené.

Példával illusztrálja, hogy ma Magyarországon a fogyasztói jólétet nem a mobil szolgáltatók végződtetési díjának csökkentése fogja növelni, hiszen az semmilyen hatással nincs a mobil-vezetékes percdíjakra. Megítélése szerint a Tervezet gyakorlati hatása tehát az, hogy a mobilfogyasztóktól elvon, azonban a vezetékes fogyasztók számára ezen elvonás előnyeinek realizálását nem biztosítja, meghagyva ezzel az extraprofitot a vezetékes szolgáltatóknál.

A Hatóság több szempontból nem ért egyet a Pannon GSM Zrt. érvelésével, miszerint a Határozat nem a fogyasztói jólétet növeli, hanem a Magyar Telekom Nyrt. tulajdonosai felé csoportosít át összegeket a mobil fogyasztótól. A végződtetési díjak csökkenése egyrészt csökkenti a mobil-mobil irányú hívások költségeit, másrészt pedig a helyhez kötött-mobil irányú hívások költségeit, ezáltal megteremti a lehetőségét ezen hívásirányok díjcsökkentésére. A Pannon GSM Zrt. véleménye szerint is a „mobilpiac” versenyző piac, ebből következően a díjcsökkenés a verseny révén jelentkezik a kiskereskedelmi árak csökkenésében is. A helyhez kötött-mobil hívások esetében pedig a helyhez kötött szolgáltatást nyújtó szolgáltatók (hálózattal rendelkező és alternatívok) közötti verseny biztosítja, hogy a végződtetési díjak csökkenése megjelenjen a kiskereskedelmi árakban.

A Pannon GSM Zrt. által a verseny hiányára felhozott példa egy szolgáltató egyetlen csomagjából kiragadott csúcsidős díj végződtetési átlagdíjához történő viszonyításából von le általános következtetést. A helyhez kötött szolgáltatók és a területükön működő, közvetítőválasztást igénybevevő alternatív szolgáltatók számtalan díjcsomagot kínálnak ügyfeleiknek, amelyekben a hívásdíjak rendkívül változatos képet mutatnak. Éppen ezért teljességgel megalapozatlan egyetlen szolgáltató egyetlen lebeszélhető (tehát a percdíjban az előfizetési díjat is térítő) csomagjának (amelyet mindössze 9 számozási

körzetben lehet igénybe venni az 54-ből) egyetlen díja (ráadásul a csúcsidős kiskereskedelmi díjat félrevezetően a végződtetési átlagdíjhoz hasonlítva) alapján levonni azt a következtetést, hogy a hívásvégződtetési díjak csökkentésének semmilyen hatása sincs a helyhez kötött-mobil kiskereskedelmi árakra.

Továbbá, még ha el is fogadnánk a Pannon GSM Zrt. érvelését, mely szerint a helyhez kötött szolgáltatók nem adják át a hívásvégződtetési díj csökkenését a fogyasztóknak, akkor ez egy másik piacon (nem a mobil hívásvégződtetés nagykereskedelmi piacán) utalna az elégtelen versenyre, amely körülmény azon a piacon való szabályozói beavatkozást tenne szükségessé.

A Pannon GSM Zrt. fenti észrevételével kapcsolatban rögzíteni kívánja a Tanács továbbá, hogy a távbeszélő-szolgáltatási piacon jelentős piaci erővel rendelkező távközlési szolgáltató által nyújtott távbeszélő-szolgáltatás díjairól, valamint az egyetemes távközlési szolgáltatással kapcsolatos díjsomagokról szóló 3/2002. (I. 21.) MeHVM rendelet 18. § (2) bekezdése értelmében a vezetékes szolgáltatóknál az egyes mobil szolgáltatók által nyújtott végződtetési szolgáltatás díjainak csökkentéséből származó költségmegtakarítást az adott mobil hálózatba irányuló hívások előfizetői forgalmi díjainak csökkentése során legalább annak megfelelő mértékben érvényesíteni köteles. Ennek tükrében a Pannon GSM Zrt. azon felvetése, mely szerint a hívásvégződtetés díjának csökkenése a vezetékes fogyasztók számára előnyt nem biztosít, megalapozatlan kijelentés.

Észrevételek III.1. pont „Költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” 8. bekezdése

A Pannon GSM Zrt. kijelenti, hogy az iparági WACC számítását a magyarországi mobilszolgáltatókra több szempontból is aggályosnak tartja, mivel szerinte a három szolgáltatóra számított WACC valószínűleg jelentős eltérést mutat. Feltételezését azzal kívánja alátámasztani, hogy egy vezetékes és mobil szolgáltatásokat is nyújtó vállalat tőkeköltsége jelentősen eltér a csak mobilszolgáltatásokat nyújtó, méretében sem összehasonlítható vállalatokétól.

A Pannon GSM Zrt. megállapításaival ellentétben a Tanács kijelenti, hogy a Tanács egy hipotetikus, mégpedig egy hatékony szolgáltató átlagos súlyozott tőkeköltségét ismeri el és határozza meg a modellből a korábban kihirdetett módszertan alapján, ezért az adott piacon szereplő szolgáltatók között megfigyelhető különbségekkel nem számol, így a végeredmény vonatkozásában ennek számonkérése értelmetlen. A 2002-ben kidolgozott modell – amelyet a Hatóság a Kötelezett Szolgáltatók (így a Pannon GSM Zrt.) képviselőivel 2002-ben egy konzultáció keretében is ismertetett, és amelynek módszertanát a Pannon GSM Zrt. képviselői alapvetően nem kifogásolták – azért egy hipotetikus szolgáltatóból indul ki, mert a Tanács csak a hatékony szolgáltatók költségeit ismeri el relevánsnak. A Tanács hatékony szolgáltatóról kialakított képe pedig a közgazdaságilag megalapozott feltételezésekre és az ezekben szereplő tényezőkre felépített LRIC modellből ismerhető meg. A piacon lévő szolgáltatók méretéből (például árbevétel, tőkeellátottság vagy az üzletágak száma szempontjából) nem következtethetünk egyértelműen a hatékonyságára is, márpedig a Tanács ezen a piacon csak a mobil hívásvégződtetési szolgáltatáshoz kapcsolódó tevékenységet veszi figyelembe. A Tanács külön rögzíteni kívánja, hogy a Magyar Telekom Nyrt.

közgazdasági szempontból már az első piacelemzést megelőzően is irányítása alatt tartotta a T-Mobile Rt-t, melyből következően az összeolvadás önmagában közgazdasági szempontból új helyzetet nem teremtett.

Észrevételek III.1. pont „Költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” 9. bekezdése

A Pannon GSM Zrt. kijelenti, hogy a BU-LRIC modell a Hatóság szándéka szerint nem az adott szolgáltató díját, hanem egy „ideális” szolgáltató költségalapú díját tükrözi, ezért semmiképpen nem lehet költségalapú a Pannon GSM Zrt-re nézve. Ezzel nem érvényesülhet a végződtetési díj kapcsán előírt költségalapúsági kritérium, még akkor sem, ha a Pannon GSM Zrt. maga választja a BU-LRIC modell díját.

A fenti észrevétellel kapcsolatban a Tanács ismételtlen arra kíván utalni, hogy elsődlegesen a Kötelezett Szolgáltató van abban a helyzetben, hogy a hívásvégződtetési nagykereskedelmi szolgáltatásra vonatkozó költségalapúságát TD-LRIC modell benyújtásával bizonyítsa. Emellett megállapítható, hogy a BU-LRIC költségmodell valóban egy hipotetikus, hatékony szolgáltató költségalapúságát modellezi, mely költségalapúságon az nem változtat, ha az ahhoz tartozó hívásvégződtetési díjat valamely szolgáltató magára nézve kötelezőnek ismeri el.

Észrevételek III.1. pont „Költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” 10. bekezdése

A Pannon GSM Zrt. feltételezi, hogy a Hatóság az átlagos súlyozott tőkeköltség kiszámításakor valószínűsíthetően olyan mutatókat (infláció, piaci hozam, iparági kockázat, stb.) használt, amelyek a közelmúltban bekövetkezett gazdasági megingás következtében mára abszolút idejét múlttá váltak. Erre vonatkozólag előadja, hogy azon túl, hogy a forint - euró árfolyam nagymértékben változott, a korábbi WACC érték meghatározásához képest Magyarország adóbesorolása jelentősen romlott, az összes jelentős hitelminősítő cég az elmúlt időszakban hazánkat jelentősen visszatorlasztotta, a kockázatmentes hozamok is ismét megemelkedtek. Tekintettel arra, hogy a mintába bevont szolgáltatók kilétét nem ismeri, kijelenti, hogy a mobilszolgáltatók bétájának csökkenéséről nyilatkozni nem tud, de emellett rögzíti, hogy a csökkentést magyarázó tényezők – azok mértékének ismerete nélkül is – erőteljesen megkérdőjelezhetőek.

Fentiekre való tekintettel szükségesnek tartja az adtok felülvizsgálatát, és annak megfelelően a WACC módosítását. Emellett bejelenti a WACC számítás módjának és bemeneti adatainak megismerésére irányuló igényét.

Akárcsak a Határozat eredményeként megállapítandó/jóváhagyásra kerülő végződtetési díj alapjául szolgáló LRIC modellek, ezen modell részét képező súlyozott átlagos tőkeköltség számítás is a 2005 végéig ismertté vált adatokra támaszkodik a díj kialakítása során, az ettől való eltérés a súlyozott átlagos tőkeköltség esetén a modell konzisztenciáját bontaná meg. Azaz, a hívásvégződtetési díjak kialakításának alapjául szolgáló egyes költségelemekhez (például a működési költség, eszközök beszerzési költsége és a tőkeköltség) csak azonos elvek alapján lehet hozzányúlni (felülvizsgálni, aktualizálni, módosítani). Ha a fent hivatkozott árfolyamváltozást a tőkeköltségben figyelembe kívánnánk venni (az ismert módszertan alapján az árfolyam nem közvetlen

paramétere a tőkeköltségnek, hanem a kockázatmentes kamatlábak és az infláció kapcsolatában jelenik meg), akkor azt az eszközök értékelésénél és a működési költségekben is érvényesíteni kellene. Ezen túlmenően rögzítendő, hogy a Pannon GSM Zrt. jelentős árfolyammozgás tényére utaló kijelentése annyiból nem megalapozott, hogy egyrészt az általa hivatkozott magas árfolyam azóta csökkenést mutat, másrészt pedig annak 2009. évig terjedő időszak során nyilvánvalóan több mélypontja és csúcsa lesz, melynek következtében a Pannon GSM Zrt. hivatkozása figyelembe nem vehető.

A WACC szorzó tanácsadó által aktualizált modellje megtekintésének lehetőségéről a Tanács levélben értesítette a Kötelezett Szolgáltatókat. Az értesítést követően mindhárom szolgáltató megtekintette, és másolatban átvette a WACC szorzó kialakítására vonatkozó modell aktualizált változatát.

Észrevételek III.1.1 pont „TD-LRIC módszertan”

A Pannon GSM Zrt. kijelenti, hogy ugyan a Hatóság a Tervezet indokolásában azt állítja, hogy a TD-LRIC modellezési módszertanát egyszerűsítette, álláspontja szerint nemhogy a modellezés valamely pontja egyszerűbbé vált volna, de a benyújtandó dokumentációk körét is kibővítette a Hatóság.

Ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy a határidők rövidülését nem látja indokoltnak, főleg annak tükrében, hogy a könyvvizsgálati nyilatkozat is bővítésre kerül, melynek következtében a könyvvizsgálati procedúra megközelítőleg 2 hetet fog a 30 napos modellezési időből igénybe venni. Ebből kifolyólag az idő rövidege miatt a TD-LRIC elkészítése nem lehetséges.

Fentiek alapján reménytelennek látja, hogy a Tanács a Pannon GSM Zrt. modelljét jóváhagyja, mivel a Tanács eddig még egyetlen TD-LRIC modellt sem hagyott jóvá.

A Pannon GSM Zrt. megállapítja, hogy a Tervezet módszertani leírásai továbbra is sok olyan fogalmat tartalmaznak, amelyek nem egyértelműek, amely körülmény véleménye szerint vitatható szolgáltatói megoldásokhoz vezethet. Tekintettel arra, hogy a szolgáltatóknak semmilyen javítási, vagy hiánypótlási lehetőség nem áll rendelkezésre, a Pannon GSM Zrt. azzal a kérelemmel fordul a Hatósághoz, hogy a módszertanhoz fűzött részletes észrevételeiben foglaltaknak megfelelően a módszertan bizonytalan pontjait tisztázza, a TD-LRIC modell elfogadásának pontos feltételeit pedig hozzáférhetővé tenni szíveskedjen.

A Pannon GSM Zrt. álláspontjával ellentétben a Tanács továbbra is azon a véleményen van, hogy a TD-LRIC költségmodell módszertana a modell elkészítésére vonatkozó eljárás egyszerűsítése érdekében módosult. A tőkeköltség szerepének pontosabb leírása, a transzferár kialakítására vonatkozó leírás megjelenítése, valamint azzal összefüggésben az FDC módszertan szerinti 7. modellépítési lépés pontosítása következtében a modell elkészítésére vonatkozó módszertan egyértelműbbé, jobban követhetővé vált. Továbbá a módosítások segítettek egyértelművé tenni a módszertan egyes megfogalmazásait, amelyek értelmezése – a korábbi, a TD-LRIC modellre vonatkozó jóváhagyási tapasztalatok szerint – a szolgáltatók számára nehézséget okozott. Mindezek következményeként a Kötelezett Szolgáltatók a modellszabvány elkészítési eljárást egyszerűbben tudják végrehajtani.

Fentiekén túl rögzítendő, hogy a Pannon GSM Zrt. a módszertanhoz fűzött részletes észrevételeinek többségében pusztán a módszertanban foglaltakkal szembeni ellenvéleményét fejezte ki, az általa bizonytalannak ítélt pontokkal kapcsolatos észrevételeire a Tanács a módszertani mellékletben részletes választ ad.

A TD-LRIC költségmodell elkészítésére és benyújtására nyitva álló határidő módosításával kapcsolatban a Tanács rögzíteni kívánja, hogy a Kötelezett Szolgáltatók nem első alkalommal kötelesek a modell benyújtására, vagyis a módszertan – a módosítások ellenére – lényegét tekintve számukra nem ismeretlen. Emellett megjegyzendő, hogy azon túl, hogy a modell elkészítésére vonatkozó módszertan a korábbihoz képest egyszerűbb lett, a Kötelezett Szolgáltatók már a Tervezet közzétételkor megismerhetik azt, melynek következtében hónapok állnak rendelkezésükre, hogy a költségalapú hívásvégződtetési díj bizonyítására vonatkozó TD-LRIC költségmodelljüket jóváhagyásra alkalmas formában készítsék el és terjesszék a Tanács elé. Mindezek alapján a Tanács arra az álláspontra helyezkedik, hogy a TD-LRIC modell a Tanács általi jóváhagyásra alkalmas formában a Tervezetben megjelölt 30 napon belül elkészíthető. Ettől függetlenül – mérlegelve a Pannon GSM Zrt. és más szolgáltatók azon észrevételeit, mely szerint az ebben a körben meghatározott eljárási határidő túlságosan rövid időtartamú – a Tanács úgy határozott, hogy a TD-LRIC költségmodell elkészítésére, valamint a BU-LRIC módszertan alapján kiszámított költségalapú díj alkalmazására vonatkozó nyilatkozat előterjesztésére nyitva álló határidőt 40 napra módosítja. Ezzel összefüggésben azonban rögzíteni kívánja, hogy az eljárási határidő meghosszabbítása azzal a következménnyel is jár, hogy a TD-LRIC költségmodell jóváhagyásra alkalmassága vizsgálatára a Hatóság az eddigieknél még nagyobb hangsúlyt fog fektetni, hiszen a Kötelezett Szolgáltatóknak a szükségesnél több idő áll majd rendelkezésükre a modell elkészítése során.

Észrevételek III.1.2 pont „BU-LRIC módszertan”

A Pannon GSM Zrt. betekintést kér a BU-LRIC modellbe és annak bemenő adataiba.

A Pannon GSM Zrt. álláspontja szerint a BU-LRIC költségmodell módszertanának megfogalmazása túl általános, bizonyos definíciók hiányoznak, vagy pontatlanok. Állítása szerint a módszertan alapján nem lehet egy BU-LRIC modellt felépíteni, vagy a módszertanban foglaltakat véleményezni.

Kijelenti, hogy közgazdasági megfontolás alapján nem indokolt, hogy három különböző méretű hálózat és különböző előfizetői, illetve hívásforgalmi jellemzőkkel bíró szolgáltató költségalapú díja azonos legyen. A módszertan nem ad választ arra, hogy a Hatóság hogyan képzett három szolgáltató különböző adatából egy bemeneti adatsort, illetve mi alapján döntötte el, hogy az az ideális szolgáltatóra jellemző.

Hangsúlyozza, hogy a Hatóság által kidolgozott modell nem szolgáltató specifikus, nem az adott szolgáltató költségalapját tükrözi. A TD-LRIC modell elkészítésére rendelkezésre álló szűkös határidő miatt kétségessé válik annak benyújthatósága, így előállhat az a helyzet, hogy

a szolgáltatók a BU-LRIC modell végződtetési díjának alkalmazására kényszerülnek, holott az nem költségeiket tükrözi.

A számítás eredményével kapcsolatban kiemeli, hogy 2009-ig az inflációs hatások és az árfolyam-ingadozás hatásai a módszertan alapján nem lettek figyelembe véve.

A módszertan értelmezése szempontjából fontosnak tartott észrevétele szerint az abban használt rövidítések, kifejezések nincsenek kifejtve/definiálva egységesen (bill, RF, ts, tus stb. vagy a dist képlet számai).

Kijelenti, hogy alulról építkező modelleknél teljes országos lefedettséget kell feltételezni, ezt azonban a módszertan nem tartalmazza (holott többször téma volt az egyeztetéseken).

Megállapítja továbbá, hogy az egyes NSS elemeknél használt képlet és az elméleti példa sok helyen nincs összhangban, ráadásul hibákat tartalmaz (pl. BSC-MSC átvitel: osztás helyett szorzás; vagy az IN számításnál az egyszerűsítés miatt kimaradt a maximum képzés a bázis egységek számításánál). A képlet nem tartalmaz tervezési tartalékot. A számítások arra az esetre működnek, amikor az alap és a bővítési egység kapacitása ugyanakkora.

A fentiekén túlmenően a Pannon GSM Zrt. megállapítja, hogy a Tanács a BU-LRIC költségmodellben kizárólag a GSM hálózatok (2G) költségeit vette figyelembe a hívásvégződtetési díj meghatározása során, a 3G hálózat bizonyos százalékban azonban része kell, hogy legyen a költségeknek, mivel ebben is történik beszéd célú hívásvégződtetés.

A Tanács a BU-LRIC költségmodell, valamint annak bemenő adatai megtekinthetősége érdekében levéllel fordult a Kötelezett Szolgáltatókhoz, hogy a költségmodell vonatkozásában szolgáltatott adatok üzleti titkos minősítését oldják fel. A fenti felhívásban foglaltakra a Pannon GSM Zrt. azt a választ adta, hogy a DH-15296/2005 valamint DH-1009/2006. ügyiratszámokon nyilvántartott eljárások során a Tanács részére megküldött adatok tekintetében, a BU-LRIC költségszámítási modellben szereplő bemenő adatok megismerhetősége érdekében az üzleti titok minősítést abban az esetben oldja fel, ha a másik két mobilszolgáltató is saját adatait érintő üzleti titok minősítés feloldására vonatkozó nyilatkozatot tesz. Ugyanakkor rögzítette, hogy a minősítést csak olyan mértékben kívánja feloldani, amely a BU-LRIC költségmodell megismerhetőségéhez feltétlenül szükséges.

A Vodafone Magyarország Zrt. a BU-LRIC költségmodell felépítése céljából szolgáltatott adatai tekintetében úgy nyilatkozott, hogy mivel a BU-LRIC modell megismeréséhez, valamint a számítás ellenőrzéséhez és véleményezéséhez – álláspontja szerint – az érintett szolgáltatók adatainak megismerése nem szükséges, az üzleti titkos minősítést az adatszolgáltatással érintett adatok körében továbbra is fenntartja.

A fentiek tükrében – mivel a Vodafone Magyarország Zrt. elzárkózott az érintett adatok üzleti titkos minősítésének feloldásáról, melynek következtében a Pannon GSM Zrt. nyilatkozata is a feloldás elutasításaként értelmezendő – a Tanács úgy ítélte meg, hogy a Magyar Telekom Nyrt. azon kérésének teljesítése, mely szerint a BU-LRIC modell által érintett üzleti titkot tartalmazó adatai körének pontos ismerete nélkül azok minősítésének feloldása tárgyában érdemi nyilatkozatot tenni nem tud, ezért azok meghatározását kéri, nem indokolt.

Összességül megállapítja a Tanács, hogy kezdeményezése ellenére a BU-LRIC költségmodellben szereplő bemenő adatok megismerhetőségét a Kötelezett Szolgáltatók számára továbbra sem tudja biztosítani. Ugyanakkor rögzíteni kívánja, hogy a modell bemenő adatokat ugyan nem tartalmazó, de annak felépítését bemutató változata a Hatóság székhelyén iratbetekintés keretében továbbra is megismerhető.

A fentiekén túlmenően a Tanács rögzíteni kívánja továbbá, hogy a BU-LRIC modell építésének kapcsán szolgáltatói konzultációt kezdeményezett, melynek keretében a modell felépítésének, működésének megismerése, valamint szakmai észrevételekkel történő kommentálása a Pannon GSM Zrt. számára is biztosított volt.

Tekintettel arra, hogy a BU-LRIC költségmodell módszertanával kapcsolatban a Pannon GSM Zrt. külön mellékletbe foglalt, a fentieket is tartalmazó észrevételeket tett, a fenti észrevételek a jelen határozat indokolásának V.8 pontjában kerülnek megválaszolásra.

A módszertan leírásában használt rövidítések és kifejezések kifejtésével, valamint definiálásával kapcsolatban a Tanács rögzíti, hogy azt indokolatlannak tartja, mivel egyrészt a modellben használt rövidítések az elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók számára egyértelműek, a gyakorlatban mindennaposak, másrészt pedig a BU-LRIC költségmodell leírásának 2.5 fejezetében a hálózati elemek teljes listája megtalálható.

A BU-LRIC modell szükségszerűen nem szolgáltatóspecifikus, hiszen egy hipotetikus, hatékony magyarországi szolgáltató által nyújtott hívásvégződtetési szolgáltatásra vonatkozó költségalapú díjat határozza meg. A TD-LRIC költségmodell elkészítésére és jóváhagyásra történő benyújtására nyitva álló határidőt a Tanács – az Észrevételek III.1.1 pontjához fűzött válaszában foglaltakra tekintettel – 40 napra módosította.

A 3G hálózattal kapcsolatban tett észrevétel vonatkozásában a Tanács tájékoztatja a Pannon GSM Zrt-t, hogy a Hatóság a Tervezetben világosan kifejti azon álláspontját, mely szerint más szolgáltatások érdekében telepített új technológia változatlan szolgáltatási tartalom mellett nem okozhat díjnövekedést. Amennyiben a 3G hívásvégződtetésre magasabb díj volna megengedhető, akkor egyrészt sérülne a technológia-semlegesség elve (a mobil hívásvégződtetés szempontjából a 3G csak egy új technológiát jelent), másrészt a Pannon GSM Zrt. saját technológiai fejlesztését más (konkurens) szolgáltatóval (végső soron annak előfizetőivel) kívánná megfizettetni, olyan szolgáltatás nyújtásával, amelyre a 2G hálózata is teljes mértékben megfelelő.

Azt a körülményt, mely szerint az inflációs hatások nem kerültek figyelembevételre, az ok indokolta, hogy a Hatóság a BU-LRIC költségmodellben a dokumentációban meghatározott ártételezési módszereket a szolgáltatóktól származó ár- és költségadatokat felhasználva alkalmazta. A Kötelezett Szolgáltatóknak az így számított egységköltséget/díjat kell 2009. évig fokozatosan bevezetniük. A Kötelezett Szolgáltatók jövőbeli inputköltségei tekintetében költségcsökkentő (eszközök beszerzési árai) és költségnövelő tényezők (bérek, dologi költségek) is fel fognak merülni, amelyek a modell feltételezése alapján a jövőben közömbösíteni fogják egymást.

Észrevételek III.2 pont „Számviteli szétválasztás” 1. bekezdése

A Pannon GSM Zrt. aggályosnak tartja, hogy a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű nagykereskedelmi piac kapcsán felmerülő számviteli szétválasztás kötelezettséget a Tanács a Magyar Telekom Nyrt. esetében csak a mobilüzletágra korlátozta. Megítélés szerint a Magyar Telekom Nyrt. modellezési kötelezettségének mobilüzletágra szűkítése következtében a Hatóság arról nem fog információt szerezni, hogy létezik-e keresztfinanszírozás a két üzletág között. Erre való tekintettel kéri a Pannon GSM Zrt., hogy a módszertan olyan formában kerüljön átalakításra, melynek következtében a piacvezető egy, a teljes tevékenységére vonatkozó modell benyújtására legyen köteles.

A Tanács a fenti észrevételt a Határozat tartalmának véglegesítésénél nem tudta figyelembe venni, mivel a Pannon GSM Zrt. semmilyen konkrétummal nem támasztja alá, hogy mire alapozza a fentebb megfogalmazott megítélését. A Tanács úgy ítéli meg, hogy a hatósági feladatok ellátásához szükséges számviteli szétválasztási információ továbbra is rendelkezésre fog állni, ezt ugyanazon szolgáltató különböző piacaira vonatkozó számviteli szétválasztási kimutatásai éppúgy lehetővé teszik, mint az egységes szerkezetű számviteli szétválasztási kimutatásának elemzése.

Észrevételek III.2 pont „Számviteli szétválasztás” 2. bekezdése

A Pannon GSM Zrt. hibásnak látja a Hatóság azon elképzelését, hogy a számviteli szétválasztásra vonatkozó szabályokat a Határozat közlésének napját követően lépteti hatályba. Mivel a számviteli szétválasztás elfogadása az elmúlt két év tapasztalata alapján hosszú folyamat, az azonnali hatályba léptetés esetén fennáll a veszély, hogy az Eht. 62. § (6) pontja szerint beadandó új tervezet már az új szabályozás alá eshet. Álláspontja szerint ez felesleges terhet ró mind a szolgáltatóra, mind a Hatóságra, hiszen a szolgáltatónak új elvek mentén kell végrehajtania a modellezést, a Hatóság pedig újra kezdheti az elfogadási eljárást. Ezért a Pannon GSM Zrt. azt javasolja, hogy az új tartalmú számviteli szétválasztás a Határozat közlését követő 121. napon lépjen hatályba.

A Tanács a Pannon GSM Zrt. fenti észrevételében foglaltakra tekintettel – a Tervezetben rögzített szabály egyértelműsége kedvéért – a Határozat rendelkező részét az alábbiak szerint pontosította:

„A Tanács a DH-664-33/2005. ügyszámú határozattal előírt, az Eht. 105. § szerinti „számviteli szétválasztás” kötelezettségét úgy módosítja, hogy a kirótt kötelezettséget a Kötelezett Szolgáltató, illetve annak mobil rádiótelefon szolgáltatást nyújtó részlege a jelen határozat rendelkező részének I. számú mellékletében meghatározott tartalom szerint köteles teljesíteni. A jelen kötelezettség a Kötelezett Szolgáltatót, illetve annak mobil rádiótelefon szolgáltatást nyújtó részlegét oly módon terheli, hogy a jelen határozat rendelkező részének I. számú mellékletben meghatározott tartalom szerint elkészített számviteli szétválasztási kimutatását naptári évenként az Eht. 62. § (1) bekezdésében foglalt határidőig köteles a Tanácshoz jóváhagyás céljából benyújtani. A Kötelezett Szolgáltató, illetve annak mobil rádiótelefon szolgáltatást nyújtó részlege által a Tanácshoz benyújtott számviteli szétválasztási kimutatást a Tanács az Eht. 62. § szerinti eljárásában hagyja jóvá. A jelenleg hatályos kötelezettség a jelen határozat közlésének napját követő napon hatályát

veszti azzal, hogy a folyamatban lévő, a számviteli szétválasztási kimutatások jóváhagyására vonatkozó eljárásokban még a jelenleg hatályos kötelezettség szerint kell eljárni.”

A fenti módosításnak megfelelően a Határozat indokolása is módosításra került.

Észrevételek III.2 pont „Számviteli szétválasztás” 3. bekezdése

A Pannon GSM Zrt. véleménye szerint a számviteli szétválasztás kimutatás Tervezetben megfogalmazott transzferár-képzési módszertana az átláthatóság érvényesülését akadályozza, mivel nem mutat valós képet egyes üzletágak valós bevételeiről és költségeiről. A szolgáltatásokhoz, különösen a nem szabályozottakhoz, rendelt fiktív árak torzítják az üzletágak eredményeit. Ezzel éppen a Hatóság által elérni kívánt cél hiúsul meg.

A Tanács az észrevételt az alábbiakra tekintettel nem vette figyelembe a Határozat véglegesítése során. A Tanács meggyőződése szerint a szabályozott árnak a belső elszámolásban jelentkező funkciója a külső-belső elszámolásban érvényesítendő egyenlő elbánás biztosítása és ezzel az átláthatóság érvényre juttatása. Amikor a belső szolgáltatások közötti elszámolás egyik eszközeként a szabályozott árat használjuk, azt biztosítjuk, hogy egy adott belső szolgáltatás olyan áron kerüljön elszámolásra az üzletágak között, amely egy vele összevethető külső, nagykereskedelmi szolgáltatás árából levezethető. A szabályozott áron való üzletágak közötti elszámolás a teljesítményt nyújtó üzletág számára valós bevételt jelent, a teljesítményt igénybevevő üzletág számára pedig valós költséget okoz, tehát nem sérül az üzletágak valós bevételeire és költségeire vonatkozó jogszabályi előírás.

Észrevételek III.2 pont „Számviteli szétválasztás” 4. bekezdése

A Pannon nem ért egyet azzal, hogy a számviteli szétválasztás kötelezettség nem ró túlzott terhet a szolgáltatóra. Az auditori nyilatkozat körének kiszélesítése pedig jelentősen megnöveli a számviteli szétválasztásra fordított külső költségeket. A Pannon GSM Zrt. a Hatóság azon érvelését, mely szerint a számviteli szétválasztási kötelezettség azért nem okoz a szolgáltatóknak túlzott megterhelést, mert egy jelenleg is élő kötelezettségről van szó, nem tudja elfogadni, hiszen a jelenleg élő kötelezettség ellen is többször tiltakozott.

A Pannon GSM Zrt. fenti észrevételében foglalt állítását semmilyen konkrétummal nem támasztja alá, nem bizonyítja, hogy a számviteli szétválasztás kötelezettsége túlzott terhet róna a szolgáltatókra. Azon az alapon, hogy a korábbi kötelezettséget vitatta, a Tervezetben foglalt szabályozás eredményesen nem kritizálható, ezért a Tanács az észrevételt nem vette figyelembe.

Észrevételek IV. pont „Tervezet szerinti eljárás” 1. 2. és 3. bekezdései

A Pannon GSM Zrt. meglátása szerint a Tervezetben meghatározott új eljárási rend egyértelműen arra kényszeríti a szolgáltatót, hogy ne bizonyítsa a Hatóságnak a saját, valóságos költségalapját, hanem a Hatóság által költségalapúként megállapított díjat fogadja

el. A Pannon GSM Zrt. nem tekinti a saját költségalapúság TD-LRIC költségmodellel történő bizonyítását a Tervezet eljárási és tartalmi követelményei alapján valós opciónak. Ezt szerinte az a tény is alátámasztja, hogy a Hatóság még kevésbé szigorú követelmények mellett sem hagyott jóvá egyetlen szolgáltatói modellt sem.

Megjegyzzi, hogy az új eljárás a korábbi 60 naphoz képest irreálisan rövid határidőt, 30 napot állapít meg a TD-LRIC költségmodell benyújtására; álláspontja szerint ezt azonban semmilyen körülmény nem indokolja. Emellett szigorúbbak lettek a tartalmi és dokumentációs kötelezettségek is, melynek következtében jelentősen hosszabb idő szükséges a könyvvizsgálathoz és ezáltal a könyvvizsgálati díj is növekszik. Megállapítja, hogy a fenti módosítások miatt szinte kivitelezhetetlenné válik a TD-LRIC modell benyújtása, ez pedig mindenképpen ellentmond a Hatóság céljainak is.

A Tanács a Pannon GSM Zrt. fenti álláspontjával kapcsolatban ismételten arra kíván utalni, hogy elsődlegesen a Kötelezett Szolgáltató van abban a helyzetben, hogy a hívásvégződtetési nagykereskedelmi szolgáltatásra vonatkozó költségalapúságát TD-LRIC modell benyújtásával bizonyítsa. A Tanács rögzíteni kívánja, hogy mivel a modell módszertana a szolgáltatók előtt nem ismeretlen, a modell elkészítésére vonatkozó módszertan a korábbihoz képest egyértelműbb lett, és mivel a Kötelezett Szolgáltatók már a Tervezet közzétételkor megismerhetik azt, melynek következtében a modell elkészítésére hónapok állnak rendelkezésükre, a Tanács úgy ítéli meg, hogy egy jóváhagyásra alkalmas TD-LRIC költségmodell 30 napon belül elkészíthető. Mindeztől függetlenül a Tanács a TD-LRIC modell benyújtására nyitva álló határidőt az Észrevételek III.1.1 pontjában foglaltakra adott válaszában megfelelően 40 napra módosította. Mindezek tükrében a Tanács nem ért egyet a Pannon GSM Zrt. azon megállapításával, mely szerint a Hatóság arra kényszeríti a szolgáltatót, hogy saját valóságos költségalapjának bizonyítása helyett a BU-LRIC árat fogadja el. Az a tény pedig, hogy a Kötelezett Szolgáltatók még egyetlen alkalommal sem voltak képesek az elektronikus hírközlési szabályoknak minden tekintetben megfelelő TD-LRIC költségmodellt a Tanács részére benyújtani, semmilyen körülmények között nem jelenti azt, hogy a Tanács a tárgyi eljárásban benyújtásra kerülő TD-LRIC modelleket ne hagyná jóvá. Ugyanakkor a Tanács erre a körülményre is tekintettel egyértelműsítette a vonatkozó módszertant, növelve ezzel a szolgáltatók jóváhagyásra alkalmas TD-LRIC modell elkészítésére vonatkozó esélyét.

Észrevételek IV. pont „Tervezet szerinti eljárás” 4. bekezdése

A Pannon GSM Zrt. álláspontja szerint az időbeli, tartalmi és dokumentációs előírások szigorításán kívül a Hatóság – indokolatlanul szigorúan – bármely előírás be nem tartását jogvesztéssel szankcionálja. Értelmezése szerint az új eljárás nem ad lehetőséget hiánypótlásra és a késedelem is automatikus jogvesztéssel jár, amely egyúttal a Hatóság által költségalapúként megállapított díj és glide path szintén automatikus alkalmazandóságát vonja maga után. Fentiekre tekintettel úgy látja, hogy a Hatóság a BU-LRIC modellt és a költségalapúként megállapított díjat a legmesszebbmenőkig előnyben részesíti, melynek elfogadására a Kötelezett Szolgáltatókat eljárásjogi eszközökkel kívánja rászorítani.

A fenti észrevétellel kapcsolatban a Tanács rögzíteni kívánja, hogy az félreértésen alapul. A Tanács, mint minden eljárása során, a tárgyi eljárásban is messzemenőig szem előtt tartja mind az anyagi, mind az eljárásjogi törvényekben foglaltakat, különös tekintettel az ügyfelek garanciális jogaira, úgy mint a hiánypótlás, vagy az igazolási kérelem. Szükségesnek látjuk a fenti megállapítással kapcsolatban rögzíteni, hogy Pannon GSM Zrt. által hivatkozott, a Tervezet szövegében szereplő hiánypótlás nem a Ket. 37. § (2) bekezdés szerinti hiánypótlással azonos fogalom. A Tanács a Tervezet indokolásában arra kívánt e körben rámutatni, hogy a TD-LRIC költségmodellek jóváhagyására irányuló eljárásában nem fogja azt a korábbi gyakorlatot követni, mely szerint a hibásan felépített modell javítására – a hibák megjelölésével – az érintett szolgáltatót hiánypótlás keretében szólította fel. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a hibásan felépített modellt a Tanács nem fogja jóváhagyni, melynek alapját az a jogos elvárás képezi, hogy a Kötelezett Szolgáltatók minden olyan információ birtokában vannak, melyek segítségével jóváhagyásra alkalmas modellt tudnak készíteni. Fentiek természetesen nem járnak azzal a következménnyel, hogy amennyiben valamely szolgáltató a TD-LRIC költségmodell véletlenül hiányosan nyújtja be, akkor a Tanács ne hívná fel hiánypótlásra az eljárási törvény szabályainak megfelelően.

Észrevételek IV. pont „Tervezet szerinti eljárás” 5. bekezdése

A Pannon GSM Zrt. állítása szerint a Tanács ezzel az eljárási renddel gyakorlatilag megfordítja a Hozzáférési irányelv 13. cikke szerinti költségalapúság kötelezettséget, amely szerint a szolgáltató állapítja meg és bizonyítja a saját költségalapú díját, amelyet a Hatóság akár más módszerrel is ellenőrizhet. A Pannon GSM Zrt. értelmezése szerint a Tervezet szerint azonban a Hatóság állapított meg egy egységes végződtetési díjat, amelyet a szolgáltató vagy elfogad, vagy pedig különösen megnehezített feltételek mellett megpróbálhatja valós költségalapjának bizonyítását, amely során a legapróbb hiba is a hatósági ár alkalmazását vonja maga után. Megállapítja, hogy ennek következtében a szolgáltatók végződtetési díja gyakorlatilag nem költségalapú lett, amelyet a Hozzáférési irányelv lehetővé tesz, hanem hatósági árássá vált, amely azonban a Pannon GSM Zrt. álláspontja szerint sem a közösségi keretszabályozással, sem pedig a jelenleg hatályos magyar szabályozással nem összeegyeztethető.

A Tanács nem ért egyet a Pannon GSM Zrt. állításával, mivel a Tervezetben foglalt szabályozás nem vonja meg a szolgáltatóktól a költségalapúság bizonyításának jogát, sőt az arra vonatkozó módszertan szabályait is egyértelműsítette a könnyebb teljesíthetőség érdekében. A Tanács a Pannon GSM Zrt. fenti álláspontjával kapcsolatban ismételt arra kíván utalni, hogy elsődlegesen a Kötelezett Szolgáltató joga saját költségeinek bizonyítása TD LRIC költségmodell beadásával. Az azonban nem szolgálná a piac egészének érdekét, hogy a modell-jóváhagyási folyamat (amely nagy mértékben az érintett szolgáltatóktól függ) irreálisan hosszú ideig elhúzódjon. Ezért a Hatóság – a költségalapúság követelményének figyelembe vételével – másodlagos eszközként a Határozat rendelkező részben foglaltak szerint a BU-LRIC módszeren alapuló megoldást alkalmazza.

A Pannon GSM Zrt. továbbá indokolás nélkül állapítja meg, hogy a BU-LRIC költségszámítási modell alapján megállapított díj nem költségalapú, sőt hatósági árként kezeli azt. Tekintettel arra, hogy a BU-LRIC költségmodell alapján kialakított díj

ugyan egy hipotetikus, hatékony magyarországi mobil szolgáltatót jellemző, de költségalapú díj, valamint arra, hogy a Hatóság díj-megállapítási hatáskörét – a hívásvégződteségi nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében – az Eht. 108. § (5) bekezdése alapozza meg, megállapítható, a Pannon GSM Zrt. fenti észrevételében foglaltak nem megalapozottak.

Észrevételek IV. pont „Tervezet szerinti eljárás” 6. bekezdése

A Pannon GSM Zrt. szerint bizonytalanságot okoz az a tény, hogy a Tervezetben leírt eljárási rendből az nem derül ki, hogy az egyes szolgáltatók tekintetében mikor lép életbe a „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség és mi a szerepe a 120 napnak. Erre való tekintettel fogalmazza meg azon vélelmét, hogy az egyes szolgáltatók tekintetében – attól függően, hogy TD-LRIC modellt nyújtanak be, vagy a BU-LRIC modell alapján megállapított díj alkalmazását választják – a „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség eltérő időpontban lép hatályba. Fentiek alapján azzal a kéréssel fordul a Hatósághoz, hogy a díjmegállapító határozat meghozatalának és közlésének időpontjától illetve az ilyen határozat meg nem hozatalától függetlenül valamennyi szolgáltató tekintetében ugyanazon a napon lépjen életbe a költségalapúság kötelezettsége. Egyúttal annak rögzítését is kéri, hogy a Tanács nem fog visszamenőleges hatályú díj megállapítási határozatot hozni.

A Tanács a Pannon GSM Zrt. fenti észrevétele kapcsán megjegyzi, hogy a Tervezetben rögzített, a „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség hatálybalépésére vonatkozó alternatív szabályozás elsődleges célja abban nyilvánul meg, hogy amennyiben a körülmények lehetővé teszik, a – akár a TD-LRIC költségmodell alapján jóváhagyott, akár a BU-LRIC költségmodell alapján megállapított – költségalapú díj eléréséhez vezető ütemezés minél hamarabb hatályba lépjen. Ebből ugyan még nem következik, hogy a fenti kötelezettség mindhárom Kötelezett Szolgáltató tekintetében egy napon lép hatályba, ugyanakkor a Tanács határozott álláspontja szerint minden ettől eltérő megoldás a szabályozás célja ellen hatna.

A BU-LRIC költségmodell alapján meghatározott, egy hipotetikus, ideálisan hatékony magyarországi mobil szolgáltató által nyújtott hívásvégződteségi szolgáltatás költségalapú díja vonatkozásában a Kötelezett Szolgáltatók részére közös célérték került meghatározásra. Abban az esetben, amennyiben mindhárom Kötelezett Szolgáltató esetén – a jóváhagyásra nem alkalmas TD-LRIC költségmodell, vagy a BU-LRIC modell alapján meghatározott költségalapú díj alkalmazásának választása esetén – a BU-LRIC költségmodell alapján meghatározott költségalapú díj lenne a kötelezettség tárgya, az eltérő időpontban történő hatálybalépés azzal a nem kívánt hatással járna, hogy az azonos mértékű célértéket is eltérő időpontban érnék el a Kötelezett Szolgáltatók, amely körülmény a Kötelezett Szolgáltatók között fennálló indokolatlan jövedelemátcsoportosítás időtávját növelné meg indokolatlanul. Természetesen abban az esetben sem látja a Tanács a kötelezettség eltérő napon történő hatálybaléptetését indokoltnak, amennyiben valamely szolgáltató jóváhagyásra benyújtott TD-LRIC költségmodell alapján, más szolgáltató pedig a BU-LRIC költségmodell alapján meghatározott költségalapú díjat köteles alkalmazni.

Észrevételek IV. pont „Tervezet szerinti eljárás” 7. bekezdése

A Pannon GSM Zrt. megállapítja, hogy a Hatóság fenntartja magának azt a lehetőséget, hogy a későbbi piacelemzések során, amennyiben úgy ítéli meg, hogy a piacot érintő lényeges változás következik be, a Tervezetben előírt kötelezettségeket megváltoztassa. Nehezményezi viszont, hogy a szolgáltatók számára nem biztosított annak lehetősége, hogy piaci helyzetüket vagy költségeiket érintő lényeges változás esetén újabb költségmodellt nyújthassanak be, vagy a Hatóságtól a BU-LRIC modell felülvizsgálatát kérhessék. Különös tekintettel az euró és a forint árfolyamhullámzására és az egyre növekvő, előre szintén ki nem számítható mértékű inflációra, amelyeket a Hatóság nem vett figyelembe, indokoltnak tartja és egyúttal kéri egy ilyen mechanizmus új eljárási rendbe történő beépítését.

A Tanács törvényi kötelezettségének tesz eleget, amikor a tárgyi piacelemzési eljárás befejezését követő két éven belül újabb piacelemzést folytat le a vizsgált piacon. Amennyiben azonban a piaci, gazdasági körülmények indokolják, a Tanács haladéktalanul lefolytatja a piacelemzést, melynek keretében indokolt esetben természetesen az érintett szolgáltatók költségalapúságukat szükség esetén új költségmodell benyújtásával igazolhatják. Tekintettel arra, hogy a fenti eljárási lehetőséget az Eht. külön nevesíti, a Tanács nem látja szükségesnek az eljárás részletszabályainak Tervezetben való szerepeltetését.

V.5. A Pannon GSM Zrt. észrevételei a Tervezet rendelkező részének I. számú mellékletéhez

A Tervezet rendelkező része I. számú, a „számviteli szétválasztás” kötelezettség pontos tartalmának meghatározására irányuló mellékletében foglaltakhoz a Pannon GSM Zrt. által fűzött részletes észrevételekre a Tanács az alábbiakban részletezett, indokolt válaszokat adja.

A Tervezet I. számú mellékletének 3. pontja

A Pannon GSM Zrt. megállapítja, hogy a Tanács a 2004. évre vonatkozó számviteli szétválasztás kimutatásokban annak ellenére megbontatta a hálózaton belüli hívást indítási és végződtetési részre, hogy a Pannon GSM Zrt. több alkalommal jelezte, hogy ez a fajta megbontás és ezen keresztül a transzferár módosítása a kimutatások eredményét torzítja, az üzletágak eredményéről pedig valótlan képet alakít ki. Ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy a Tervezet a hálózaton belüli hívás megbontására történő utalást most sem említi. Emellett kiemeli, hogy a transzferek kialakításnak módszere ismételten módosításra került, és ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy az elvégzett módosítások újabb problémákat vetnek fel. Értelmezése szerint a Tervezetben foglalt, a transzferálási módszertant érintő módosításnak megfelelően a szabályozott végződtetési díj és az FDC – CCA bejövő hívás egységkötség arányában kell valamennyi, a végződtetési szolgáltatásban résztvevő hálózati elem egységkötségét, és ezen keresztül valamennyi transzferált hangszolgáltatás transzferárát módosítani. A Pannon GSM Zrt. álláspontja szerint a fenti, bevezetni kívánt megoldás a 2004. évre vonatkozó számviteli szétválasztás kimutatás hibás (a hálózaton belüli hívás végződtetési lábának korrigálása) elképzeléséhez képest még inkább félrevezető, mivel az teljes mértékben eltorzítja a kimutatásokat, megállapíthatatlanná teszi az üzletágak valódi eredményét. A Pannon GSM Zrt. úgy tapasztalja, hogy a Tanács az alkalmazni kívánt megoldással az esetleges keresztfinanszírozás és árprés jelenségekre kíván rámutatni, holott a transzferárak ilyen módosítása a kimutatásokat torzítja, az üzletágaknak a valóságban nem létező bevételeket vagy költségeket tulajdonít, a jövedelmezőség kimutatásokat pedig értelmetlenné teszi. A Pannon álláspontja szerint a keresztfinanszírozást és árprését a transzferárak korrigálásának teljes elhagyásával is kimutathatja a Hatóság, és valós képet kaphat az üzletágak tényleges eredményéről.

A Pannon GSM Zrt. jelen észrevételeivel ismételten fel szeretné hívni a Tanács figyelmét, hogy a jelenleg egyedüliként szabályozott alaphálózati szolgáltatása díja – a hívásvégződtetési díj – és a számviteli szétválasztás bejövő hívásának egységára nem ugyanazzal a modellezési módszertannal kerül kiszámításra és a költségalapjuk is különböző, melyből következően az egymáshoz viszonyított arányukból az esetleges keresztfinanszírozásra vagy árprésre vonatkozó következtetéseket levonni nem lehet.

Ezen felül arra hívja fel a Tanács figyelmét, hogy a Tervezet szerint 2009. január 1.-ig alkalmazott díjak nem költségalapú díjak (a BU-LRIC díj esetében), hanem a Hatóság által megadott glide path szabályt követik, melynek következtében a módszertanban leírt arányosítás alapján korrigált transzferár – álláspontja szerint – mindenfajta közgazdasági alapot nélkülöz. Erre való tekintettel a Pannon GSM Zrt. transzferárak korrigálásának elhagyását javasolja, vagyis valamennyi szolgáltatás transzferára az FDC-CCA módszertan alapján számított egységkötséggel legyen egyenlő.

A Tanács a Pannon GSM Zrt. javaslatát nem tartja elfogadhatónak, mivel az a külső – belső elszámolásban érvényesítendő egyenlő elbánást nem biztosítja. A szabályozás értelmében az FDC-CCA-val kimutatott belső árak ugyanúgy a beadvány részét képezik, mint a szabályozott díjjal korrigált hálózati elem egységköltséggel kimutatott árak, de ez utóbbiak lesznek a hangszolgáltatások esetében a transzfer elszámolás alapjai.

A Tanács nem tartja elfogadhatónak a Pannon GSM Zrt. 2004-es számviteli szétválasztás szabályaira és jelen Tervezetre vonatkozó értékelését sem. A Tanács megítélése szerint a Pannon GSM Zrt. véleménye kialakításakor nem volt tekintettel minden tényezőre, szabályozási célra és közgazdasági alapvetésre. Emellett tévesen ítéli meg a szabályozás elemeinek összefüggéseit, és téves következtetéseket von le a transzferárképzés helyességét illetően. A szabályozott ár alapján történő üzletágak közötti elszámolás a teljesítményt nyújtó üzletág számára bevételt, a teljesítményt igénybevevő üzletág számára pedig költséget jelent és így biztosított az üzletágak jövedelmezőségének szabályozott ár alapon történő megítélése.

A számviteli szétválasztás célja többek között annak kimutatása, hogy egy múltbeli időszakban a szolgáltató a költségek „beszámítása” szempontjából ugyanúgy kezelte-e külső és belső vevőit (azaz saját kiskereskedelmi üzletágát). Ezen kimutatásnak eszköze, lényegi eleme a külső vevők felé érvényesített, szabályozott díjak figyelembe vétele a belső elszámolásban is. Ennek értelmében a szabályozott díjak elhagyása a számviteli szétválasztásból (és FDC-vel való kiváltása) a fenti cél megvalósíthatóságát kérdőjeleznék meg. Továbbá mivel a szabályozott díjak csak a teljes egységköltségre állnak rendelkezésre és hálózati elem bontásban nem, ezért a visszakorrigálás elkerülhetetlen.

A Pannon GSM Zrt. azon véleményével kapcsolatban, miszerint a 2009-ig alkalmazandó díjak nem költségalapúak és korrigálásuk közgazdasági alapot nélkülöző, a Tanács álláspontja az alábbi. Mivel a számviteli szétválasztás a hatóság által jóváhagyott díjakat alkalmazza az üzletágak jövedelmezőségének kiszámítására, ezáltal képes kimutatni azt az esetet, amennyiben a hatóság a költségeknél alacsonyabb szinten, a szolgáltatót megillető jövedelmezőség alatt állapította meg a szabályozott díjat, ezáltal biztosítékot szolgáltat a jóváhagyott díjak viszontellenőrzésére.

A Tervezet I. számú mellékletének 4. pontja

A Pannon GSM Zrt. álláspontja szerint a kimutatás elkészítéséhez az üzletágak definíciójának megadása szükséges. Megállapítja, hogy a korábbi szabályozás tartalmazta a definíciókat, a Tervezetből azonban valamilyen oknál fogva kimaradtak. Szükségesnek tarja a fenti üzletágak mellett a vezetékes hálózatra vonatkozó üzletágak beiktatását is.

A Tanácsnak nem áll módjában a fenti észrevételt a Határozat meghozatala során figyelembe venni, mivel az üzletágak definíciói a Tervezet számviteli szétválasztás kötelezettség szabályait tartalmazó I. számú mellékletének 1. „Értelmező rendelkezések” 1) a) b) c) pontjaiban találhatóak. Tekintettel arra a körülményre, hogy a tárgyi piacelemzési eljárás kizárólag a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű nagykereskedelmi piacra vonatkozik, a vezetékes hálózatra vonatkozó üzletágak beiktatása értelmetlen és indokolatlan.

A Tervezet I. számú mellékletének 5. (2) pontja

A fenti ponthoz fűzött észrevételében a Pannon GSM Zrt. azzal a kéréssel fordul a Tanácshoz, hogy a Tervezetben a vezetékes üzletágak bevételei is definiálásra kerüljenek.

A Tanács a fenti észrevételt a Határozat meghozatala során nem vette figyelembe, mivel a tárgyi piacelemzési eljárás, és így a Határozat is kizárólag a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű nagykereskedelmi piacra vonatkozik, nem pedig vezetékes piacra. Természetszerűleg a Hatóság a piacelemzéssel érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató vonatkozásában szükség esetén meghozza a piac szempontjából előnyt jelentő szabályozói intézkedést, mint ahogy arra az Észrevételek III.2. pontjában megfogalmazott szolgáltatói észrevételre adott válasz is utalt. Fentiekre tekintettel a vezetékes üzletágak bevételeinek Tervezetben történő definiálása indokolatlan.

A Tervezet I. számú mellékletének 6. (1) b) pontja

A Pannon GSM Zrt. a fenti pont kapcsán vitatja, hogy a marketing, a kiskereskedelmi értékesítési, az ügyfélszolgálati költségek az előfizetőknek nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosan, az értékesített mobil készülékek ELÁBÉ tartalma, valamint az egyetemes szolgáltatással kapcsolatos befizetés kizárólagos Kiskereskedelem üzletághoz történő rendelését, melynek következtében a fent felsorolt költségek nem képezik részét az FDC-CCA módszerrel képzett egységköltségek költségalapjának.

Előadja, hogy az előfizetők értékének megítélésében ma már jelentős szerepet játszik az is, hogy mennyi hívást fogadnak. Álláspontja szerint a készülékek árában foglalt készüléktámogatás összegét az összes, a készülék segítségével igénybevett szolgáltatásnak kell megtérítenie, amelybe a végződtetés is beletartozik. Az pedig teljesen egyértelmű, hogy a készülék elengedhetetlen feltétele a hívásfogadásnak.

Megítélése szerint a marketing, értékesítési és ügyfélszolgálati költségek szintén olyan költségek, amelyek befolyásolják a szolgáltatások, köztük a végződtetés mennyiségét és minőségét, ezért nem hagyhatóak ki az egységköltség költségalapjából. Emellett kijelenti, hogy az egyetemes szolgáltatással kapcsolatos befizetés hatóságilag kivetett díj, ezért mindenképpen helyet kell kapnia – a többi hatósági díjhoz hasonlóan – az egységköltség költségalapjában.

A Tanácsnak nem áll módjában a Pannon GSM Zrt. észrevételét figyelembe venni, mert a költségek üzletágakhoz rendelését az ok-okozati elv alapján az üzletágaknak az 1. Értelmező rendelkezések (1) c) pontban foglalt definícióját figyelembe véve kell elvégezni. A definíció szerint a kiskereskedelem „mindazon tevékenységeket tartalmazza, melyek a szolgáltató által nyújtott előfizetői szolgáltatások előfizetőknek történő értékesítésével kapcsolatosak”.

Ennek figyelembevételével megállapítható, hogy a Pannon GSM Zrt. által hivatkozott marketing, kiskereskedelmi értékesítési, ügyfélszolgálati költségek egyértelműen az előfizetőknek nyújtott szolgáltatások miatt merülnek fel. Az értékesített mobil készülékek ELÁBÉ tartalma, a készüléktámogatásként elszámolt összegek, amelyek az

előfizetők megszerzését és megtartását célozzák, ugyancsak a kiskereskedelmi üzletággal állnak ok-okozati összefüggésben.

A hívásvégződtetési forgalommal kapcsolatban a Tanács megjegyezni kívánja, hogy az a végződtetés igénybevételének nagyságától, a végződtetett hívásforgalomtól, nem pedig az előfizető számtól függ.

Az egyetemes szolgáltatással kapcsolatos befizetés az ok-okozati elvnek megfelelően szintén a kiskereskedelmi üzletágot terheli, mert egyetemes szolgáltatás csak a kiskereskedelmi piacon fordul elő, a befizetést a távközlési szolgáltatásokból származó bevételek alapján kell kalkulálni.

A Tervezet I. számú mellékletének 6. (1) c) pontja

A fenti ponthoz fűzött észrevételében a Pannon GSM Zrt. azzal a kéréssel fordul a Tanácshoz, a Tervezetben a vezetékes üzletágak költségei és ráfordításai is definiálásra kerüljenek.

A Tanács a fenti észrevételt a Határozat meghozatala során nem vette figyelembe, mivel – mint ahogyan azt a Tervezet I. számú melléklete 5. (2) pontjához fűzött észrevételre adott válaszában a Tanács kifejtette – a tárgyi piacelemzési eljárás, és így a Határozat is kizárólag a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű nagykereskedelmi piacra vonatkozik, nem pedig vezetékes piacra. Természetesen a Hatóság a piacelemzéssel érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató vonatkozásában szükség esetén meghozza a piac szempontjából előnyt jelentő szabályozói intézkedést, mint ahogy arra az Észrevételek III.2. pontjában megfogalmazott szolgáltatói észrevételre adott válasz is utalt. Fentiekre tekintettel a vezetékes üzletágak költségeinek és ráfordításainak Tervezetben történő definiálása indokolatlan.

A Tervezet I. számú mellékletének 6. (2) pontja

A Pannon GSM Zrt. a fenti ponthoz fűzött észrevételében előadja, hogy a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 57. § (3) bekezdése szerint az értékhelyesbítés a piaci érték része. A CCA módszertan szerint a társaság eszközeit a piaci értékükre kell átértékelni. Ennél fogva az értékhelyesbítéssel módosítani kell az adott eszköz értékét, vagyis az része a befektetett tőkének.

A Tanács a Pannon GSM Zrt. fenti észrevételét az alábbiakban kifejtett részletes válasza tekintettel nem tudja elfogadni:

A Tervezet I. számú melléklete 1. (2) pontja előírja, hogy a Kötelezett Szolgáltatóknak a rájuk kirótt számviteli szétválasztási kötelezettség alkalmazására vonatkozó elveket, formát, módszert és a kimutatások tartalmát tekintve – az abban nem definiált meghatározások, fogalmak tekintetében – a Tervezet II. számú mellékletében foglalt hírközlési szolgáltatások költségszámítására vonatkozó módszertanban foglalt definíciókat és modellkövetelményeket változatlan tartalommal kell alkalmazniuk.

A fentiekben meghatározott szabályok követése egyértelműen magában foglalja, hogy az értékhelyesbítés okán a folyóáras költségelszámolásban – a koncessziós jog vonatkozásában – nem lehet a bekerülési értékből számított könyv szerinti nettó értéket meghaladó nettó helyettesítési értéket számításba venni.

A fent említett szabályok vonatkozó részeit a Tanács részletesen is kifejti az alábbiak szerint:

A Tervezet II. számú mellékletének B.16. pontjában foglalt definíció szerint:

„Folyóáras költségelszámolás (Current Cost Accounting, CCA): olyan költség-elszámolási módszer, amely az egyes könyv szerinti költségeket, illetve ráfordításokat tárgyévi piaci értékeikre alakítja. Eszközök vonatkozásában piaci értéke csak forgalomképes eszköznek van.”

A pontos követhetőség és egyértelműség érdekében a Tervezet II. számú mellékletének B.45. és B.47. pontja részletesen és képletekkel is előírja, hogy az eszközök értékét, értékcsökkenési leírását, valamint tőkeköltségét hogyan kell kiszámolni.

„45. Számvitel-alapú eszközérték és értékcsökkenés számítási módszer: a CCA elszámolási modellek esetében a nettó helyettesítési érték és a folyóáras értékcsökkenés meghatározásának módszere. A módszer kiindulási alapja az egyes eszközök GRC-je. A módszer a GRC alapján úgy állapítja meg a tárgyév végi nettó helyettesítési értéket, hogy annak a tárgyév végi GRC-hez viszonyított aránya egyenlő legyen a bázisév végi nettó és bruttó könyv szerinti eszközértékének arányával.

$$\frac{NRC_{t \text{ év végi}}}{GRC_{t \text{ év végi}}} = \frac{NBV_{b \text{ év végi}}}{GBV_{b \text{ év végi}}}$$

A módszer a GRC alapján úgy állapítja meg a folyóáras értékcsökkenést, hogy annak GRC-hez viszonyított aránya egyenlő legyen a bázisévi összes könyv szerinti értékcsökkenés és bázis évi átlagos bruttó érték arányával.”

$$\frac{écs_t}{GRC_{t \text{ átlag}}} = \frac{écs_b}{GBV_{b \text{ átlag}}}$$

„47. Tőkeköltség: az egyes szolgáltatások nyújtásához szükséges tőke finanszírozásának költsége, melynek különböző szolgáltatásegységekre jutó részei beépülnek az adott szolgáltatás ellenértékébe. A tőkeköltséget úgy kapjuk meg, ha a súlyozott átlagos tőkeköltséget (Weighted Average Cost of Capital, WACC) megszorozzuk a szabályozás alá vont szolgáltatás nyújtásához használt - üzleti vagy cégérték és értékhelyesbítések nélküli - befektetett eszközök éves átlagos nettó könyv szerinti értékével (átértékelt eszközök esetén a szabályozás alá vont szolgáltatás nyújtásához használt - a hatékonysági, berendezés-optimalizálási és MEA kiigazításokkal korrigált - éves átlagos nettó helyettesítési értékkel), a befejezetlen beruházások tárgyévi átlagos eszközértékével és a működő tőke éves átlagos értékével.”

A Tervezet fenti pontjai hangsúlyozottan előírják, hogy az eszközök értékét és értékcsökkenési leírását is számvitel alapú módszerrel kell meghatározni. Ezért a modellben az eszközök átértékelésekor az Sztv. megfelelő fogalmainak alkalmazása, és a kalkulációk ennek megfelelő elkészítése alapvető követelmény.

A költségszámítási modellben az átértékelésnek az a célja, hogy figyelembe vegye a felhasznált eszközök értékváltozásának tendenciáit, illetve az árváltozások közvetítésén keresztül ösztönözze a vállalatokat a hálózataik megújítására. A tárgyi eszközöknél az eszközök kiváltása reális feltételezés, így azok átértékelése módszertanilag ésszerű. A koncessziót ugyanakkor a mobil szolgáltatók 15 évre kapták, tehát jelenleg nem reális az a feltételezés, hogy a Kötelezett Szolgáltatók ma (illetve 3 éven belül) új koncessziót vásárolnának.

Kiemelendő továbbá az a szempont, hogy a koncessziós jog egy olyan speciális eszköz, amely önmagában nem forgalomképes, ezért nincs is valódi piaci értéke a folyó költségekre való átértékelés értelmében, amely az eszköz pótlásának költségeire koncentrálna. (A Tervezet II. számú mellékletének B. 7. pontja szerint „*Bruttó érték: a jelen határozat alkalmazásában az eszköz bekerülési értékét jelöli.*”, azaz az eszköz pótlásánál a bekerülési értéket kell figyelembe venni.)

Miután a koncessziós jog önmagában nem eladható, az éves beszámolóba beállított piaci értékváltozást feltételező értékhelyesbítésnek önmagában nincs funkciója. Csak a cég ilyen értékű koncessziós joggal történő eladásakor kapcsolódhatna hozzá – elvi szinten – költség, amortizáció, de az is már az új tulajdonosnál. A koncessziós jog piaci értékének az éves beszámolóban való kimutatása (értékhelyesbítéssel együtt véve) nincs összefüggésben az adott eszköz felhasználása által keletkezett költségekkel. (Az Sztv. 58. § (5) bekezdés pusztán azt engedi meg, hogy amennyiben a vállalkozó tevékenységét tartósan szolgáló vagyoni értékű jog piaci értéke jelentősen meghaladja az adott eszköznek a könyv szerinti (bekerülési) értékét, a piaci érték és a könyv szerinti (bekerülési) érték közötti különbséget a mérlegben az eszközök között „Értékhelyesbítés”-ként, a saját tőkén belül „Értékelési tartalék”-ként kimutatható.)

A fentiekben kifejtettek okán, valamint a költségszámítási modell és a számviteli szétválasztási modell összhangjának megtartása miatt a számviteli szétválasztási modellben az átlagos befektetett tőke nem tartalmazhatja az értékhelyesbítést.

A Tervezet I. számú mellékletének 7. (6) b) pontja

A Pannon GSM Zrt. megállapítja, hogy a Tervezetben foglalt költségszámítási módszertan alkalmazásakor nincs szükség az értékcsökkenési leírási kulcsokra, a melléklet fenti pontja ennek ellenére említi a leírási kulcsok auditját, amelynek – álláspontja szerint – ebben a formában semmi értelme nincsen, hiszen erről a könyvvizsgálónak nem kell véleményt mondania. Véleménye szerint a hitelesség igazolása ugyancsak értelmetlen, hiszen az említett adat nem kerül a modellben felhasználásra.

Nem helytálló a Pannon GSM Zrt. azon megállapítása, hogy a költségszámítási módszertan alkalmazásakor az értékcsökkenési leírási kulcsokra nincs szükség. A Tanács tájékoztatja a Pannon GSM Zrt-t., hogy az értékcsökkenési leírási kulcsok a

modellben közvetve jelennek meg. Az aktuális értékcsökkenési leírás a hasznos élettartam függvényében alkalmazott leírási kulcs következményeként alakul ki. A hitelesítés ebben az esetben arra vonatkozik, hogy a modellbe beállított értékcsökkenés valóban a szolgáltató könyveiben ill. számviteli politikájában szereplő leírási kulcsokkal jött-e létre.

A Tervezet I. számú mellékletének 7. (6) d) pontja

A Pannon GSM Zrt. megállapítja, hogy a Tanács a költségalapú végződtetési díj és a számviteli szétválasztási kimutatás készítésének kötelezettségével járó tanácsadói díjak mellett a saját erőforrások díját is a szolgáltatókra hárította. Az auditori nyilatkozat Tervezet szerint szigorítása becslései szerint az eddig is igen magas könyvvizsgálói díj megduplázódását idézi elő. Ezzel kapcsolatban felmerülő másik problémája, hogy az elvárások megnövekedése megközelítőleg 2 hét időtartamúra hosszabbítja a könyvvizsgálatot. Álláspontja szerint a bekezdés b) pontja pontatlanul fogalmaz, bizonytalanná teszi a könyvvizsgálat körét. Az auditori feladatok bővülése, különösen a határidők lerövidítése mellett gyakorlatilag lehetetlennek ítéli meg egy, a Határozatnak megfelelő modell és dokumentáció összeállítását. A Pannon GSM Zrt. ezért azt javasolja, hogy az auditori nyilatkozat maradjon a DH-664-33/2005 határozatnak megfelelő terjedelmű.

A fenti észrevételből nem derül ki világosan, hogy a b) pontnak melyik része nem egyértelmű a Pannon GSM Zrt. számára, s így pontosítani sem lehet igazán. A lényeg az, hogy a könyvvizsgálónak azt kell hitelesítenie, vagyis arról kell nyilatkoznia, hogy azok az adatok, amelyeket a szolgáltató felhasznál az eszközök átértékelésekor, azok azonosak a szolgáltatónál szereplő adatokkal. Erre azért van szükség, mert ezek a részletek csak a helyszínen vizsgálhatók a különböző analitikák, statisztikák, szerződések, és minden egyéb olyan dokumentum alapján, amelyeket a szolgáltató felhasznál a kalkuláció kiinduló adataként. Nyilvánvalóan a választott eszköz átértékelési módszertől is függ, hogy milyen dokumentumokat lehet alapul venni az aktuális bemenő adataként. Tekintve, hogy a szolgáltató – az alkalmazhatósági feltételek függvényében – szabadon választhatja meg az átértékelési módszert, a Tanács nem szűkíti a szolgáltató választási lehetőségét. A Tanács a könyvvizsgálatra vonatkozó előírását nem kívánja leszűkíteni a korábbi terjedelműre.

V. 6. A Pannon GSM Zrt. észrevételei a Tervezet rendelkező részének II. számú mellékletéhez

A Tervezet rendelkező rész II. számú, a TD-LRIC költségszámítási módszer pontos tartalmának meghatározására irányuló mellékletében foglaltakhoz a Pannon GSM Zrt. által fűzött részletes észrevételekre a Tanács az alábbiakban részletezett, indokolt válaszokat adja.

A Tervezet II. számú melléklet B fejezetének 16. pontja

A Pannon GSM Zrt. az észrevétel szerint úgy gondolja, hogy a folyóáras költségelszámolás definíciójának kiegészítése azzal, hogy „Eszközök vonatkozásában piaci értéke csak forgalomképes eszköznek van”, csorbítja a költségelszámolás alapelveit.

A Tanács a Pannon GSM Zrt. véleményét nem tudta figyelembe venni, mert a definíció kiegészítése nem jelenti az elvek csorbulását. A Tanács a kiegészítéssel csupán pontosítja, egyértelművé teszi a definíciót. Ezzel is hangsúlyozni kívánja, hogy a költségelszámítási modellben az átértékelésnek az a célja és funkciója, hogy figyelembe vegye a felhasznált eszközök értékváltozásának tendenciáit, illetve az árváltozások közvetítésén keresztül ösztönözze a vállalatokat a hálózataik megújítására. Ilyen vonatkozásban a nem forgalomképes eszközök kiváltása nem reális feltételezés, így azok piaci értékének a modellben való képzése módszertanilag ésszerűtlen.

A Tervezet II. számú melléklet B fejezetének 39. pontja

A Pannon GSM Zrt. észrevételében azt javasolja, hogy a „nettó érték” definíciót a Tanács változtassa meg oly módon, hogy az az értékhelyesbítést is tartalmazza.

A Tanács a Pannon GSM Zrt. módosító javaslatát nem tudta figyelembe venni, mert az – helytelen módon – megváltoztatná a definíció tartalmát, ami nem illik bele a jelen szabályozás kereteibe, mert nincs összhangban a kialakított kalkulációs sémával illetve alapelvekkel. A modellépítés szabályainak alkalmazását a jelen melléklet a definíciókkal és a megadott képletekkel is segíti - amelyek együtt egy rendszert alkotnak, - és teszi egyértelművé minden szolgáltató és a modell vizsgálatát végző hatósági szakértő részére is. Ezért nem lehet a definíciók közül egyet kiemelni és annak a tartalmát megváltoztatni, mert azzal az egész fogalomrendszer és a képletek is eltorzulnának, s ez nem kívánt eredményhez vezetne a modellben. A modellben előírás a számvitel-alapú eszközérték és értékcsökkenés számítási módszer alkalmazása.

A Sztv. 52.§. (2) bekezdése értelmében a tárgyi eszközök és immateriális javak nettó értékének a terv szerint elszámolt értékcsökkenéssel csökkentett bruttó értéket kell tekinteni. Az 57.§. (3) bekezdésből pedig szintén világosan kiderül, hogy az év végi beszámolóba beállított értékhelyesbítés nem része a nettó értéknek: „a bekerülési érték, illetve immateriális jószágnál, tárgyi eszközknél a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó érték és a piaci érték különbözetét az eszközök között értékhelyesbítésként, a források között - az értékhelyesbítés összegével azonos összegben - értékelési tartalékként lehet kimutatni.”

A Tervezet II. számú melléklet B fejezetének 41. pontja

A Pannon GSM Zrt. a *Pénzügyi tőke megőrzés módszer (Financial Capital Maintenance, FCM)* definíciójával kapcsolatban javasolta az abban foglalt tartási nyereség képletének módosítását az alábbiak szerint:

$$„TN_t = NBV_b * [(GRC_t - GRC_{t-1} - GRC_t_{növekedés} + GRC_t_{csökkenés}) / GBV_b]”$$

**A Tanács a képlet javasolt módosítását nem tartja indokoltnak a következők miatt:
A Tanács által a Tervezetben szerepeltetett képlet, a**

$$TN_t = NBV_b * [(GRC_t - GRC_{t-1}) / GBV_b]$$

az eddigiekben is alkalmazott képlet, amely szerves része a modellben alkalmazott képletek rendszerének. A Pannon GSM Zrt. nem indokolta, hogy miért javasolja annak módosítását. Továbbá a „GRC_t növekedés” és „GRC_t csökkenés” nem definiált fogalmak, ezért nem lehet pontosan tudni, hogy a szolgáltató mit ért annak tartalmán, és annak beépítése mit eredményezne a modellben.

A Tervezet II. számú melléklet B fejezetének 43. pontja

A Pannon GSM Zrt. a fenti pontra történő hivatkozással kívánja megjegyezni, hogy véleménye szerint az iparági WACC számítása a magyarországi mobilszolgáltatókra több szempontból is aggályos, mivel megítélése szerint a három szolgáltatóra számított WACC valószínűleg jelentős eltérést mutat. A Magyar Telekom Nyrt. ugyanis teljesen más üzleti modell szerint működik, mint a másik két szolgáltató. Egy vezetékes és mobilszolgáltatásokat is nyújtó vállalat tőke költsége jelentősen eltér a csak mobilszolgáltatásokat nyújtó, méretében sem igazán összehasonlítható vállalatokétól.

Emellett megjegyzi, hogy a Pannon GSM Zrt. és a Vodafone Magyarország Zrt. esetében számított WACC is eltér egymástól, mert Vodafone Magyarország Zrt. még soha nem fizetett társasági adót, így nála nem érvényesülhet az adómegettarítás hatása a WACC-ban.

Az átláthatóság érdekében kéri, hogy a súlyozott átlagos tőkeköltség képzésekor használt input adatokat és a számítás módját a Hatóság hozza nyilvánosságra.

A Pannon GSM Zrt. megállapításaival ellentétben a Tanács kijelenti, hogy a Tanács egy hipotetikus, mégpedig egy hatékony szolgáltató átlagos súlyozott tőkeköltségét ismeri el és határozza meg a modelltől a korábban kihirdetett módszertan alapján, ezért az adott piacon szereplő szolgáltatók között megfigyelhető különbségekkel nem számol, így a végeredmény vonatkozásában ennek számonkérése értelmetlen. A 2002-ben kidolgozott modell – amelyet a Hatóság a Kötelezett Szolgáltatók (így a Pannon GSM Zrt.) képviselőivel 2002-ben egy konzultáció keretében is ismertetett, és amelynek módszertanát a Pannon GSM Zrt. képviselői alapvetően nem kifogásolták – azért egy hipotetikus szolgáltatóból indul ki, mert a Tanács csak a hatékony szolgáltatók költségeit ismeri el relevánsnak. A Tanács hatékony szolgáltatóról kialakított képe pedig a közgazdaságilag megalapozott feltételezésekre és az ezekben szereplő tényezőkre felépített LRIC modelltől ismerhető meg. A piacon lévő szolgáltatók

méretéből (például árbevétel, tőkeellátottság vagy az üzletágak száma szempontjából) nem következtethetünk egyértelműen a hatékonyságára is, márpedig a Tanács ezen a piacon csak a mobil hívásvégződtetési szolgáltatáshoz kapcsolódó tevékenységet veszi figyelembe. A Tanács külön rögzíteni kívánja, hogy a Magyar Telekom Nyrt. közgazdasági szempontból már az első piacelemzést megelőzően is irányítása alatt tartotta a T-Mobile Rt-t, melyből következően az összeolvadás önmagában közgazdasági szempontból új helyzetet nem teremtett.

A Tervezet II. számú melléklet E/2. fejezetének 4. pontja

A Tervezet fenti pontjához fűzött megjegyzésében a Pannon GSM Zrt. hiányolja és kéri a hatékonyság bizonyítási módszerek alkalmazási követelményeinek meghatározását.

A Tanács az észrevétel kapcsán nem látja szükségesnek a Tervezet módosítását, mivel nem szándékozik a Kötelezettek kötelezettségét a hatékonyságbizonyítás részletes szabályaival mélyíteni. A Tanács a kötelezett szolgáltatókra bízta a hatékonyságbizonyítás módjának kiválasztását és tartalmának felépítését. A hatékonyság bizonyítással szemben csak olyan általános követelményeket támaszt, mint amit jelen elektronikus hírközlési szabályrendszer későbbi pontjaiban is megfogalmaz, azaz megfelelően dokumentálnak és alátámasztottnak kell lennie, biztosítania kell a hatóság számára a bizonyítás áttekinthetőségét, értelmezhetőségét és a költséghatékonyságot kell alátámasztania. Ezáltal a Tanács éppen a szolgáltatók modellépítési szabadságát növeli felesleges korlátok beépítése helyett.

A Pannon GSM Zrt. jelezte továbbá, hogy nem ért egyet a költségnövelési lehetőség kizárásával a hatékonyság kiigazítás nyomán. Nem tartja értelmezhetőnek a hatékonyság kiigazítást, mivel a hatékonyságot nem definiálja a Tervezet.

A Tanács az észrevétel kapcsán nem látja szükségesnek változtatni a Tervezet tartalmán, mivel úgy ítéli meg, hogy a hatékonyság fogalma olyan általánosan ismert gazdasági kategória, amely nem igényel külön definíciót. Jelen szabály E/2. 3. pontja rendeli el a teendőket, azaz, hogy a modellnek egy hatékony szolgáltató költségeit kell tartalmaznia, és ha a szolgáltató által saját magára elvégzendő vizsgálat nem egy hatékony szolgáltató költségeit mutatja ki, olyan költségcsökkentéseket, kiigazításokat kell eszközölnie, amelyek biztosítják egy hatékony szolgáltató költség szintjét.

Költségnövekedés a kiigazítás során kizárt, mivel a működés vagy hatékony, vagy nem. Ha hatékony, azt bizonyítania kell a szolgáltatónak. Ha nem hatékony, akkor olyan korrekciókat kell végeznie, amivel a költségek csökkenthetők. „Túl hatékony” gazdasági kategória nem értelmezhető, ezért kizárt a költségnövekedés a kiigazítás során. A közgazdasági értelemben vett hatékonyság egyik alapvető ismérve, hogy a meglévő forrásokat alacsony költségráfordítás mellett kell felhasználni, a hatékony felhasználás biztosítása tehát nem járhat költségnövekedéssel.

A Tervezet II. számú melléklet E/4. fejezetének 7. pontja

A Pannon GSM Zrt. észrevételezte, hogy a Tanács a korábbi gyakorlatával ellentétben a költségmodell adatforrásainál megnevezi azokat a költségeket, amelyek véleménye szerint nem relevánsak a hívásvégződtetési szolgáltatással kapcsolatban. A II. melléklet E/4 rész 7. pontjában felsorolt költségek közül, amelyeket a Tanács ki kíván zárni a hívásvégződtetés szolgáltatás költségalapjából, a Pannon GSM Zrt. álláspontja szerint számos releváns az említett szolgáltatással kapcsolatban.

A Tanács a Pannon GSM Zrt. észrevételét nem tudta figyelembe venni, mert a Tervezetben a költségalap kialakításakor a következő elvek voltak a meghatározóak: A költségmodell költségalapjából ki kell zárni mindazon költségeket, amelyek nem tartoznak, a mobil hívásvégződtetési szolgáltatáshoz. Ezért a mobil hívásvégződtetési szolgáltatás költségalapja nem tartalmazhat többek között ügyfélmegszerzési, ügyfélmegtartási, mobil készülék költségeket, ugyancsak nem tartalmazhat olyan költségeket, amelyek a tőkeköltségben figyelembe vételre kerülnek (pl. társasági adó). A vonatkozó költségek részletes megjelölését a Tanács azért tartja célszerűnek, mert ezáltal is egyértelművé és követhetővé kívánta tenni a szolgáltatók számára a költségszámítási modell építésének szabályait.

Részletesen a vitatott költségekről:

Készüléktámogatás:

A Pannon GSM Zrt. a készüléktámogatás költségeinek relevánsként kezelése, és ezáltal a költségalapban való elismerése érdekében azzal érvel, hogy készülék nélkül nem lehet hívásvégződtetési szolgáltatást nyújtani, valamint hogy a mobilpenetráció 90%-os mértéke Magyarországon nem valósult volna meg készüléktámogatás nélkül. Arra is hivatkozik, hogy a szolgáltatók egy előfizető értékének meghatározásakor azt is figyelembe veszik, hogy az mennyi hívást fogad.

A Tanács nem osztja a szolgáltató véleményét a hálózati externáliák, s így a jelen észrevétel szerinti készüléktámogatás költségalapba való beépíthetőségére vonatkozóan sem, ezért ezt az észrevételt a Határozat tartalmának véglegesítésénél figyelmen kívül hagyta.

A Pannon GSM Zrt. által hivatkozott ok-okozati jellegű összefüggés a hívásvégződtetés szolgáltatás és a készüléktámogatás költségei között nem áll fenn. A mobil készülék valóban szükséges a hívásvégződtetés lebonyolításához, azonban nem része az alaphálózatnak.

A végződtetés forgalmi szolgáltatás, mint hálózati szolgáltatás csak az előfizetői hozzáférési pontig terjed (a referenciaajánlatokról, hálózati szerződésekről, valamint az ezekkel kapcsolatos eljárások részletes szabályairól szóló 277/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdés 1.2. pont szerint: „1.2. Híváskezdeményezés forgalmi szolgáltatás: a hívás továbbítása a hívó előfizető hozzáférési pontjáról az összekapcsolási pontig”). Az előfizetői hozzáférési pont az Eht. 188. § 23. pontja alapján: „azon hálózati végpont, amelyen keresztül az előfizető egy elektronikus hírközlő végberendezés fizikai és

logikai csatlakoztatása révén hálózati funkciókat és a hálózaton nyújtott szolgáltatásokat vehet igénybe”. Ebből egyértelműen kiderül, hogy a végberendezés már a hozzáférési ponton „túl” található, tehát semmiképpen sem vehető figyelembe a végződtetés forgalmi szolgáltatás kapcsán.

Továbbá ezzel összefüggésben az Eht. 188. § 19. pontja (*„19. Elektronikus hírközlő hálózat: átviteli rendszerek és - ahol ez értelmezhető - a hálózatban jelek irányítására szolgáló berendezések, továbbá más erőforrások, melyek jelek továbbítását teszik lehetővé meghatározott végpontok között vezetéken, rádiós, optikai vagy egyéb elektromágneses úton, beleértve a műholdas hálózatokat, a helyhez kötött és a mobil földfelszíni hálózatokat, az energiaellátó kábelrendszereket, olyan mértékben, amennyiben azt a jelek továbbítására használják, a műsorszórásra használt hálózatokat és a kábeltelevíziós hálózatokat, tekintet nélkül a továbbított információ fajtájára.”*) pedig teljesen egyértelműen rögzíti, hogy az elektronikus hírközlési hálózatnak a jelek továbbítására szolgáló különböző rendszerek stb. minősülnek, amelyek a végpontok között találhatóak, tehát a hálózati végpont, azaz az előfizetői hozzáférési pont nem része a hálózatnak.

Az Eht 188. § 21. pontja kimondja: *„elektronikus hírközlő végberendezés: olyan termék vagy egy termék olyan része, amelynek rendeltetése az elektronikus hírközlő hálózatra való kapcsolódás közvetlenül vagy közvetve, az előfizetői hozzáférési ponton keresztül az elektronikus hírközlő hálózattal való együttműködés céljából”*. A mobil készülék a fentiekből következően elektronikus hírközlő végberendezésnek tekinthető, mivel rendeltetése kizárólag *„az elektronikus hírközlő hálózatra való kapcsolódás közvetlenül vagy közvetve, az előfizetői hozzáférési ponton keresztül az elektronikus hírközlő hálózattal való együttműködés céljából”*. Fontos azt is kiemelni, hogy a hálózat mobil készülékek nélkül is kiépíthető, azaz anélkül, hogy a mobil készüléket maguk a szolgáltatók forgalmaznák. Ettől függetlenül azonban ugyanúgy működnének a hálózatok, és igénybe lehetne venni a szolgáltatásokat (mint ahogyan a „kártya-független” telefonok esetében ez jelenleg is gyakorlat). Mindezekből jól látszik, hogy a mobil készülékek nem tekinthetők a hálózat részének.

Ügyfélmegszerzés, ügyfélmegtartás költségei:

A Pannon GSM Zrt. az ügyfélmegszerzés, ügyfélmegtartás költségeinek relevanciáját a hívásvégződtetés szolgáltatás költségalapjában azzal magyarázza, hogy hibás feltételezés lenne, hogy az említett költségek nincsenek hatással a végződtetési szolgáltatásra. Állítása szerint a bejövő hívások mennyiségét jelentősen befolyásolják ezek a költségek, ezzel pedig növelhetik, vagy szinten tarthatják a hálózatok kihasználtságát (hatékonyságát). Véleménye szerint ezzel megvalósul a Határozat szerint előírt ok-okozati kapcsolat, ezért ez releváns költségnek tekintendő.

PR költségek:

A Pannon GSM Zrt. azt állítja, hogy a PR költségeket nem lehet közvetlenül szolgáltatáshoz kapcsolni, ezért azt általános, vállalatirányítási költségnek kellene tekinteni, amelynek a fedezetét a cég összes tevékenységének kell biztosítani, ezért ezt a költséget el kell ismerni a költségalapban.

A Tanács nem tekinti releváns költségnek a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás vonatkozásában sem az ügyfélmegszerzés és ügyfélmegtartás költségeit, sem a PR költségeket. A Pannon GSM Zrt. ugyanis tévesen értelmezi ez esetben is az ok-okozati elvet. Valamilyen szinten minden mindennel összefügg, az ok-okozati elv ezzel szemben akkor érvényesül, ha egy bizonyos költség felmerülését az adott szolgáltatás végzése okozza (és nem fordítva). Ilyen összefüggés pedig nem állítható fel a fent említett költségek és a hívásvégződtetés szolgáltatás között. Ezek a költségek egyértelműen a saját előfizetők megszerzése, megtartása érdekében merülnek fel. A fenti tételek figyelembe vételét a Tanács a vezetékes hívásvégződtetés díjaiban sem engedi meg, s a technológia-semleges szabályozás részeként a Tanács ragaszkodik a különböző platformok következetes kezeléséhez.

Kiskereskedelmi számlázás, marketing, értékesítés költségei:

A Pannon GSM Zrt. megjegyezte, hogy a Tervezetben kötőjellel való összekapcsolás helyett a kiskereskedelmi számlázás, marketing és értékesítés költségei vesszővel kerüljenek elválasztásra a végleges határozatban, mert szerinte a kötőjeles írásmód megtévesztő.

A fenti költségelemeket a következők miatt érzi relevánsnak:

A „kiskereskedelmi számlázás költsége” szerinte annyiban releváns a hívásvégződtetéssel kapcsolatban, hogy az ügyfeleknek kiállított számlán a számviteli szabályok miatt fel kell tüntetni részletesen az igénybevett szolgáltatásokat, így a hívásvégződtetést is.

A „marketing költség” esetén azzal érvel, hogy – hasonlóan az ügyfélmegszerzés és ügyfélmegtartás költségeihez – ez a költségcsoport is jelentős hatással lehet a hívások mennyiségére, amelyen keresztül befolyásolja a hálózati elemek kihasználtságát, pozitív hatása esetén növeli a hálózati hatékonyságot. Úgy gondolja, hogy ezáltal az ok-okozati kapcsolat létezik, ezért a költségelemek kizárása hibás megoldás. Az „értékesítési költség” esetén a marketing költségnél használt érvet ismétli.

A Tanács a Pannon GSM Zrt. kérésére módosította a Tervezet rendelkező részének II. számú mellékletében a „kiskereskedelmi számlázás – marketing – értékesítés költségei” írásmódot „kiskereskedelmi számlázás, marketing, értékesítés költségei” írásmódra. Ugyanakkor a Tanács nem tudta figyelembe venni a Pannon GSM Zrt. azon észrevételét, hogy a kiskereskedelmi számlázás, marketing, és értékesítés költségeit a költségalap részeként kezelje. A Pannon GSM Zrt. helytelenül értelmezi az ok-okozati elvet, éppen ellenkezőleg, mint ahogy az figyelembe vehető lenne. Az ok-okozati elv érvényesülése akkor valósulna meg, ha az adott költségek a hívásvégződtetés szolgáltatás érdekében merültek volna fel.

A számlázás keretében jogszabályi előírások miatt feltüntetendő részletek – amelyek egyébként nagyságrendileg említésre sem méltóak -a más szolgáltatók hívásvégződtetéséről szólnak, így nincsenek összefüggésben a Pannon GSM Zrt. által nyújtott hívásvégződtetési szolgáltatással. A fent említett költségek egyértelműen a saját ügyfelekkel, előfizetőkkel való kapcsolattartás keretében merülnek fel, nem pedig a hívásvégződtetés megvalósítása következtében.

Értékesített eszközök költségei és bevételei:

„Az értékesített eszközök költségei és bevételei”-vel kapcsolatban a Pannon GSM Zrt. megjegyezte, hogy az említett költség és bevétel egyenlege, amennyiben a költségek nagyobbak, mint a bevételek, relevánsak a végződtetési szolgáltatással kapcsolatban, mivel amennyiben ez a költség kimarad a költségalapból, akkor nem biztosított az FCM elv, vagyis a pénzügyi tőkemegőrzés módszere. A kizárással nem veszi figyelembe a modell az adott évben az értékesített eszközön elszenvedett tartási veszteséget.

A Tanács a Pannon GSM Zrt. fenti észrevételét nem tudta figyelembe venni az alábbiak miatt:

Az értékesített eszközök költségei és bevételei a vállalkozás gazdálkodásának eredményeképpen alakulnak, tehát az nem egy „elszenvedett” dolog. Ha a vállalkozás a gondos gazda módjára jár el az eszközbeszerzéseivel és értékesítéseivel kapcsolatosan, általában nem keletkezhet jelentős különbség a költségek javára. Így tehát ha a szolgáltató a saját stratégiai döntése következtében jelentős veszteséggel értékesíti az eszközeit, annak következményeit is magának kell viselnie.

Ezzel összefüggésben a Tanács az egyértelműség kedvéért külön is pontosítja a Határozat II. melléklet E/5. 12. pontjában az OPEX non-pay homogén költségkategóriák kialakításáról szóló részt a következőképpen: „(OPEX non-pay). Ez utóbbin az anyagjellegű ráfordításokat és az egyéb ráfordítások és egyéb bevételek egyenlegét értjük- az értékesített eszközök bevételei és költségei egyenlege nélkül.”

Társasági adó:

A Pannon GSM Zrt. – mint korábban többször – most újra azt az észrevételt teszi, hogy szerinte a LRIC modellben alkalmazott súlyozott átlagos tőkeköltség (WACC) definíciója nem egyértelmű a társasági adó kezelésére vonatkozóan. A Pannon GSM Zrt. azt kéri, hogy a Tanács a társasági adó teljes megfizetett összegét releváns költségként vonja be a modell költségalapjába, mert szerinte versenytorzító hatása lenne, ha a modellezés során az lenne az értelmezés a WACC szorzóra vonatkozóan, hogy abban már számításba vételre került a társasági adó.

Álláspontja szerint a társasági adó teljes összegének a költségalapban való elismerésére azért van szükség, mert a befektetők által elvárt hozam az adózott eredményben (osztalék formájában) és a cég piaci értékének növekedésében testesül meg, és szerintük ez azt jelenti, hogy a díjaknak a társasági adóra is fedezetet kell nyújtaniuk.

A fentiek értelmében különösen azért tartja versenytorzító hatásúnak a WACC Tervezet szerinti alkalmazását, mert szerinte ez annak a társaságnak jelent előnyt (jelen esetben Vodafone Magyarország Zrt.), amely veszteséges lévén, nem fizet társasági adót, miközben ugyanazt a WACC szorzót alkalmazza, mint a Pannon GSM Zrt. és a Magyar Telekom Nyrt., amelyek ezzel szemben jelentős összeget fizetnek társasági adóként

A Tanács nem tudta figyelembe venni a Pannon GSM Zrt. javaslatát arra vonatkozóan, hogy a társasági adó teljes mértékben épüljön be a költségalapba az alábbiak miatt:

a) A nagykereskedelmi hívásvégződtetés költségalapját az üzemi működés ráfordításai és a tőkeköltség kell hogy képezzék. Nem tartozhat bele semmilyen pénzügyi eredményt, ill. adózott eredményt befolyásoló elem. A társasági adó eredménytől függő adóelem, nem tekinthető az üzemi működés ráfordításának.

b) Nem fogadható el Pannon GSM Zrt. megközelítése a súlyozott átlagos tőkeköltség (WACC) közgazdasági tartalma szempontjából sem. A súlyozott átlagos tőkeköltség ugyanis „*az a minimum kamatláb névérték, amelyet a tőkének ki kell termelnie (az iparági kockázati osztály szerinti korrekciót és a tőkeáttételi szintet, azaz az idegen tőke és saját tőke arány figyelembevételét követően) ahhoz, hogy az iparágban verseny alakuljon ki a tőkebefektetés terén*”. A tőkeköltség – amely a súlyozott átlagos tőkeköltség és a befektetett tőke átlagos értékének szorzata – része a költségalapnak. A társasági adó a vállalkozás által realizált adózás előtti eredmény része, amelynek %-os mértéke részt vesz a súlyozott átlagos tőkeköltség számításában, ezáltal befolyásolja az elismert tőkeköltség értékét. A súlyozott átlagos tőkeköltség módszertana, amely részletesen tartalmazza a kialakítás alapelveit, szempontjait, stb. 2002 decemberétől folyamatosan megtekinthető volt a hatóság honlapján, tehát a szolgáltató részéről nem elfogadható érv, ha mást gondol a WACC vagy a tőkeköltség közgazdasági tartalmáról.

c) A szabályozás egységes elvek alapján történik, nem vállalkozás specifikus szempontok szerint. Amennyiben a társasági adó bevonásra kerülne a költségalapba, akkor természetesen adózás utáni WACC szorzót kellene alkalmazni, amely a jelenleginél alacsonyabb értéket jelent, így a két megoldás a szabályozott szolgáltatás nettó nyereségesége tekintetében közgazdaságilag egyenrangú. Az egymást követő pénzügyi évek eredményessége, az aktuálisan fizetendő társasági adó nagysága azonban nagyrészt a vállalkozás nem szabályozott szolgáltatásaiban, a vállalkozás stratégiájától függően, a vállalkozás szabad döntésének eredményeként alakul ki, ezeket a tényezőket a Tanács nem építi be a szabályozásba.

A Tervezet II. számú melléklet E/5. fejezetének 14. pontja

A Pannon GSM Zrt. megjegyezte, hogy a Tanács Tervezetében pontosítja a működő tőke felosztásának módját. Ezzel azonban újabb allokációs szintet vezet be a modellbe, ami nem illeszkedik a korábbi koncepcióhoz. Korábban a költségalap HCC-k be való besorolását egy lépésben el lehetett végezni. A működő tőkére vonatkozó új szabályozás alapján az első felosztási lépcsőt legalább még két lépcső követi. Sőt, a Követelések és Bevételek aktív időbeli elhatárolását csak utolsó lépésben, tehát Mark-Up jellegűen lehet a szolgáltatásokra osztani.

A Pannon GSM Zrt. ezzel kapcsolatban felhívta a Tanács figyelmét, hogy a működő tőke felosztásának definíciója nem tartalmazza a Pénzeszközök, Céltartalékok felosztásának módját, és szükséges lenne ennek a pótlása. A Pannon GSM Zrt. feleslegesnek tartja a működő tőke felosztásának ilyen részletekbe menő szabályozását. Javasolta ezért, hogy a Tanács a működő tőke tőkeköltségét közös költségként definiálja.

A Pannon GSM Zrt. a megjegyzésében önmagának ellentmondva egyfelől azt állítja, hogy a definíció részletezésének „pótlása szükséges”, másfelől pedig azt, hogy „feleslegesnek tartja a működő tőke felosztásának ilyen részletekbe menő szabályozását”. A Hatóság úgy tapasztalta, hogy a szolgáltatók egységes értelmezéséhez szükséges az adott kiegészítést tenni. Ezért a definíciót a Tanács azokon a részeken pontosította, ahol az eltérő értelmezéseket tapasztalta.

A Tervezet II. számú melléklet E/5. fejezetének 17. pontja

A Pannon GSM Zrt. a modell ezen pontjával kapcsolatban megjegyezte, hogy az ebben a pontban foglalt elvvel, miszerint „a modellekben a befektetett tőke finanszírozását a pénzügyi tőkemegőrzés (FCM) módszerrel kell biztosítani”, ellentétesnek érzi, hogy a befektetett tőke értékéből a Tanács kizárja az immateriális javak és a tárgyi eszközök értékhelyesbítését. Szerinte ez ellentmond a módszertannak, amely a részvényesek tőkéjének reálértékének változatlanóságát hivatott biztosítani, ami véleménye szerint nem más, mint egy eszköz értékének a valós piaci értékhez való igazítása. Ezért a Pannon GSM Zrt. azt javasolja, hogy az Immateriális javak és Tárgyi eszközök értékhelyesbítése legyen része a nettó helyettesítési értéknek, vagyis maradjon része a befektetett tőkének.

A Pannon GSM Zrt. fenti észrevételét a Tanács a Határozatban nem tudta figyelembe venni az alábbiak miatt:

Téves a Pannon GSM Zrt. azon elképzelése, hogy a pénzügyi tőkemegőrzés módszere az értékhelyesbítésen keresztül valósul meg. A pénzügyi tőkemegőrzés módszere a Tervezet II. melléklete B.41. pontjának következetes alkalmazásával valósul meg, ahol képlettel is meghatározásra kerül a modell költségalapja, amely tartalmazza a pénzügyi tőke vásárlóerejének a megőrzését biztosító ráfordításokat is.

Az értékhelyesbítés vonatkozásában az Sztv. 58. § (5) bekezdés pusztán azt engedi meg, hogy amennyiben a vállalkozó tevékenységét tartósan szolgáló vagyoni értékű jog piaci értéke jelentősen meghaladja az adott eszköznek a könyv szerinti (bekerülési) értékét, a piaci érték és a könyv szerinti (bekerülési) érték közötti különbséget a mérlegben az eszközök között „Érték helyesbítés”-ként, a saját tőkén belül „Értékelési tartalék”-ként kimutatható.

Ekképpen az érték helyesbítésnek az éves beszámolóban való megjelenítése nem jelent pótlólagos tőkebefektetést a részvényesek oldaláról, és nincs összefüggésben az adott eszköz felhasználása által keletkezett költségekkel sem.

A Pannon GSM Zrt. javaslata, amelyben azt kéri, hogy „az Immateriális javak és Tárgyi eszközök érték helyesbítése legyen része a nettó helyettesítési értéknek, vagyis maradjon része a befektetett tőkének” téves feltételezésen alapul. A Tanács az érték helyesbítést az eddigiekben sem tekintette a befektetett tőke részének, sőt kifejezetten kérte a kimutatásokból való kivételét. Továbbá a költség számítási modell és a számviteli szétválasztási modell összhangja is azt kívánja, hogy a kimutatásokban az átlagos befektetett tőke ne tartalmazza az érték helyesbítést.

A Tervezet II. számú melléklet E/7. fejezetének 23. pontja

A Pannon GSM Zrt. megjegyezte, hogy a modell ezen pontjában leírtakkal kapcsolatban elismeri, hogy ugyan a berendezés-optimalizálás a korábbi JPE határozathoz képest pontosításra került, de nem tartja értelmezhetőnek a hatékonyság és az optimalizálás közötti különbséget és kéri a fogalmak további pontosítását.

A Tanács az észrevétel kapcsán nem változtatott a Tervezet tartalmán, mivel a felvetést nem tartja valós problémának. Ugyanakkor figyelmébe ajánlja a szolgáltatónak a következőket:

A hatékonyság – bármiféle definiálási célzat nélkül – valamely működés állapotát, jellemzőjét kifejezni szándékozó fogalom. A berendezés-optimalizálás egy eszköz arra, hogy egy meglévő hálózatot úgy befolyásoljunk, alakítsunk, hogy az célzott, optimális eszközfelhasználást tudjon biztosítani. A hatékonyság – egy hatékony szolgáltatót jellemző költség szint, minőség stb., azaz működési jellemző – és a berendezés-optimalizálás az elektronikus hírközlési szabályokban a verseny kialakulását elősegíteni szándékozó kötelezettségekben érvényesülő elemek.

A Tervezet II. számú melléklet E/7. fejezetének 28. pontja

A Pannon GSM Zrt. GSM Zrt. a modell ezen pontjával kapcsolatban kérte a Tanácstól az alkalmazandó indexek vonatkozásában annak figyelembevételét, hogy a 2006. évre vonatkozó költségvetési törvényt még 2005-ben fogadták el, és az utóbbi hónapok makrogazdasági megingása jelentősen módosította a prognózisokat, amelyekben gazdasági elemzők az infláció az év végéig 6% fölé emelkedését vélik bekövetkezni.

A Tanács nem tartja célszerűnek az alkalmazandó indexek módosítását, mert a körülmények pillanatnyi változása nem jelent kellő alátámasztást ehhez. A következő hónapokra vonatkozó prognózisok bekövetkezésére pedig nem lehet biztosan számítani, nem lenne meglepő ugyanilyen mértékű, ellenkező irányú tendenciák kialakulása sem az év hátralévő részében. Ezért jövőbeni bizonytalan várakozásra egy modell felépítését alapozni nem lehet.

A Tervezet II. számú melléklet E/7. fejezetének 29. pontja

A Pannon GSM Zrt. a modell ezen pontjával kapcsolatban megjegyzi, hogy minthogy a Tanács a Tervezetében rögzíti, hogy minden eszközátértékelést a modell dokumentációjában áttekinthetően, számításokat mellékelve kell szerepeltetni, a Pannon GSM Zrt. feleslegesnek érzi a könyvvizsgálatnak az átértékelésekre vonatkozó részét, hiszen azt a benyújtott dokumentáció alapján Hatóság is ellenőrizni tudja. Jelzi, hogy a könyvvizsgálati kötelezettség változatlanul hagyása időt és pénzt spórolhat meg a szolgáltatónak.

A Tanács a Pannon GSM Zrt. fenti észrevételét nem tudta figyelembe venni az alábbiak miatt: A könyvvizsgálatnak nem kell kiterjednie (sőt a Tanács ezt kifejezetten a saját vizsgálatának tekinti) az eszközök átértékelésére, csupán a bemenő adatokat kell

hitelesítenie, vagyis a valódiságukról meggyőződnie, amint azt a Határozat E.58. pontja előírja.

A könyvvizsgálónak csak a modell bemeneti adatait kell vizsgálnia, tekintve, hogy a bemeneti adatok hitelességét a hatóság nem tudja vizsgálni, mert az a szolgáltatóknál meglévő dokumentumok vizsgálatát jelenti, amelyek nem kerülnek benyújtásra.

A Tervezet II. számú melléklet E/7. fejezetének 30. a) pontja

A Pannon GSM Zrt. a modell fenti pontjával kapcsolatban kérte, hogy a Tanács pontosan definiálja az „*alkalmazási feltételeinek tényszerűsége*” fogalmat, mivel nem tartja egyértelműnek a követelményt.

A Tanács az észrevétel nyomán a Tervezet fenti pontját nem tartja indokoltnak megváltoztatni az alábbi indokok miatt: A Tanács úgy látja, hogy a szolgáltató felvetésére egyértelmű választ adnak jelen melléklet B. 35. és az E/7. 30. pontjában megfogalmazottak, melyek szerint a MEA akkor alkalmazható, ha nem gyártott eszközt helyettesít, ahhoz hasonló tulajdonságokkal, paraméterekkel, hasonló, vagy szélesebb funkcionalitással rendelkezik, és ha azt az eredeti eszközt 3 éven belül a kötelezett egy modern ekvivalens eszközre cseréli.

A Tervezet II. számú melléklet E/7. fejezetének 30. b)-c) pontja

A Pannon GSM Zrt. észrevétele szerint a MEA átértékelés felveti a számviteli költségszámítási módszer hibáját. A Pannon GSM Zrt. szerint amennyiben a MEA vagy a DAR átértékelési módszertant választja a szolgáltató, akkor abból a feltételezésből indul ki, hogy helyettesítőként egy modern, új eszközt vásárol. Amennyiben azonban a számviteli költségszámítási módszert kell alkalmazni, ott a nettó érték még a régi eszköz könyvszerinti értékei alapján kalkulálódik, nem veszi figyelembe, hogy a modellben a szolgáltató egyébként azzal a feltételezéssel élt, hogy azt lecserélte, ami hátrányosan befolyásolhatja a tőkekötség mértékét.

A Tanács a Tervezetet az észrevétel nyomán nem változtatta meg, mivel az észrevétel nem érthető, értelmezését csak találgatni lehet. Nem derül ki az sem, hogy a Pannon GSM Zrt. csak megjegyzéssel kívánt élni, vagy módosítás érdekében tett észrevételt. Az észrevétel annál inkább is érthetetlen, mert a Tanács a modell ezen részét nem változtatta, és a szolgáltató eddig ezt nem kifogásolta.

A Tervezet II. számú melléklet E/8. fejezetének 35. pontja

A Pannon GSM Zrt. a modell fenti pontjával kapcsolatban megjegyzi, hogy a Tanács négy módszert sorol fel arra, hogyan lehet a költségfüggvényeket előállítani, azonban egyik módszert sem definiálja, továbbá követelményeket, amelyek az elfogadás alapvető feltételei, nem fogalmaz meg. A Pannon GSM Zrt. ezért javasolta ennek a hiányosságnak pótlását a Tervezet érthetősége és értelmezhetősége érdekében.

A Tanács a Tervezet fenti pontját az észrevétel nyomán nem tartotta indokoltnak megváltoztatni, mivel nem kíván részletes szabályokat a költségfüggvényeket előállító módszerekhez kötni. A Pannon GSM Zrt. felvetéséhez fentiekén túl a tanács megjegyzi, hogy a műszaki szimulációs modellek természetesen műszaki összefüggések, algoritmusok alapján modellezik a költségfüggvények elemeinek változását egymással összefüggésben. A statisztikai felmérések nyilvántartások, felmérések, statisztikák adatait teszi felhasználhatóvá bizonyos költségfüggvények előállítása céljából. Az interjúk/terepfelmérések elsősorban OPEX-re vonatkozó információk gyűjtésével járulhat hozzá a megfelelő költségfüggvények kialakításához. Az összehasonlító vizsgálatok összehasonlítások eredményeit közvetítik a függvények felépítéséhez.

A Tervezet II. számú melléklet E/12. fejezetének 58. b) pontja

A Pannon GSM Zrt. kifogásai az auditori nyilatkozattal kapcsolatban megegyeznek az I. melléklet azonos témájú pontjához megfogalmazottakkal.

A Tanács a fenti észrevételre adott válasz megegyezik a Tervezet II. számú melléklet E/7. fejezetének 29.pontjához írt válaszban foglaltakkal.

A Tervezet II. számú melléklet E/12. fejezetének 58. pontja (általánosan)

A Pannon GSM Zrt. álláspontja szerint az auditori nyilatkozat Tervezetben olvasható megszigorítása újabb terheket ró a szolgáltatókra, előzetes becslések szerint megduplázza az eddig is igen magas könyvvizsgálói díjat. A másik probléma, a szolgáltató szerint, hogy az elvárások megnövekedése jelentősen meghosszabbítja a könyvvizsgálatot, az ellenőrzés előzetes becslések szerint 2 hetet vesz igénybe. A szolgáltató úgy gondolja, hogy a bekezdés b) pontja pontatlanul fogalmaz, a stb. nem értelmezhető a mondat végén, bizonytalanná teszi a könyvvizsgálat körét. A Pannon GSM Zrt. javasolja, hogy az auditori nyilatkozat maradjon a DH-664-33/2005 határozatnak megfelelő terjedelmű.

Az I. melléklethez hasonlóan a megjegyzésből a Tanács számára itt sem derül ki világosan, hogy a Pannon GSM Zrt. mit ért pontatlanságon a b) ponttal kapcsolatban, és melyik része nem egyértelmű számára, s így pontosítani sem lehet igazán. A lényeg az, hogy a könyvvizsgálónak azt kell hitelesítenie, vagyis arról kell nyilatkoznia, hogy azok az adatok, amelyeket a szolgáltató felhasznál az eszközök átértékelésekor, azok azonosak a szolgáltatónál szereplő adatokkal. Erre azért van szükség, mert ezek a részletek csak a helyszínen vizsgálhatók a különböző analitikák, statisztikák, szerződések, és minden egyéb olyan dokumentum alapján, amelyeket a szolgáltató felhasznál a kalkuláció kiinduló adataként. Nyilvánvalóan a választott eszköz átértékelési módszertől is függ, hogy milyen dokumentumokat lehet alapul venni az aktuális bemenő adatként. Tekintve, hogy a szolgáltató – az alkalmazhatósági feltételek függvényében- szabadon választhatja meg az átértékelési módszert, a Tanács nem szűkíti a szolgáltató választási lehetőségét.

A Tanács a könyvvizsgálatra vonatkozó előírását nem kívánja leszűkíteni a korábbi terjedelműre, mert a korábbi határozat a bemenő adatoknak csak részleges könyvvizsgálói hitelesítését írta elő.

V. 7. A Pannon GSM Zrt. Tervezethez fűzött észrevételének III. számú melléklete

A Tervezetben foglaltakhoz a Pannon GSM Zrt. által fűzött részletes észrevételek III. számú mellékletében szereplő észrevételekre a Tanács az alábbiakban részletezett, indokolt válaszokat adja.

A Pannon GSM Zrt. Észrevételeihez fűzött III. számú mellékletének bevezető részében a Ket. és az Eht. eljárási rendelkezéseinek viszonyára, a két törvényben található eljárási alapelvekre, valamint a piacmeghatározás, jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírásra irányuló eljárásra vonatkozó törvényi rendelkezéseket idézi, illetve ezekkel kapcsolatban tesz általános megállapításokat. Megállapításai, melyeket sem konkrét indokolással, tényekkel, sem érdemi érveléssel nem támaszt alá, első sorban arra vonatkoznak, hogy álláspontja szerint a Ket. és az Eht. általa hivatkozott alapelvi rendelkezések érvényesülése a tárgyi eljárás során nem volt teljes mértékben biztosított.

Tekintettel arra, hogy a Tanács a fenti megállapításokat azok indokolatlansága miatt sem érdemi észrevételként, sem megfontolandó javaslatként értékelni nem tudta, azokat a Határozat véglegesítése során nem vette figyelembe.

A Pannon GSM Zrt. a Tervezet rendelkező részének I.A pontjával kapcsolatban kifejti, hogy álláspontja szerint az „átláthatóság” kötelezettség körében meghatározott kötelezettség tartalma nem felel meg az arányos és indokolt kötelezettség kritériumának, mivel a Kötelezett Szolgáltatónak a hívásvégződtetési díjon túl a szolgáltatás nyújtásának, valamint igénybevételeinek feltételeit is nyilvánosságra kell hozniuk honlapjukon. Véleménye szerint az „átláthatóság” kötelezettségének a nagykereskedelmi piacon kell érvényesülnie, a nagykereskedelmi piac szereplői és leendő szereplői azonban nem az előfizetők tájékoztatására fenntartott nyilvános honlapon tájékozódnak.

A Tanács álláspontja szerint a tárgyi piacelemzéssel érintett szolgáltatás nyújtására, valamint annak igénybevételeire vonatkozó feltételek nyilvános, mindenki számára hozzáférhető honlapon történő közzététele az „átláthatóság” kötelezettségének a nagykereskedelmi piacon történő érvényesülését abban az esetben sem akadályozza, ha a piaci szereplők, illetve a jövőbeli piaci szereplők a Kötelezett Szolgáltatók honlapján található információk iránt nem mutatnak érdeklődést. Tekintettel arra, hogy a honlapon történő közzététel a Kötelezett Szolgáltatóra aránytalan terhet nem ró, valamint arra, hogy azáltal a szolgáltatás nyújtását és igénybevételeit jellemző feltételek nagyobb körben válhatnak ismertté, amely körülmény a szabályozás céljának megfelelő, a Tanács a fenti észrevételt a Határozat véglegesítése során nem vette figyelembe.

A Pannon GSM Zrt. a Tervezet indokolásban foglaltak tekintetében meglehetősen messzemenő következtetéseket von le a Tervezettel kapcsolatban, miközben azonban figyelmen kívül hagyja, hogy minden konkrét indokolást nélkülöző megállapításait az általános indokolás alapján teszi meg, amely elsősorban a tárgyi piacelemzési eljárást, illetve az ahhoz kapcsolódó egyéb eljárások bemutatását tartalmazza. Tekintettel arra, hogy a jelen mellékletben felvetett megállapítások nagy része a Pannon GSM Zrt. Észrevételeiben ugyancsak megfogalmazásra, a Tanács által pedig megválaszolásra kerültek, valamint arra, hogy a jelen mellékletben található szolgáltatói észrevételek

cáfolatát az egyes kötelezettségekhez fűzött részletes indokolásban foglaltak teljes körűen tartalmazzák, a Tanács – a felesleges ismétlés elkerülése végett – az észrevételek jelen mellékletben történő megválaszolásától eltekint, és egyúttal az Észrevételekhez fűzött válaszaiban foglaltakra utal.

A Pannon GSM Zrt. az Észrevételekben foglaltakhoz képest új észrevételeket is megfogalmaz. Álláspontja szerint a versenyproblémából fakadó lehetséges piaci torzulásokat a Hatóság nem lehetőségként, hanem tényként kezeli, holott ezeket a tényeket sem a Tervezet indokolása, sem más hatóság határozata nem állapította meg. A Tanács fel kívánja hívni a Pannon GSM Zrt. figyelmét, hogy Tervezet fenti észrevétellel érintett [62] pontjában használt feltételes mód egyértelműen arra kíván utalni, hogy a Tervezet jelen pontja a lehetséges piaci torzulásokat mutatja be.

A tárgyi mellékletet a Pannon GSM Zrt. azzal az észrevétellel zárja, mely szerint megállapítja, hogy a Tanács a Tervezetben hatósági árat állapít meg, majd azt igyekszik bizonyítani, hogy hatósági ár megállapítására a Tanácsnak nincsen hatásköre. A Tanács nem kívánja vitatni, hogy hatósági ár megállapítására – figyelemmel a Pannon GSM Zrt. által hivatkozott árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény vonatkozó rendelkezéseire – a tárgyi piacelemzési eljárással érintett szolgáltatás tekintetében nem rendelkezik hatáskörrel, mint ahogyan más hatóság sem. Ugyanakkor fel kívánja hívni a Pannon GSM Zrt. figyelmét, hogy a Tanács a „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettséget az Eht. 108. § rendelkezéseiben foglaltakra tekintettel határozta meg. Ennek értelmében sem a benyújtott TD-LRIC költségmodell alapján jóváhagyott, sem a BU-LRIC költségmodell alapján kialakított költségalapú hívásvégződtetési díj meghatározásának jogalapja nem vitatható.

V. 8. A Pannon GSM Zrt. észrevételei a Tervezet indokolásának I. számú mellékletéhez

A Tervezet indokolásának I. számú, a BU-LRIC költségmodell módszertanának leírását tartalmazó mellékletében foglaltakhoz a Pannon GSM Zrt. által fűzött részletes észrevételekre a Tanács az alábbiakban részletezett, indokolt válaszokat adja.

1.2. A modell kidolgozási szakaszai 4. szakasz

A Pannon GSM Zrt. észrevételezi, hogy az egyéb kapcsolódó költségek is részei voltak a szolgáltatók által benyújtott adatszolgáltatásnak, a Hatóság viszont nem adott indokolást arra vonatkozólag, hogy ezek a költségek milyen benchmark alapján kerültek meghatározásra.

A Tanács a fenti észrevétel kapcsán tájékoztatja a Pannon GSM Zrt-t, hogy a felárak meghatározása a szolgáltatók által megadott adatok alapján történt. Tehát a felár kialakítása során benchmark-ként a szolgáltatók által beadott adatok kerültek felhasználásra. Az egyértelműség érdekében a Tanács a leírás vonatkozó szövegrészét pontosította.

2.1.1 Forgalomra vonatkozó feltételezések

A Pannon GSM Zrt a fenti pont kapcsán azt kifogásolja, hogy a módszertan nem ad pontos útmutatást abban a tekintetben, hogy a Hatóság hogyan határozta meg a három mobilszolgáltató adatainak alapján az egységes bemenő adatokat.

A Tanács a fenti észrevétel kapcsán tájékoztatni kívánja a Pannon GSM Zrt-t, hogy a BU-LRIC költségmodell bemenő adatainak forrásaként – többek között – a Kötelezett Szolgáltatók által szolgáltatott adatok mellett a fejlesztők és tervezők által a nemzetközi gyakorlatban általánosan is elfogadott mérnöki modellek (Okumura-Hata modell), valamint objektív gazdasági adatszolgáltatóktól származó, valamint azokból kialakított adatok szolgáltak. Az így kialakított adathalmazban szereplő egyes adatok alkalmazására vonatkozó hatósági döntést a Tanács annak figyelembevételével hozta meg, hogy a modell kizárólagos célja egy hipotetikus, hatékony magyarországi mobil szolgáltató nagykereskedelmi beszédcélú hívásvégződtetési szolgáltatásának költségalapú díjának meghatározása.

Fentiekén túl kijelenthető, hogy minden bemenő adatot az ellenőrzöttség jellemez, ami azt jelenti, hogy a Tanács az adatokat – elsődlegesen a nem objektív forrásból származó adatokat – több forrásból kiindulva kísérelte meg előállítani, vagy azok helyességét egyéb más módszerrel is ellenőrizte.

A Tanács tájékoztatja a Pannon GSM Zrt-t, hogy a fenti, hivatkozott pontban szereplő felsorolás első három adata tekintetében a rendelkezésére álló adatokból kiindulva határozta meg a bemenő adatokat, amelyek értékei a következők:

- sikeres hívások átlagos hívás-felépítési ideje (másodpercben) – 16 mp
- sikertelen hívások átlagos hívás-felépítési ideje (másodpercben) – 33 mp
- sikertelen híváskísérletek és sikeres híváskísérletek aránya – 50%

A fenti adatok alapján egyértelműen megállapítható, hogy azok a tényleges szolgáltatói adatoknál magasabbak, vagyis a hálózat méretezésénél enyhe túlméretezést és költségemelkedést eredményeznek.

A fenti felsoroláshoz tartozó átlagos hívásidőtartam (másodpercben) adat pedig az elméleti BU szolgáltatóra vonatkozóan meghatározott forgalmakból került kialakításra.

2.1.2. Napszakfüggő forgalmi profilok

A Pannon GSM Zrt. a fenti pont kacsán felhívja a Tanács figyelmét, hogy tisztázandó kérdés, hogy a szolgáltatók által beadott forgalmas órai számlázási adataiból előállított korrekciós tényező, illetve maga a csúcsórai forgalom hálózati elemenként milyen (havi, napi) időintervallumra vonatkozik.

A Tanács a fenti észrevétel kapcsán észlelte, hogy a modell leírásának vonatkozó szövegrésze hibásan került közzétételre, ezért annak tartalma nem volt értelmezhető, melyből kifolyólag a fenti észrevétel felmerülhetett. A Pannon GSM Zrt. észrevételébe foglalt kérdés nyomán az értelemzavaró szövegrészt a Tanács korrigálta.

2.1.3. Útvonaltényezők (Routing factors)

A Pannon GSM Zrt. azzal a kéréssel fordul a fenti pont kapcsán a Tanácshoz, mely szerint a felsorolt hálózati elemek teljes nevének, a HLR, a Network Management System és a számhordozás routingban történő feltüntetését, vagy annak tisztázását kéri, hogy hogyan veszi értéküket a modell figyelembe.

A Tanács a fenti kérés vonatkozásában rögzíti, hogy a hálózati elemek teljes listája a 2.5 fejezetben található. Ezek egy része szerepel a 2.1.3. pontban szereplő, routing faktorokkal rendelkező elemek felsorolásában.

Kifejti továbbá a Tanács, hogy a modell leírásában a 2.2.8 fejezet foglalkozik a HLR-ek darabszámának meghatározásával. A Kötelezett Szolgáltatók által üzleti titoknak minősített adatokat nem tartalmazó Excel modell, amelynek működését a Kötelezett Szolgáltató iratbetekintés során megismerheti, a számítások során beszerzési árat rendel a darabszámhoz. Emellett azonban meg kell jegyezni, hogy a modell a beszédcélú hívásvégződtetés nagykereskedelmi szolgáltatáshoz HLR költséget nem rendel, mivel a HLR méretét és így a költségét is az előfizetők száma határozza meg. A LRIC modell alapelve, hogy az ilyen elemek nem szerepelnek növekményként a forgalmi szolgáltatások költségeiben, így ezek költségei nem vehetők figyelembe.

A modell a számítások során a Network Management System költségét felosztja a hálózati elemek között (mivel az NMS az egész hálózat szempontjából releváns), majd a hálózati elemek költségeinek szolgáltatások közötti felosztása során kerül figyelembe vételre a hívásvégződtetés díjában. Ez a számítás jól látható az iratbetekintés során megismerhető Excel modellben.

A számhordozás költségeit a modell külön hálózati elemként veszi figyelembe a hívásvégződtetési díj számítása során. Ez a számítás jól látható az iratbetekintés során megismerhető Excel modellben.

A Pannon GSM Zrt. kijelenti, hogy az egyes routing sorok közlését a módszertan átláthatósága érdekében szükségszerűnek tartja.

Az axiómaként szereplő értékek az Excel modellre vonatkozó iratbetekintés során megtekinthetők, míg a Kötelezett Szolgáltatók adataiból számított routing faktorok csak az üzleti titkos minősítésű adatok üzleti titkos minősítésének feloldása esetén ismerhetők meg. Tekintettel arra azonban, hogy a Kötelezett Szolgáltatók az adatok üzleti titkos minősítését nem oldották fel, a Tanács megállapította, hogy kezdeményezése ellenére a BU-LRIC költségmodellben szereplő bemenő adatok, és így a Kötelezett Szolgáltatók adataiból számított routing faktorok megismerhetőségét a Kötelezett Szolgáltatók számára továbbra sem tudja biztosítani.

2.1.4. Kereslet előrejelzés

A Pannon GSM Zrt. álláspontja szerint szükséges annak meghatározása, hogy az egyes szolgáltatók forgalmai közötti különbséget a Hatóság hogyan vette figyelembe.

A fenti észrevételben foglaltak kapcsán a Tanács tájékoztatja a Pannon GSM Zrt-t, hogy a Hatóság egy hipotetikus, hatékony magyarországi mobil telefonszolgáltatóra vonatkozóan készítette el a BU-LRIC költségmodellt, nem pedig az egyes ténylegesen működő magyarországi szolgáltatókra vonatkozóan külön-külön. Ennek következtében az egyes szolgáltatókra vonatkozó forgalmi értékeknek és köztük levő különbségnek a BU-LRIC modell szempontjából nincs jelentősége.

2.2. A 2. szakasz – Hálózat méretezése

A Pannon GSM Zrt. a fenti pont kapcsán a modellben alkalmazott „scorched earth” megközelítés pontosítását kéri azzal, hogy ne csak a bázisállomás-vezérlők és az NSS réteg egyéb elemeinek száma, hanem a BTS-ek száma is eltérhessen a szolgáltató hálózatában ténylegesen meglévő mennyiségtől. Megítélése szerint hatékony hálózatról csak ebben az esetben beszélhetünk. Fontosnak tartja továbbá, hogy a modell teljes országos lefedettséget feltételezzon.

A Tanács tájékoztatja a Pannon GSM Zrt-t, hogy észrevétele nyomán a BU-LRIC modell leírása pontosításra került, mivel – a BU-LRIC módszertan lényegéből fakadón – a BTS-ek száma sem kötött, mely körülményt a BU-LRIC modell a számítások végzése során ennek megfelelően figyelembe vett. A Tanács ugyanakkor egyetért a Pannon GSM Zrt-vel abban, hogy a modell országos lefedettséget feltételezzon. A BU-LRIC modell ugyanis ennek megfelelően működik, a lefedett terület Magyarország területének 100%-ának felel meg.

2.2.1.1. Minimális számú telephely – lefedettség

A Pannon GSM Zrt. a fenti ponthoz fűzött észrevételében felhívja a figyelmet arra, hogy a többutas terjedés következményeként fellépő un. fading jelenség figyelembe vétele – álláspontja szerint – a modelltől hiányzik. Rögzíti, hogy a terjedési modell és az egyéb konstans veszteségek által előre jelzett vételi jelszint vagy annál nagyobb érték ugyanis a lognormal fading következtében a cellahatáron csupán 50%-os valószínűséggel teljesül. Megjegyzi, hogy a tervezés során jellemzően 90-95%-os valószínűségi követelményt alkalmaznak. Ezért az összeköttetés teljesítmény tartalékkal kell, hogy rendelkezzen. Ez további csillapítási tényezőként jelenik meg, melynek értéke jellemzően 6-8dB 900MHz –en. Kijelenti, hogy megítélése szerint a fentiek pótlása a modellben szükséges.

A Tanács kijelenti, hogy a Pannon GSM Zrt. által említett jelenség valóban létezik, ugyanakkor a hatása a külvárosi területeken és a külterületeken (amilyen jellegű a Pannon celláinak többsége) jelentősen kisebb, mint a városi területeken. Rögzítendő továbbá, hogy a jelenlegi szabványok alapján készült mobil készülékek tartalmazzák a megoldást (equalizer) a többutas terjedésből fakadó késleltetések kezelésére. Ugyanakkor ennek a hatásnak a modell végeredménye szempontjából nincs jelentősége, mivel a forgalmi követelmények kielégítéséhez szükséges BTS-ek száma többszörösen meghaladja a lefedettségi követelmények biztosításához szükséges BTS-ek számát.

2.2.1.2. Minimális számú telephely – forgalmi igény

A Pannon GSM Zrt. a fenti pontban foglaltak kapcsán felhívja a figyelmet arra, hogy a reprezentatív időszak forgalmas órai forgalma illetve az ehhez tartozó korrekciós tényező szükséges a teljes forgalmas órai forgalmi igény számításához.

A Tanács a Pannon GSM Zrt. fenti figyelemfelhívása kapcsán rögzíti, hogy az nem értelmezhető, hiszen a kifogásolt szövegrész éppen arról szól, hogy a modell ilyen korrekciós tényezőket alkalmaz.

A Pannon GSM Zrt. szükségesnek tartja továbbá tisztázni, hogy az Erlang első képlete alatt a Hatóság az úgynevezett Erlang B formulát érti-e.

A Tanács tájékoztatja a Pannon GSM Zrt-t, hogy a modellben az Erlang első képlete néven nevezett formula az Erlang B formulával azonos.

A fenti pontban foglaltakhoz fűzött kiegészítő megjegyzésében a Pannon GSM Zrt. kifejti, hogy az Erlang B tábla a felajánlott forgalmat tartalmazza, ezért az elvitt, mért forgalom a táblázatban szereplő értékek veszteségi valószínűséggel csökkentett értéke. Megjegyzi, hogy a szolgáltatónak bevétel csak a kiszolgált hívások, az elvitt forgalom után jár.

A Tanács megállapította, hogy a Pannon GSM Zrt. fenti kiegészítő megjegyzése helytálló, rögzítendő, hogy a számítások ennek figyelembe vételével történtek, mivel a teljes forgalmi igény meghatározásakor a számlázott forgalom mellett a forgalmi veszteségek is figyelembe vételre kerültek.

A Pannon GSM Zrt. a fenti ponthoz fűzött észrevételében két bekezdés szövegét javasolja az alábbiak szerint módosítani, melynek megfelelően a számítások módosítását is kéri:

„Ha ismert az egyes alterület típusokhoz tartozó forgalmas órai forgalom, valamint az egy szektor által kiszolgált Erlangban megadott, a makro- (egy- és kétsávós), mikro- és pikocellákra vonatkoztatott forgalmi érték és ezen cellák számaránya alterületenként, akkor kiszámítható a forgalmi igény kiszolgálásához szükséges szektorok száma állomástípusonként az adott alterületre.

Az egyes alterület típusokhoz tartozó szektorok száma, valamint az egyes alterületeken a makro-, mikro- és pikoállomások szektorainak átlagos száma ismeretében kiszámítható egy specifikus alterület állomásainak összes száma. Az (egy- és kétsávós) makro-, mikro- és pikocellák szektorainak átlagos száma szolgáltatói tényadatokból származik.”

A Tanács megállapította, hogy a Pannon GSM Zrt. javaslata az első bekezdés vonatkozásában helytálló. Tekintettel arra azonban, hogy a számítások a módosítási javaslatnak megfelelően történtek, a modell ezért módosítást nem igényel, viszont a szöveg – a Pannon GSM Zrt. javaslatának megfelelően – pontosításra került.

A második bekezdés esetében a felvetés nem pontosan értelmezhető, mivel a Pannon GSM Zrt. nem definiálja, hogy mit ért „állomás” alatt, valamint, hogy a „cella” miért változtatandó három esetből két esetben „állomásra”. Az eredeti szöveg értelmében az egy helyen található egy vagy több szektor összessége alkot egy cellát. Mivel azonban gyakori az olyan értelmezés is, hogy egy szektor alkot egy cellát, a Pannon GSM Zrt. javaslata azzal a pontosítással elfogadható, hogy ebben az esetben az egy helyszínen található szektorokat nevezzük egy állomásnak. A vonatkozó szövegrész ennek megfelelően módosításra került, de nem csak a Pannon GSM Zrt. által javasolt két, hanem a bekezdésben szereplő mindhárom esetben. Rögzíteni kívánja azonban a Tanács, hogy a modell az elnevezéstől függetlenül helyesen működik, ezért változtatást nem igényel.

A Pannon GSM Zrt. az erősítők helyett az ismétlő állomások kifejezés használatát javasolja.

A Tanács megállapítja, hogy mivel a szakirodalom mindkét elnevezést használja, a Tanács elfogadja a Pannon mobil hálózatok területén szerzett tapasztalatát és tájékoztatja, hogy az észrevételt figyelembe véve a szöveg javításra került.

2.2.1.3. Speciális magyarországi földrajzi viszonyok kezelése

A Pannon GSM Zrt. felhívja a Tanács figyelmét arra, hogy a cella hatókörtávolságának kiszámításához az Okumura-Hata modell egy az egyben nem alkalmazható. Álláspontja szerint a szolgáltató által használt mérések és tapasztalatok alapján hangolt együtthatók alkalmazása javasolt.

A Tanács a fenti megjegyzéssel kapcsolatban kifejti, hogy a modell alkalmazása során a lefedettséget biztosító BTS-szám meghatározásához a Hatóság standard paraméterekeket használt fel. Mivel azonban a forgalom lebonyolításához szükséges BTS-ek száma

többszörösen meghaladja a lefedettség biztosításához szükséges BTS-ek számát, a Pannon GSM Zrt. által javasolt finomhangolásnak a végeredményre semmilyen hatása nem lenne, ezért annak elvégzése nem indokolt, ugyanakkor a modell felesleges bonyolításához vezetne..

2.2.2. Adóvevők (TRX-ek)

A Pannon GSM Zrt. felhívja a Tanács figyelmét, hogy a módszertan a 2.2.1.2 alfejezetre többször is hivatkozik, melyet a Tanács nem publikált. Egyben kéri ennek a pótlását.

A Tanács tájékoztatja a Pannon GSM Zrt-t, hogy a fent megjelölt hivatkozás hibája a számozás hibájából fakadt, amely a leírásban korrigálásra került.

2.2.3 BTS-BSC átvitel

A Pannon GSM Zrt. az „ugrások” szóhasználat helyett a „szakaszok” kifejezés használatát javasolja.

A Tanács rögzíti, hogy mivel a szakirodalom mindkét elnevezést ismeri, a Hatóság elfogadja a Pannon GSM Zrt. mobil hálózatok területén szerzett ismereteit és tájékoztatja, hogy az észrevételt figyelembe véve a szöveg javításra került.

A Pannon GSM Zrt. felhívja továbbá a figyelmet arra, hogy a leírásban a BTS-BSC szakaszra az SDH alkalmazásának szükségessége ugyan szerepel, a modell ezt a lehetőséget nem tartalmazza.

A Tanács a fenti megjegyzés kapcsán rögzíti, hogy mivel a szükséges átviteli kapacitás modellezése során a 16Mbps-os áramkörök száma kerül meghatározásra, ezért a BTS és a BSC között SDH átvitelre nincs szükség. A modelleírás (mivel egyben módszertani útmutatónak is tekinthető) a teljesség kedvéért megemlíti az SDH alkalmazásának lehetőségét, ugyanakkor az elmondottak miatt a modell ezzel nem számol.

2.2.5 Transzkóder (TRC)

A Pannon GSM Zrt. rögzíti, hogy a dokumentációból arra az alapvető, átvitel-technikai szempontból fontos kérdésre nem kapott választ, hogy a TRC fizikailag az MSC vagy a BSC mellett helyezkedik el?

A fenti kérdésre a Tanács kijelenti, hogy a BU-LRIC modell szerint a TRC az MSC mellett helyezkedik el.

2.2.6. BSC-MSC átvitel

A Pannon GSM Zrt. kifejti, hogy az BSC-MSC átvitel áramköri kapacitásának 84 ERL-ban való megadása hibás, hiszen itt SDH összeköttetésről van szó.

A Tanács felhívja a Pannon GSM Zrt. figyelmét, hogy a modellezés ezen pontján a feladat nem az SDH rendszer kapacitásának meghatározása volt, hanem azt kellett meghatározni, hogy 120 csatorna mekkora forgalmat képes lebonyolítani. A modellben a hozzávetőleges áramkör kapacitás az egy PCM-rendszer által lebonyolítható forgalom egy áramkörösre jutó (durván 0,7 ERL) értékét jelenti. A 0,7 ERL/áramkör értékkel végzett számítás ezért enyhe túlméretezést jelent, mivel a 120 csatornának a hatékonysága ebből a szempontból jobb, mint egy PCM rendszeré.

A Pannon GSM Zrt. felhívja a Tanács figyelmét, hogy A.9-es szakaszt a dokumentumban nem talált, ezért annak pótolását kéri.

A Tanács tájékoztatja a Pannon GSM Zrt-t, hogy a fenti észrevétel nyomán a hivatkozás pontosításra került, a helyes hivatkozás: a 2.1.4. pont utolsó bekezdése.

A Pannon GSM Zrt. felhívja továbbá a Tanács figyelmét, hogy az IC átviteltechnikával sem az MSC portnál sem a bérelt vonalnál nem számol a modell. Javasolja, hogy ezzel a modell kiegészítésre kerüljön.

A Tanács tájékoztatja a Pannon GSM Zrt-t, hogy a modell a beszédcélú hívásvégződtetési forgalom esetében a mobil szolgáltató központját tekinti átadási pontnak. Ennek megfelelően az MSC portok meghatározása során a modell számol ezzel az igénnyel.

A Pannon GSM Zrt. azzal a kéréssel fordul a Tanácshoz, hogy a rugalmassági követelmények meghatározásához felhasznált forrást megnevezni szíveskedjen.

A Tanács tájékoztatásul rögzíti, hogy a rugalmassági követelmény (resilience requirements) alapján meghatározott MSC-szám, azt az abszolút minimumot jelenti, hogy hány MSC-re lenne szükség egy forgalom nélküli hálózatban. Alkalmazására csak a teljesség miatt van szükség. A méretezés során kialakuló tényleges MSC szám ennél lényegesen nagyobb, ezért a végeredményre nincs hatása.

A Pannon GSM Zrt. felhívja továbbá a Tanács figyelmét, hogy a jelzéskapacitás nincs megemlítve az MSC konfiguráció részeként, ezért számára nem egyértelmű, hogy a költségszámításba bekerült-e. Erre való tekintettel a kérdés tisztázását kéri.

A Tanács felhívja a Pannon GSM Zrt. figyelmét, hogy a jelzéskapacitás a leírás 41. oldalán szerepel, valamint hogy a modell természetesen számol ezzel a költséggel. A leírás vonatkozó része:

„Az MSC bővítő egységek teljes számának meghatározása

Különböző típusú bővítő egységek kerültek figyelembe vételre: kapcsolási követelményekhez, portkövetelményekhez, előfizetői követelményekhez és jelzésátviteli követelményekhez szükséges bővítő portok

Ezen túlmenően egy külön rész foglalkozik az MSC bővítő egységek számának meghatározásával, amely a „*Jelzésátviteli kapacitásnak megfelelő bővítő egységek számának meghatározása*” cím alatt kerül a leírásban ismertetésre.

2.2.11 Network Management System

A Pannon GSM Zrt. véleménye szerint a módszertan nem specifikálja, hogy a modell hogyan veszi számításba a hálózatmenedzselő rendszert, nem jelöli a számhordozás költségeinek figyelembevételét, sem pedig a koncessziós jogok elszámolásának módját.

A Tanács rögzíti, hogy a hálózatmenedzsent rendszer értéke az egyéb hálózati eszközök között jelenik meg, költségei a hálózati elemek között EPMU módszer segítségével kerülnek felosztásra.

Kifejti továbbá, hogy a számhordozás értéke HCC szinten az egyéb hálózati eszközökhöz kapcsolódóan jelenik meg, majd a számhordozás hálózati elemén keresztül kerül figyelembe vételre a hívásvégződtesítés értékében.

Rögzíti a Tanács, hogy a modell mind a 900-as, mind az 1800-as koncessziós díjat releváns költségnek tekinti és a hálózati elemek (lefedettség, BTS) költségeibe beépíti. Tájékoztatja továbbá a Tanács a Pannon GSM Zrt-t, hogy a fenti számítások menete iratbetekintés során megismerhető.

2.3. A 3. szakasz – A hálózat értékelése és az éves költségek meghatározása

A Pannon GSM Zrt. a modelleírás 3. szakaszának „annuitásos módszer” alfejezetéhez kapcsolódóan azzal a kéréssel fordult a Tanácshoz, hogy a módszertanban szereplő index (árváltozás) forrását jelölje meg.

A Tanács a fenti megjegyzéssel összefüggésben nem módosította a modell leírást, mivel a modell számításaiban nem az annuitásos módszert, hanem a lineáris módszert alkalmazta. A Pannon GSM Zrt. kérésére azonban közli, hogy módszertani megközelítés során azzal a feltételezéssel élt, hogy az eszközárak változatlanok, ezért az árváltozás értéke 0.

A Pannon GSM Zrt. a modell leírása 3. szakaszának „annuitásos módszer” alfejezetéhez írt megjegyzése szerint az annuitásos képlet szakirodalmának megjelölését kérte.

Bár ez a képlet – az előző észrevételre adott válasz értelmében – a számításokban és ezáltal a modell eredményében nem releváns, a Pannon GSM Zrt. kérésének a Hatóság az alábbiak szerint tesz eleget:

A modellben szereplő képlet a következő levezetés eredménye:

Annuitás módszer esetén egy adott beruházás bruttó helyettesítési értékét (t éven keresztül) a következő képlet szerint lehet kiszámolni:

$$\sum_{t=1}^l \frac{c_t}{(1+WACC)^t} = GRC$$

de mivel:

$$c_t = c \times (1 + index)^t$$

akkor:

$$\sum_{t=1}^l c \left(\frac{1+index}{1+WACC} \right)^t = GRC$$

ezt átalakítva a következőt kapjuk:

$$\begin{aligned} \sum_{t=1}^l c \left(\frac{1+index}{1+WACC} \right)^t &= c \left(\frac{1+index}{1+WACC} \right) \frac{1 - \left(\frac{1+index}{1+WACC} \right)^l}{1 - \left(\frac{1+index}{1+WACC} \right)} = \\ &= c \left(\frac{1+index}{1+WACC} \right) \frac{1 - \left(\frac{1+index}{1+WACC} \right)^l}{\left(\frac{WACC - index}{1+WACC} \right)} = c \left(\frac{1+index}{WACC - index} \right) \left(1 - \left(\frac{1+index}{1+WACC} \right)^l \right) \end{aligned}$$

átrendezés után a következő egyenletet kapjuk:

$$c = GRC \frac{\left(\frac{WACC - index}{1+index} \right)}{1 - \left(\frac{1+index}{1+WACC} \right)^l}$$

így a t. évben:

$$c_t = GRC \frac{(1+index)^{t-1} (WACC - index)}{1 - \left(\frac{1+index}{1+WACC} \right)^l}$$

év végi fizetés helyett, a diszkontált cash flow számítási módját meghatározó „shift” érték (év eleje, év közepe vagy az év vége) beépítésével a következők szerint lehet bővíteni:

$$c = GRC \frac{\left(\frac{WACC - index}{1 + WACC} \right)^i \left(\frac{1 + WACC}{1 + index} \right)^{shift}}{1 - \left(\frac{1 + index}{1 + WACC} \right)^i}$$

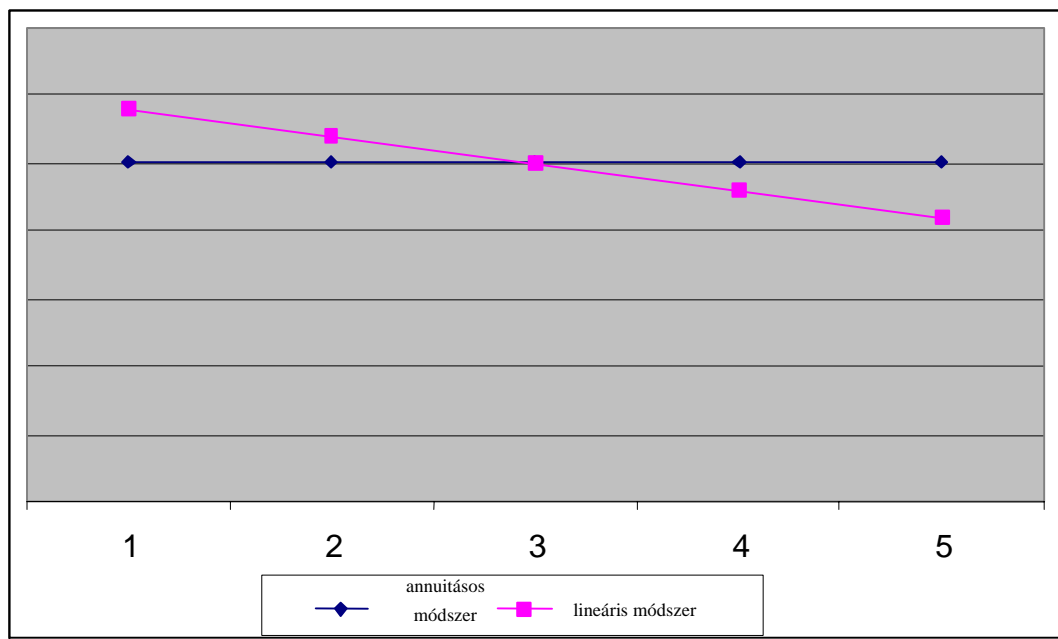
A Pannon GSM Zrt. a modell leírása 3. szakaszának „lineáris módszer” alfejezetéhez kapcsolódóan a hasznos élettartam adatok forrásának bemutatását kérte.

A Tanács a Pannon GSM Zrt. fenti kérésével kapcsolatban nem módosította a modell leírást. A Tanács a rendelkezésére álló információkat használta fel a hasznos élettartam adatok forrásaként, azaz a Kötelezett Szolgáltatók által benyújtott beadványokat és az éves beszámolók kiegészítő mellékleteit alapul véve alakította ki az élettartam értékeket, amelyek a következők voltak:

Hálózati eszközök esetében: 7 év
IC számlázás: 5 év
Koncessziós jogok: 15 év
Épületek és telek: 40 év
Támogató tevékenységek eszközei: 5 év

A Pannon GSM Zrt. a modell leírása 3. szakaszának „lineáris módszer” alfejezetéhez írt további észrevételében kifejti, hogy egyrészt egy ideális hálózatot leképező modellben nem tartja lehetségesnek a szolgáltatók által beadott nettó és bruttó könyvszerinti érték arányát figyelembe venni, másrészt ezen álláspontjával ellentmondásban szükségesnek tartja tisztázni, hogy a Hatóság hogyan képzett egy olyan nettó és bruttó könyvszerinti érték arányt, amely mindhárom szolgáltatóra jellemző.

A fenti észrevétellel kapcsolatban a Tanács ismételten hangsúlyozni kívánja, hogy BU-LRIC modell végeredménye egy hipotetikus, hatékony magyarországi mobil szolgáltató által nyújtott beszédcélú hívásvégződtetés nagykereskedelmi szolgáltatás költségalapú díja, melynek következtében a modellezés egy hipotetikus, hatékony magyarországi szolgáltató, és nem a három ténylegesen működő magyarországi mobil szolgáltató vonatkozásában állapította meg – többek között – a nettó és a bruttó érték arányát. A Tanács kijelenti továbbá, hogy a modell feltételezése szerint az eszközök élettartamuk felénél járnak.

A fenti megállapítás alapját az a tény képezi, mely szerint – mint, ahogyan az a fenti ábrán is látható – az annuitásos módszer esetén az éves költség nem függ az élettartamtól, a lineáris módszer esetén viszont igen. A lineáris módszer esetében az élettartam elején az éves költség magasabb, mint az annuitásos módszer esetében, az élettartam második felében pedig éppen fordítva. A két módszer az élettartam felénél közelít legjobban egymáshoz (a két vonal metszés pontja).

A Pannon GSM Zrt. a modell leírása 3. szakaszának „lineáris módszer” alfejezetéhez írt tartási nyereséggel kapcsolatos megjegyzése szerint a módszertan nem tartalmazza a holding gain (tartási nyereség) képletét, melyhez szükség lenne az árváltozások becslésére. Nem tartja továbbá tisztázottnak, hogy a Hatóság ezeket az adatokat mi alapján állította be a modellbe.

A Tanács tájékoztatja a Pannon GSM Zrt-t, hogy a holding gain képlet a módszertan leírásába nem került beépítésre, mivel az a modelleredmény szempontjából irreleváns, hiszen abból kifolyólag, hogy a modellezés során árváltozás nem került beállításra, a tartási nyereség értéke is értelemszerűen 0. Ezen túlmenően rögzítendő, hogy a tárgyi képlet az Excel modellre vonatkozó iratbetekintés körében megismerhető.

A Pannon GSM Zrt. a modelleírás 3. szakaszának „lineáris módszer” alfejezetéhez írt kérése szerint azt szeretné megtudni, hogy milyen megfontolás alapján döntött a Hatóság a lineáris módszer mellett.

A Tanács tájékoztatja a Pannon GSM Zrt-t, hogy a modell alkalmazása során a Hatóság azért döntött a lineáris módszer alkalmazása mellett, mert nem kívánt a szabályozói gyakorlattól eltérni. Továbbá a Tanács álláspontja szerint számviteli megközelítés alkalmazásával a vállalkozások tényleges gazdálkodását ez a módszer képezi le a legjobban, elkülönülten bemutatva az értékcsökkenési leírást és a tőke költségét.

A Pannon GSM Zrt. a modelleírás 3. szakasza „lineáris módszer” alfejezetének utolsó megjegyzéséhez azt az észrevételt teszi, hogy már a TD-LRIC módszertan véleményezésekor is kifogásolta a WACC képzésének módját, átláthatatlanságát.

A Tanács a fenti észrevételt a TD-LRIC módszertan vonatkozó pontjához fűzött észrevételre adott válasza történi hivatkozással válaszolja meg.

2.4. A 4. szakasz – Egyéb kapcsolódó költségek számítása

A Pannon GSM Zrt. a modell leírás 4. szakaszának „Támogató költségek” alfejezetéhez fűzött észrevételében ellentmondásosnak ítélte az egyéb kapcsolódó költségek megállapításának leírását a módszertani anyagban, melynek következtében annak tisztázását kérte, hogy hogyan lehet az egyéb kapcsolódó költségeket egyidejűleg benchmarkok segítségével ill. a szolgáltatók adatain alapulva megállapítani.

A Tanács tájékoztatja a Pannon GSM Zrt-t, hogy – tekintettel a leírás 1.2 pont 4. szakasza vonatkozásában adott válasza is – a modellezés során a szolgáltatók által beadott adatok szolgáltak „benchmarkként”, így az ellentmondás nem áll fenn.

A Pannon GSM Zrt. a modell leírása 4. szakaszának „Pénzforgalommal kapcsolatos tőkeköltség” alfejezetéhez írt megjegyzésében nem tartja elfogadhatónak egy piacvezető és a többi mobilszolgáltató közötti különbség figyelmen kívül hagyását a működő tőke tőkeköltségének felszámításánál és a díjak azonos szintre hozásánál. A Pannon GSM Zrt. álláspontja szerint a Magyar Telekom Nyrt. esetében számos működési költség nem köthető össze pénzmozgással, mivel azt a mobil üzletág belső szolgáltatásként veszi igénybe, például a bérelt vonalak költsége, telephely bérletek stb. Ezért ezeknél a költségeknél a Pannon GSM Zrt. véleménye szerint a piacvezető szolgáltató esetében nem lehetne működő tőke tőkeköltséget felszámítani.

A Tanács ismételten hangsúlyozni kívánja, hogy a modellezés keretében végzett számítások során egy hipotetikus, hatékony magyarországi mobil szolgáltató hívásvégződtetéssel kapcsolatban felmerülő költségeit vette figyelembe, melynek következtében a fenti észrevételben foglaltak nem vehetők figyelembe.

A Pannon GSM Zrt. a modelleírás 4. szakaszának „Nagykereskedelmi költségek” alfejezetéhez írt megjegyzése szerint a Magyar Telekom Nyrt. vezetékes és mobilszolgáltatóként számlázási rendszerét, számlázási folyamatait hatékonyabban tudja működtetni éppen a nagyobb ügyfélszám és a méretgazdaságossági összefüggések miatt. Így Pannon GSM Zrt. szerint ebben az esetben a piacvezető számlázási költségeinek alacsonyabbnak kell lenniük, mint a másik két szolgáltató esetében. A Pannon GSM Zrt. álláspontja szerint ez is alátámasztja, hogy nem lehet azonos költségalapú végződtetési díja a Magyar Telekom Nyrt.-nek és a másik két mobilszolgáltatónak.

A Tanács az előző észrevételhez hasonlóan újra hangsúlyozni kívánja, a modellezés keretében végzett számítások során egy hipotetikus, hatékony magyarországi mobil szolgáltató hívásvégződtetéssel kapcsolatban felmerülő költségeit vette figyelembe,

melynek során a ténylegesen működő mobil szolgáltatók között felmutatható egyes különbségekre nem volt tekintettel.

2.5. Az 5. szakasz – A modell specifikáció

A Pannon GSM Zrt. a modell leírása 5. szakaszához (modell specifikáció) írt megjegyzése szerint a Hatóság nem számol a koncessziós jog költségeivel, és a szolgáltatók (frekvencia díjon kivételével) fizetendő hatósági díjaival. Megjegyzi továbbá, hogy az anyag nem tesz említést az adók és egyéb díjak kezeléséről.

Fentiekkel kapcsolatban a Pannon GSM Zrt. rögzíti, hogy továbbra is meg kívánja ismerni az input adatokat és azok forrásait, valamint hogy egy működő modellre tart igényt. Emellett rögzíti azon véleményét, mely szerint a Tervezet indokolásának I. számú mellékletében leírt módszertan alapján a BU-LRIV modell nem építhető fel, a definíciók, számítások pontosítást igényelnek.

A Tanács rögzíteni kívánja, hogy a felvetéssel ellentétben a modell figyelembe veszi mind a koncessziós díjat (külön homogén költségkategóriában feltüntetve a 900MHz-re, valamint az 1800MHz-re vonatkozó értéket), mind a hatósági díjakat, az adókat és egyéb díjakat (a szolgáltatók adataiból számított felárak segítségével kiszámítva). Tájékoztatja továbbá a Tanács a Pannon GSM Zrt-t, hogy a fenti számítás menete iratbetekintés során megismerhető.

Ugyanakkor mivel a Kötelezett Szolgáltatók a BU-LRIC költségmodell építés körében szolgáltatott adatok üzleti titkos minősítését nem oldották fel, a Tanács megállapította, hogy kezdeményezése ellenére a BU-LRIC költségmodellben szereplő bemenő adatok megismerhetőségét a Kötelezett Szolgáltatók számára továbbra sem tudja biztosítani. Emellett azonban megállapítható. Hogy a Kötelezett Szolgáltatók által üzleti titoknak minősített adatokat nem tartalmazó Excel modell működésének megismerése a Kötelezett Szolgáltatók számára iratbetekintés során biztosított.

A Tanács nem ért egyet a Pannon GSM Zrt. azon állításával mely szerint a Tervezet indokolásának I. számú mellékletében leírt módszertan alapján a BU-LRIV modell nem építhető fel, hiszen a Tanács is ezen leírás alapján készítette el a Tervezet rendelkező részében meghatározott hívásvégződtetési díj alapját képező BU-LRIC modellt. Emellett megjegyzi a Tanács, hogy a Pannon GSM Zrt. által pontatlannak minősített definíciók, megnevezések pontosításra, módosításra kerültek.

VI. Notifikációs eljárás eredménye

A Tanács az érdekeltekkel történő egyeztetést követően az Eht. 65. § (1) bekezdése, valamint a 2002/21/EK irányelv 7. cikk (3) bekezdése alapján 2006. augusztus 24. napján bejelentette a Tervezetet – annak részletes indokolásával együtt – az Európai Bizottságnak és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak (a továbbiakban „**Bejelentés**”).

A Bejelentés az alábbi dokumentumokat tartalmazta:

- a) kísérő levél és a 2003/561/EC Ajánlásban előírt formájú notifikációs összefoglaló (Summary Notification Form) angol nyelven,
- b) az egyeztetés az érdekeltekkel keretében érkezett észrevételek alapján átdogozott Tervezet magyar nyelven,
- c) a GVH Tervezetre vonatkozó szakmai álláspontja magyar nyelven, és
- d) a szolgáltatók által adott észrevételek magyar, illetve egy esetben a szolgáltató kérésére, tájékoztatásul angol nyelven.

A Tanács a b) pontban foglalt dokumentumok kapcsán azzal a kérelemmel fordult az Európai Bizottsághoz, hogy a dokumentumok egyes részeit – szolgáltatói kérésre tekintettel – az Európai Bizottság bizalmas információként kezelje. Ennek megfelelően a dokumentumot a Tanács két – üzleti titkot tartalmazó, illetve nem tartalmazó – változatban küldte meg a Bizottság részére.

A tárgyi Bejelentést az Európai Bizottság HU/2006/0478 számon 2006. augusztus 24. napján vette nyilvántartásba.

A Bejelentéssel kapcsolatban az Európai Bizottság 2006. szeptember 1. napján kiegészítő információ szolgáltatását kérte a Tanácstól a nagykereskedelmi végződési díj csökkenésnek a kiskereskedelmi díjakban való megjelenése vonatkozásában, valamint az előremutató árindexszámítással, és a nemzeti konzultáció időpontjával kapcsolatban.

A Tanács a megjelölt (2006. szeptember 6.) határidőben elküldte válaszát, amelyben az Európai Bizottság által kért kiskereskedelmi – üzleti titkok képező – indexek megküldésén túl az árindex kapcsán kialakított szakmai álláspontját is részletesen kifejtette, amely a Tervezetben foglalt szabályozást támasztja alá. Emellett a Tanács pontosította a nemzeti konzultáció időpontját.

A Bejelentéssel indult eljárás lezárásaként az Európai Bizottság 2006. szeptember 22. napján kelt magyar nyelvű levelet küldött, melyben észrevételt nem tett.

Tekintettel arra, hogy az Európai Bizottság a Tervezet vonatkozásában észrevételt nem tett, a Tanács a Határozat szövegét a Tervezethez fűzött szolgáltatói észrevételek figyelembevételével és a figyelembe nem vett észrevételek figyelmen kívül hagyásának részletes indokolásával véglegesítette.

Budapest, 2006. október 02.

P.H.

Bánhidi Ferenc s.k.
tanácsstag

Debreczeni Sándor s.k.
tanácsstag

Hidasi István s.k.
tanácsstag

dr. Nyevrikel Emília s.k.
tanácsstag

Pataki Dániel s.k.
tanácsstag
elnök

A határozatot kapják:

1. Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaság
(1013 Budapest, Krisztina krt. 55.)
2. Pannon GSM Távközlési Zártkörűen Működő Részvénytársaság
(2040 Budaörs, Baross u. 165/2.)
3. Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Zártkörűen Működő Részvénytársaság
(1062 Budapest, Váci út 1-3.)
4. Irrattár